

การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

นายมานิช ลากิจิตร

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย: นายมานอช งามจิตร

ปี พ.ศ. 2562

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน (2) การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน และ (3) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน พื้นที่ศึกษาและจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 แห่ง คือ บ้านคลองสะอาด บ้านน้ำซับ บ้านห้วยพรหม บ้านบุไทร และบ้านหนองไม้สัก กลุ่มเป้าหมาย คือ ครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง รวมจำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีปัญหาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ต้องการสืบทอดต่อยอดพัฒนาอาชีพด้วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิต ขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ครู กศน. มีสภาพปัญหาการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ที่มีกิจกรรมหลากหลายประเภท และจัดการเรียนรู้แบบแยกส่วน ขาดการเชื่อมโยงทุกประเภท คือ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปัญหาของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาการงบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม จึงทำให้ไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2. การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนโดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Model) และหลักทฤษฎีการจัดกระบวนการเรียนรู้ของบลูม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การกำหนดผลที่ต้องการให้เกิดหรือผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) ปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และ ข้อมูลผลกระทบ (Impact) โดยมีกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและครู กศน. 2) พัฒนาคู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ 3) จัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน 4) จัดการกระบวนการเรียนรู้ 5) ติดตามประเมินผล (การถอดบทเรียน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การสะท้อนผลการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ ถ่ายทอดและขยายผล)

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบ และกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยรวมพบว่า ครู กศน.มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.72) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานของครู กศน. (ค่าเฉลี่ย 4.69) และ ด้านการวัดผลและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 4.58)

3. ผลการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนโดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.63 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่ง 3 อันดับแรก คือ ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.91) รองลงมาคือ ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสมที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 4.91) วิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การปฏิบัติ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.83) จึงสรุปได้ว่า ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ี้ มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีผลที่เกิดขึ้นกับ ครู กศน. และผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 ผลที่เกิดกับครู กศน. พบว่า ครู กศน.มีแนวทางการจัดการศึกษาต่อเรื่องที่เชื่อมโยง กิจกรรมทุกประเภท ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางวิธีจัดเรียนรู้ของครู กศน. ร่วมจัดกับครูผู้สอน ชุมชน มีความรู้และทักษะในการจัดทำแนวทางจัดการเรียนรู้, เนื้อหา หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การติดตามประเมินผลโดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

3.2 ผลที่เกิดกับครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) มีความรู้และสามารถในการจัดการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับ ครู กศน. ด้วยการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ผูกปฏิบัติ เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตร คือ เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพ

3.3 ผลที่เกิดกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความรู้สามารถนำไป สืบทอด ต่อยอดพัฒนาอาชีพ และเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่าย รวมทั้งศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ ผู้เรียนเห็นว่าระบบมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยวิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมและหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสม การรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพ สามารถนำมาใช้พัฒนาอาชีพตนเองและชุมชนได้

ABSTRACT

Subject: Development of a system and learning management mechanism for non-formal education teachers by using the Learning Center of Economic Sufficiency Philosophy and the new theory of agriculture to lead the community career development in Wang Nam Khiao District Nakhon Ratchasima Province.

Researcher: MR. MANOCH LAPCHIT

Year: 2020

The objective of this research is to (1) Study the problems and needs of the community in the learning management of Non-Formal Education Teachers for community professional development.(2) The development of learning management systems and mechanisms of the Non-Formal Education Teachers for professional development, community and (3) Assess the quality of the learning management system and mechanism of the Non-Formal Education Teachers in order to develop community professional. The study area and learning management by using the learning center according to the sufficiency economy philosophy and new theory agriculture. Mai Wang Nam Khiao District Nakhon Ratchasima Province, 5 places which are Khlong Sathon Village, Nam Sap Village, Huai Phrom Village, Boo Sai Village and Nong Mai Sak Village. The target groups are total 145 people of Non-Formal Education Teachers, teachers and continuing education learners. The tools were used for data collections were observation forms, interview forms, questionnaires and group discussions. The statistics for data analysis, namely percentage, average and standard deviation were used for the quantitative data. The contents of Qualitative data were analyzed according to the study points. The results of the research showed that

1. People who have problems in life and occupation want to inherit the career development by learning that is suitable for the lifestyle, the lack of good management of natural resources and the environment. Non-formal Education Teachers have ongoing education management problems which have various activities and organizes modular learning and lack all types of links such as the studying of professional development, development of life skills, social and community development including the learning of process management according to the philosophy of the sufficiency economy which is a problem of the Non-Formal Education Personnel teachers in the learning process that must be linked to the learning source local knowledge, speakers, budgets, and duration of each activity. Therefore, unable to organize the learning process effectively according to the learning objectives.

2. Non-formal Education Teachers' Developing a system and learning management mechanism for Non-formal Education Teachers in order to develop community careers by using the principle of Sufficiency Economy Philosophy, Learning Center and New Theoretical Agriculture which have applied the system model and the theory of learning process management of Bloom in order to lead to the development of systems and learning management mechanisms, consisting of determining the desired output, process, input, feedback, and impact information with activities and operational procedures link and relate each other. There are 5 steps of learning process as follows.

1) Study the community context. Analyze the state of problems and needs of the community and Non-formal Education Teachers.

2) Develop the Non-formal Education Teachers to manage learning.

3) Prepare learning plans for community development.

4) Manage the learning process.

5) Follow the evaluation of learning (reflection of improve learning development relay and expand results) Analytical results of opinions about formal learning management of Non-Formal Education Commission Teachers due to the development of system and learning management mechanism of Non-formal Education Teachers by using the Learning Center of the Sufficiency Economy Philosophy and New Theory Agriculture, it was totally found that the Non-formal Education Teachers have the highest level of ability in learning management (the mean value is 4.68). When considering in each aspect, it was found that the highest mean value was the learning process management (average 4.72). Next was the operation of Non-formal Education Teachers (mean 4.69) and the test and evaluation (average 4.58).

3. Result of the quality assessment of the system and the learning management mechanism of the Non-Formal Education Teacher for Professional Community Development by using the Learning Center in accordance with the Sufficiency Economy Philosophy and New Theory Agriculture found that The system and learning management mechanism of Non-formal Education Teachers with the highest level of quality have an average of 4.63. When considering each item, it was found that there were the highest opinions at all levels, the first 3 rankings; all 5 steps of the system and the mechanism for managing are suitable (mean 4.91) Next is the Learning Center based on the Sufficiency Economy Philosophy and the New Theory Agriculture are suitable for organizing 5 steps of learning activities (mean 4.91) The four learning management methods are self study and practice of learning from local knowledge and exchange knowledge are suitable (average 4.83)

Therefore, it can be concluded that this system and learning management mechanism have quality, can be used to organize learning processes or organize learning activities for professional development in the community at the highest level with the results that have occurred with Non-Formal Education Teacher and related parties as follows

3.1 The results which happen to Non-Formal Education Teacher was found that Non-Formal Education Teacher have a process to manage the continuous education that connects all types of activities in addition to education develops career, education develops life skills, education develops society and community included with the learning process management according to the Sufficiency Economy Philosophy. There are the ways to organize learning by Non-Formal Education Teachers together with community, teachers, the communities have knowledge and skills in creating learning management guidelines, course content, learning objectives, learning process management, monitoring and evaluation by using a Learning Center based on the Sufficiency Economy Philosophy and New Theoretical Agriculture that lead to develop occupations in the community.

3.2 The results which happen to the teachers found that the teachers (local wisdom, knowledgeable and speakers) are knowledgeable and capable of learning management, transfer knowledge by organizing a learning process together with the Non-Formal Education Teachers by getting learners to study, research, practice, learn from local knowledge and exchange all four courses are Economy Community, Community Career Development, Sufficient Living and Community Networks which promotes learners to have career skills and professional development.

3.3 The results which happen to learners found that the learners are knowledgeable and able to carry on for further career development and connect with learning resources, local wisdom, network, including a learning center based on the Sufficiency Economy Philosophy and New Agricultural Theories, the learners see that the system has the highest quality by the ways to manage all four learning methods which are practicing, studying research Learning from local knowledge and exchanging learning Activities and organizing courses for learning appropriate processes. Integration in professional development can be used to develop self and community careers.

กิตติกรรมประกาศ

การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีความสำเร็จได้ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานให้โอกาสศึกษาและได้รับคัดเลือกเข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งได้เติมเต็มความรู้ในการพัฒนางานและพัฒนาตนเอง นำไปสู่การทำวิจัยในครั้งนี้

ผลงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ แนะนำเป็นอย่างดีจาก รศ. ดร.สุทนต์ ศรีไสย์ อาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผศ.ดร.ศักดิ์ชัย ภูเจริญ รองคณบดี ฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา นายทวีศักดิ์ เทียงธรรม ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สำนักงาน กศน. จังหวัดนครราชสีมา นายวรารุช พยัคฆพันธ์ ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ภาคตะวันออกเฉียง จังหวัดระยอง และดร.สัมมนาการณ์ บุญเรือง ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ นายอำนาจ หมายยอดกลาง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นประธานกลุ่มกิจกรรมไร่สารพิช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และเนื้อหา ให้คำแนะนำในการทำวิจัย ให้ข้อคิดที่มีคุณค่ายิ่งต่อการวิจัย ซึ่งทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบคุณนายทวีศักดิ์ เทียงธรรม ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดนครราชสีมา ผู้บริหารสถานศึกษา กศน.อำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้ง ครู กศน. บุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร หน่วยงานเครือข่าย และผู้เกี่ยวข้อง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว รวมทั้งครอบครัวที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัยนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาครู กศน. ในการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ประสบความสำเร็จ และส่งเสริมอาชีพชุมชน ได้อย่างยั่งยืน ต่อไป

(นายมานอนชู้ ลากิจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

สารบัญ

	หน้า
บทที่บทคัดย่อภาษาไทย	ก-ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค-ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ - ช
สารบัญตาราง	ฌ - ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 สภาพปัญหาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย	4
1.4 เป้าหมายการพัฒนา	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่	11
2.2 ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่	21
2.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545	25
2.4 หลักการ นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	26
2.5 แนวคิด หลักการจัดการศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนาอาชีพชุมชน	32
2.6 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการจัดการเรียนรู้	41
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
2.8 บริบทชุมชนวังน้ำเขียว	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	71
3.1 กรอบความคิดการดำเนินการวิจัย	71
3.2 ตัวแปรที่จะศึกษา	75
3.3 แบบแผนการวิจัย	76
3.4 ขั้นตอนการวิจัย	77
3.5 วิธีดำเนินการวิจัย	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของระบบ	80
3.7 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	81
3.8 ปฏิบัติการทดลองใช้และปรับปรุงพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้	81
3.9 การกำหนดพื้นที่ทำการศึกษาวิจัย	84
3.10 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย	84
3.11 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	84
3.12 การวิเคราะห์ข้อมูล	85
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
ตอนที่ 1 สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	91
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	95
ตอนที่ 3 ประเมินคุณภาพระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	136
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	152
5.1 สรุปผลการวิจัย	152
5.1.1 สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	152
5.1.2 ผลการพัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนา อาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	153
5.1.3 ผลประเมินคุณภาพระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	156

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 อภิปรายผล	157
5.3 ข้อเสนอแนะ	161
บรรณานุกรม	164
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	170
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	172
ภาคผนวก ค เครื่องมือการวิจัย	178
ภาคผนวก ง แบบสอบถามการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ เกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	185
ภาคผนวก จ แบบสอบถาม และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของครูผู้สอน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้	196
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถาม และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	199
ภาคผนวก ช แบบสอบถาม และผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การพัฒนาอาชีพ ชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	203
ภาคผนวก ซ ประสพการณ์ในการนำเสนอผลงานทางวิชาการ	206
ภาคผนวก ฌ ภาพกิจกรรมและประชาสัมพันธ์	257
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 เปรียบเทียบ Bloom’s Taxonomy 1956 และ 2001	43
ตารางที่ 2 แผนการพัฒนาคู กคน. เพื่อจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	83
ตารางที่ 3 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมาย	87
ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ และตัวชี้วัดของผลผลิต	101
ตารางที่ 5 แผนการพัฒนาคู กคน. เพื่อจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่	109
ตารางที่ 6 ตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของคู กคน. โดยใช้ศูนยเรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	116
ตารางที่ 7 การกำหนดวิธีเรียนรู้ ระยะเวลา และการจัดการเรียนรู้	118
ตารางที่ 8 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนวังน้ำเขียว	119
ตารางที่ 9 กิจกรรมและตัวชี้วัดผลการเรียนรู้ โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาขอ เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	125
ตารางที่ 10 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	136
ตารางที่ 11 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้โดยศูนยเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	137
ตารางที่ 12 ผลวิเคราะห์ด้านการดำเนินงานของคู กคน. โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	138
ตารางที่ 13 ผลวิเคราะห์ด้านการดำเนินงานของคู กคน. โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	139
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความสามารถของคู กคน. ในด้านการจัด กระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	140
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ด้านความรู้ความสามารถของคู กคน. ในการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้	142
ตารางที่ 16 ผลวิเคราะห์ด้านความรู้ความสามารถของครูผู้สอนในจัดกระบวนการเรียนรู้ใช้ ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	143

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ด้านความรู้ความสามารถของผู้เรียน จากการจัดกระบวนการเรียนรู้	145
ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะความสามารถของผู้เรียน จากการจัดกระบวนการเรียนรู้	146
ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ด้านเจตคติของผู้เรียนจากการจัดกระบวนการเรียนรู้	147
ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีต่อการใช้ ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้	149

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า	
แผนภาพที่ 1	องค์ประกอบการออกแบบระบบการจัดการเรียนการสอน	42
แผนภาพที่ 2	แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้	47
แผนภาพที่ 3	แผนที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	63
แผนภาพที่ 4	กรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.	72
แผนภาพที่ 5	กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้สำหรับครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	74
แผนภาพที่ 6	แบบแผนการวิจัยพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	76
แผนภาพที่ 7	ขั้นตอนการดำเนินงานวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของครู กศน. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้	93
แผนภาพที่ 8	กรอบการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	97
แผนภาพที่ 9	แนวดำเนินการของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้	99
แผนภาพที่ 10	กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	103
แผนภาพที่ 11	การจัดการเรียนรู้การพัฒนาอาชีพชุมชนวังน้ำเขียว	108
แผนภาพที่ 12	แผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนวังน้ำเขียว	111
แผนภาพที่ 13	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่	117

บทที่ 1

บทนำ

1.1 สภาพปัญหาและความสำคัญ

“เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป” เป็นพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณฯ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ที่ส่งต่อการสืบสานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระราชบิดา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ให้พสกนิกรชาวไทยทั้งประเทศเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนได้ตามสภาพบริบท สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้โลกปัจจุบันซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์และกระแสความเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติมีความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติไทยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560–2579) ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 1) การศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะให้การส่งเสริม พัฒนาคนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงตามวิถีและบริบทของสังคม ชุมชน ได้อย่างเหมาะสม มีความสุขดังพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ 9 ที่ให้ไว้เกี่ยวกับการศึกษาว่า

“... การศึกษา เป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนา ความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็น พลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมทำได้โดยสะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอน และรวดเร็ว...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิตวันที่
22 กรกฎาคม พุทธศักราช 2520

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาซึ่งเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ที่มุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การศึกษาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีคุณภาพ มีความสามารถตามศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุล ทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไข พ.ศ.2545 ได้กำหนดการจัดการศึกษาโดยให้จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสาน

วัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และข้อบังคับเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ ยังได้กำหนดการจัดการศึกษาให้จัดได้ 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (มาตรา 15) โดยได้ยึดหลักในการจัดการศึกษาดังนี้ (1) เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และ (3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 8) ทั้งนี้การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา (มาตรา 23) ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบได้ และยังเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งผู้เรียนของสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งให้มีการเทียบโอนผลการเรียนทั้งผู้เรียนของสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน (มาตรา 55)

การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละคน (มาตรา 15(2)) สิ่งสำคัญข้อหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศแวดล้อมสื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (มาตรา 24(5)) โดยจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24 (6)) ทั้งนี้จากการวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนพบว่าประเทศไทยประสบปัญหาการศึกษาทั้งระบบมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยการจัดการศึกษา (Input) ด้านต่าง ๆ กระบวนการบริหารจัดการ (Process) ผลผลิต (Output) และบริบท (Contexts) ของชุมชนและสังคมโดยรวมที่เชื่อมโยงกับระบบการศึกษา นอกจากนี้รายงานผลวิจัยการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า มีปัญหาอุปสรรคการจัดการข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่ด้านการศึกษา ความต้องการแรงงานเพื่อการวางแผนจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ขาดการเชื่อมโยงบูรณาการมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณที่ได้รับ ไม่สามารถดำเนินการพัฒนา ผู้บริหาร ครู กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาอย่างทั่วถึง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาคนให้สามารถเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ให้สามารถอยู่ในสังคมไทยและสังคมโลกได้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2559: 19) การปรับเปลี่ยนรูปแบบและร่วมจัดการศึกษาที่หลากหลาย ที่มีครู กศน. เป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน และประชาชน โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม จึงเป็นแนวทางที่ดีที่สุด ทั้งนี้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ร่วมกันขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรักษาความมั่นคง สถาบันหลักของชาติ ขยายผลเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยมีศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของ กศน.ตำบล ในการจัดการเรียนรู้และเป็นศูนย์เรียนรู้ให้ประชาชนและผู้เรียนในชุมชน

จังหวัดนครราชสีมา มีข้อมูลจากรายงานคุณภาพชีวิตของประชาชน ปี 2559 พบปัญหาสำคัญอันดับแรกคือ ด้านฝึกฝนการศึกษา (คนไทยมีการศึกษาที่เหมาะสม) เด็กจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 9 ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มีงานทำ ยังไม่ได้รับการอบรมอาชีพ และยังพบว่ารายจ่ายของประชาชนมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา, 2559) ซึ่งพบว่าเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมในพื้นที่ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา คือประชาชนหรือผู้เรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิต มีรายได้ที่ไม่พอเพียงกับการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ขาดหลักปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตไม่สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาอาชีพกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการตนเอง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการใช้อย่างสิ้นเปลืองทำให้เกิดสภาพเสื่อมโทรม ป่าไม้และแหล่งน้ำถูกทำลายเป็นจำนวนมาก จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ (รายงานสรุปผลการดำเนินงานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว, 2559)

อำเภอวังน้ำเขียวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทย เป็นแหล่งโอโซนที่ดี มีแปลงไม้ดอกเมืองหนาว แหล่งผลิตอาหารเพื่อสุขภาพ กล่าวคือมีศักยภาพทุนของพื้นที่ ทรัพยากรชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายแต่ยังขาดการเชื่อมโยงจัดการเรียนรู้ ซึ่งความต้องการของชุมชนคือพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพชุมชน สืบทอด เรียนรู้พัฒนาต่อยอดความรู้ จึงคาดหวังให้ กศน. จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิต ที่นำไปสู่ความมั่งคั่ง และยังยืนได้ตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว เป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ และมี กศน. ตำบล เป็นสถานี่จัดการเรียนรู้ ในปีพ.ศ. 2559 กศน. ตำบล ได้ปรับบทบาทการขับเคลื่อนการดำเนินงานเป็น 4 ศูนย์เรียนรู้คือ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพปศุสัตว์ ศูนย์ดิจิทัลชุมชน และศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต ได้จัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาและประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ อำเภอวังน้ำเขียวมีประชากรจำนวน 41,735 คน จากภารกิจที่เพิ่มมากขึ้นของครู กศน. จึงเกิดปัญหาในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลายประเภท และเป็นการจัดการเรียนรู้แบบแยกส่วน คือการศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปัญหาของครู กศน. ที่ต้องการเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภทของการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย พร้อมทั้งเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชนวังน้ำเขียวที่สามารถ นำมาส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้ตามความต้องการพัฒนาอาชีพของชุมชนและประชาชนได้

ด้วยเหตุผลความจำเป็นและความสำคัญดังกล่าว จึงเป็นภารกิจสำคัญของงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ที่จะต้องพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อมีส่วนร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล เป็นศูนย์เรียนรู้โดยมีครู กศน. จัดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนให้กับประชาชนหรือผู้เรียนได้เรียนรู้

เสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ แก้ไขปัญหา และส่งเสริมให้ชุมชน ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่วิสัยทัศน์ประเทศไทยที่มุ่งพัฒนาคุณภาพคนสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ทั้งนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีบทบาทที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จึงได้พัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนำไปจัดการศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษา โดยการเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมทุกประเภทของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาได้ตรงกับสภาพปัญหาเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอวังน้ำเขียวให้ได้รับการเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน มีส่วนร่วมสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามเป้าหมายของการพัฒนาประเทศได้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.2.2 เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.2.3 เพื่อประเมินคุณภาพระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ด้านออกแบบและพัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน โดยการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและครู กศน. พัฒนาครู กศน.เพื่อจัดการเรียนรู้ ออกแบบและพัฒนาระบบกลไกในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

2) ด้านการนำระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ไปใช้

3) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพ โดยศึกษาผลที่เกิดจากการนำไปใช้ ศึกษาสภาพปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

4) ด้านคุณภาพของกระบวนการ โดยดำเนินใน 2 ส่วน

4.1) ประเมินผลที่เกิดกับขึ้นกับครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียน

4.2) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.3.2 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ในพื้นที่ ดังนี้

- 1) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลวังหมี : แหล่งเรียนรู้บ้านคลองสะท้อน
- 2) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลวังน้ำเขียว : แหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ
- 3) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลอุดมทรัพย์ : แหล่งเรียนรู้บ้านห้วยพรหม
- 4) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลไทยสามัคคี : แหล่งเรียนรู้บ้านบุไทร
- 5) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลระเริง : แหล่งเรียนรู้บ้านหนองไม้สัก

1.3.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะที่ 1 สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำไปวิเคราะห์ และนำไปจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ในช่วงเดือนมีนาคม 2561

ระยะที่ 2 ออกแบบและพัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ในช่วงระหว่างเมษายน 2561 - มีนาคม 2562

ระยะที่ 3 การประเมินผลระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ในช่วงระหว่างเมษายน 2562 - พฤษภาคม 2562

1.3.4 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ครู กศน. และครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) ผู้นำชุมชน รวมทั้งผู้เรียน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ จำนวน 5 แห่ง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

1.4 เป้าหมายการพัฒนา

1.4.1 พัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จำนวน 5 แห่ง

1.4.2 พัฒนาครู กศน. จำนวน 25 คน ให้สามารถปฏิบัติงานจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน โดยการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่เชื่อมโยงทุกประเภทคือ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.3 จัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องทุกประเภทให้เชื่อมโยงกันเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและบริบทชุมชน

1.4.4 ครู กศน. จัดกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกับครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) และผู้นำชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน ให้กับผู้เรียนกลุ่มละ 20 คน รวมจำนวน 100 คน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

1.5.2 ได้แนวทางที่เป็นต้นแบบในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่นำไปจัดการศึกษาต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกันทุกประเภทคือ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.5.3 ได้พัฒนาและปลูกฝังแนวคิดการจัดการเรียนรู้ให้กับครู กศน. โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

1.5.4 ได้หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

1.5.5 ได้แหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลสำหรับจัดการศึกษาต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกันทุกประเภท

1.5.6 ผู้เรียนและประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงมีคุณลักษณะที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพของตนเองและชุมชน

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ หมายถึง ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยได้เลือกพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล เพื่อเป็นพื้นที่จัด

การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน จำนวน 5 แห่ง คือ แหล่งเรียนรู้บ้านคลองสะท้อน บ้านหนองไม้สัก บ้านห้วยพรหม บ้านบุไทร และบ้านน้ำซบ

2) **การพัฒนากระบวนกรและกลไก** หมายถึง การพัฒนาองค์ประกอบด้วย 3 ส่วนที่ได้มาจากการศึกษา สังเคราะห์ แนวคิดการบริหารและแนวคิด ทฤษฎีเชิงระบบ (System Model) ซึ่งมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) รวมทั้งมีการวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feed back) จากผลผลิตหรือการประเมิน นำมาพิจารณาประยุกต์ระบบให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

- (1) ปัจจัยป้อน (Input) คือ สิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีพของชุมชน ด้วยการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) และ ผู้นำชุมชน หลักสูตร ศูนย์เรียนรู้ วิธีจัดการเรียนรู้ ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- (2) กระบวนการหรือการดำเนินงาน (Process) คือ การนำปัจจัยป้อนเข้าไป มาจัดทำและพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์
- (3) ผลผลิต (Output) ผลที่เกิดจากการดำเนินงาน หรือผลการดำเนินงานของครู กศน. ครูผู้สอน และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน (2) การพัฒนาครู กศน. (3) การออกแบบระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ (4) การพัฒนาระบบจัดการเรียนรู้ (5) ปฏิบัติการทดลองใช้ (6) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ (7) เผยแพร่และขยายผลการดำเนินการ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

3) **ระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้** หมายถึง การจัดกระบวนกรเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาแนวคิดเชิงระบบ (System Model) และแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ของ บลูม (Bloom, 1960) ที่จำแนกการเรียนรู้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้บรรลุตามเป้าหมาย นำมาประยุกต์เป็นระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของ ครูผู้สอน ชุมชน/แหล่งเรียนรู้ และผู้เรียน มีการจัดกระบวนกรเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและครู กศน. 2) พัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ 3) จัดทำแผนกรเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน 4) จัดการกระบวนกรเรียนรู้ และ 5) ติดตามประเมินผล (การถอดบทเรียน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การสะท้อนผลการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนากรเรียนรู้ ถ่ายทอดและขยายผล)

4) **การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้** หมายถึง การจัดประชุม อบรม ครู กศน. ร่วมกันออกแบบระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน เพื่อให้ครู กศน. มีความรู้ ทักษะในการจัดการเรียนรู้ และประสานกรร่วมจัดการเรียนรู้กับครูผู้สอน (ภูมิปัญญา ผู้รู้ วิทยากร) และ ผู้นำชุมชน ดำเนินกร ดังนี้

- (1) ศึกษาสภาพปัญหาจัดการเรียนรู้ของชุมชน. และ ปัญหา ความต้องการจัดการเรียน
- (2) ครู กศน. และครูผู้สอน ร่วมกันวางแผนจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพชุมชน
- (3) ครู กศน. และครูผู้สอน ร่วมกันกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้
- (4) ครู กศน. และครูผู้สอน ร่วมกันกำหนดเนื้อหา กิจกรรมและสื่อการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้

- (5) ครู กศน. และครูผู้สอน จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยกิจกรรมที่จัดมีความหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- (6) ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ครูผู้สอน และผลที่เกิดกับผู้เรียน

5) **การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน.** หมายถึง การดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล ดังนี้

- (1) ขั้นเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมตนเอง การเตรียมการเนื้อหา หลักสูตร จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ เตรียมกิจกรรม เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เตรียมวัดและประเมินผล
- (2) ขั้นดำเนินการ เป็นการจัดกิจกรรมโดยครู กศน. เป็นผู้จัดการเรียนรู้ และประสานกับครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ ดังนี้
  - ศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเอง
  - เรียนรู้จากการปฏิบัติ
  - เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ผู้นำชุมชน และเครือข่าย
  - แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากภายในกลุ่มหรือภายนอกกลุ่ม (5 กลุ่ม)
- (3) ขั้นประเมินผล โดยได้ดำเนินการวัดผล ดังนี้
  - การถอดบทเรียน
  - วัดผลจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
  - การสะท้อนผลการเรียนรู้
  - การปรับปรุงพัฒนาตนเอง
  - การถ่ายทอด เผยแพร่ผลงาน

6) **วิธีการจัดการเรียนรู้** หมายถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ในการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงการจัดการศึกษาต่อเนื่องทั้ง 3 ประเภท คือ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพชุมชน โดยมีวิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ได้เรียนรู้ดังนี้

- (1) การเรียนรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- (2) การเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ
- (3) การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ เทคนิคการปฏิบัติจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ และวิทยากร รวมทั้งผู้นำชุมชน เครือข่าย
- (4) การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม

ทั้งนี้ครู กศน. จะเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และร่วมจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 เรื่องกับครูผู้สอน

7) **การพัฒนาอาชีพชุมชน** หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นประชาชนชนที่อาศัยอยู่อำเภอวังน้ำเขียวโดยใช้หลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาอาชีพตามบริบทและเศรษฐกิจของอำเภอวังน้ำเขียว ได้เรียนรู้ เศรษฐกิจชุมชน สืบทอด ต่อยอด พัฒนาอาชีพชุมชน การมีทักษะการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ

เรียนรู้เครือข่ายชุมชน เพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพที่ส่งผลให้มีรายได้ ลดรายจ่าย มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

8) แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ หมายถึง แหล่งเรียนรู้ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล อำเภอวังน้ำเขียวซึ่ง เป็นพื้นที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนนำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน จำนวน 5 แห่ง คือ

- (1) แหล่งเรียนรู้บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี : เรียนรู้การปลูกพุดตานมสด
- (2) แหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ ตำบลวังน้ำเขียว : เรียนรู้การปลูกพืชผักไร้สารพิษ
- (3) แหล่งเรียนรู้บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์ : เรียนรู้การเพาะเห็ดเพื่อสุขภาพ
- (4) แหล่งเรียนรู้บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี : เรียนรู้การปลูกพืชเศรษฐกิจชุมชน
- (5) แหล่งเรียนรู้บ้านหนองไม้สัก ตำบลระเริง : เรียนรู้การเลี้ยงสัตว์

9) การจัดการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง การจัดการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบที่เป็นหลักสูตร ระยะสั้น ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคม ชุมชน รวมทั้งการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 120 ชั่วโมง โดยการเชื่อมโยงทุกหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่นำไปสู่พัฒนาอาชีพชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล อำเภอวังน้ำเขียว ดังนี้

9.1) หลักสูตรเศรษฐกิจชุมชน เป็นการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจชุมชน รายได้ ทรัพยากรชุมชน จำนวน 30 ชั่วโมง

9.2) หลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน เป็นการเรียนรู้สืบสาน ต่อยอดอาชีพและพัฒนาอาชีพชุมชน จำนวน 5 หลักสูตร ๆ ละ 40 ชั่วโมง ได้แก่ การปลูกพุดตานมสด การปลูกพืชผักไร้สารพิษ การเพาะเห็ดเพื่อสุขภาพ การปลูกพืชเศรษฐกิจชุมชน และการเลี้ยงสัตว์

9.3) หลักสูตรการดำรงชีวิตแบบพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเป็นระบบ มีเหตุผลแก้ปัญหาและทำแผนดำรงชีวิตพอเพียง จำนวน 30 ชั่วโมง

9.4) หลักสูตรเครือข่ายชุมชน เพื่อเรียนรู้เครือข่ายและเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน จำนวน 20 ชั่วโมง

10) การประกอบอาชีพของชุมชนวังน้ำเขียว หมายถึง การประกอบอาชีพของประชาชนในอำเภอ วังน้ำเขียว ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม การแปรรูป และการจำหน่าย มีจุดเด่นการปลูกพืชผักปลอดสารพิษที่สัมพันธ์กับการอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ที่ส่งผลให้มีอาชีพ มีรายได้ เช่น การปลูกพืชเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ พืชผักเมืองหนาวปลอดสารพิษ พุดตานมสด องุ่นไร้เมล็ด สตรอเบอร์รี่ เบญจมาศ ดาวเรือง พืชสมุนไพร รวมทั้งมีการบริหารจัดการบ้านพักโฮมสเตย์ (Home Stay) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรธรรมชาติ

11) ครู กศน. หมายถึง ครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ซึ่งทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ ครูผู้ช่วย ครูอาสาสมัคร ครู กศน.ตำบล ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ครูผู้สอนคนพิการ และครู ปวช. ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล

12) ครูผู้สอน หมายถึง ผู้มีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ที่ร่วมจัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

13) ผู้เรียน หมายถึง ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว ที่สนใจและสมัครเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องซึ่งเป็นหลักสูตรระยะสั้นทุกประเภท คือ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมชุมชน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

14) ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือผู้รู้ หมายถึง ผู้มีความรู้ ความชำนาญ เชี่ยวชาญ ที่สั่งสมประสบการณ์ในอาชีพตนเองและได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนและนอกชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติให้กับผู้เรียนและผู้อื่นได้

15) เครือข่าย หมายถึง ผู้มีส่วนร่วมส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพและกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยภาครัฐ ภาคเอกชน

16) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชน ภาคีเครือข่าย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและประชาชน ได้ร่วมนำเสนอสภาพปัญหาความต้องการ แนวทางแก้ไขปัญหา และมีความร่วมมือจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

17) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว (กศน.อำเภอวังน้ำเขียว) หมายถึง สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา (สำนักงาน กศน.จังหวัดนครราชสีมา) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัย มีหัวข้อดังนี้

- 2.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
- 2.2 ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
- 2.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545
- 2.4 หลักการ นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2.5 แนวคิด หลักการจัดการศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนาอาชีพชุมชน
- 2.6 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการจัดการเรียนรู้
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 บริบทชุมชนวังน้ำเขียว

มีรายละเอียดดังนี้

2.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

การจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ได้ศึกษาหลักการแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- 2.1.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
- 2.1.2 หลักการและนโยบายที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.1.3 นโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ

มีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

หลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 ได้ทรงพระราชทานพระบรมราชนุญาตให้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป ไว้ดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ

และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา ความรู้และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพัฒนาตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมี เหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ โดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน (ทีศนา แคมมณี, 2559) ดังนี้

1. กรอบแนวความคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิง ระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความ มั่นคง และ ความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดย เน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยามความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน

3.1 ความพอประมาณ: หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่

เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล: หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไป อย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว: หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการ

เปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไขการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้ง ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้: ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบ

ด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการ วางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม: ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความ ซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ ผลจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา

ประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ความเป็นมาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2552: 1-29) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดที่นำไปสู่แนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่าเกือบ 50 ปี ดังพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสนับตั้งแต่ ปี.ศ 2517 เป็นต้นมา ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลและลึกซึ้งยิ่งกว่านักวิชาการใด ๆ จะมีสติปัญญาเสมอเหมือนได้ พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกินพอใช้ และมีความสุข โดยใช้หลักความพอประมาณการคำนึงถึงผลดีผลเสีย การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยให้ประมาทตระหนักถึงการพัฒนาย่างสมดุล เป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชา และการมีคุณธรรม เป็นกรอบในการปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิต ที่สามารถประยุกต์ใช้ในมิติของชีวิต ทุกภาคส่วน ทุกด้านของการพัฒนาเพื่อสังคม ส่วนรวมพัฒนาอย่างยั่งยืน พอเพียง อยู่ดี กินดี และมีความสุข ในช่วงเวลาที่ผ่านมานี้ ประชาชนส่วนใหญ่ต่างรู้จักและมีความเข้าใจในแนวคิดดังกล่าวแต่ไม่เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและนำมาไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง จนเมื่อปี พ.ศ 2540 ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจซึ่งนับเป็นบทเรียนที่มีผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลและขาดเสถียรภาพ จึงส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับศักยภาพขององค์กร ภูมิสังคมของประเทศความพร้อมของคนและระบบ ทำให้เกิดความล้มเหลวในการพัฒนาประเทศอย่างสิ้นเชิงการเปลี่ยนแปลงทำให้ไม่ได้สร้างรากฐานที่มั่นคงและเข้มแข็ง หรือสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่ดีให้สามารถพร้อมรับกับความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยภายในและภายนอก ที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่อันส่งผลกระทบต่อสังคมไทย

แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเปรียบเสมือนแสงเทียนที่ส่องสว่างให้เห็นแนวทางที่จะก้าวเดินต่อไปของปัจเจกชน และของประเทศชาติโดยรวม เป็นแนวทางที่เน้นการเจริญเติบโตที่ค่อยๆ เกิดขึ้นตามศักยภาพที่มีอยู่จริงอย่างมีเหตุผลเป็นขั้นตอนด้วยความมั่นคง และเตรียมความพร้อมด้วยความไม่ประมาทในการรับมือกับวิกฤตต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น นับเป็นกระบวนการมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริงมากกว่าการสร้างความสำเร็จเติบโตอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดดที่ลอกเลียนแบบมาจากสังคมอื่น ๆ โดยไม่พิจารณาให้รอบคอบ แต่เน้นผลลัพธ์ในระยะสั้น โดยขาดการสร้างพื้นฐานที่มั่นคง สมดุล ซึ่งนับเป็นการเสี่ยงต่อความไม่แน่นอนทั้งหลายที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้มากปัจจุบันประชาชนชาวไทยทุกระดับในทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมนักวิชาการ ได้ย้อนกลับมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาและดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในพระราชดำริของพระองค์ท่านอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีผู้รู้ได้ให้ความหมายและคำอธิบายในมุมมองต่าง ๆ เพิ่มเติมดังขอยกมาเป็นสังเขปดังนี้ ประเวศ วะสี (2542: 4-6 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร อรรถ สมร่วง ธันวา จิตต์สงวน และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ, 2551: 7) ได้อธิบายว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่มีรูปแบบทางสายกลาง โดยหลักการเศรษฐกิจพอเพียง ยังหมายถึง ความพอเพียงอย่างน้อย 7 ประการ คือ 1) พอเพียงสำหรับทุกคน 2) จิตใจมีความพอเพียง 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง 5) ปัญญาพอเพียง 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง และ 7) มีความมั่นคงพอเพียง

สุเมธ ตันติเวชกุล (2541: 25-43 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร และคณะ, 2551: 7-8) ได้อธิบายความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมืองรัฐประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดในการเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ และเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล คือความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มี

ความเป็นอยู่อย่างประมาทตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพไม่พันธนาการอยู่กับสิ่งใด ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต ที่ส่งผลให้สามารถพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้ เสน่ห์ จามริก (2543: 166-167 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร และคณะ, 2551: 9) ให้มุมมองเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นทั้งหลักการและกระบวนการทางสังคมตั้งแต่ขั้นพื้นฐานและขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพออยู่พอกินขึ้นไปถึงขั้นแปรรูปอุตสาหกรรมครัวเรือน สร้างอาชีพและทักษะวิชาการที่หลากหลาย เกิดตลาดซื้อขาย สะสมทุน ฯลฯ บนพื้นฐานเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนนี้เอง ที่เศรษฐกิจจะพัฒนาขึ้นมาอย่างมั่นคงรวมทั้งเทคโนโลยีซึ่งจะค่อย ๆ พัฒนามาจากฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาที่มีอยู่ภายในชาติ และทั้งที่จะคัดสรรเรียนรู้จากโลกภายนอก “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงมีความหมายเป็นเสมือนภูมิคุ้มกันให้กับ “โลกาภิวัตน์” เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาสำหรับ “การจัดการ” เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีสมมติฐานที่ยอมรับว่าโลกมีการทำงานในเชิงระบบและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมีความมุ่งหวังสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพื่อสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา การรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเศรษฐกิจพอเพียงใช้การตระหนักให้ความสำคัญของหลักการทางสายกลาง เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้มีความสุข ซึ่งจะได้จากการจัดการ 3 มิติ ได้ คือ 1) ความพอประมาณ หมายถึง การจัดการให้มีความสมดุลระหว่างกิจกรรมหลากหลาย เพื่อไม่ให้เกิดส่วนเกิน หรือเกิดขาดแคลน สอดคล้องกับความจำเป็น 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การจัดการให้มีการเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมหลากหลายอย่างเป็นประโยชน์แก่กันและกัน 3) การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การจัดการให้มีปัจจัยสำหรับการดำรงชีวิตให้อยู่ในการควบคุมของตนเอง

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” นี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งคนเมืองและคนชนบท ทั้งคนรวยและคนจน แต่จะเริ่มปฏิบัติได้มากน้อยต่างกันแล้วแต่พื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละคน สำหรับประชาชนในชุมชนชนบทส่วนใหญ่ยังมีอาชีพการเกษตรที่ยัง คงพึ่งพาธรรมชาติและผลผลิตหลายสิ่งหลายอย่างที่เป็นแก่การดำรงชีวิตประจำวันอยู่มาก เช่น อาหาร สมุนไพรที่อยู่อาศัยและเชื้อเพลิง เป็นต้น โดยเฉพาะถ้าเริ่มต้นจากการเกษตร “ทฤษฎีใหม่” และค่อย ๆ พัฒนาอาชีพและตนเองตามลำดับ ประกอบกับถ้าได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในแนวทางที่ถูกต้องสอดคล้องกัน ก็จะทำให้ชุมชนมีความมั่นคงและยั่งยืนอย่างแน่นอนด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

1) มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ได้มีโอกาสอยู่ร่วมกับครอบครัวที่อบอุ่น ทั้งคนสูงอายุและคนหนุ่มสาวและเด็กมีสังคมที่มั่นคงไม่แตกแยก มีชีวิตและสุขภาพที่ดีอยู่เสมอที่ชุมชนเดิม

2) มีอาชีพที่หลากหลายเหมาะสม มีอาชีพที่หลากหลายเหมาะสมกับแต่ละบุคคลและแต่ละวัย เช่น การเกษตรผสมผสานมีผลผลิตหลายชนิดทยอยเป็นอาหารและรายได้ตลอดปีพอเพียง บางอย่างเหลือจำหน่ายให้แก่หมู่บ้านหรือชุมชนใกล้เคียง ไม่เสี่ยงต่อความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ ศัตรูของพืชและสัตว์ และราคาขึ้นลงของสินค้า นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อทำอุตสาหกรรมพื้นฐานและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3) มีสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น ความเขียวขจีและร่มรื่นของป่าไม้และไม้ยืนต้น มีอากาศ และแหล่งน้ำที่สะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีมลภาวะในดิน น้ำ และอากาศ ปราศจากขยะและของโสโครกต่าง ๆ และมีระบบกำจัดและหมุนเวียนที่ดี ความยั่งยืนเหล่านี้จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้จำเป็นต้องประกอบด้วยการสนับสนุนจากนโยบายที่บริสุทธิ์และสะอาดของรัฐบาลอีกหลายประการ เช่น

3.1) ลดอบายมุข เช่น หวย การพนัน เครื่องดื่มมีนเมา ทั้งของรัฐและ ของราษฎร์

3.2) มีสถาบันการเงินหมู่บ้านที่เป็นระบบที่ถูกต้องและมั่นคง

3.3) จัดสวัสดิการทางสุขภาพเบื้องต้นระดับชุมชนเพื่อลดการเดินทางไปสถานพยาบาลเมือง

3.4) สวัสดิการทางการศึกษาระดับชุมชนเพื่อลดการเดินทางไปยังโรงเรียนในเมือง

3.5) สวัสดิภาพและความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชน

3.6) นโยบายการเกษตรระดับชาติที่ประยุกต์จากแนว “ทฤษฎีใหม่”

3.7) เพิ่มและกระจายแหล่งเก็บกักน้ำฝนและชลประทานในระดับไร่นา สวนและชุมชนให้มากขึ้นตลอดจนระบบการส่งน้ำชลประทานตามท่อ

3.8) ลดพื้นที่ปลูกข้าวให้น้อยลงโดยเฉพาะในเขตใช้น้ำฝนให้ปลูกให้พอเพียงเพื่อการบริโภคแต่เร่งเพิ่มผลผลิตในเขตชลประทานให้มากขึ้น

3.9) เพิ่มพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น 3 ชนิดเพื่อประโยชน์ 4 อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้เชื้อเพลิง และไม้อาหาร และเพื่อการอนุรักษ์ดิน น้ำและปรับสภาพแวดล้อมให้ชุ่มชื้น (ไม้ยืนต้นรวมถึงวัตถุดิบที่ใช้ในการทำกระดาษ เครื่องเรือน และอาหารสัตว์ด้วย)

3.10) สนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่อยู่ในพื้นที่ทำกินและทำอาชีพเสริมที่บ้าน นอกจากนี้ อำพล เสนาณรงค์ (2542 :18-19) ได้อธิบายถึงทฤษฎีใหม่ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สรุปลงสาระสำคัญดังนี้ ในปีพ.ศ 2532 เป็นปีที่ 43 แห่งรัชกาล หรือเมื่อทรงมีพระชนมายุ 62 พรรษา ภายหลังจากที่ได้ทรงส่งสมพระราชประสงค์จากชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพและสภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกรและทิศทางเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังจะเดินทางไป ตลอดจนข้อมูลการศึกษาวิจัยและพัฒนาจากศูนย์ศึกษา การพัฒนาทั้ง 6 แห่ง อย่างละเอียดและรอบคอบแล้วพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้นำแนวคิดทางเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์เป็นแนวทางการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในชนบทเป็นครั้งแรกที่วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบงอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ต่อมาประชาชนรู้จักกันแพร่หลายในนาม ”ทฤษฎีใหม่” หรือ ”เกษตรทฤษฎีใหม่”

“ทฤษฎีใหม่” เป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำ เพื่อการเกษตรในดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการบริหารและจัดแบ่งที่ดินแปลงเล็ก ออกเป็นสัดส่วนที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร ซึ่งไม่เคยมีใครคิดมาก่อนมีการคำนวณโดยหลักวิชาการเกี่ยวกับปริมาณน้ำที่จัดการเก็บให้พอเพียงต่อการเพาะปลูกได้ตลอดปี มีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบสำหรับเกษตรกรรายย่อย โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

(1) ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ซึ่งมีสมมุติฐานดังนี้

(1.1) เกษตรกรค่อนข้างยากจน

(1.2) มีพื้นที่ไม่มากนักประมาณ 10-15 ไร่

(1.3) ครอบครัวไม่ใหญ่มาก 4-6 คน

(1.4) อยู่ในเขตใช้น้ำฝน ฝนตกไม่ชุกนัก

(1.5) ดินมีสภาพที่เก็บกักน้ำได้

(1.6) ต้องประหยัดและมีความสามัคคีกับเพื่อนบ้าน และในระยะแรกมีความพอเพียงตามอัตภาพ พอเลี้ยงตัวเองได้

การบริหารจัดการน้ำ ดิน และปัจจัยการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงสุดทรงกำหนดให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน และมีสัดส่วนดังนี้ คือ 30 : 30 : 30 : 10 เพื่อทำกิจกรรม 4 อย่างตามลำดับคือ (1) ขุดสระเก็บน้ำฝนตามธรรมชาติ (2) ปลูกข้าวในฤดูฝน (3) ปลูกพืชไร่ พืชสวนและไม้ล้มลุกผสมผสาน และ (4) ที่อยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์

ตามทฤษฎี” เกษตรทฤษฎีใหม่” จะช่วยทำให้เกษตรกรในเขตใช้น้ำฝนมีประสิทธิภาพขึ้น และลดความเสี่ยงน้อยลง

(2) ทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 2 เมื่อมีการทำเกษตร “ทฤษฎีใหม่” บริเวณใกล้เคียงมากรายขึ้นเวลาผ่านไปผลผลิตและรายได้จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เกษตรกรมีประสบการณ์มากขึ้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงตนเอง ขยายการผลิต รวมกลุ่มการผลิต จัดหาและจำหน่ายวัสดุ ปัจจัยการผลิตและ การดำรงชีวิตในราคาที่ถูกลงสวัสดิการต่าง ๆ เป็นสิ่งของจำเป็นของชีวิตประจำวัน แต่การลงทุนงานเงินสะสมอาจต้องใช้เวลา หากได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยราชการ มูลนิธิและเอกชน จะทำให้งานเริ่มต้นได้เร็วขึ้น

(3) ทฤษฎีใหม่ ขั้นที่ 3 เมื่อกิจการขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เติบโตขึ้นเกษตรกรก็ควรจะรวมตัวกันทำธุรกิจย่อย ๆ เช่น ร้านสหกรณ์ โรงสีข้าว สถานที่บริการเครื่องจักรกลการเกษตรและสถานที่จำหน่ายเชื้อเพลิง เป็นต้น แต่ธุรกิจเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและเงินทุนจากภายนอกเช่น ธนาคาร บริษัทน้ำมัน และเอกชนภาคต่าง ๆ

นอกจากนี้ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ”ทฤษฎีใหม่” ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ www.chaipat.or.th โดยเน้นสิ่งสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาในการทำ”การเกษตรทฤษฎีใหม่” ดังนี้

(1) การดำเนินการตามทฤษฎีใหม่ มีปัจจัยประกอบหลายประการขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่น ฉะนั้น เกษตรกรควรขอรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่

(2) การขุดสระน้ำนั้นจะต้องสามารถเก็บกักน้ำได้ เพราะสภาพดินในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกัน เช่น ดินร่วน ดินทราย ซึ่งเป็นดินที่ไม่สามารถอุ้มน้ำได้ หรือเป็นดินเปรี้ยว ดินเค็ม ซึ่งอาจจะไม่เหมาะกับพืชที่ปลูกได้ ฉะนั้น จะต้องพิจารณาให้ดีและควรขอรับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดิน หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน

(3) ขนาดของพื้นที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคำนวณและคำนึงจากอัตราการถือครองที่ดินถัวเฉลี่ยครัวเรือนละ 15 ไร่ แต่ให้พึงเข้าใจว่าอัตราส่วนเฉลี่ยขนาดพื้นที่นี้มีใช้หลักตายตัว หากพื้นที่การถือครองของเกษตรกรจะมีน้อยกว่าหรือมากกว่านี้ก็สามารถนำอัตราส่วนนี้ (30 : 30 : 30 : 10) ไปปรับใช้ได้

(4) การปลูกพืชหลายชนิด เช่น ข้าวซึ่งเป็นพืชหลัก ไม้ผล พืชผัก พืชไร่ และพืชสมุนไพร อีกทั้งยังมีการเลี้ยงปลาหรือสัตว์อื่น ๆ ซึ่งเกษตรกรสามารถนำมาบริโภคได้ตลอดทั้งปีเป็นการลดค่าใช้จ่ายในส่วนของการอาหารสำหรับครอบครัวได้ และส่วนที่เหลือสามารถจำหน่ายได้เป็นรายได้แก่ครอบครัวได้อีก

(5) ความร่วมมือร่วมใจของชุมชน จะเป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติตามหลักทฤษฎีใหม่เช่นการลงแรงช่วยเหลือกัน หรือที่เรียกว่าการลงแขก นอกจากจะทำให้เกิดความรักความสามัคคีในชุมชนแล้ว ยังเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานได้อีกด้วย

(6) ในระหว่างการขุดสระน้ำ จะมีดินที่ถูกขุดขึ้นมาเป็นจำนวนมาก หน้าดินซึ่งเป็นดินดีควรนำไปกองไว้ต่างหาก เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชต่าง ๆ ในภายหลัง โดยนำมาเกลี่ยคลุมดินชั้นล่างที่เป็นดินไม่ดี อาจนำมาถมทำขอบสระน้ำหรือยกร่องสำหรับปลูกไม้ผล

2.1.2 หลักการและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้มีการกำหนดไว้เป็นกฎหมายระเบียบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญมีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พศ. 2550

มาตรา 76 “ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (1)

บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืนโดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ”

มาตรา 83 “ รัฐต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2545

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ 2545- 2549) เป็นแผนที่ได้อัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 9 มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนการพัฒนาแบบบูรณาการรวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยมุ่งวางรากฐานการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศให้เข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้นจากผลการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ประเทศไทยยังคงมีปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศที่ยังคงขาดสมดุล การพัฒนาดังกล่าวจึงยังไม่สอดคล้องเป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร เศรษฐกิจของประเทศยังพึ่งพามากจากภายนอกและไม่เข้มแข็งพอที่จะเป็นภูมิคุ้มกันต่อภาวะความผันผวนจากโลกาภิวัตน์ และยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนา ขณะที่ภูมิคุ้มกันของสังคมไทยลดลงจากกระแสบริโภคนิยม เกิดความหย่อนทางศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมลดลงเช่นเดียวกับ การให้คุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นคนที่เสื่อมถอยลง ตลอดทั้งทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมยังคงได้รับผลกระทบจากปัญหาขาดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์ฟื้นฟู ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ฉบับที่ 10 จึงยังคงอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติควบคู่กับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” อย่างจริงจังเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืนเพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติในการประชุมวันที่ 12 มิถุนายน 2550 ให้จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลางและมีอิสระ ทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงภาคีพัฒนา ทั้งภาคประชาชน องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐ ในการดำเนินการทางด้านการศึกษา วิจัย การสนับสนุนกระบวนการในการสร้างองค์ความรู้ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในแนวทางของการปฏิบัติตามหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้มูลนิธิพัฒนาไทย ดำเนินการโดยคณะกรรมการสถาบัน มีวาระครั้งละ 4 ปีเพื่อนำมาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติของทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม ให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างกว้างขวาง คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการจัดตั้งกลไกระดับชาติคือการจัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน

และประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธาน และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเลขานุการ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์นโยบายแนวทางและมาตรการสนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐภาคประชาชน และภาคเอกชน นอกจากนี้ เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวปฏิบัติของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของการพัฒนาประเทศมีวิสัยทัศน์ประเทศไทยมุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุ่ง ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบการบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาลดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี สำหรับ **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564** ได้นำข้อนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9-11 โดยการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ครั้งนี้ สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือการจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต และการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา และให้หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 โดยการจัดการศึกษาจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน อันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษา ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ. (2561)

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก(คนไทย เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข)

มาตรฐานที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษา (จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน)

มาตรฐานที่ 3 แนวทางการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ (การสร้างวิถีการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง)

2.1.3 นโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหนึ่งหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท โดยอัญเชิญ “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ ในการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมกำกับความรู้เป็นกรอบในการดำรงชีวิตและ เป็นพลเมืองดีของชาติ ทั้งนี้ ได้ร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนกิจพอเพียง สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) อันมี ดร. จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นประธานดำเนินการขับเคลื่อนให้สถาบันการศึกษาและเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาด้วยการกำหนดนโยบายด้านการศึกษานำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการศึกษาทุกระดับคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้สถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชนสถาบันทางศาสนา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาผู้เรียนเป็นความรู้ ทักษะ และเจตคติตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้

ความสำคัญตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 1) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการจัดความยากจน และการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน
  - 2) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ
  - 3) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริษัทที่มีการแข่งขัน
  - 4) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ
  - 5) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลันและเพื่อปรับปรุงนโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสม
  - 6) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยกันพัฒนาคนให้พออยู่พอกินและอยู่ดีมีสุขพึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง มีศักยภาพ มีทางเลือก ทั้งด้านสุขภาพ ความรู้ ทักษะ อาชีพ เสรีภาพ
  - 7) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติสุขไม่เบียดเบียนไม่เอารัดเอาเปรียบแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีจิตเมตตาและจิตสาธารณะ
- ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษาเพื่อให้องค์กรหลัก หน่วยงาน และสถานศึกษา ดำเนินการ ดังนี้

(1) การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(1.1) การพัฒนาหน่วยงานและสถานศึกษาแบบอย่างปฏิบัติที่เป็นเลิศ

(1.2) การวิจัยพัฒนา ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาให้

เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

- (1.3) การพัฒนาหลักสูตรปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาชีพครู
- (1.4) การพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน
- (1.5) สร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่เพื่อสนับสนุน การปลูกฝังค่านิยมอยู่อย่างพอเพียง
- (2) การพัฒนาองค์กรและบุคลากร
  - (2.1) พัฒนาคณาจารย์ทุกคนของหน่วยงานภาคการศึกษาทุกระดับ ทั้งส่วนกลางและระดับ พื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจ และน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและปฏิบัติ ภารกิจหน้าที่
  - (2.2) พัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรี ให้เป็นแกนนำขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในมหาวิทยาลัย
  - (2.3) กำหนดให้หน่วยงานภาคการศึกษาทุกระดับ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ บริหารจัดการและพัฒนาองค์กร
  - (2.4) พัฒนาและส่งเสริม หน่วยงาน องค์กร ที่เป็นแบบอย่างการบริหารจัดการตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ คัดเลือก และมอบเกียรติบัตร)
  - (2.5) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยงานภาคการศึกษา
  - (2.6) ส่งเสริมศักยภาพการจัดการการเงินของครูตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (3) การขยายผลและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย
  - (3.1) รักษาสภาพสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงด้านการศึกษา ให้มีความเข้มแข็งยั่งยืนและเป็นแบบอย่างได้
  - (3.2) ประเมินรักษาเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียง
  - (3.3) ประเมินรักษาเกณฑ์คุณภาพศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษา
  - (3.4) พัฒนาคุณภาพผู้ประเมินสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
- 3.5 ขยายเครือข่ายสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงด้านการศึกษา
- (3.6) หน่วยงานภาคการศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
- (4) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ จัดเวทีภูมิภาคยกย่องเชิดชู และมอบเกียรติบัตร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ผลงาน ร่วมจัดมหกรรมเศรษฐกิจพอเพียงระดับชาติ และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่หลากหลาย
- (5) การบริหารจัดการและการติดตามประเมินผล
  - (5.1) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงภาคการศึกษา
  - (5.2) รายงานผล ติดตามและประเมินผล อย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป “เศรษฐกิจพอเพียง” ได้ว่า การมีชีวิตอยู่อย่างพอดีพอเพียง โดยการดำเนินชีวิตต้องยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีความรู้หรือภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับการดำรงชีวิต โดยการตัดสินใจในการดำเนินงานหรือกิจกรรมให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยความรู้คู่คุณธรรม ซึ่งหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทั้งการดำเนินชีวิตและพัฒนาอาชีพชุมชน การดำเนินงานร่วมหน่วยงานให้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมหรือนำมาจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา ประชาชนทุกระดับครัวเรือน ชุมชน และสังคมได้

2.2 การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

แนวทางการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้ศึกษาความเป็นมาของการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ บทบาทของ กศน.ตำบล ตามภารกิจใน 4 ศูนย์ และ การดำเนินงานของ กศน.ตำบล เพื่อจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.2.1 ความเป็นมา การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

2.2.2 บทบาทของ กศน.ตำบล ตามภารกิจ 4 ศูนย์

2.2.3 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ประจำตำบล

มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ความเป็นมาของการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

รัฐบาลได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์รัชการที่ 9 มาเป็นแนวทางการบริหารประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อให้ประเทศเกิดการพัฒนามั่นคงและยั่งยืน ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ได้เปิดอย่างเป็นทางการในรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2559 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลในทุกตำบล จำนวน 7,424 แห่ง เพื่อให้ชุมชนใช้เป็นศูนย์การเรียนรู้เรื่องหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หลักการเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยใช้ กศน.ตำบล ซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นศูนย์การเรียนรู้ของประชาชน พร้อมทั้งจัดสรรครู กศน.ตำบล เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชน โดยเน้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ให้มากขึ้น สำหรับการดำเนินงานเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ผ่านมามีหลายหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ อาทิ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหลักในการดำเนินงานในพื้นที่ และมีกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) เป็นหน่วยประสานและจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ มีศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ทั่วประเทศมีจำนวน 7,424 แห่ง ทั้งนี้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียวมีจำนวน 5 แห่ง มีบทบาทในการให้ความรู้กับประชาชน ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์

จริง เช่น การจัดปลูกพืชชนิดใด ต้องใช้เหตุผลคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และตรงกับการส่งเสริมพื้นที่เพาะปลูกของรัฐบาล โดยใช้หลักของความพอประมาณเพื่อได้ผลผลิตที่เหมาะสม นอกจากนี้ในการหาเลี้ยงชีพ ควรเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการปลูกพืชอย่างผสมผสาน หรือการเลี้ยงสัตว์ควบคู่กันไปในพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อให้มีรายได้ทดแทนกัน และสามารถหาความรู้เพิ่มเติมจากการประกอบอาชีพได้จากแหล่งข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านเทคโนโลยีการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่สำคัญ ศูนย์เรียนรู้ทั่วประเทศ จะมีหน้าที่สร้างความตระหนักให้กับประชาชนในการประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิตทำงานร่วมกันอย่างมีความสามัคคี

2.2.2 บทบาทของ กศน.ตำบล ตามภารกิจ 4 ศูนย์

กศน.ตำบล เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ซึ่งเป็นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับบทบาทภารกิจให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและบริบทของพื้นที่ขับเคลื่อนการดำเนินงาน 4 ศูนย์การเรียนรู้ ดังนี้

1) ศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

เป็นศูนย์กลางการส่งเสริม จัดกระบวนการการเรียนรู้ และหน่วยประสานงานแหล่งเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเศรษฐกิจพอเพียงภายในชุมชน ดำเนินงานร่วมกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

2) ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.)

เพื่อสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยเฉพาะสิทธิและหน้าที่ในระบอบประชาธิปไตยบูรณาการความร่วมมือกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)

3) ศูนย์ดิจิทัลชุมชน

การบริหารจัดการฐานข้อมูลที่จำเป็นสำหรับ กศน. และชุมชน เพื่อให้มีความรู้และรับรู้เท่าทัน ปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคดิจิทัล

4) ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตชุมชน

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบการศึกษา นอกระบบการศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา โดยยึดชุมชนเป็นฐานในการดำเนินงาน โดย กศน.ตำบลมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวก

2.2.3 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล

ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลเป็นศูนย์กลางการจัดการเรียนรู้รวบรวม ขยายผล เชื่อมโยง สร้างเครือข่าย และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ และการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทตามแนวพระราชดำริและหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่องมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนโดยบูรณาการการทำงานและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน ภูมิปัญญา และประชาชนชาวบ้าน

เช่น กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร(กอ. รมน.) มูลนิธิครอบครัวพอเพียง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ดำเนินการใน 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ที่ดำเนินการในพื้นที่ตั้งของ กศน. ตำบล

(2) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ที่ดำเนินการโดยใช้แหล่งการเรียนรู้นอกพื้นที่ตั้งของ กศน. ตำบล ซึ่งเป็นการประสานงานและดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งนี้เพื่อให้การขับเคลื่อนศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล สามารถ บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม มีแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล
มีคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล (ระดับอำเภอและระดับตำบล)

วิธีการดำเนินงาน

กศน. อำเภอ ประสานจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล และคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อน การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำทุกตำบล ดังนี้

- ระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอ เป็นประธาน มีผู้อำนวยการกศน. อำเภอเป็น เลขานุการ
- ระดับตำบล โดยมีประธานกรรมการ กศน. ตำบล เป็นประธานและมีหัวหน้า กศน.

ตำบล เป็นเลขานุการ

(2.2) การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการดำเนินงาน

(1) อบรมวิทยากรแกนนำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ตามกรอบความคิด 2 เงื่อนไข 3 ห่วง 4 มิติ) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่บุคลากร กศน. เพื่อขยายองค์ความรู้ให้แก่นักศึกษา กศน. และประชาชนในพื้นที่

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความตระหนักให้บุคคลใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง ครอบครัวพอเพียง และชุมชนพอเพียง เช่น การทำบัญชีครัวเรือน การออม การประหยัดพลังงาน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) กรณีกศน. ตำบลมีพื้นที่และมีความพร้อม สามารถจัดฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เช่น ฐานการขยายพันธุ์พืช ฐานปศุสัตว์ฐานปุ๋ยและดิน ฐานโรคแมลง ฐานจัดการระบบน้ำ

(3) กรณีกศน. ตำบล มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ให้ประสานกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงให้เป็นฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในตำบล ทั้งนี้ให้เป็นไปตามบริบทของชุมชน หมู่บ้าน และสอดคล้องกับสภาพการณ์และความต้องการของประชาชนในพื้นที่

(2.3) การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่

วิธีการดำเนินงาน

(1) อบรมวิทยากรแกนนำให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ (การแบ่งสัดส่วนพื้นที่ทำกินเป็น 30:30:30:10) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่บุคลากร กศน. เพื่อขยายองค์ความรู้ให้แก่ นักศึกษา กศน. และประชาชนในพื้นที่

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บุคคลสามารถวิเคราะห์และประยุกต์แนวคิดมาปรับใช้กับสภาพจริงของแต่ละบุคคลและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

(3) กรณี กศน. ตำบล มีพื้นที่และมีความพร้อม สามารถจัดแบ่งพื้นที่เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ได้แก่การจัดการแหล่งน้ำ 30% ทำนาข้าว 30% ปลูกพืชไม่ยืนต้น 30% ที่อยู่อาศัย 10%

(4) กรณี กศน. ตำบล มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ให้ประสานกับภาคีเครือข่าย แหล่งเรียนรู้ ปรารักษ์ชาวบ้าน และภูมิปัญญาในพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงให้เป็นฐานการเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ในตำบล

(2.4) การเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

วิธีการดำเนินงาน

(1) อบรมวิทยากรแกนนำให้มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก ซาบซึ้งศรัทธา และมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์เกี่ยวกับการทรงงาน ในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและในพื้นที่ทรงงาน นำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และการพัฒนาตนเองชุมชนและสังคม เช่น การปรับปรุงสภาพดิน การบริหารจัดการน้ำ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่บุคลากร กศน. เพื่อขยายองค์ความรู้ให้แก่ นักศึกษา กศน. และประชาชนในพื้นที่

(2) จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บุคคลสามารถวิเคราะห์และประยุกต์แนวคิดมาปรับใช้กับสภาพจริงของแต่ละบุคคล และครอบครัว เพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

(3) จัดตั้งหมู่บ้านเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

(2.5) จัดทำ ทำเนียบแหล่งการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมทั้งการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

วิธีการดำเนินงาน รวบรวมและจัดทำทำเนียบแหล่งการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่และหมู่บ้านเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทภายในตำบล

(2.6) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาแหล่งการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมทั้งการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

วิธีการดำเนินงาน

ดำเนินการ ประสานงานเครือข่ายในการจัดตั้ง และพัฒนาแห่งการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่และการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาเรียนรู้ของนักศึกษา กศน. และประชาชนทั่วไป

(2.7) เผยแพร่องค์ความรู้และแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมทั้งการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

วิธีการดำเนินงาน

เผยแพร่องค์ความรู้และแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่และการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น นิทรรศการ เว็บไซต์ Facebook Social media สื่อสารมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์

(2.8) คัดเลือก บุคคลครอบครัว ชุมชนและแหล่งการเรียนรู้เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติตามเกณฑ์ที่สำนักงาน กศน. กำหนด

วิธีการดำเนินงาน

ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคล ครอบครัว ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ที่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่และการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เช่น การจัดทำบัญชีครัวเรือน วิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง หมู่บ้านเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

(2.9) สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

- (1) รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
- (2) รายงานผลการดำเนินงานให้กศน.อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบตามรอบเวลาที่กำหนด

ที่กำหนด

ทั้งนี้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา มีจำนวน ๕ แห่ง ดังนี้

1. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลวังหมี
2. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลวังน้ำเขียว
3. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลอุดมทรัพย์
4. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลไทยสามัคคี
5. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลระเริง

2.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงาน ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 12-14) ได้กำหนดไว้ ดังนี้

- 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
- 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ
- 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ซึ่งเป็นหลักการ แนวทางให้กับสถานศึกษานำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน และสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างสมดุลและสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

2.4 หลักการ นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลได้ศึกษา หลักการและนโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.4.1 หลักการจัด กศน. และบทบาทหน้าที่

2.4.2 นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน กศน.

2.4.3 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยสถานศึกษา
มีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 หลักการจัด กศน. และบทบาทหน้าที่

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมาย การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในมาตรา 4 ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 3-4)

การศึกษานอกระบบ หมายความว่า กิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้นและมีวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้

การศึกษาตามอัธยาศัย หมายความว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

หลักการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยยึดหลักดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 8-9)

1) การศึกษานอกระบบ

1.1) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึงเป็นธรรม และมีคุณภาพ เหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

1.2) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเรียนรู้

2) การศึกษาตามอัธยาศัย

2.1) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

2.2) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา

2.3) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 กำหนดไว้ใน มาตรา 14 ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้น ในสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 22-25)

- 1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อคณะกรรมการ
- 2) จัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อคณะกรรมการ
- 3) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากรและระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา
- 5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่นรวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 6) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิทยุชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา หอสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชน
- 7) ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

2.4.2 นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน กศน.

กศน. มียุทธศาสตร์และจุดเน้นในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการดำเนินงาน โดยมี “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และปรัชญา “คิดเป็น” มีวิสัยทัศน์ คือ กศน. ร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อโอกาสและคุณภาพทางการศึกษาของประชาชนทุกช่วงวัย ในปีงบประมาณ 2561 สำนักงาน กศน. มีนโยบายที่เป็นจุดเน้นการดำเนินงานและภารกิจต่อเนื่อง ดังนี้

ส่วนที่ 1 จุดเน้นการดำเนินงาน กศน. ตามแนวทางหลักการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) พัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล 2) การผลิต พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 3) ผลิตและพัฒนากำลังคน รวมทั้งงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ 4) ขยายโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต 5) ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา และ

ส่วนที่ 2 ภารกิจต่อเนื่อง ได้แก่ 1) ด้านการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ 2) ด้านหลักสูตร สื่อรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล งานบริการทางวิชาการและการประกันคุณภาพการศึกษา 3) ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) ด้านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์ 5) ด้านการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่บริเวณชายแดน 6) ด้านบุคลากร ระบบการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

นโยบายด้านการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งเป็นภารกิจต่อเนื่องมีประเภทการจัดการศึกษา ได้แก่

1. จัดการศึกษาอาชีพ
2. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
3. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
4. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกและวินัยในชุมชน

โดยมีการดำเนินงานจัดกิจกรรม ดังนี้

1. จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำประเภทช่างพื้นฐาน/ช่างชนบท และอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและศักยภาพของแต่ละพื้นที่

2. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยจัดกิจกรรมการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ค่ายพัฒนาทักษะชีวิต การจัดตั้งชมรม/ชุมนุม การส่งเสริมความสามารถพิเศษต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน

3. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนโดยใช้หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในรูปแบบของการฝึกอบรม การเรียนทางไกล การประชุม สัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดกิจกรรมจิตอาสา การสร้างชุมชนนักรับปฏิบัติ และรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทของชุมชนแต่ละพื้นที่ โดยเน้นการดำเนินตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองดี การบำเพ็ญประโยชน์ การอนุรักษ์พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกและวินัยในชุมชน เช่น การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในชุมชน การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ศูนย์การเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล

2.4.3 การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษากำหนดให้มีการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการฝึกสอน (มาตรา

26) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) สังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน่วยงานและสถานศึกษาจัดการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาและประชาชนในพื้นที่ทุกจังหวัด ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว (กศน.อำเภอวังน้ำเขียว) เป็นสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา (สำนักงาน กศน. จังหวัดนครราชสีมา) ตั้งอยู่ในบริเวณส่วนราชการอำเภอวังน้ำเขียว ถนน 304 ราชสีมา-กบินทร์บุรี ตำบล วังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปี พ.ศ. 2559-2561 ที่ได้กำหนดเอกลักษณ์ของสถานศึกษาคือ “อาชีพเด่น นำสู่เศรษฐกิจพอเพียง” อัตลักษณ์ “ประกอบ อาชีพตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” ให้เกิดกับผู้เรียน/ผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ใช้หลักการ บริหารจัดการสถานศึกษาศึกษา ได้นำหลักธรรมาภิบาล ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม มาปฏิบัติการเชิง บูรณาการ ร่วมกับครู บุคลากร นักศึกษา ผู้เรียน และประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่รวมทั้งภาคีเครือข่าย กศน. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการจัดการ เรียนการสอนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ การพัฒนาบุคลากร จากการทำนงานจัดการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามพันธกิจ มีตัวอย่างความสำเร็จโดยพัฒนาเครือข่ายและขยายผลสู่ กศน.ตำบลในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงจนเกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินชีวิตบนพื้นฐาน ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามเป้าหมาย โดยถือเป็นภารกิจปกติในการดำเนินงานของ สถานศึกษาและมีการประเมินผลจนได้รับการคัดเลือกสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างการจัดการกระบวนการเรียน การสอนและการบริหารจัดการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2556 ซึ่งได้กำหนดกลยุทธ์ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษานำไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปีโดยมีกลยุทธ์ วิธีทำงาน และประเภทการจัดการศึกษา ดังนี้

1. กลยุทธ์

- (1) สร้างกลไกการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและปรัชญาคิดเป็น สู่การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในพื้นที่
- (2) บูรณาการทำงานในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาตามความจำเป็นและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- (3) ส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายในการจัดการแหล่งเรียนรู้ ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในการร่วมจัด การศึกษา
- (4) จัดทำและพัฒนาหลักสูตรในการจัดกระบวนการเรียนรู้
- (5) พัฒนาคุณภาพการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียน เยาวชน ประชาชนให้มีคุณลักษณะ พอเพียง
- (6) ประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างทั่วถึง และเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่หลากหลาย

2. วิธีการทำงาน

ในการดำเนินงานโครงการ/การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ประชุมชี้แจง ปรึกษาหารือ และปฏิบัติงานร่วมกัน ดังแนวทาง และวิธีการตามองค์ประกอบของการจัดกระบวนการเรียนรู้ใน 5 ด้าน คือ

- ด้านที่ 1 การบริหารจัดการ
- ด้านที่ 2 หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ด้านที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- ด้านที่ 4 การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
- ด้านที่ 5 เป้าหมายความสำเร็จ
  - ผลที่เกิดกับสถานศึกษาและการจัดการศึกษา
  - ผลที่เกิดกับครูและบุคลากร
  - ผลที่เกิดกับผู้เรียน
  - ผลที่เกิดกับสังคม ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

3. ประเภทการจัดการศึกษา

3.1 การจัดการศึกษานอกระบบ มีการจัดการศึกษา 3 ประเภท

- 1) การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 2) การส่งเสริมการรู้หนังสือ
- 3) การศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ จัดการศึกษาอาชีพ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน
- 4) การจัดการระบบการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ บ้านหนังสือชุมชน และ กศน.ตำบล เป็นต้น

4. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษา ประชาชน ผู้พลาดโอกาส ผู้ขาดโอกาส ผู้พิการ

ตัวอย่างกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบ ประเภทการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เช่น

- โครงการชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กศน.ตำบลไทยสามัคคี
- โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรพอเพียง กศน.ตำบลวังน้ำเขียว
- โครงการปลูกผักสวนครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กศน.ตำบลอุดมทรัพย์
- โครงการเพาะเห็ดภูฐาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กศน.ตำบลไทยสามัคคี
- โครงการเกษตรพอเพียงหล่อเลี้ยงพัฒนาคุณภาพชีวิต กศน.ตำบลระเริง
- โครงการเลี้ยงปลาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กศน.ตำบลอุดมทรัพย์
- โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต “แปลงสาธิตเศรษฐกิจพอเพียง” กศน.อำเภอวังน้ำเขียว
- โครงการเศรษฐกิจพอเพียง: หมู่บ้านต้นแบบ ตำบลวังหมี่
- โครงการฝึกอาชีพเพื่อการมีงานทำตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- โครงการค่ายส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. การบริหารและการติดตามประเมินผล

ดังนั้นในการบริหารและการติดตามประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กคน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จึงได้ใช้แนวทางการบริหารวงจรคุณภาพ PDCA ของเดมมิง มาใช้ดังนี้

หลักการบริหารด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle) เป็นการบริหารที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน 4 ขั้นตอน ของกระบวนการทำงานที่จำเป็น (ชูศักดิ์ ประเสริฐ, 2555) ดังนี้

- (1) การวางแผน (Plan หรือ P) เป็นการจัดทำหรือปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานในปัจจุบัน
- (2) ทำ (Do หรือ D) เป็นการลงมือทำดำเนินการปฏิบัติตามแผนงาน
- (3) การตรวจสอบ (Check หรือ C) เป็นการตรวจสอบการดำเนินงานว่าได้มีการจัดทำตามแผนหรือไม่ และได้มีการปรับปรุงการทำงานตามความต้องการหรือไม่
- (4) ปฏิบัติการ (Action หรือ A) การปฏิบัติแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการตรวจสอบพร้อมปรับปรุงการปฏิบัติงานอันใหม่ให้ดีขึ้น

6. การนิเทศติดตามและประเมินผล

การนิเทศติดตามและประเมินผลงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนประชาชน ผู้นำหมู่บ้านและอาสาสมัครในพื้นที่ เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพบุคลากรในหน่วยงานสถานศึกษาให้มีขวัญและกำลังใจ รู้จักใช้และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์ เพื่อนำมาใช้ในการคิด การแก้ปัญหา และพัฒนางานด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามนโยบาย จุดมุ่งหมาย แผนงาน หลักการที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการสื่อสารทั้งสองทาง บนรากฐานของ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีแผนงานและความต่อเนื่อง และด้วยเจตคติของการพึ่งพาตนเอง (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2559)

การนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้นต้องมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่า การนิเทศจะทำเพื่อแก้ปัญหาเรื่องใด จะทำการนิเทศเมื่อไร นิเทศอย่างไร และร่วมกับใคร ต้องทำให้การนิเทศมีระบบที่ดี มีความต่อเนื่องและสามารถนิเทศได้อย่างตรงจุดอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบและวิเคราะห์ผลได้อย่างครอบคลุมและแม่นยำ โดยกระบวนการนิเทศการศึกษา ได้ใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินการมีขั้นตอนของการวางแผน การนิเทศเป็นส่วนสำคัญ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2559: 16) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการวางแผน เป็นขั้นเตรียมการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ประมวลสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดเนื้อหาการนิเทศ ออกแบบการนิเทศ สื่อนิเทศ จัดเตรียมเครื่องมือนิเทศ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการติดตามและการรายงานผลการนิเทศ และขออนุมัติโครงการงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการตามแผนนิเทศ โดยประชุมเพื่อทบทวนจุดมุ่งหมายการนิเทศ แบ่งหน้าที่ ภาระงานในการนิเทศ ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และนิเทศตามแผนด้วยรูปแบบ เทคนิควิธีการที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่า เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริง ปัญหา อุปสรรค ที่เป็นข้อมูลสารสนเทศที่ต้องตรวจสอบดูใหม่ แล้วปรับปรุงการนิเทศต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุง เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควร รายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยทำเป็นบันทึกข้อความ หรือแบบรายงานที่กำหนดไว้ในหัวข้อ ประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศ การประเมินผลของผู้รับการนิเทศ และข้อควรพัฒนา

ซึ่งศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ศึกษาหลักการและนำ แนวทางการนิเทศติดตามประเมินผลโดยใช้กระบวนการ PDCA ในการดำเนินการ เพื่อนำผลจากการ นิเทศติดตามประเมินผลไปปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมทุกประเภทให้เกิดผลบรรลุตามเป้าหมายที่ กำหนดไว้และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

2.5 แนวคิด หลักการ จัดการศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนาอาชีพชุมชน

การจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ เกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ได้ศึกษา หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนา อาชีพเพื่อจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.5.1 แนวคิด หลักการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

2.5.2 หลักการ ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพชุมชน

มีรายละเอียด ดังนี้

2.5.1 แนวคิด หลักการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545) และ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 ได้กำหนด จุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของ สถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ทั้งด้านประชากร การเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเชื่อมโยงสังคมเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย ระดับภูมิภาค และระดับโลก จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งจำเป็นต้องใช้วิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย ตามความต้องการและความสนใจของประชาชนทุกกลุ่ม วัย โดยเน้นกระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาคิดเป็นและหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พุทธศักราช 2554 ประกาศ ณ วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2554 โดยสำนักงาน กศน.ได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนี้

หลักการ

1. มุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาสังคมและชุมชน เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. พัฒนาหลักสูตรที่ยึดหลักความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย เป็นไปตามสภาพบริบทชุมชนและสังคม รวมถึงนโยบายของทางราชการ
3. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักความสอดคล้องกับศักยภาพและความพร้อมของผู้เรียน ความหลากหลายตามความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งบูรณาการปรัชญาคิดเป็น และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ตามความเหมาะสม
4. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภูมิปัญญาในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต และพัฒนาสังคมและชุมชน
2. ให้กลุ่มเป้าหมายได้เห็นช่องทางการประกอบอาชีพหรือการต่อยอดอาชีพเดิมให้พัฒนาสามารถพึ่งพาตนเองได้
3. ให้กลุ่มเป้าหมายดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไป

เป้าหมายการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ มีการใช้ความรู้จากภูมิปัญญาและเทคโนโลยีที่เหมาะสม มีทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งมุ่งใช้กระบวนการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมและชุมชนให้พึ่งตนเองได้ตามหลักปรัชญาคิดเป็นและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบการจัด

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบไปด้วยกิจกรรม การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน โดยมีวิธีการจัด 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบกลุ่มสนใจ เป็นการจัดการศึกษาหลักสูตรไม่เกิน 30 ชั่วโมง โดยมีผู้เรียนจำนวนกลุ่มละ 6 คนขึ้นไป
2. รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ เป็นการจัดการศึกษาหลักสูตร 31 ชั่วโมงขึ้นไป โดยมีผู้เรียนจำนวนกลุ่มละ 11 คนขึ้นไป แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ
  - 2.1 ชั้นเรียนระยะสั้น เป็นการ จัดหลักสูตรตั้งแต่ 31 – 100 ชั่วโมง
  - 2.2 ชั้นเรียนระยะยาว เป็นการ จัดหลักสูตร 100 ชั่วโมงขึ้นไป

ลักษณะการจัด

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง สถานศึกษาสามารถจัดได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1.สถานศึกษา กศน.เป็นผู้จัด
- 2.สถานศึกษา กศน. ร่วมจัดกับภาคีเครือข่าย โดยให้สถานศึกษา ประสานการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
- 3.ภาคีเครือข่ายเป็นผู้จัด โดยมีการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน

การจัดการศึกษาต่อเนื่องตามวงจรควบคุมคุณภาพของเดมิ่ง

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเตรียมการด้านกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยใช้ระบบบริหารงานตามวงจรควบคุมคุณภาพของเดมิ่ง (Deming Cycle : PDCA) ซึ่งเป็นระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพสูง ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) และปรับปรุงแก้ไข (Act)

ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

1. สถานศึกษาเตรียมความพร้อมโดยกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบงานการศึกษาต่อเนื่อง กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์การดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาและงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงาน
2. เตรียมผู้เรียนก่อนเข้าสู่การเรียนรู้ กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง “คิดเป็น” หรือ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ตนเองว่ากิจกรรมใดในการศึกษาต่อเนื่องที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นรายบุคคล
3. ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง สถานที่ การขออนุมัติจัดตั้งกลุ่ม การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์การสอน ฯลฯ

ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do)

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องตามที่กำหนดไว้ใน 2 รูปแบบ คือ กลุ่มสนใจและชั้นเรียนวิชาชีพ
2. บันทึกผลการจัดกิจกรรมภายหลังการจัดเสร็จสิ้นเพื่อรายงานสภาพปัญหา ผลการจัด พร้อมข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารทราบ

ขั้นตอนการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check)

2. ประเมินผลการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นรายกิจกรรม และในภาพรวมของโครงการ
3. รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาต่อเนื่องเป็นรายไตรมาส และรายปี

ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act)

นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

แผนการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

สถานศึกษา กศน. จะได้จัดเป็นกิจกรรมการศึกษาใน 2 รูปแบบ คือ

1. รูปแบบกลุ่มสนใจ เป็นการจัดการศึกษาหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตและส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชน โดยหลักสูตรมีความยืดหยุ่นด้านเนื้อหา สาระ ระยะเวลาเรียน และสถานะตามความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย หรือชุมชน หรือนโยบายของทางราชการ

2. รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ เป็นการจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และพัฒนาต่อยอด อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน และชุมชนเข้มแข็งต่อไป

แนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง

การจัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบไปด้วยกิจกรรม การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเลือกจัดในรูปแบบกลุ่มสนใจ และชั้นเรียนวิชาชีพ ได้ตามความเหมาะสมโดยใช้หลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) ดังนี้

- หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง
- หลักสูตรกลางที่สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น
- หลักสูตรที่สถานศึกษาอื่นในสังกัด สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น
- หลักสูตรของสถานศึกษาอื่นที่ไม่สังกัด สำนักงาน กศน.
- หลักสูตรของหน่วยงานอื่น โดยได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานนั้น ๆ

ทั้งนี้หลักสูตรต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนี้

1. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ เจตคติ และมีทักษะในอาชีพ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วย ทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน การคิดแก้ปัญหา การสื่อสาร และทักษะเกี่ยวกับความปลอดภัยในอาชีพ มีคุณลักษณะที่สำคัญในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความคิดเชิงบวก ความมุ่งมั่นในการทำงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรักษาสีงแวดล้อม และการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การจัดการกระบวนการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้จากวิทยากรหรือผู้รู้ที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ ทั้งนี้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับการพัฒนาอาชีพเพื่อการทำมาหากิน และระดับการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิม โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนี้

- ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ตนเอง ตามความสนใจเรียนในอาชีพนั้น ๆ
- สถานศึกษาจัดหา หรือพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- ผู้สอน วิทยากร วิเคราะห์ผู้เรียนเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน เป้าหมายที่ผู้เรียนต้องการ
- ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร
- ประเมินผลการเรียน
- ติดตามผลหลังจากจบหลักสูตร

2. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการ

ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในอนาคต โดยเน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิต 10 ประการ คือ

- 1) ทักษะการตัดสินใจ หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างรอบคอบ
- 2) ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างมีระบบไม่เกิดความเครียด
- 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูล ข่าวสาร ปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้
- 4) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ ช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ และผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีพลังในการต่อสู้ และอย่างเหมาะสมกับวัย
- 5) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้คำพูด และท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความคิดและความรู้สึกของตนเองอย่างถูกต้อง เหมาะสม เช่น การแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ความชื่นชอบการขอร้อง การเจรจาต่อรอง การตักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ
- 6) ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพ หมายถึง ความสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล และรักษาความสัมพันธ์นั้นไว้ได้
- 7) ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การรู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสีย ของตนเอง รู้ความต้องการ และสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้รู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียด หรือสถานการณ์ต่าง ๆ
- 8) ทักษะความเข้าใจผู้อื่น หมายถึง มีความเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีผิว อาชีพ ฯลฯ เข้าใจความรู้สึก และยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากตนเอง
- 9) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ หมายถึง การรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีจัดการกับอารมณ์โกรธหรือโศกเศร้าที่ส่งผลทางลบต่อร่างกาย และจิตใจได้อย่างเหมาะสม
- 10) ทักษะการจัดการกับความเครียด หมายถึง การรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียด รู้วิธีผ่อนคลายความเครียดและแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด

แนวคิดในเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ให้จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและเจตคติ เกี่ยวกับเนื้อหาใน 7 เรื่อง โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้นำทักษะชีวิต 1-12 ทักษะ มาบูรณาการให้ผู้เรียนมีเจตคติ และมีทักษะชีวิต เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ เมื่อจัดครบทุกเนื้อหาแล้วผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตครบทั้ง 10 ทักษะ

ส่วนเนื้อหาที่สถานศึกษานำไปจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตเน้นใน 7 เรื่อง คือ 1) สุขภาพกาย-จิต 2) ยาเสพติด 3) เพศศึกษา 4) คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ 5) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 6) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) ประชาธิปไตยในวิถีชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้

ความเข้าใจที่ถูกต้อง เห็นความสำคัญที่จะต้องเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง ได้ฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ตัวอย่าง เช่น

- ผู้สูงอายุในชุมชน มีปัญหาป่วยเป็นโรคเบาหวาน/หัวใจ สามารถรวมกลุ่มจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยฝึกทักษะคิดวิเคราะห์หาสาเหตุ ผลกระทบของโรคต่อการดำเนินชีวิต คิดแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินอาหารฝึกทักษะการคิดสร้างสรรค์เมนูอาหารต้านโรค ฝึกคิดวิเคราะห์ว่าตนเองเหมาะกับการออกกำลังกายแบบไหนเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง และฝึกทำออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น

- ผู้สูงอายุในชุมชน ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า ท้อแท้ ขาดกำลังใจ รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า สามารถจัดกิจกรรมทักษะชีวิต โดยฝึกทักษะการตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเอง เช่น ให้เล่าถึงความหลัง ความภูมิใจ ความสำเร็จในการเลี้ยงลูก เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ค้นหาความสนใจในงานอดิเรกเพื่อแก้เหงา หรือทำอาชีพได้ หากมีปัญหาเรื่องการพูดคุยสื่อสารกับคนในครอบครัว ให้ฝึกทักษะการพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน หากมีปัญหาความเครียด ให้ฝึกทักษะการจัดการความเครียด โดยหาสาเหตุของความเครียดและวิธีผ่อนคลายความเครียด เป็นต้น

- กลุ่มเป้าหมายในชุมชน มีปัญหาความขัดแย้ง ทำผิดกฎจราจร ไม่รู้สิทธิหน้าที่ของพลเมืองดี ตัดไม้ทำลายป่า ทิ้งขยะจนล้นเมือง ติดยาเสพติด ท้องก่อนวัยอันควร ทูจริตคอร์รัปชั่น ถูกทำร้ายขโมยทรัพย์สิน หลงเชื่อมงายในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง ฯลฯ สามารถจัดกิจกรรมทักษะชีวิตโดยฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากข่าวหนังสือพิมพ์ หรือสถานการณ์จริงที่เป็นปัญหาในชุมชน เพื่อค้นหาสาเหตุ ผลเสียที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ฝึกทักษะ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยคิดหาทางเลือกที่ปฏิบัติได้ ฝึกทักษะการสื่อสารพูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน เป็นต้น โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมดังนี้

- วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน และนโยบายของแต่ละระดับ

- การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เป็นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการชวนคิด ชวนคุยเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ การสร้างเสริมเจตคติที่ดี และการฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็น เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

- สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม อาจใช้ข่าวหนังสือพิมพ์ บทความ กระจุกจากเว็บไซต์ ละคร รวมถึงสื่อบุคคล ที่เป็นประเด็นปัญหาเร่งด่วนในปัจจุบัน เพื่อเรียนรู้เรื่องชีวิตในลักษณะ “บทเรียนชีวิต” ที่จะนำมาพูดคุยเพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันระมัดระวังป้องกันและหาทางแก้ไข

- กลุ่มเป้าหมายที่เป็นจุดเน้น ได้แก่ ผู้สูงอายุ เยาวชนกลุ่มเฉพาะ เช่น คุณแม่วัยใส กลุ่มเสี่ยงยาเสพติด และ กลุ่มอื่น ๆ

3. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการจัดกระบวนการให้บุคคลรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างกระบวนการจิตสาธารณะ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปฏิบัติ ตลอดจนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ดังนี้

3.1 การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

- หมู่บ้านเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

- การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่
- การทำบัญชีครัวเรือน
- วิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์

ซึ่งมีแนวทางการจัดกิจกรรม หมู่บ้านเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท ประกอบด้วย

(1) สสำรวจชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ที่มีโครงการตามพระราชดำริ หรือพื้นที่ทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9

(2) ถอดองค์ความรู้จากสิ่งที่พระองค์ทรงงาน ร่วมกับประชาชนและภาคีข่ายในพื้นที่ ซึ่งหัวข้อหลักในการถอดองค์ความรู้ ดังนี้

- หลักการ วิธีการในการแก้ปัญหา
- ผลสำเร็จจากโครงการ
- แนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้

(3) เผยแพร่และนำไปสู่การปฏิบัติในชุมชน โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและชุมชน

- จัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท
- กระบวนการดำเนินการตรวจสอบคลุมการเรียนรู้ ด้านทฤษฎี การฝึกปฏิบัติ และการสร้างเสริม เจตคติที่ดี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข)
- ประสานความร่วมมือการดำเนินงานกับวิสาหกิจชุมชน/สหกรณ์

3.2 การเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเน้นการแก้ปัญหการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สิ่งแวดล้อม และวิกฤติพลังงาน โดยเน้นการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทนและการใช้เครื่องทุ่นแรง โดยให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้จากภูมิปัญญา จากการศึกษา ค้นคว้านวัตกรรมที่มีอยู่ หรืออาจประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา เพื่อปรับใช้ในครัวเรือน เช่น การนำขยะหรือมูลสัตว์ มาผลิตเป็นก๊าซชีวภาพ การถนอมอาหารโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น โดยมีแนวทาง การจัดกิจกรรม ดังนี้

- สสำรวจภูมิปัญญา นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาของพื้นที่ เช่น การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้านพลังงานสะอาด ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- เลือกพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสมในการดำเนินงาน
- ประสานความร่วมมือกับภูมิปัญญา ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดกิจกรรม
- จัดทำหลักสูตรและดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบที่เหมาะสม

ทั้งนี้ สำนักงาน กศน. ได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยเน้นเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต การพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งจำเป็นต้องใช้วิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สนองความต้องการและความสนใจของประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเน้นกระบวนการคิดเป็น และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน สู่ชุมชนพึ่งตนเองได้

และสอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษานายกรัฐมนตรี มั่งคั่ง มั่งคั่ง ยั่งยืน (กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ, 2555: 1-2)

กล่าวโดยสรุป การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้สำหรับประชาชนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต โดยมีกิจกรรมที่ครอบคลุมถึง การจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเลือกจัดในรูปแบบกลุ่มสนใจ และชั้นเรียนวิชาชีพ ได้ตามความเหมาะสมโดยใช้หลักสูตรจากการพัฒนาขึ้นของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความจำเป็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เกิดความต่อเนื่อง

1.5.2 หลักการ ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพชุมชน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้ให้ความหมาย “การพัฒนาอาชีพ” หมายถึง การประกอบอาชีพ ที่มีการพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าอยู่ตลอดเวลาโดยมีส่วนครองตลาดได้ตามต้องการของผู้ผลิตแสดงถึงความมั่นคงในอาชีพ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับศักยภาพของ ผู้ผลิต ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพเป็นความจำเป็นและสำคัญมากในการพัฒนาอาชีพ หรือพัฒนาธุรกิจโดยการนำเอาความสามารถออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อการประสบผลสำเร็จ กนกพร เวทการ (2556 อ้างถึงใน อธิชาติ ยัตติสาร, 2551) ได้ให้ความหมายของ การพัฒนาอาชีพว่า หมายถึงกระบวนการพัฒนาความเชื่อ ค่านิยม ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ตลาดจนความรู้ ที่เกี่ยวกับโลกอาชีพ ซึ่งการพัฒนาบุคคลในด้านอาชีพจึงเกี่ยวข้องกับสิ่งที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพ ตลอดจนการตั้งจุดมุ่งหมายของชีวิตและการทำงาน กระบวนการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพัฒนาอาชีพของบุคคลเพื่อตอบสนองความต้องการและพัฒนาตนเองจนประสบความสำเร็จในงานอาชีพให้เจริญก้าวหน้าขึ้น นอกจากนี้การใช้แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนเป็นแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องของการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพของชุมชน ทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม บริการ ทั้งในด้านการผลิต การบริโภคและการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนนั่นคือ ให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ บนรากฐานความสามารถที่มีอยู่จากการใช้ทุนของชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้และกลายเป็นเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง จากแนวคิดนี้ก็เห็นว่าฐานที่สำคัญที่สุดของคน คือ คนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง ต้องบริโภค มีอาชีพ ดังนั้นการผลิตจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่สุดของคน การค้าและการตลาด มีความสำคัญรองลงมา เพราะฉะนั้นก่อนอื่นต้องใช้ชุมชนหรือเกษตรกรผู้ผลิตพึ่งตนเองให้ได้ จากแนวคิดในเรื่องเศรษฐกิจชุมชนนี้จะเห็นได้ว่าระบบเศรษฐกิจชุมชนนั้นจะประกอบด้วย (เสรี พงศ์พิศ, 2548: 113 –114)

1. องค์ประกอบ

กิจกรรมต่าง ๆ ในวิถีชุมชนล้วนสร้างความสัมพันธ์แบบบูรณาการโดยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นการทำมาหากิน การอยู่ร่วมกัน พิธีกรรมและจารีตประเพณี ระบบเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วยระบบย่อย ๆ คือ

- 1.1 ระบบทรัพยากรการจัดการสิ่งแวดล้อมดิน น้ำ ป่า ทุน ธรรมชาติของชุมชน
- 1.2 วิถียังชีพ การผลิตเพื่อเลี้ยงตนเองและการจัดการกับส่วนเกินของการเกษตรผสมผสาน

หัตถกรรม การค้าขายภายในชุมชน

- 1.3 ระบบจัดสรรและแบ่งปันทรัพยากรและรายได้ ทั้งในระหว่างสมาชิก ชุมชนและหน่วยงาน

1.4 ระบบสุขภาพ การดูแลสุขภาพตัวเองในวิถีการกิน การอยู่ การทำงาน ซึ่งเป็นการป้องกันและรักษา

1.5 ระบบทุนการสะสม การออมที่เป็นเงินผลผลิต ทรัพยากรเพื่อเป็นต้นทุนหมุนเวียนและเป็นฐานสวัสดิการ

1.6 ระบบสวัสดิการการจัดการที่เกิดความมั่นคงในด้านต่าง ๆ ทั้งวันนี้และวันหน้า

1.7 ระบบวิสาหกิจชุมชนการจัดการกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การผลิต การแปรรูป การบริโภค การตลาด อย่างเป็นระบบและแบบพหุพลัง (synergy)

2. การจัดการทรัพยากร

ระบบเศรษฐกิจชุมชนเป็นการจัดการทรัพยากรและทุนชุมชน ซึ่งมีลักษณะและเป้าหมายที่สำคัญ 6 ประการคือ

1.1 การผลิต ตั้งแต่การผลิตขั้นพื้นฐานไปจนถึงการแปรรูป การดำเนินการเป็นกลุ่มร่วมกันเป็นวิสาหกิจชุมชน

1.2 การบริโภค การผลิตเพื่อตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ทั้งยังส่งออกส่วนที่เหลือไปนอกชุมชน ผลิตและแปรรูปเพื่อทดแทนการนำเข้าจากนอกชุมชนเท่าที่จะทำได้

1.3 การตลาด การจัดการการผลิตให้เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนและของตลาดสามารถแยกแยะผลผลิตที่เหมาะสมสำหรับตลาดแต่ละประเภท

1.4 การลงทุนเน้นที่การทำวิสาหกิจชุมชนโดยการระดมทุนจากสมาชิกในชุมชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของ

1.5 การออม การออมรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นทุนและสวัสดิการ

1.6 สวัสดิการ การจัดการให้เกิดความมั่นคงอย่างน้อยความจำเป็นขั้นพื้นฐานด้วยปัจจัยที่เกิดจากการจัดระบบเศรษฐกิจทำให้อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

ดังนั้น “การทำสังคมไทยให้เข้มแข็ง คือ เงื่อนไขพื้นฐานการปฏิรูปประเทศไทย” การจัดการศึกษาในชุมชนเน้นสาระความรู้บนพื้นฐานของวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน รวมถึงเศรษฐกิจของชุมชน ผสมผสานด้วยวิทยาการสมัยใหม่และเทคโนโลยีตามความเหมาะสมด้วยความรับผิดชอบร่วมกัน หากสามารถพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละคน เติมเต็มความรู้และทักษะที่จำเป็นให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนได้ในภาพรวมก็จะเป็นอย่างดีประกอบพื้นฐานที่สำคัญต่อประสิทธิภาพของการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศได้” (บุญเลิศ มาแสง, 2554: 154) ทุนของชุมชนหรือเศรษฐกิจชุมชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเอง และกลายเป็นเศรษฐกิจชุมชนเพื่อการพึ่งตนเอง โดยการพิจารณาศักยภาพภายในชุมชน พลังความสามารถที่แฝงอยู่ในชุมชนแล้วดึงพลังอันซ่อนเร้นเหล่านั้นออกมาจัดการแก้ปัญหา โดยการสร้างให้ชุมชนพึ่งตนเอง กล่าวได้ว่า “การพึ่งตนเอง” หมายถึง การกำหนดอนาคตของชุมชนที่วางอยู่บนความคิดทิศทางของการพัฒนาที่จะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ หลักการจัดการงานพัฒนาต่าง ๆ ที่ชุมชนเป็นผู้เรียนรู้ ผู้เลือกสรร ผู้วางแผน ผู้ปฏิบัติ และผู้รับผลจากการปฏิบัติ นั้น ๆ ซึ่งต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่มีพื้นฐานจากการระบอบคิดเดิมของชุมชนหรือภูมิปัญญาชาวบ้านกับวิถีคิดและระบบการจัดการสังคมแนวใหม่ โดยแนวคิดพื้นฐานของการพึ่งตนเองมีแนวทางการจัดการดังนี้ 1) เน้นการพัฒนาแบบองค์รวม 2) เน้นการพัฒนาที่ยึดระบบคุณค่า 3) เน้นการพัฒนาแบบครบถ้วนรอบด้าน และ 4) เน้นการพัฒนาแบบกระจาย ดังนั้นแนวคิดพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ก็คือ การใช้

ปรัชญาของการยืนด้วยลำแข้งของตัวเอง ด้วยทรัพย์สินภายในชุมชน ไม่ว่าจะป็นทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรคน หรือแม้แต่ทรัพยากรทุนทางสังคม ที่มีการจัดการอย่างเหมาะสม รู้ค่า รวมทั้งวางแผนและแก้ปัญหาชุมชนด้วยกันภายในชุมชนเป็นสำคัญ (โกวิท พวงงาม, 2553)

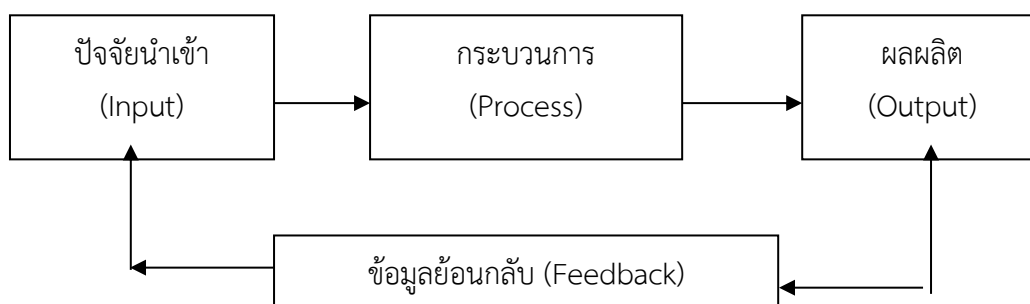
จากแนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชนนี้ สามารถสรุปได้ว่า ความสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนเป็นอย่างมาก เพราะการที่ชุมชนมีความสามารถในการผลิตเพื่อการบริโภคนั้นช่วยให้ชุมชนนั้น ๆ ลดการนำเข้าจากภายนอกและเพิ่มรายรับให้แก่ภาคครัวเรือนและชุมชน ซึ่งจะส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชน การพัฒนาอาชีพของชุมชน ทั้งยังช่วยให้สามารถตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนได้อีกด้วย

2.6 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.6.1 หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดให้ยึดหลักการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 8 ว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในด้านสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ในหมวดที่ 2 มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และกำหนดให้ผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ (1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา ของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน (3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา (4) ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทย อย่างถูกต้อง และ (5) ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

การจัดการเรียนการสอน หรือ การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เป็นลำดับขั้นตอน ส่งเสริมต่อกัน จะเอื้ออำนวยและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยองค์ประกอบของระบบ โดยทั่วไปจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า(Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบการออกแบบระบบการจัดการเรียนการสอน

ในระบบการจัดการเรียนการสอน สามารถอธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์และองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใส่เข้าไปเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทรัพยากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ เวลา สถานที่เรียน เป็นต้น
- 2) กระบวนการ(Process) หมายถึง เทคนิค วิธีการ กิจกรรม ขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ
- 3) ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่ได้รับหรือผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดกระบวนการหรือการดำเนินงาน ซึ่งผลผลิตที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางกายภาพที่สามารถวัดหรือสังเกตได้ เช่น ผลงาน ชิ้นงาน ส่วนผลผลิตที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความรู้สึก ทักษะ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรม

ส่วนที่เพิ่มเป็นองค์ประกอบที่ 4 ของระบบ คือ ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อเสนอแนะหรือผลที่ได้จากการประเมินนำมาพิจารณาข้อบกพร่อง การปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดจุดมุ่งหมายการศึกษาของบลูม

กรอบแนวคิดจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษา ในปี ค.ศ 1956 เบนจามิน บลูม และคณะ (Benjamin Bloom and other, 1956) ได้พัฒนากรอบทฤษฎีที่ใช้เป็นเครื่องมือการจัดประเภทพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางปัญญาและการคิดอันเป็นผลมาจากประสบการณ์การศึกษา เรียกว่า “Bloom’s taxonomy” ซึ่งได้กำหนดไว้ 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) ด้านจิตพิสัย (affective domain) และด้านทักษะทางกาย (psychomotor domain) ในการออกแบบหลักสูตร จัดการเรียนรูู้ และ การวัดประเมินผลการเรียนรูู้ ก็ได้อาศัยกรอบทฤษฎีดังกล่าวนี้ ด้านพุทธิพิสัยถูกนำไปใช้มากที่สุด บลูมและคณะเสนอกรอบการพัฒนาความคิดระดับต่ำ (lower order thinking skills) คือ ระดับ 1 – 3 ประกอบด้วย

ระดับ 1 : ความรู้

Level 1 : Knowledge (Recall and repeat information)

ระดับ 2 : ความเข้าใจ

Level 2 : Comprehension (Interpret and demonstrate understanding)

ระดับ 3 : นำไปใช้ (การประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่)

Level 3 : Application (Apply acquired knowledge to a new problem)

ส่วน การพัฒนาความคิดระดับสูง (higher order thinking skills) คือระดับ 4-6 ประกอบด้วย

ระดับ 4 : การวิเคราะห์ (ระบุมความสัมพันธ์ และเหตุจูงใจ)

Level 4 : Analysis (Identify relationships and motives)

ระดับ 5 : การสังเคราะห์ (การเชื่อมโยงข้อเท็จจริงโดยเหตุผลหรือรูปแบบใหม่)

Level 5 : Synthesis (Assemble facts into a coherence or new pattern)

ระดับ 6 : การประเมิน (ใช้เกณฑ์และสถานการณ์เพื่อวินิจฉัยและการตัดสินผล

Level 6 : Evaluation (Use criteria and evidence to make and defend judgments)

ต่อมาแอนเดอร์สัน และแครทโฮล (2001) ได้นำเสนอแนวคิดปรับปรุง Bloom's Taxonomy ในการจำแนกพฤติกรรมย่อย มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทใหม่ ๆ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบ Bloom's Taxonomy 1956 และ 2001

New Version(Bloom's Taxonomy 2001)	Old Version (Bloom's Taxonomy 1956)
สร้างสรรค์-Creating	การประเมิน-Evaluation
ประเมิน-Evaluating	การสังเคราะห์Synthesis
วิเคราะห์-Analyzing	วิเคราะห์-Analyzing
ประยุกต์-Applying	การนำไปใช้-Application
ความเข้าใจ-Understanding	ความเข้าใจ-Comprehension
ความจำ-Remembering	ความรู้ Knowledge

บลูม (Bloom, 1956) วางกรอบการพัฒนาการเรียนรู้ คือ ชั้นความเข้าใจ ชั้นการนำไปใช้ และชั้นการสังเคราะห์ต้องเรียงเป็นลำดับ แต่ทั้งสองคนก็ยังยืนยันในกรอบแนวคิดที่ปรับปรุงใหม่ว่าในภาพรวมแล้วจะต้องพัฒนาเป็นลำดับ และใช้คำถามทั้ง 4 คำถามจุดประกายความคิดของครูในการนำกรอบแนวคิดใหม่นี้ไปใช้ในห้องเรียน คำถามทั้ง 4 ประกอบด้วย

- 1) คำถามด้านการเรียนรู้ : อะไรคือสิ่งสำคัญที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ภายในเวลาเรียนที่จำกัดที่จัดในชั้นเรียนและภาคเรียน
- 2) คำถามด้านการสอน : เราจะวางแผนและจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนจำนวนมาก ๆ มีผลลัพธ์ของการเรียนรู้ในระดับสูง
- 3) คำถามด้านการประเมิน : เราจะเลือกหรือออกแบบเครื่องมือการประเมินและใช้วิธีการประเมินอย่างไรที่จะทำให้ได้ข้อมูลอย่างถูกต้องว่าผู้เรียนกำลังเรียนรู้ได้ดีเพียงใด
- 4) คำถามด้านความสอดคล้อง : เราจะเชื่อมั่นได้อย่างไรว่าจุดประสงค์การเรียนการสอนและการประเมินผลมีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน

การจัดดำเนินการสอนของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการ (process) ของสมอง เช่น ฟัง อ่าน พูด เขียนโยงความสัมพันธ์ เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดความรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การประเมินผล ฯลฯ การจัดดำเนินการของผู้สอนอาจอยู่ในรูปบรรยาย อธิบาย สาธิตหรือปฏิบัติให้ดู ให้อ่านเนื้อหาสาระ ให้อภิปรายทำแบบฝึกหัด ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ (บุญชม ศรีสะอาด, 2551)

การจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการหลักสูตรทองถิ่น มีหลักการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ อันได้แก่ 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ 2) การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด 3) การเรียนรู้ตามสภาพจริง 4) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (บุญชม ศรีสะอาด, 2551) มีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ (system approach) วิธีการเชิงระบบ คือ การนำเอาองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วนมารวมกันอย่างมีความสอดคล้องสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน จนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

โดยทั่วไปองค์ประกอบที่สำคัญของวิธีการเชิงระบบจะมีอยู่ 3 ส่วน คือ

(1) Input: ปัจจัยหรือสิ่งนำเข้า (ได้แก่ ความรู้และกระบวนการเรียนการสอนที่ครูจัดให้แก่ผู้เรียน)

(2) Process: กระบวนการ (ได้แก่ กระบวนการที่ผู้เรียนนำความรู้จาก Input ไปขยายผลหรือทดลองใช้กับชีวิตจริง)

(3) Output: ผลผลิตหรือผลสำเร็จขั้นสุดท้ายตามที่คาดหวัง คือ ผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการนำความรู้ที่ไปขยายผลหรือทดลองกับชีวิตจริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ (system approach) คือ การจัดองค์ประกอบที่เป็นกิจกรรมสำคัญของการเรียนการสอนไว้ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

รูปแบบของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อตามทฤษฎีเชิงระบบ ได้กำหนดองค์ประกอบที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องสัมพันธ์กันไว้ 8 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ค้นหาปัญหา (แท้) คือปัญหาที่มาจากเหตุ

ขั้นที่ 2 กำหนดความต้องการ (ที่เป็นรูปธรรม)

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดประสงค์ (ที่ปฏิบัติได้)

ขั้นที่ 4 กำหนดหัวข้อเนื้อหา (ที่เป็นรูปธรรม)

ขั้นที่ 5 กำหนดกระบวนการเรียนการสอน เทคนิค สื่อ และเวลาที่ครอบคลุม I-P-O

ขั้นที่ 6 การตรวจสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น

ขั้นที่ 7 การสอน

ขั้นที่ 8 การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอน

2. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด (learner centered)

การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่ตรงกับความรู้และตามระดับความสามารถ (self-paced learning) หรือเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนและทำกิจกรรมในสิ่งที่ตรงกับสภาพปัญหาของตนเองเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้กับชีวิตของตนเอง โดยเน้นกระบวนการและกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกระบวนการกลุ่ม และศึกษาด้วยตัวเอง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดจึงเป็นการเรียนการสอนที่ยอมรับความรู้ ความสามารถความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก โดยครูเป็นผู้ร่วมวางแผน เป็นผู้ให้คำแนะนำในฐานะผู้มีความรู้และประสบการณ์มากกว่า แต่การวางแผนการเรียนจริง ๆ นั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างสูงสุดโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ครูศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

1.2 ผู้เรียนและครูร่วมกันวางแผนในเรื่องที่จะเรียน

1.3 ผู้เรียนทำความเข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนรู้ก่อนเริ่มกิจกรรมการสอนเสมอ

1.4 ผู้เรียนและครูร่วมกันกำหนดเนื้อหา กิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนรวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้

1.5 ผู้เรียนทำกิจกรรมร่วมกันและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ โดยกิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลายเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.6 ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง จากจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การเรียนรู้ตามสภาพจริง (authentic learning)

การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษใหม่ ได้ปรับเปลี่ยนเป็นการเสริมสร้างให้มนุษย์สามารถสร้าง ความรู้ความสามารถและปัญญาด้วยตนเอง โดยครูและผู้เรียนเป็นผู้ร่วมกันวางแผนการเรียนสิ่งที่เรียนมา จากความต้องการของผู้เรียนเอง การจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าว จะทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้น อย่างรวดเร็วและตอบสนองชีวิตจริงได้ เป็นลักษณะของการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยคำนึงชีวิตและ องค์ความรู้ของผู้เรียนที่มีหลากหลายรอบ ๆ ตัว ซึ่งสามารถกระทำได้ดังนี้

3.1 การเรียนโดยการปฏิบัติในชีวิตจริง สามารถถ่ายโยงไปสู่สถานการณ์ใหม่ได้ดีกว่าการนำความรู้ จากที่เรียนทั่ว ๆ ไปที่ไม่ใช่สภาพชีวิตจริง

3.2 ผู้เรียนได้ใช้ความคิดและปฏิบัติอย่างมีความหมายต่อผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้คิดงานเองและ ปฏิบัติตามความคิดของเขา ย่อมทำให้เกิดความมุ่งมั่นและทำให้เสร็จเพื่อที่จะได้เห็นผลแห่งการคิดนั้น

3.3 เน้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากทดลองปฏิบัติกำหนดปัญหาที่ท้าทายยากและเป็นไปได้ใน ชีวิตจริงนอกจากมีความหมายต่อผู้เรียนแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายอยากคิดอยากทำให้สำเร็จ

3.4 เน้นให้ผู้เรียนอยากคิดและปฏิบัติด้วยแนวทางของตนเอง แนวคิดที่เน้นชีวิตจริงมุ่งเน้นให้ ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยวิธีของตนเอง ปฏิบัติในสิ่งที่ตนชอบ ดังนั้นการกำหนดงานควรเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้มี อิสระในการคิด ไม่ควรเป็นงานที่ทำตามคำสั่งเฉพาะ จะไม่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

3.5 ส่งเสริมให้นำความรู้จากหลายเนื้อหาวิชาประยุกต์ใช้ให้เป็นธรรมชาติของชีวิตจริง

3.6 การเรียนการสอนและการประเมินผลเกิดขึ้นพร้อมกัน

4. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning)

หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาจากความเชื่อที่ว่า การเรียนของคนเราเป็นกระบวนการสร้าง ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยมีครูช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างความรู้ มากกว่าถ่ายทอดจากครูสู่ผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการสร้างความรู้จึงต้องอ้างอิงประสบการณ์ผู้เรียนเป็นการ เรียนที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายกระทำ (learning is doing) อันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การกระทำใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ในลักษณะนี้จึงย่ำถึงลักษณะทางสังคมของการเรียนรู้ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนด้วยตนเอง และระหว่างผู้เรียนกับครูทำให้เกิดการขยายผลของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่มากไป อย่างกว้างขวาง โดยอาศัยการแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ความรู้การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม เป็นการเสริมสร้างบรรยากาศที่เป็น ประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ให้ความรักความอบอุ่น ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างครู กับผู้เรียน เป็นบรรยากาศที่เสริมสร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกคน บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นการ กระตุ้นให้ทุกคนอยากรู้ อยากเห็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเองตามสภาพจริง อันมี ผลการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ซึ่งสรุปเป็นหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้ดังนี้

4.1 กิจกรรมการเรียนเป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

4.2 การเรียน คือ กิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ทำทหายอย่างต่อเนื่อง เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน (active learning)

4.3 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และระหว่างครูกับผู้เรียน

4.4 ปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้เกิดการขยายผลของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง

4.5 มีการสื่อสารหลายทาง เช่น การพูดหรือการเขียน เป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ (กรมสามัญศึกษา, 2546 : 13) ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

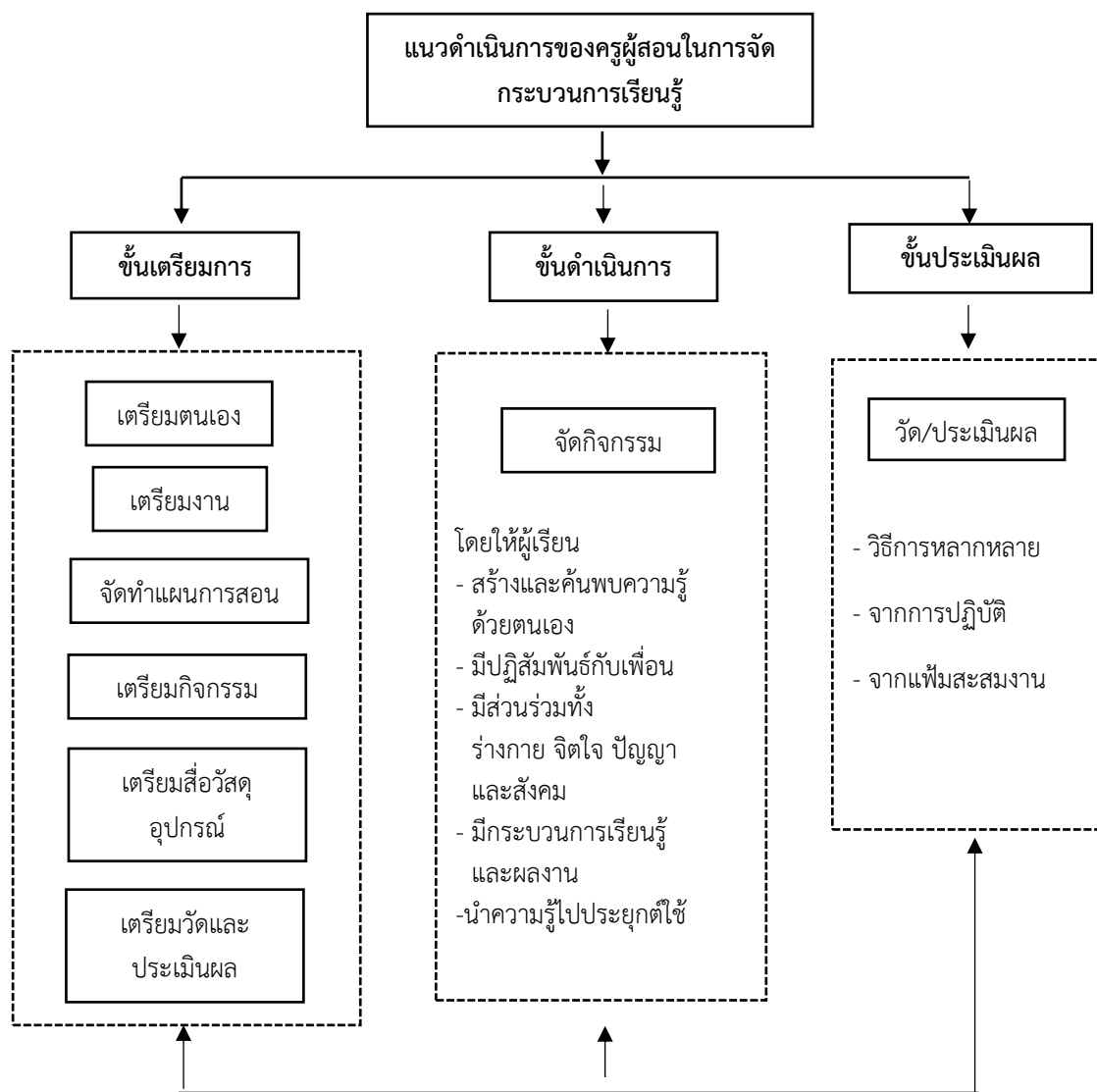
6. จัดจัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนรู้ นักการศึกษา นักคิด ครูอาจารย์ ผู้บริหาร ผู้เรียน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะผู้เรียนรู้และลักษณะกระบวนการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ (คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543 : 11-12)

ลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ คือ กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขบูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนทันสมัย เน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกลเป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียนรู้ ครู และผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่งมั่นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข

แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางครูผู้สอนเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุด ในการนำแนวความคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไปสู่ความสำเร็จ ครูผู้สอนจึงต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้พร้อมในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นเจตคติที่ดี การยอมรับและการตระหนักในความสำเร็จ ความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรม สื่อและนวัตกรรม รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผลตามยุทธศาสตร์การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2542 : 13-14) ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แนวดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.6.2 หลักการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้

กระบวนการมีส่วนร่วม เป็นการพัฒนาที่มีการร่วมกันดำเนินกิจกรรมโดยร่วมกันกำหนดเป้าหมายทิศทางของการพัฒนา วิธีการดำเนินงานโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันมาร่วมแรงร่วมใจ หลังจากดำเนินการ

ผ่านไปขอให้ทุกคนร่วมกันประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมมีดังนี้ (นิลฉวี พิทักษ์, 2551)

1. ร่วมคิดและร่วมกันประชุมกลุ่ม (Thinking and meeting together) เพื่อค้นหาปัญหา เสนอสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาของชุมชนโดยคนในชุมชนร่วมกันนำเสนอ เช่น การดำเนินโครงการหมู่บ้าน เข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จัดเป็น Home stay ต่อมาเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษจากน้ำเสีย ชาวบ้านจะแก้ไขปัญหาอย่างไร จะยกเลิกการท่องเที่ยวแบบ Home stay หรือไม่ เป็นต้น ถือเป็นขั้นแรกของการมีส่วนร่วมที่สำคัญ

2. ร่วมตัดสินใจ (Making decision together) สมาชิกในชุมชนร่วมกันตัดสินใจเป็นความเห็นชอบของชุมชนร่วมกันที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน จากข้อที่ 1 ให้สมาชิกในชุมชนเลือกว่าจะแก้ไขปัญหาอะไรก่อน ซึ่งเป็นความต้องการของสมาชิก

3. ร่วมวางแผน (Planning together) เป็นการคิดที่จะดำเนินการโครงการต่าง ๆ ร่วมกันอย่างเป็นระบบขั้นตอนการปฏิบัติ

4. ร่วมกันดำเนินการ (Acting together) เป็นการร่วมกันลงแรงลงทุนในการปฏิบัติงาน การกระทำกิจกรรมร่วมกันก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน

5. ร่วมกันใช้ประโยชน์ (Using together) เป็นการแบ่งปันส่วนผลที่เกิดจากการร่วมกันกระทำ โดยร่วมกันกำหนดหรือวางระเบียบในการบริหารจัดการในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน

6. ร่วมกันดูแลรักษา (Maintaining together) หลังจากสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน ต้องร่วมกันดูแลรักษา บูรณ ทำนุบำรุงเพื่อสามารถใช้สิ่งเหล่านั้นร่วมกันได้และถือเป็นสมบัติของชุมชนทุกคนที่เป็นสมาชิกในชุมชนต้องร่วมกันดูแล

7. ร่วมติดตามประเมินผล (Evaluating together) สมาชิกของชุมชนต้องร่วมกันประเมินด้วยตัวของเขาเองว่ามีจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาอย่างไร

การมีส่วนร่วม จึงหมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ

จากแนวคิดที่ได้กล่าวข้างต้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยการร่วมคิด ร่วมศึกษาปัญหา ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบด้วยกัน นอกจากการส่งเสริมสนับสนุนและสร้างโอกาสจากภาครัฐหรือเอกชนแล้ว ต้องอาศัยปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความสมดุลของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาทิเช่น ปัจจัยด้านทรัพยากรทั้งทรัพยากรชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนให้เกิดผลอย่างยั่งยืน แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งคือ ทรัพยากรมนุษย์ หากจะเกิดประโยชน์ และตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน จะต้องอาศัยระบบหรือกระบวนการจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้นได้ และที่สำคัญจะเป็นต้นแบบของชุมชนจัดการตนเอง ต้นแบบของแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ชุมชนอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้กับการพัฒนาชุมชนของตนเองได้

ดังนั้น การวิจัยพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพ จึงนำแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจัดมาใช้กับสภาพปัญหาของเศรษฐกิจและพัฒนาอาชีพชุมชนวังน้ำเขียว โดยประยุกต์จากแนวคิดทฤษฎีกระบวนการจัดการเรียนรู้ของ บลูม (Bloom, 1956) แอนเดอร์สัน และแครทโฮล (2001) ในการออกแบบหลักสูตร จัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ สำหรับการดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ (system approach) โดยประยุกต์ตามแนวคิดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของบุญชม ศรีสะอาด (2551) เพื่อพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ซึ่งจากการสำรวจปัญหาในพื้นที่บริการของสถานศึกษา พบว่าประชาชนส่วนหนึ่งยังมีการบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย มีหนี้สินขาดหลักปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ขาดความรู้ ขาดการจัดการตนเองด้านการใช้จ่ายและการออมที่เหมาะสม ขาดการบริหารจัดการนำทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการพัฒนาอาชีพชุมชน ขณะเดียวกันครู กศน. ซึ่งมีบทบาทภารกิจจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ก็มีปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ซึ่งเป็นหนึ่งใน 4ภารกิจใหม่ของครู กศน. ตั้งแต่ปี 2559 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นศูนย์กลางแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน ดังนั้นการส่งเสริมบทบาทของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ ผู้นำชุมชน และเครือข่ายให้ร่วมจัดการศึกษาที่ใช้บริบทชุมชนเป็นพื้นที่จัดการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน อาชีพชุมชน ความพอเพียง และเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาชุมชน และส่งเสริมให้ชุมชน ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล จะเกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายคือผู้เรียนหรือประชาชน ครู กศน. สถานศึกษา ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2561) วิจัยเรื่อง การส่งเสริมอาชีพในชุมชน : กรณีศึกษาบ้านโนนไพร อำเภอมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า 1) การประกอบอาชีพและแนวทางการส่งเสริมอาชีพ บ้านโนนไพร มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้ เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพภายในชุมชน ได้แก่ หน่วยงานพัฒนาชุมชน จังหวัดเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ส่วนการให้มีอาชีพเสริมในชุมชนที่ชาวบ้านต้องการมากที่สุด คือ อาชีพเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การเพาะเห็ดการปลูกผักปลอดสารพิษขาย และต้องการให้มีอาชีพเสริม คือ รับทำบายศรี ส่วนแนวทางและวิธีการ ส่งเสริมอาชีพภายในหมู่บ้าน คือ การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และต้องการให้ตลาดรองรับสินค้า 2) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนบ้านโนนไพร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย ได้แก่ (1) ควรส่งเสริมด้านความรู้และประสบการณ์ในการตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ (2) ควร ส่งเสริมด้านทำเอกสารของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงาน (3) ควรส่งเสริมด้านการจัดตั้งสถานที่จำหน่าย สินค้า เช่น ตลาด OTOP ในชุมชนหรือตลาดประจำตำบล (4) ควรส่งเสริมอบรมด้านอาชีพอื่น ๆ ที่นอกเหนือ จากอาชีพภายในกลุ่ม เช่น จัดอบรมการทำเห็ดฟาง การทำขนมไทย การทำน้ายาล้างจาน

ปริญกร เพชรบำรุง (2558) ได้ศึกษาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน: ศึกษากรณีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตำบลโมถ้าย อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า

1) รูปแบบกิจกรรมและแนวทางการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในพื้นที่ตำบลโม่ถ่าย เกิดจากความต้องการที่มีร่วมกันของคนในชุมชนที่ต้องการสร้างแหล่งเรียนรู้ที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนใน อบรมให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพทางเกษตร โดยรูปแบบของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แนวทางการดำเนินงานสามารถช่วยส่งเสริมให้คนในชุมชนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน การจัดกิจกรรมภายในศูนย์เรียนรู้ได้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องมีการฝึกอบรมทักษะอาชีพให้กับสมาชิกและคนในชุมชน ส่งเสริมให้นำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ทางการเกษตรกับศูนย์เรียนรู้การลงมือปฏิบัติจริงภายในครัวเรือนของตนเอง มีการจัดประชุมและแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับการทำกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละฐาน แนวทางการดำเนินงานและการบริหารจัดการงานภายในศูนย์เรียนรู้ เบื้องต้นปรับปรุงรูปแบบของกิจกรรมและแนวทางการดำเนินงานทำให้คุณเรียนรู้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถใช้ประโยชน์กับคนและชุมชนในพื้นที่ตำบลโม่ถ่ายอย่างแท้จริง คนในชุมชนก็ให้ความสนใจในการเข้าร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้และร่วมฝึกทักษะอาชีพเสริมทางการเกษตรกับทางศูนย์อย่างสม่ำเสมอ

2) บทบาทของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในพื้นที่ตำบลโม่ถ่าย ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้เข้ามามีส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิถีทัศน์ของผู้คนในชุมชนได้ดีในระดับหนึ่ง กิจกรรมการเรียนรู้ทางการเกษตรในแต่ละฐานที่ทางศูนย์จัดขึ้นสามารถชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของการเรียนรู้และการฝึกทักษะอาชีพทางการเกษตรที่ช่วยส่งผลให้เกิดการพัฒนาการจัดการตนเอง การสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคครัวเรือนและชุมชนได้จริง เพราะปัจจุบันคนในชุมชนได้เห็นมาร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้กับทางศูนย์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ชุมชนเกิดความสามัคคีเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนมากเมื่อเทียบกับในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาก่อนที่จะมีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนในพื้นที่จนในปัจจุบันบทบาทของศูนย์เรียนรู้สามารถนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครัวเรือนและชุมชนได้ดีพอสมควร

สุนีรัตน์ ปัตตาทุม ธีระ ภูติ และ ศักดิ์สิทธิ์ฤทธิธินัน (2557) วิจัยเรื่องการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลสังักัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล สังักัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล คณะกรรมการการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ประชากร จำนวน 1,126 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ จำนวน 7 คน ครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จำนวน 67 คน คณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จำนวน 1,052 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จำนวน 7 คน ครูการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จำนวน 59 คน คณะกรรมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล จำนวน 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้าน การนิเทศติดตามและรายงานผล 2) ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล พบว่า มีแนวทางพัฒนา 3 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการ ควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร คณะกรรมการ กศน.ตำบล จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน 2) ด้าน การมีส่วนร่วม จัดทำทำเนียบภาคีเครือข่ายในระดับตำบล สร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ประสานงาน ขอความร่วมมือจากภาคี เครือข่าย องค์กรชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) ด้านการนิเทศ ติดตามและรายงานผล ควรจัดทำแผนการนิเทศ ติดตามผล ประสานงานภาคี เครือข่าย ร่วมนิเทศ ติดตามผล ประชุมวิเคราะห์ และสรุปผลการนิเทศ นำผล การนิเทศไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล

วิธรา เสียวศิริทิพย์ (2557) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนหนองตาเข้ม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1) ผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการลดรายจ่าย และด้านการเอื้ออาทร ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก ส่วนแนวทางในการพัฒนามีดังนี้

1. ด้านการลดรายจ่าย มีการปลูกพืชเพื่อใช้บริโภคเองภายในครัวเรือนต้องการให้มีผู้ประสานงานในการขอรับเมล็ดพันธุ์พืชจากทางราชการแล้วนำมาแจกจ่าย
2. ด้านการเพิ่มรายได้ มีการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการประกอบอาชีพรวมทั้งอาชีพเสริม ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่ที่จะทำราชการมาแนะนำวิธีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน
3. ด้านการออมมีการส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนรู้จักการเก็บออมต้องการให้สมาชิกทุกคนในชุมชนเป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตของชุมชนเองมีกองทุนการเงินของชุมชนสามารถให้บริการแก่สมาชิกในชุมชนกู้ยืมเงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ
4. ด้านการดำรงชีวิตร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติประเพณีที่ดีงาม ต้องการให้มีการจัดระบบการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในชุม มีการสืบค้นและบันทึกภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ไม่ให้สูญหาย
5. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการนำระบบบำบัดน้ำเสียมาใช้ต้องการให้หัวหน้า ผู้นำชุมชน จัดกิจกรรมการอนุรักษ์แม่น้ำลำคลอง การปล่อยปลา และการห้ามจับปลาในฤดูการวางไข่โดยเด็ดขาด เพื่อให้มีแหล่งอาหารตามธรรมชาติ
6. ด้านการเอื้ออาทร วิธีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ ต้องการให้ความช่วยเหลือผู้อารีต่อผู้ด้อยโอกาสภายในหมู่บ้านโดยการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการของชุมชน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยปัญหาในยามจำเป็นอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ศาลีนา บุญเกื้อ และนันทกาญจน์ ชินประหัชฐ์ (2557) ได้วิจัยเรื่องการถอดบทเรียนและวิเคราะห์หัตถ์ลักษณะ ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา เป็นการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาน้อมนำหลักคิด และหลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นศูนย์การเรียนรู้ฯ ที่มีการปฏิบัติที่ดีประสบความสำเร็จดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชนและสภาพแวดล้อมในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 การจัดระบบการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการจัดทำหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ โครงการ แหล่งเรียนรู้และฐานการเรียนรู้ (เรื่องพืช สัตว์ ประมง ขยะ รีไซเคิล ธนาคาร ไอซีที สุขภาพอนามัย ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ห้องสมุด ปราสาท เป็นต้น)

ขั้นที่ 3 กิจกรรมโรงเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้มีการฝึกปฏิบัติที่เสริมสร้าง และสนับสนุนระบบการเรียนรู้ที่บ่มเพาะอุปนิสัยพอเพียง จนเกิดเป็นกิจวัตรประจำวันในวิถีชีวิตของแต่ละบุคคล มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บุคลากรของโรงเรียน และกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชน

ขั้นที่ 4 การดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีชีวิตในการเข้าสู่เส้นทางของอุปนิสัยพอเพียง

ขั้นที่ 5 การสร้างเครือข่ายและขยายผลจากโรงเรียนสู่ชุมชน

พินิจ คาคพันโน (2556) ได้ศึกษางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก บทเรียนจากโรงเรียนบ้านกุดกระศรี และโรงเรียนบ้านกุดเสถียร บทเรียนจากงานวิจัยเรื่องนี้ นั้น จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ชีวิตชีวานั้น ควรเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทำให้ผู้เรียนค้นพบตัวตน เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณค่าของความเป็นชุมชนและการอยู่ร่วมกันตลอดจนมองเห็นความงามของสิ่งใกล้ตัว โดยที่กระบวนการเรียนรู้นั้นต้องสามารถเชื่อมต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในชุมชนเข้าด้วยกัน เนื่องจากทุกเรื่องที่น่ามาจัดการเรียนรู้ต่างก็เป็นส่วนประกอบของกันและกันที่ผ่านมาเป็นการอยู่อย่างแยกส่วนและนำมาเรียนรู้อย่างแยกส่วน แต่เมื่อมีจุดที่มาร้อยทั้งหมดเข้าด้วยกัน ก็สามารถทำให้เกิดพลังที่ผลักดันไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งตัวเด็กนักเรียน ครู ชุมชน และพร้อมที่จะแตกหน่อขยายผลไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้นั้นควรเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตทุก ๆ ด้าน รวมถึงเป็นการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนได้ร่วมกันออกแบบ และปฏิบัติการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย ด้วยตัวเอง จึงจะเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายกับชีวิตอย่างแท้จริง ในปี 2551 โรงเรียนได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อดำเนินการวิจัยเรื่อง “การศึกษา รูปแบบการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชน” เนื่องจากชุมชนบ้านกุดเสถียรต้นทุนทางสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น เกษตรอินทรีย์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านหัตถกรรม ปราชญ์ชาวบ้านผู้นำชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เป็นหมู่บ้านที่เป็นต้นแบบหลาย ๆ ด้าน ชาวบ้านผ่านกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ที่ทำให้สามารถร่วมคิดร่วมปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเข้มข้น นอกจากนี้ยังได้จัดบริเวณสวนป่าหลังโรงเรียนเพื่อให้เป็นฐานเรียนรู้ 5 ฐาน ประกอบด้วยฐานการเรียนรู้ที่ 1 ฐานตลาดนัดสวนป่า มุ่งให้ความรู้ด้านพืชผัก ผลไม้ป่าที่มีตามฤดูกาล ถือเป็น supermarket ของชุมชนที่ควรอนุรักษ์ไว้อย่างยิ่ง ฐานเรียนรู้ที่ 2 ฐานตุ๋ยาสมุนไพร เป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับสมุนไพรใกล้ตัวจะได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อสรรพคุณ ลักษณะลำต้น ใบ และวิธีการใช้สมุนไพรประเภทต่าง ๆ ที่มีในสวนป่าธรรมชาติ ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ฐานต้นไม้กับชีวิต เป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับประเภท ประโยชน์ของต้นไม้ในสวนป่า ซึ่งมีประมาณ 900 ชนิด ฐานการเรียนรู้ที่ 4 ฐานเศรษฐกิจพอเพียง เป็นฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำชีวภาพ การปลูกผักไร้สารพิษ และฐานการเรียนรู้ที่ 5 ฐานเรียนรู้สวนป่าลานธรรม เป็นฐานที่ใช้สำหรับแสดงธรรมจากครูพระสอนศีลธรรม โดยแต่ละฐานจะมีชาวบ้านเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นทำหน้าที่สร้างการเรียนรู้ ตลอดจนนักเรียนก็สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้ที่มาศึกษาดูงานในโรงเรียนได้อีก

ด้วย ซึ่งการออกแบบการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านกุดเสถียรที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นหลักในการจัดการเรียนรู้ ทำให้จำนวนบุคลากรที่ปกติมีเพียง 4 คน ก็กลายมาเป็นผู้มีครูเพิ่มขึ้นอีกหลายสิบคนที่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้แก่เด็ก ๆ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนบ้านกุดเสถียร

พินิจ คาคัพโน (2556) ได้วิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินการยกย่องครูภูมิปัญญาไทย ในการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการศึกษาเศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นอย่างครบวงจร โดยมีขั้นตอนการวิจัยมีดังนี้ 1) การสังเคราะห์องค์ความรู้ในภาพรวมจากครูภูมิปัญญาไทย 2) การจัดสนทนากลุ่มครูภูมิปัญญาไทย เพื่อทบทวนและตรวจสอบผลการสังเคราะห์เอกสารและ การกำหนดรายละเอียดกรอบการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาภาคสนามและการสัมภาษณ์เจาะลึก 3) การศึกษาภาคสนามและการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อทำความเข้าใจ อธิบายปรากฏการณ์ แบบแผนและข้อค้นพบที่ชัดเจนลุ่มลึกของการปฏิบัติงานในภาคสนามของครูภูมิปัญญาไทย 4) การจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และครูภูมิปัญญาไทย เพื่อเสนอข้อค้นพบ และเพื่อสนทนากลุ่มหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการยกย่องครูภูมิปัญญาไทย และ 5) การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับครูภูมิปัญญาไทย มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. จากผลการวิจัยองค์ความรู้ภาพรวมของครูภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาการศึกษาเศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นอย่างครบวงจร คณะวิจัยเสนอแนะให้ควรมีการรวบรวมภาพในแต่ละรุ่นภูมิปัญญาไทย ในแต่ละรุ่นแต่ละปีของครูภูมิปัญญาไทยในแต่ละด้าน เช่นนี้อย่างสม่ำเสมอ และควรมีการถอดรหัสกระบวนการคิดของครูภูมิปัญญาไทยในแต่ละด้านอย่างชัดเจน เพื่อสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ของครูภูมิปัญญาไทยสู่ประชาชนทั่วไปได้อย่างทั่วถึง
2. จากผลการวิจัยกระบวนการเรียนรู้พัฒนาตนเองของครูภูมิปัญญาไทย คณะวิจัยเสนอแนะให้มีการถอดรหัสกระบวนการเรียนรู้พัฒนาตนเองของครูภูมิปัญญาไทย โดยการวิจัยและพัฒนาที่มีการบูรณาการธรรมชาติและชีวิตกับการเรียนรู้ และการใช้เครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
3. จากผลการวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางดำเนินการยกย่องครูภูมิปัญญาไทย คณะวิจัยเสนอแนะว่าควรจัดการดำเนินการยกย่องครูภูมิปัญญาไทยต่อไป และควรดำเนินการยกย่องอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี
4. การกำหนดกรอบความหมายของภูมิปัญญาไทยการกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกครูภูมิปัญญาไทย คณะวิจัยเสนอแนะว่าควรมีการทบทวนให้ชัดเจน โดยเน้นกระบวนการคิดของครูภูมิปัญญาไทยในการถ่ายทอดและการปลูกฝังความรู้สู่ประชาชน ภายใต้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น
5. ข้อเสนอแนะทั่วไป มีดังต่อไปนี้ 1) หน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องควรประสานงานและเชื่อมโยงกับครูภูมิปัญญาไทย ในลักษณะเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์ 2) ควรจะมีหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างครูภูมิปัญญาไทยกับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องในหลากหลายกิจกรรม 3) การจัดตั้งศูนย์ความรู้ภูมิปัญญาไทย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยของชุมชนนั้น 4) การสร้างเครือข่ายครูภูมิปัญญาไทย โดยมีการจัดกิจกรรมให้มาพบปะหรือติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างครูภูมิปัญญาไทยทั่วประเทศ 5) จัดตั้งสภาภูมิปัญญาไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนความรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาของครูภูมิปัญญาไทย และ 6) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันสื่อมวลชน แหล่งชุมชน สถาบันการศึกษาหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐ และองค์กรเอกชนหรือมูลนิธิหรือสมาคม ควรเป็นแหล่งจัด

การศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับครุภูมิปัญญาไทยและเป็นแหล่งความรู้ครุภูมิปัญญาไทยและประชาชนทั่วไป รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนครุภูมิปัญญาไทยในด้านอื่น ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร และสถานที่

สมพงษ์ จิตระดับ สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ตามแนวพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มีผลการศึกษาพบว่า การให้บริการการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึงเป็นธรรม และมีคุณภาพของประชาชนนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่ การบริหารจัดการและศักยภาพของผู้นำและผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นเพื่อให้การจัดงาน กศน. มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องเร่งสร้างพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทั้งระบบ ทั้งในแง่นโยบาย หลักการ ระบบการทำงาน โครงการสร้างการบริหารจัดการ งบประมาณ เป็นต้น และมีการติดตามผลอย่างจริงจังต่อเนื่อง สนับสนุนส่งเสริมทรัพยากรการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานในทุกพื้นที่ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้ง ควรมีระบบการกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (2556) ได้วิจัยเรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่าย พบว่า การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ส่วนหนึ่งถูกกำหนดมาจากหน่วยงานส่วนกลางซึ่งไม่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ เห็นควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และสะท้อนปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ นอกจากนี้ พบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่มีระบบการทำงานที่ตีร่วมกับภาคีเครือข่าย ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมมือรับผิดชอบ โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีกำหนดมาตรฐานการทำงาน อีกทั้งต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติและภาคีเครือข่ายซึ่งจะทำให้การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความหลากหลาย และยั่งยืนขึ้น

วิทยา จันทรแดง (2555) ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการนำนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งไปสู่การปฏิบัติ 2) ศึกษากระบวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระเบียบวิธีวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 23 คน การสนทนากลุ่ม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1) นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน 2) ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการของชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน 3) รูปแบบใหม่ที่ค้นพบ คือ การบริหารจัดการชุมชน เข้มแข็งแบบบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ คือ 1) การมีส่วนร่วมที่สนับสนุนให้ชุมชนเข้มแข็งแบบไตรภาคี ได้แก่ องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคีสนับสนุน 2) ระบบสนับสนุนชุมชนเข้มแข็ง ได้แก่ ระบบความรู้ ระบบข้อมูล ระบบความสัมพันธ์ และมีแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อสร้างชุมชน

เข้มแข็ง 3) แนวทางในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง คือ แนวทางด้านการฟื้นฟูชุมชน แนวทางด้านการปรับตัวของชุมชน และแนวทางด้านการดำรงอยู่ของชุมชน

จตุพร ศิริอุดม (2554) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้เรื่องการเกษตรปลอดภัยของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตำบลวังหิน อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ลักษณะการจัดการความรู้เรื่องการเกษตรปลอดภัยของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตำบลวังหิน โดยแบ่งตามกระบวนการจัดการความรู้ มีดังนี้ 1) กำหนดองค์ความรู้ สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดองค์ความรู้โดยใช้การเปิดเวทีเสวนา ประชุมประชาคมแล้วลงมติเป็นเครื่องมือในการกำหนดองค์ความรู้ โดยอาศัยประสบการณ์ความรู้ประเภทที่ฝังอยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) จากการกระทำหรือเคยเห็นจากคนรุ่นพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย และความรู้เดิมที่มีในพื้นที่ 2) การสร้างและถ่ายโอนความรู้ ศูนย์เรียนรู้มีการจัดการฝึกอบรม ศึกษาดูงานทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ มีการจัดหาผู้เชี่ยวชาญผู้ที่มีความรู้ทางการเกษตร เข้ามาเป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษาขอให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้โดยการปฏิบัติลักษณะนำทางและพาทำ (Learning by doing) 3) การแสวงหาและจัดเก็บองค์ความรู้ สมาชิกใช้การสังเกต การทดลองทำโดยวิธีการลองถูกลองผิด 4) การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพูดคุยเป็นเครื่องมือที่ง่ายและเหมาะสมที่สุดการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในศูนย์การเรียนรู้อย่างมีเฉพาะในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน และ 5) การใช้ความรู้ สมาชิกสามารถใช้ความรู้ประเภทที่ฝังอยู่ในตัวคนผสมผสานกับความรู้ประเภทเปิดเผยนำมาใช้ปรับปรุงพัฒนาผลผลิตของตน **ปัญหาอุปสรรค** พบว่า 1) การกำหนดองค์ความรู้ดูถูกกาลและความต้องการของตลาดทำให้สมาชิกบางรายต้องหันมาใช้สารเคมีช่วยเร่งและกระตุ้นผลผลิต 2) การสร้างและถ่ายโอนความรู้ปัจจัยของสภาพแวดล้อมและเวลาเนื่องจากการทำการเกษตรต้องใช้เวลาเอาใจใส่ดูแลเพื่อให้ผลผลิตได้คุณภาพและสมาชิกบางรายมีตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมทำให้ไม่ค่อยมีเวลานัก 3) การแสวงหาและจัดเก็บองค์ความรู้สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 40 ปีเป็นสตรีมากกว่าชาย ภาระงานและโอกาสเข้าถึงความรู้ซึ่งมีน้อยกว่าสมาชิกฝ่ายชาย 4) การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความกลัวส่วนแบ่งทางการตลาดทำให้ถ่ายทอดความรู้ไม่หมด และ 5) การใช้ความรู้ไม่มีปัญหา อุปสรรค สมาชิกสามารถใช้ความรู้ที่มีสร้างผลผลิตและรายได้เสริมให้แก่ตนเองและครอบครัว อีกทั้งยังมีความต้องการจะพัฒนาคุณภาพผลผลิตของตนให้ได้รับการรับรองคุณภาพ **แนวทางการส่งเสริมการจัดการความรู้** พบว่า สำนักงานเกษตรอำเภอโนนแดงและองค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน จะร่วมกันดำเนินการส่งเสริมให้ความรู้แก่สมาชิกในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ได้ การรับรองคุณภาพมาตรฐาน พืชผักปลอดภัย (มาตรฐาน Q) หาช่องทางขยายตลาดผลผลิตสู่ผู้บริโภคโดยตรง ตั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร เพื่อบริการข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตำบลวังหินต่อไป

จิตติมาภรณ์ พงศ์จันทร์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ในส่วนของความร่วมมือผู้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต รวมถึงการพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมที่ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ในการประสานความร่วมมือกัน ส่วนใหญ่จะรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและรับผิดชอบงานของส่วนรวม และเมื่อพิจารณาบริบทของชุมชนกับการดำเนินงานของ กศน. แล้ว พบว่า ได้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของชุมชนที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษา อย่างไรก็ตามพบว่าส่วนมากไม่ได้หาวิธีการดำเนินงานการศึกษา ไม่มีการกำหนดเป้าหมาย และการวางแผน อีกทั้งไม่ได้

ให้การสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ในการวางแผน เป็นต้น ส่วนความร่วมมือในการจัดกิจกรรมแต่จะเกิดอุปสรรคในการประสานงาน โดยที่ไม่ได้จัดให้มีผู้ประสานงาน ทำหน้าที่แทนการบริหาร เป็นต้น

สมชาย ศรีเอียด (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง ศักยภาพ: แหล่งเรียนรู้ การเกษตรเพื่อการพึ่งตนเองและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นบ้านคลองทุเรียน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลของการศึกษาพบว่า

1. การสร้างกระบวนการเรียนรู้เป็นกรอบแนวคิดหลักที่สำคัญอย่างยิ่งของเกษตรวนเกษตร ในการเรียนรู้เพื่อปรับวิถีชีวิตให้เหมาะสมกับวิธีการผลิต และปรับวิถีชีวิตเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจแบบตลาด โดยที่วนเกษตรเป็นรูปธรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการศักยภาพของเกษตรกร ที่กำหนดวิถีทางของตัวเองที่หลากหลายรูปแบบและหลายระดับ โดยเฉพาะวนเกษตรในระบบนิเวศที่ไม่มีกระบวนการวิวัฒนาการย้อนกลับ มีแต่การสร้างระบบของความร่วมมือที่เข้มแข็งและเหมาะสมขึ้นมาแทนที่ และไม่หวังที่จะย้อนกลับไปหลังกระบวนการโลกาภิวัตน์ มีแต่จะพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็งมากขึ้นกว่าเดิม ด้วยการพึ่งตนเอง ด้วยความเกื้อกูล และด้วยความสมดุลขึ้นมาทดแทน

2. ผลกระทบจากนโยบายของรัฐทำให้สูญเสียระบบนิเวศป่าต้นน้ำ ส่งผลให้ในวิถีการดำรงชีวิต การผลิตทางการเกษตร การรุกเข้ามากดเปิดฉากทางพื้นที่ป่าต้นน้ำเพื่อเปิดพื้นที่การเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย พร้อมกับแนวคิดในเรื่องการผลิตเพื่อการค้าภายใต้อำนาจของคนไกลทางการตลาด เกษตรกรต้องแบกรับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ทำให้เกือบทุกครัวเรือนมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น สูญเสียการพึ่งตนเองได้สูญเสียต้นทุนทางธรรมชาติสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่น ๆ อีกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรขาดปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสม ขาดเงิน ขาดทุน ขาดแรงงาน ขาดความรู้ เทคนิคและการจัดการในการทำวนเกษตร เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่อพยพมาจากหลากหลายถึงฐานการสร้างจิตสำนึกรวมหมู่ให้เอื้อเพื่อเรียนรู้พึ่งพาอาศัยกันยังมีน้อยทั้งยังเป็นภารกิจที่ต้องใช้เวลาและความอดทนในการทำหน้าที่ของนักส่งเสริม ซึ่งเป็นสภาพปัญหาและวิถีของชาวไร่ยากจนทั่วไป

3. ศักยภาพในการพัฒนาของแหล่งเรียนรู้การเกษตรเพื่อการพึ่งพาตนเองและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น ในด้านการพึ่งตนเองนั้นมีดังต่อไปนี้

3.1 ด้านเศรษฐกิจมีความสามารถในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจสามารถผลิตผลผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการหัวใจหลักสำคัญ คือ การเปลี่ยนระบบความคิดการปรับกระบวนการทัศน์ในการเรียนรู้ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินชีวิตเช่นการทำเกษตรแบบวนเกษตรสามารถพึ่งตนเองได้ด้วย ปัจจัยพื้นฐานลดรายจ่ายครอบครัวมีกินส่วนที่เหลือก็นำไปขาย ทำให้ความสัมพันธ์ทั้งภายในครอบครัวและภายในชุมชนเป็นความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยแบบเกื้อกูลกันซึ่งเป็นรากฐานสู่ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ

3.2 ด้านเทคโนโลยีสามารถเลือกสรรประโยชน์ของการอนุรักษ์และพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสมเนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์มีวิธีการผลิตทางการเกษตรคือ “วนเกษตร” ซึ่งเป็นรูปแบบการผลิตที่เลียนแบบธรรมชาติการใช้เครื่องมือที่ความเรียบง่ายสามารถจัดหาได้ในท้องถิ่นจึงไม่มีความจำเป็นต้องพึ่งเทคโนโลยีในระดับสูงของการผลิตก็มีการปรับใช้ให้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่มีความสลับซับซ้อนมากนัก

3.3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหลักการจัดการทรัพยากรที่ตั้งอยู่บนองค์ความรู้ เช่นวิธีการปกครองและแนวคิดวนเกษตร ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีในพื้นที่ การฟื้นฟูป่า การปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตเหมาะสม ไม่ทำลายต้นทุนของฐาน

ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่าและสัตว์ป่า ควบคู่ไปกับการเรียนรู้เทคนิคการเกษตรที่เอื้อต่อวิถีธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.4 ด้านสังคมการเสริมสร้างให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงซึ่งถือว่าเป็นกุญแจสำคัญในการที่จะกำหนดทิศทางการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองโดยใช้กระบวนการโดยใช้ระบบเกษตรในอดีตที่กำลังจะย้อนกลับไปสู่วิถีชีวิตที่มีคุณค่ามีการเกื้อกูลกันและพึ่งพาอาศัยกันในสังคมระดับท้องถิ่น

3.5 ด้านจิตใจสุขภาพวิถีไทยเป็นภูมิปัญญาเพื่อการอยู่ร่วมกันและพึ่งพากันในด้านสุขภาพและเน้นการฝึกสมาธิและใช้สมาธิเป็นการบริหารการบริหารจิตให้หลุดพ้นจากความเจ็บปวดซึ่งเป็นการบริหารร่างกายของคนไทยที่มีมาแต่โบราณเพื่อก้าวไปสู่ประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง

สุภาพร ลาภจิตร (2552) ศึกษาวิจัยปฏิบัติการเรื่อง การออกแบบและพัฒนาระบบจัดการเรียนรู้ภาคประชาชนบนพื้นฐานวิถีสุรินทร์แบบบูรณาการสู่การเป็นสังคมชุมชนพึ่งตนเอง ผลการออกแบบและพัฒนาระบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ได้ระบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้สู่สังคมชุมชนพึ่งตนเองประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลที่เกิด ข้อมูลย้อนกลับและผลกระทบ ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย สภาพปัญหาและความต้องการ นโยบายรัฐ นโยบายการศึกษา นอกโรงเรียน หลักสูตร ครูการศึกษา นอกโรงเรียน สื่อวัสดุอุปกรณ์ ผู้เรียน ผู้รู้ ผู้นำ ภูมิปัญญา ทรัพยากรชุมชน แหล่งเรียนรู้และงบประมาณ

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานวิถีสุรินทร์ มี 8 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษา สืบค้นวิเคราะห์สภาพปัญหา 2) เวย์ที่เรียนรู้รากเหง้าวิถีชุมชน 3) จัดทำแผนเรียนรู้แบบบูรณาการ 4) จัดการเรียนรู้ตามปฏิทินฤดูกาล-ชุมชน 5) เวย์ที่วิพากษ์การเรียนรู้ 6) ประเมินผลการเรียนรู้ 7) ปรับปรุงพัฒนา และสรุปผล 8) นำเสนอและขยายผล

2.1 วิธีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการบนพื้นฐานวิถีสุรินทร์ โดยใช้พื้นที่เรียนรู้บ้านนาตั้งมีวิธีการจัดการและพัฒนาระบบเรียนรู้แก่ผู้เรียน ชุมชน ดังนี้คือ ขั้นตอนการค้นหาสาเหตุปัญหาโดยการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และวางแผนจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น ฝึกปฏิบัติ ศึกษาดูงาน ทดลองทำ ลงมือปฏิบัติตามทางเลือก และประเมินผลร่วมกัน รวมทั้งเปิดเวทีให้คนในชุมชนวิพากษ์และสะท้อนผล รับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนและผู้มีประสบการณ์เพื่อปรับปรุงพัฒนา โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

2.2 เครื่องมือจัดการเรียนรู้ในชุมชน ใช้ปฏิทินฤดูกาล-ชุมชนโดยใช้บูรณาการทรัพยากรในชุมชน แหล่งเรียนรู้ ผู้นำ ผู้รู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ด้วยการศึกษาดูงานเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในพื้นที่ โดยใช้เส้นทางเรียนรู้วิถีสุรินทร์ เริ่มต้นเรียนรู้ประวัติศาสตร์ รากเหง้าสิ่งดีงามและมีคุณค่าในชุมชน เกี่ยวกับพื้นฐานวิถีการดำเนินชีวิตใน 4 ฐานการเรียนรู้คือ การเรียนรู้สังคมวัฒนธรรม การเรียนรู้เกษตรสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน และการเรียนรู้เครือข่ายชุมชน

2.3 การประเมินผล โดยวัดความรู้ (Knowledge: K) ทักษะการปฏิบัติ (Practice: P) และเจตคติ (Attitude: A) ซึ่งเป็นไปตามตัวชี้วัด KPA ผู้เรียน/ชุมชน ตามมาตรฐานจัดการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้มาตรฐานเรียนรู้ชุมชน และมาตรฐานติดตามประเมินผล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม

3. ผลผลิตหรือผลตามเป้าหมายและที่ต้องการให้เกิด คือ ผู้เรียนมีองค์ความรู้ มีวิธีการคิดอย่างเป็นระบบ มีเทคนิคการทำงานและประกอบอาชีพ เป็นสังคมชุมชนแห่งการเรียนรู้ พึ่งตนเองได้

4. ข้อมูลย้อนกลับ เป็นส่วนที่นำมาปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน

5. ผลกระทบเป็นผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลผลิต

ผลการประเมินคุณภาพระบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ระบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพปัญหาและความต้องการ สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างประสบผลสำเร็จ เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวัดจากคุณภาพผู้เรียนที่สามารถค้นหาสาเหตุของปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแผนงาน จัดทำโครงการ ประยุกต์ใช้ความรู้ ทำงานอย่างเป็นระบบ และดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้ชุมชนเป็นสังคมชุมชนแห่งการเรียนรู้ และพึ่งพาตนเองได้

ผลที่เกิดจากการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้สู่การเป็นสังคมชุมชนพึ่งตนเอง พบว่า จากการจัดการกระบวนการเรียนรู้ฯ นี้ ส่งผลต่อการยกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน ชุมชน ครู และสถานศึกษา กล่าวคือ 1) ผู้เรียนมีความรู้เพิ่ม เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอนงานกัน ถ่ายทอดความรู้ได้ อนุรักษ์สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมประเพณี สืบทอดอาชีพ เกิดความสัมพันธ์และเจตคติที่ดีต่อกันในชุมชน และมีวุฒิการศึกษาเพิ่ม 2) ชุมชน เป็นชุมชนต้นแบบในการพัฒนา เกิดการรวมกลุ่มเครือข่าย มีความเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน ได้รับการยกย่องและยอมรับให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกชุมชน มีครูของชาวบ้าน เกิดแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีการสาธิตและจำหน่ายสินค้า มีผู้มาศึกษา ดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) ครูผู้สอน มีวิธีจัดการเรียนรู้ เกิดทักษะความชำนาญในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกับชุมชนในการจัดการเรียนรู้หรืออบรมได้หลากหลายวิธี ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 4) สถานศึกษา ได้ผู้นำ ผู้รู้ ภูมิปัญญาร่วมจัดการศึกษาที่หลากหลายเพิ่มขึ้น และมีแหล่งเรียนรู้ในการร่วมจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้กับสังคมชุมชน มีหลักสูตรในการอบรมและจัดการเรียนรู้ คู่มือในการจัดการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนที่สามารถนำไปใช้กับสังคม ชุมชนให้เกิดการพึ่งพาตนเองและสู่ความยั่งยืนได้

สำนักผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการที่ 8 นครราชสีมา (2550) ได้วิจัย เรื่องการนำแนวทางพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14 พบว่า 1) ด้านบริหารการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งมีภาวะความเป็นผู้นำ ให้ความสำคัญในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการทุกด้าน 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในแก่นแท้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง จนสามารถนำไปบูรณาการในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ หรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ ทุกโรงเรียนมีโครงการให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง เสมือนในชีวิตจริง 3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ทั้ง 4 โรงเรียน ได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในการสร้างเสริมวินัยและคุณธรรม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมด้านการเกษตร 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา พบว่า มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ครูเข้าถึงแก่นปรัชญาของหลักเศรษฐกิจพอเพียง และปรากฏว่าครูบุคลากรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประหยัด ลดค่าใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย ถือเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนและชุมชนได้

กาญจนา รอดแก้ว (2550) วิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในเขตภาคกลาง พบว่า 1) กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในเขตภาคกลาง จากผลการศึกษา 2 กรณี คือเครือข่ายการเรียนรู้ตำบลบางเจ้าฉ่า และเครือข่ายการเรียนรู้ตำบลแพรกหนามแดง พบว่าประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (1) การตระหนักในปัญหา (2) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล (3) การ

กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา (4) การลงมือปฏิบัติ และ (5) การสร้างและการขยายความรู้ โดยกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดทำแผนชุมชน การจัดเวทีการเรียนรู้ การศึกษาดูงานและการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา 2) องค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ประกอบด้วย (1) คนในชุมชน (2) ภูมิปัญญาชุมชน (3) กิจกรรมการเรียนรู้ (4) การมีเป้าหมายร่วมกัน และ (5) การบริหารจัดการ 3) กระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในเขตภาคกลาง โดยวิเคราะห์สังเคราะห์ผลการศึกษาของกรณีศึกษา และแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ (1) การตระหนักในปัญหา (2) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล (3) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา (4) การตัดสินใจแก้ปัญหา (5) การลงมือปฏิบัติ และ (6) การสร้างและขยายความรู้ 4) ปัจจัยเงื่อนไข ที่ส่งผลต่อการนำกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในเขตภาคกลางไปใช้ ได้แก่ (1) ศักยภาพของชุมชน (2) ผู้นำหรือแกนนำของชุมชน (3) ความสัมพันธ์และความเอื้ออาทรในชุมชน (4) ภูมิปัญญาชุมชน (5) ระบบการสื่อสารภายในชุมชน (6) ระบบการจัดการเรียนรู้ของชุมชน และ (7) ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้

นลินี ศรีสารคามจันทร์ตรี (2550) ได้วิจัยปฏิบัติการการออกแบบและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยมีวิธีการ

1. การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 8 กิจกรรม คือ 1) การวิเคราะห์ครอบครัวชุมชน 2) การจัดทำแผนงานพัฒนาชุมชน 3) การจัดทำโครงการปฏิบัติการตามแผน 4) การกำหนดความรู้ในการปฏิบัติตามโครงการ 5) การปฏิบัติการแสวงหาความรู้ตามกำหนด 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ 7) การนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงานอาชีพของครอบครัว และ 8) การติดตามตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขข้อบกพร่อง การเรียนรู้ และการทำงานมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

2. การนำผลการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนไปทดลองใช้ พบว่า มีความเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่อื่น ๆ ได้

3. การขยายผลการทดลองและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมวัฒนธรรมเดียวกัน ความร่วมมือของผู้นำชุมชน และความสมัครใจของครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่วนสภาพการเรียนรู้พบว่า ครูและผู้นำชุมชนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการได้และมีเจตคติที่ดี นอกจากนั้นคณะกรรมการชุมชนให้ความสำคัญต่อการตรวจติดตามผลการจัดกิจกรรมหมู่บ้านมาก ทำให้ประชาชนพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่วนครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการ สามารถเรียนรู้ และนำประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ต่อชีวิต การงาน อาชีพและพัฒนาชุมชน

4. ผลการประเมินคุณภาพ ในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการได้มาก ส่วนผู้นำชุมชนมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการเกิดทักษะการเรียนรู้ในระดับมาก คือ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและไตร่ตรองความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ การประยุกต์ใช้ความรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผลการประเมินตัวบ่งชี้ความสำเร็จ พบว่า ครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการมีการเพิ่มพูนรายได้ฐานะเศรษฐกิจดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตของบุคคลดีขึ้น และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพขึ้น

สมบูรณ์ บุติมาลย์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินเกษตรแบบ เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริตามทฤษฎีใหม่ โรงเรียนบูรณวิทย์วิทยาเขต อำเภอจอมพระ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีครูและผู้ปกครองเข้า รับการอบรม วิทยากรได้ชี้แจงให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมพร้อมการฝึกปฏิบัติการในการจัดทำโครงการ ใช้เวลา อบรม 2 วัน ผู้บริหารโรงเรียนชี้แจงนโยบายเกี่ยวกับการจัดการดำเนินการตามโครงการเกษตรแบบ เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ เพื่อการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการ อบรมซักถาม ซึ่งมีข้อค้นพบจากผู้เข้ารับการอบรม คือ ครูและผู้ปกครองที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ความ เข้าใจในการทำโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปใช้สอนนักเรียนให้ดำเนินการตาม โครงการได้ ปัญหาที่พบ คือ ครูและผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้าบางท่านไม่สามารถติดต่อประสานงานด้านธุรกิจ ได้ จึงได้นำกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าทั้งหมดไปศึกษางานเกี่ยวกับโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว พระราชดำริทฤษฎีใหม่ 2) การศึกษาดูงาน พบว่า ครูและผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้าทั้งหมดมีความรู้ความ เข้าใจในขั้นตอนดำเนินงาน มีแนวทางในการพัฒนาครูในการดำเนินงานตามโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจ พอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ได้ดียิ่งขึ้น เพราะบุคลากรได้เห็นตัวอย่างที่ดี แต่ปัญหาที่พบ คือ ครู ขาดทักษะในการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตร 3) การดำเนินการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการ ดำเนินการตามโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งครูสามารถดำเนินการสอนนักเรียนและ แนะนำผู้อื่นตามความเหมาะสมแก่ประเภทของกลุ่มเกษตรกร และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนนักเรียน ด้าน การประหยัด การพึ่งตนเองได้ โดยสรุปคือ การอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการ ดำเนินการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่นี้จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้ครูและ ผู้ปกครองที่เข้ารับการอบรมแต่ละคนเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติในการคิดและการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น เพื่อนำไปประกอบการดำเนินชีวิตในด้านอื่น ๆ ต่อไป

นลินี กังศิริกุล (2547) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการการมีส่วนร่วม: เรียนและรู้จากวังน้ำเขียว เป็นการวิจัย ด้วยกระบวนการที่ให้ชาวบ้านและเกษตรกรเป็นผู้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยแบบสอบถามการเก็บข้อมูลแบบ มีส่วนร่วม เรียกว่า PRA ในการร่วมกันทำเรื่องผึ้งชุมชน ประวัติหมู่บ้าน เส้นทางการผลิตพืชผักชนิดต่าง ๆ เรื่องแหล่งน้ำ และการวางแผน ล้วนเป็นเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ร่วมกันของเกษตรกรและนักวิจัย คือกระบวนการสร้างความเชื่อมั่น ความมีชีวิตชีวา คือการรวบรวมความรู้ และข้อมูลที่กระจายอยู่ในตัว เกษตรกรให้เป็นระบบ และไม่ใช้ข้อมูลเพียงแค่เขียนรายงานสำหรับนักวิจัย หรือนักวิชาการเท่านั้น แต่นำ ข้อมูลคืนสู่ชุมชน ให้ชุมชนนำไปใช้ ข้อมูลที่สร้างความคิด สร้างปัญญา ข้อมูลที่ปลูกจิตปลูกใจให้เกษตรกร ได้เกิดความคิด ความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้น และเรียนรู้จากกันและกัน ข้อมูลที่ให้เกษตรกร ได้รู้จักตนเอง ปลูกให้เกษตรกรแสวงหาหนทางการลดรายจ่ายในครัวเรือน ด้วยการเรียนรู้การผลิตน้ำยาล้าง จาน แชมพูสระผม สบู่เหลว น้ำหมักผลไม้หรือไวน์ และขนมจากผลผลิตที่มีอยู่ในหมู่บ้านไว้ใช้บริโภคเอง ความกระตือรือร้นทดลองทำ ทดลองผลิต ทดลองใช้เอง เกิดแนวคิดการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด และ การปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง การรวมตัวของกลุ่มหมอบ้าน และผู้สนใจเรื่องสมุนไพรเพื่อฟื้นฟูภูมิปัญญา ท้องถิ่น ฯลฯ ศักยภาพทุนของพื้นที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างเปิดพื้นที่ ให้กับวังน้ำเขียวเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง มีสิ่งดึงดูดใจมากมาย ทั้งเขาแผงม้า รีสอร์ทที่สวยงาม ร้านอาหาร น้ำตก ไร่ถั่วและโรงผลิตไวน์มีคุณภาพ สวนผลไม้หลายหลากชนิด แปลงไม้ดอกเมืองหนาว และแหล่งผลิตอาหารเพื่อสุขภาพได้แก่ ผักไร้สารพิษ เห็ดหอมคุณภาพ ฯลฯ กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มี ชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของประเทศในปัจจุบัน

รัชดา แยมพุทธคุณ (2547) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างเครื่องชั้ววัดชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เครื่องมือชั้ววัดชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่สำคัญมีทั้งหมด 5 ด้าน 20 ปัจจัย 114 ตัวชี้วัด ดังนี้ (1) ด้านเศรษฐกิจ พบตัวชี้วัดเพิ่มขึ้น 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ การมีอาชีพมีรายได้เลี้ยงครอบครัว ชาวบ้านไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ความสามารถในการชำระหนี้ค้ำกองทุน กองทุนในชุมชนเติบโต และไม่มีคนว่างงานในชุมชน (2) ด้านสังคม พบตัวชี้วัดเพิ่มขึ้น จำนวน 19 ตัวชี้วัด ที่มีลักษณะเด่นชัด ได้แก่ ผู้นำชุมชนมีความเสียสละ จริงใจหนักแน่น มีเหตุผล มีวาทศิลป์ พูดจาง่ายเข้าใจ กระจายข้อมูลข่าวสารให้ลูกบ้านรู้ มีความสามารถในการสื่อสารนำประชุม ประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี มั่นลงพื้นที่ รู้ปัญหาของลูกบ้าน ยึดหลักประชาธิปไตย ในการทำงาน มีสถานที่ศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม มีการรวมตัวกันในรูปแบบกลุ่ม/องค์กรประชาชนที่เข้มแข็ง คณะกรรมการกลุ่ม บริหารโปร่งใส ตรวจสอบได้ สมาชิกมีคุณธรรมปฏิบัติตามกติกาของกลุ่ม สมาชิกในชุมชนรับฟังความคิดเห็นกันและกัน และกล้าแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม (3) ด้านศาสนาและวัฒนธรรมพบเพิ่ม 1 ปัจจัย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ปัจจัยการมีผู้นำด้านศาสนาที่ได้รับการยอมรับ มี 2 ตัวชี้วัด คือ ประชาชนทำบุญตักบาตรจำนวนมาก ประชาชนร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา จำนวนมาก และบริจาคเงินทำบุญมาก (4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (5) ด้านการมีเครือข่าย ไม่พบตัวชี้วัดเพิ่ม

สมคิด พรหมจ้อย และคณะ (2546) ได้ศึกษาเรื่องเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้ : ความอยู่รอดของชุมชน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้ มีหลายประการที่สำคัญ ได้แก่ วัฒนธรรมและความเชื่อ ความสามารถในการจัดการทรัพยากรภายในชุมชน ผู้นำองค์กร ระดับชุมชน ความเข้มแข็งขององค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมภายในชุมชน พฤติกรรมการผลิตและบริโภคของชุมชน การสะสมทุนและแหล่งทุนเพื่อการผลิต การใช้อำนาจรัฐ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จากภายนอกชุมชน สำหรับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้มีหลายประการที่สำคัญ การสร้างระบบเศรษฐกิจโดยยึดฐานทางวัฒนธรรม และใช้กระบวนการทางประชาสังคมร่วมการจัดการทรัพยากรชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ มีผู้นำชุมชนที่เป็นที่ยอมรับเข้มแข็งและสามารถแสวงหาความร่วมมือจากส่วนต่าง ๆ ได้ดี มีองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับชุมชนเข้มแข็ง มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและบริโภคไปในทิศทางที่เน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก มีการสะสมทุนและใช้ทุนเพื่อการผลิตของตนเองเป็นหลัก ในด้านภาครัฐจะต้องลดบทบาทชั้นนำลงเป็นเพียงผู้แนะนำและส่งเสริมโดยชุมชนเพลงก้องพยายามสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเองจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม เทคโนโลยีและอื่น ๆ อันเกิดขึ้นจากภายนอกชุมชนชุมชนเองจำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูฐานทางทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาเพื่อให้เป็นทุนทางธรรมชาติและในส่วนของภาครัฐเองอาจออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมการดำเนินเศรษฐกิจพอเพียงการจะเป็นแนวทางสำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ธวัชชัย อินทรสุวรรณ (2554 : 91-95) ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้เรื่องปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงด้วยกิจกรรมชุมชนพอเพียงภารกิจพิชิตฝัน สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2553 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนด้วยกิจกรรมชุมชนพอเพียงภารกิจพิชิตฝัน หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระดับคุณธรรมของนักศึกษาจากการเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมชุมชนพอเพียงภารกิจพิชิตฝันอยู่ในระดับมาก และระดับความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมชุมชนพอเพียงภารกิจ

พิชิตฝัน อยู่ในระดับมากที่สุด แผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษารู้จักการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคี สร้างองค์ความรู้จาก กิจกรรมการเรียนรู้ สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการระดมสมองและร่วมอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ร่วมมือช่วยเหลือกัน ศึกษาต้นคว้าด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหา ทุกกิจกรรมนักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ มีขั้นตอนของการเรียนรู้ที่ความเหมาะสม และมีลำดับอย่างชัดเจน สนองต่อต่อความต้องการของนักศึกษา และให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่าง ได้สัดส่วนสมดุลกัน

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่า กรอบแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาและครู กศน. เพื่อพัฒนาจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตัวชี้วัด องค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเอง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษา การประเมินผลการดำเนินงาน ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาระบบจัดการเรียนรู้เพื่อนำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

มอร์ริสเซย์ (Morrissey. 2005: Online) ศึกษาเรื่องราว ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียนและการพัฒนาที่ดีของเยาวชน จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างชุมชนและครอบครัวโดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ ต้องการที่จะเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และคาดหวังกิจกรรมจะป้องกันเยาวชนจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันได้ เพราะมีงานวิจัย รายงานที่ศึกษาเกี่ยวกับยาเสพติด ความรุนแรงหรือปัญหาพฤติกรรมอื่น ๆ พบว่า กิจกรรมที่จัดภายนอกโรงเรียนมีผลต่อการเสนอแนวทางแก้ปัญหาและใช้กิจกรรมมาเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมนอกหลักสูตร และกิจกรรมอาสาสมัคร โดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดีของเยาวชน ประกอบด้วย ครูผู้สอน การจัดการของโรงเรียน ครอบครัวและผู้กำหนดนโยบาย โดยครอบครัวและชุมชนนั้นเป็นสถานที่แรกในการพัฒนาของเยาวชน

ฮอว์ลโลเวย์ (Holloway. 2002: Online) ศึกษากิจกรรมนอกหลักสูตรและการสร้างแรงจูงใจของนักเรียน พบว่า เหตุผลที่ทำให้กิจกรรมนอกหลักสูตรดึงดูดความสนใจของนักเรียน มาจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนประถมศึกษา หลังจากการเรียนการสอน พบว่า กิจกรรมนอกหลักสูตร สามารถสร้างรายได้ให้แก่นักเรียน และพร้อมทั้งได้ประสบการณ์การเรียนรู้ การทำกิจกรรมนอกหลักสูตรทำให้นักเรียนเป็นที่รู้จัก และจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน กิจกรรมนอกหลักสูตรทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบเสริมสร้างทักษะการมีส่วนร่วมในสังคม ผลที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร พบว่า เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมชอบที่จะอยู่ในโรงเรียนมากกว่าเด็กที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม และเด็กที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ จะทำให้นักเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ด้วย

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและกิจกรรมนอกหลักสูตร มีการใช้กิจกรรมในการแก้ปัญหาและใช้กิจกรรมมาเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนหรือผู้เรียน ซึ่งได้ประยุกต์ใช้กิจกรรม หลักสูตร ที่สามารถนำไปจัดการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพได้

2.8 บริบทชุมชนวังน้ำเขียว

อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มี 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลวังน้ำเขียว ตำบลไทยสามัคคี ตำบลวังหมี ตำบลอุดมทรัพย์ และตำบลระเริง มีประชากรจำนวน 44,663 คน พื้นที่ประมาณ 1,130 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงพื้นที่ลาดชัน มีน้ำตกแหล่งน้ำธรรมชาติที่สวยงาม ได้รับการขนานนามว่า “สวีทเซอร์แลนด์แดนอีสาน” เป็นเมืองโอโซนอันดับ 7 ของโลก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรแบบเชิงเดี่ยว เช่น ปลูกข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง และการปลูกพืชเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ พืชผักเมืองหนาวแบบปลอดสารพิษ พุทราณมสัด องุ่นไร้เมล็ด สตรอเบอร์รี่ เบลูจมาศ ดาวเรือง การเพาะเห็ด การปลูกพืชสมุนไพร รวมทั้งมีการบริหารจัดการบ้านพักโฮมสเตย์ (Home Stay) เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรธรรมชาติ (ศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว, 2557) สำหรับพื้นที่ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้พัฒนาระบบและกลไกเป็นฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน 5 แห่งมีบริบท ดังนี้

แผนภาพที่ 3 แผนที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(1) บ้านคลองสะท้อน หมู่ 5 ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(1.1) ความเป็นมาและสภาพของชุมชน

บ้านคลองสะท้อน ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2485 โดยพ่อพิมพ์ พรหมชัย เป็นผู้เข้ามาริเริ่มบุกเบิก เดิมบ้านคลองสะท้อนขึ้นกับหมู่บ้านวังหมี่ หมู่ 15 ตำบลตะขบ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ต่อมาแยกการปกครองขึ้นกับหมู่บ้านท่าวังไทร หมู่ 22 ตำบลตะขบ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2522 แยกมาเป็นหมู่บ้านคลองสะท้อน หมู่ 5 ตำบลวังหมี่ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา บ้านคลองสะท้อนตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบลวังหมี่ ติดกับอำเภอปักธงชัย ทิศเหนือติดกับบ้านท่าวังไทรและบ้านบุกระโทง ทิศใต้ติดกับเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทิศตะวันออกติดกับบ้านคลองนกแก้วและบ้านสันกำแพง และทิศตะวันตกติดกับบ้านวังไผ่ทอง และมีเนื้อที่ประมาณ 9,718 ไร่ มีคำขวัญของบ้านคลองสะท้อนว่า “หลักกิโลใหญ่ สระน้ำใสงามตา พุทธารสดี มัลเบอร์รี่ไร้สาร บ้านเศรษฐกิจพอเพียง”

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านคลองสะท้อนประกอบอาชีพเกษตรกรรมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ต่อสู่รุ่นลูกหลาน แต่ในปัจจุบันอำเภอวังน้ำเขียวได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนด้วยสภาพอากาศที่เย็นสบาย ทำให้นักท่องเที่ยวหลั่งไหลมาเที่ยวที่อำเภอวังน้ำเขียวเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงหน้าหนาว ทำให้การเกษตรได้รับการพัฒนาควบคู่กับการท่องเที่ยวของอำเภอวังน้ำเขียว เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ ทำให้มีการส่งเสริมการปลูกผักและผลไม้ต่าง ๆ มากมาย ด้วยสภาพพื้นที่และอากาศเอื้ออำนวยทำให้ผักมีคุณภาพและผลไม้อุดมคติกว่าการปลูกในพื้นที่อื่น ๆ ชาวบ้านคลองสะท้อนให้ความสนใจในการทำเกษตรเกี่ยวกับ การปลูกพุทราหนามสด การปลูกมัลเบอร์รี่ การปลูกผักปลอดสารพิษ และการเพาะเห็ด โดยบางคนเลือกทำเป็นอาชีพหลัก บางคนเลือกทำเป็นอาชีพเสริม จนกลายเป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านคลองสะท้อนอีกด้วย

(1.2) แหล่งเรียนรู้

บ้านคลองสะท้อน เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านการเกษตรและด้านอาชีพสำหรับประชาชนในชุมชน ซึ่งสามารถเป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การศึกษาถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน เป็นหมู่บ้านที่มีผู้รู้และมีองค์ความรู้ต่าง ๆ มากมาย เช่น การปลูกพุทราหนามสด การปลูกผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ด ปลูกองุ่นไร้เมล็ด การปลูกมัลเบอร์รี่ และการแปรรูปมัลเบอร์รี่ โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

1) ด้านการปลูกพุทราหนามสด

1. นางบัวศรี รวยสูงเนิน บ้านเลขที่ 23 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
2. นางสาวรุ่งลาวัน การิก บ้านเลขที่ 318 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อนตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
3. นางสุนทร พรหมจันทิก บ้านเลขที่ 10 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อนตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

- 2) ด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ
  1. นางสาวลำแพน แซมกระโทก บ้านเลขที่ 268 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
  2. นางเกิต คำภาน้อย บ้านเลขที่ 299 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อนตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 3) ด้านการเพาะเห็ด
  1. นายอภิรักษ์ วิภาวิน บ้านเลขที่ - หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
  2. นางสาวสายรุ้ง คำภาน้อย บ้านเลขที่ 299 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อนตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 4) ด้านการปลูกองุ่น
  - นางสาวลำแพน แซมกระโทก บ้านเลขที่ 268 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 5) ด้านการปลูกมัลเบอร์รี่
  - นายสุรพล โตอินทร์ บ้านเลขที่ 201 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 6) ด้านการแปรรูปมัลเบอร์รี่
  - นางนันทวัน โตอินทร์ บ้านเลขที่ 201 หมู่ 5 บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(2) บ้านน้ำซับ หมู่ 11 ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(2.1) ความเป็นมาและสภาพของบ้านน้ำซับ

บ้านน้ำซับ ตั้งอยู่ที่ หมู่ 11 ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ประมาณ 11.21 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีน้ำอุดมสมบูรณ์มีลำคลองสายใหญ่ไหลผ่านเป็นลำคลองสองสายที่ไหลมาบรรจบกัน จึงเป็นชื่อ “คลองอีปาง” เหมาะแก่การเพาะปลูกและดินอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุ การทำเกษตรในเรื่องการปลูกพืชผักมีผลผลิตเจริญเติบโตเป็นอย่างดี พื้นที่ในตำบลวังน้ำเขียว เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเกษตร การปลูกพืชไร่ พืชผักตามฤดูกาล เช่น พืชผักเมืองหนาว ผักสวนครัว มันสำปะหลัง ข้าวโพด และอ้อย อีกทั้งยังมีไม้ผล เช่น องุ่นไร้เมล็ด พุทรา นมสด ฯลฯ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางเศรษฐกิจและความสามารถแต่ละครอบครัว หรือบุคคล ตลอดจนการถือครองที่ดินเป็นสำคัญ

บ้านน้ำซับ มีจุดเด่นด้านเกษตรธรรมชาติ เช่น การทำการเกษตรที่ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทางการเกษตรทุกชนิด แต่จะให้ความสำคัญของดินเป็นอันดับแรก ด้วยการปรับปรุงดินให้มีพลังในการเพาะปลูกเหมือนกับดินในป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด เป็นวิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม ไม่เป็นอันตรายต่อเกษตรกรและผู้บริโภค สามารถให้ผลผลิตที่มีทั้งปริมาณและคุณภาพ เป็นระบบเกษตรที่มีความยั่งยืน เป็นอาชีพที่มั่นคง

(2.2) แหล่งเรียนรู้

บ้านน้ำซับ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านกิจกรรมการเกษตรไร้สารพิษ สำหรับประชาชนในชุมชน ประชาชนทั่วไปและองค์กรอื่น ๆ มี “ศูนย์กิจกรรมไร้สารพิษฯ” ปลูกพืชผักไร้สารพิษ เป็นสถานที่ เสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์มีกิจกรรมการเรียนรู้ไปพัฒนาด้าน อาชีพและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวิทยากร ดังนี้

- 1) ด้านกิจกรรมไร้สารพิษ
  - นายอำนาจ หมายยอดกลาง บ้านเลขที่ 14 หมู่ 11 บ้านน้ำซับ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 2) ด้านการปลูกพืชผักไร้สารพิษ
  - นางสาวอังสุมาลิน แม่นปิ่น บ้านเลขที่ 3 หมู่ 11 บ้านน้ำซับ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 3) ด้านแปรรูปผลิตภัณฑ์
  - นางสาวผาภรณ์ หมายยอดกลาง บ้านเลขที่ 14 หมู่ 11 บ้านน้ำซับ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 4) ด้านการทำน้ำหมักชีวภาพ
  - นางชาลี แม่นปิ่น บ้านเลขที่ 3 หมู่ 11 บ้านน้ำซับ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(3) บ้านห้วยพรม หมู่ 8 ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(3.1) ความเป็นมาและสภาพของชุมชน

บ้านห้วยพรม ตั้งอยู่หมู่ 8 ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ทิศเหนือติด เขตบ้านโคกใหญ่ ทิศใต้ติดเขตบ้านโนนจิว ทิศตะวันออกติดเขตบ้านโคกใหญ่ บ้านโนนจิว ทิศตะวันตกติด เขตบ้านตะกุดรัง มีเนื้อที่ประมาณ 8,500 ไร่ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะกับการทำ การเกษตร มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 242 คน เป็นชาย 121 คน และเป็นหญิง 121 คน ส่วนใหญ่อยู่ในวัย แรงงาน (อายุประมาณ 19 – 59 ปี) ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาทั้งในและนอก ระบบสถานศึกษา โดยผู้อยู่ในวัยเรียนกำลังศึกษาที่สถานศึกษาบ้านโนนเหลื่อม จำนวน 38 และ กศน. อำเภอวังน้ำเขียว 56 คน ประชาชนในหมู่บ้านห้วยพรม เกือบทุกคนประกอบอาชีพหลัก คือ การเกษตร มีการประกอบอาชีพเสริม เช่น ทำไร้อ้อย ไร้มันสำปะหลัง ข้าวโพด และข้าว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ พื้นฐานทางเศรษฐกิจและความสามารถแต่ละครอบครัว หรือบุคคล ตลอดจนการถือครองที่ดินเป็นสำคัญ อาชีพรับจ้างเป็นอีกอาชีพหนึ่งในหมู่บ้าน เช่น รับจ้างทั่วไป จากปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ ตลอดจน ความสามารถในการประกอบอาชีพ ทำให้รายได้เฉลี่ยของประชากรต่อคนต่อปีเป็นเงิน 50,000 บาท โดยมี ผลผลิตทางการเกษตรที่เป็น “พืชเศรษฐกิจชุมชน” ที่สำคัญคือ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด และข้าว

ชาวบ้านห้วยพรมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก มีจุดเด่นของหมู่บ้าน ได้แก่ 1) สภาพพื้นที่มีลำคลองไหลตัดผ่านหมู่บ้านและมีน้ำตลอดทั้งปี 2) มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดม สมบูรณ์ 3) ราษฎรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง 4) มีการจัดกิจกรรมทางศาสนาตลอดจนประเพณีวัฒนธรรม

ของหมู่บ้าน 5) มีกลุ่มออมทรัพย์ฯ กองทุนหมู่บ้านและเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เข้มแข็ง และ 6) มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ของราษฎรในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง ส่วนจุดด้อยและข้อจำกัดของหมู่บ้าน ได้แก่ 1) พื้นที่เป็นภูเขา การจราจรไปมาลำบาก หมู่บ้านอยู่ห่างไกลกัน 2) ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรเชิงเดี่ยว 3) การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของคนในชุมชนน้อย และ 4) ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพไม่ตรวจสุขภาพประจำปี

(3.2) แหล่งเรียนรู้

บ้านห้วยพรหม เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่สำคัญสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน เป็นหมู่บ้านที่มีแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ต่าง ๆ มากมาย เช่น การปลูกข้าว การเลี้ยงปลา การปลูกมะนาว การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ และการปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวิทยากร ดังนี้

- 1) ด้านการปลูกข้าว
  - นายสมศักดิ์ พาหอม บ้านเลขที่ 95 หมู่ 8 บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 2) ด้านการเลี้ยงปลาดุก
  - นายประยูร เจตนา บ้านเลขที่ 68 หมู่ 8 บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 3) ด้านการปลูกมะนาว
  - นายแก้ว กรกิง บ้านเลขที่ 32 หมู่ 8 บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 4) ด้านการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้
  - นายไชยภักดิ์ ย่อมสรระน้อย บ้านเลขที่ 120 หมู่ 8 บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 5) ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจ
  - นายมิตร ปนพรมราช บ้านเลขที่ 10 หมู่ 8 บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(4) บ้านบุไทร หมู่ที่ 4 ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(4.1) ความเป็นมาและสภาพของชุมชน

บ้านบุไทร ตั้งอยู่หมู่ 4 ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ทิศเหนือจรดเขาสลัดไต่ -ทิศใต้จรดบ้านบุไผ่ -ทิศตะวันออกจรดบ้านคลองไทร -ทิศตะวันตกจรดบ้านคลองยาโม มีเนื้อที่ประมาณ 9,250 ไร่ พื้นที่มีลักษณะเป็นเนินเขาลาดชันอยู่ติดกับภูเขาสูง ดินเป็นดินเหนียว ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์มากและมีลำคลองไหลผ่านหลายสาย ประชาชนมีอาชีพทำการเกษตรทำไร่ข้าวโพด ไร่มันสำปะหลัง และเพาะเห็ดขาย มีฝายเก็บกักน้ำสองแห่ง มีน้ำไหลตลอดปีใช้สำหรับอุปโภค บริโภคและทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี อากาศเย็นสบาย อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 25 เซนเซียส มีทัศนียภาพสวยงาม

เดิมชาวบ้านบุไทรมีอาชีพทำไร่ข้าวโพด ไร่มันสำปะหลัง และหาของป่า ซึ่งเป็นอาชีพที่สร้างรายได้พอเลี้ยงครอบครัว แต่ในปัจจุบันการหาของป่าเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมายชาวบ้านบุไทรจึงเลิกอาชีพนี้ รายได้ส่วนใหญ่จึงได้มาจากการทำไร่ และรับจ้างทั้งในโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในต่างจังหวัด และรับจ้างในภาคเกษตรในพื้นที่ตำบลไทยสามัคคีเป็นบางส่วน ประชาชนมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 37,994 บาท/คน/ปี (ข้อมูลจปฐ.2 ปี 2550) ศักยภาพของหมู่บ้าน (ทุนทางสังคม) ได้แก่ 1) แหล่งน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ชื่อฝายห้วยกระบอก 2) สภาพพื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตร 3) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ และสภาพอากาศที่เย็นสบายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบุไทร 4) กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ดังนี้ คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อบต. คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน กลุ่มเยาวชน อาสาพัฒนาชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนหมู่บ้าน กองทุน กข.คจ กลุ่มเลี้ยงหมู อาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มเห็ดหอมบ้านบุไทร กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มอนุรักษ์กลุ่มน้ำมูล กลุ่มมดแดงเก็บขยะ กลุ่มจักสาน ส่วนจุดด้อยหรือข้อจำกัดคือ เมื่อใช้ประโยชน์นานเข้า ไม่มีการบำรุงรักษาดิน ขณะเดียวกันมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยว การใช้สารเคมีโดยไม่มีความรู้ จึงทำให้ดินเสื่อมโทรมทำให้คนบ้านบุไทรแทบสิ้นเนื้อประดาตัวเพราะค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง และที่สำคัญ คือไม่รวมกลุ่ม ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำรงชีวิต ไม่มีการจัดการตนเองที่ดี ใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย ซื้อทุกอย่าง ติดอบายมุข สุรา การพนัน และที่สำคัญทุกคนมีหนี้สินล้นพ้นตัว จึงเป็นเหตุให้คนส่วนหนึ่ง ไปทำงานต่างจังหวัด ทำให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น และที่สำคัญทำให้คนชายที่คืน

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศ ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจ สามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ ที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีงานทำ ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรอาชีพที่เกี่ยวข้องกับสาขาการเกษตรจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งยิ่งเพื่อสุขภาพ เป็นอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจและน่าลงทุน เนื่องจากให้ผลผลิตเร็วมีการดูแลรักษาที่ไม่ยาก นอกจากนี้ให้ผลผลิตทางการเกษตรซึ่งมีคุณค่าทางอาหารสูง สามารถบริโภคได้ทุกเพศทุกวัย

บ้านบุไทร หมู่ที่ 4 ตำบลไทยสามัคคี อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีรวมตัวกันเพาะปลูกเห็ดหอม ผักสดเพื่อจำหน่าย และเป็นที่ยึดถือกรรมวิธี การเพาะเห็ดสำหรับผู้สนใจ รวมถึงศึกษาระบบการบริหารจัดการในกลุ่ม ช่วยให้สามารถผลิตเห็ดหอมในที่ไม่นานเย็นได้ตลอดปี ผลจากความร่วมมือ ของทุกฝ่ายพบว่า เกษตรกรสามารถผลิตและทำธุรกิจชุมชนโดยการพึ่งตนเอง โดยเกษตรกร สามารถยึด การเพาะเห็ดหอมเป็นอาชีพหลักได้ ถือว่าพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน เห็ดหอมสดจากหมู่บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี จึงขึ้นชื่อเป็นที่รู้จักในเวลาไม่นานในฐานะสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ กลายเป็นหนึ่งในเมนูสุขภาพของผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร ชาวบ้านรวมถึงนักท่องเที่ยวที่มาเยือนมักเรียกหาซื้อติดไม้ติดมือกลับบ้าน ปัจจุบันมีการแปรรูปเป็นอาหารหลากหลายรูปแบบนิยมบริโภคกันในวงเทศกาลกินเจ และวิวัฒนาการทางการแพทย์มีการนำเห็ดมาปรุงเป็นส่วนประกอบของยาสมุนไพร

(4.2) แหล่งเรียนรู้

บ้านบุไทร เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่สำคัญสำหรับประชาชนในชุมชน เป็นแหล่งเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน เป็นหมู่บ้านที่มีแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ต่าง ๆ มากมาย เช่น การเพาะเห็ด การแปรรูปเห็ด เกษตรผสมผสาน การปลูกผักปลอดสารพิษ และการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวิทยากร ดังนี้

- 1) ด้านการเพาะเห็ด
  - นายณรงค์ พงษ์เจริญ บ้านเลขที่ 155 หมู่ 4 บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 2) ด้านการแปรรูปเห็ด
  - นางวิภา จันทรคุ้ม บ้านเลขที่ 112 หมู่ 4 บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 3) ด้านเกษตรผสมผสาน
  - นายอินทร์ มุลพิมาย บ้านเลขที่ 166 หมู่ 4 บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 4) ด้านการปลูกผักปลอดสารพิษ
  - นายสายันต์ ช่อเกษม บ้านเลขที่ 471 หมู่ 4 บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 5) ด้านการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ
  - นายดำรง ทองฉิมพลี บ้านเลขที่ 59 หมู่ 4 บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(5) บ้านหนองไม้สัก ตำบลระเริง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

(5.1) ความเป็นมาและสภาพของชุมชน

บ้านหนองไม้สัก ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชุมชนชนบท ประชาชนอพยพมาจากหลายพื้นที่ มีภาษา และวัฒนธรรมประเพณีหลากหลาย เข้ามาตั้งบ้านเรือนถิ่นฐาน และประกอบอาชีพทำไร่ เมื่อก่อนจะมีหนองน้ำไว้ให้ชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์และใช้ในการดำรงชีวิตและในหนองน้ำนั้นมีไม้สักอยู่กลางหนองน้ำ ชาวบ้านจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านหนองไม้สัก” ปัจจุบัน นายวันชัย อินทร ได้เป็นดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านหนองไม้สัก วิถีชุมชนวิถีชุมชนของชาวบ้านหนองไม้สัก ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกร และเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจที่สามารถส่งออกขายเป็นรายได้ให้แก่ครอบครัว เช่น หมู เป็ด ไก่ ปลา เป็นต้น

ในชุมชนนี้มีการจัดในการเลี้ยงสัตว์ที่ปฏิบัติตามหลักการเกษตรอินทรีย์สากล ไม่แยกกิจกรรมการปลูกพืชอาหารสัตว์และการเลี้ยงสัตว์ออกจากกัน ความสมดุลของ ดิน พืช สัตว์ใช้หลักการของความหลากหลายทางชีวภาพ พืช สัตว์ จุลินทรีย์ และระบบนิเวศน์ สิ่งแวดล้อมที่เกื้อกูลกัน เช่นการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ พืชและเศษเหลือเป็นอาหารสัตว์ มูลสัตว์เป็นอาหารของพืช และจุลินทรีย์ เป็นต้น มีการจัดการระบบของเสียจากฟาร์ม เช่น ปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารสัตว์โดยใช้มูลสัตว์ในฟาร์มปรับปรุงดิน หรือจัดการหมุนเวียนบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มนำมาใช้กับพืช โดยได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านหนองไม้สัก คือ การจัดการเลี้ยงสัตว์ในระบบเกษตรผสมผสานที่เหมาะสม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อาทิ การใช้พันธุ์สัตว์พันธุ์ดี การผลิตอาหารสัตว์ที่จากวัตถุดิบที่หาได้ง่ายจากท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุนการผลิต การสุขาภิบาล การดูแลป้องกันโรคสัตว์ด้วยสมุนไพร การทำบัญชีฟาร์ม รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งด้านการผลิตและการตลาด และผลักดันให้รู้จักแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพึ่งพากันซึ่งนำไปสู่การสร้างอำนาจต่อรอง ช่วยสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงในการประกอบอาชีพ

(5.2) แหล่งเรียนรู้

ชาวบ้านหนองไม้สั๊ก มีการเลี้ยงสัตว์ในระบบ เกษตรผสมผสานที่เหมาะสม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อาทิ การใช้พันธุ์สัตว์พันธุ์ดี การผลิตอาหารสัตว์ที่จากวัตถุดิบที่หาได้ง่ายจากท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุนการผลิต การสุขภาพ การดูแลและป้องกันโรคสัตว์ ด้วยสมุนไพร ตลอดจนการทำบัญชีฟาร์ม รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งด้านการผลิตและการตลาด และผลักดันให้รู้จักแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพึ่งพาซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่การสร้างอำนาจต่อรอง ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงในการประกอบอาชีพ โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวิทยากร ดังนี้

- 1) ด้านการเลี้ยงสัตว์
  - นางเฉลียว โตสุข บ้านเลขที่ 99 หมู่ 6 ตำบลระเริง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 2) ด้านการเลี้ยงกึ่งก้ามแดง
  - นายวันชัย อินทร บ้านเลขที่ 89 หมู่ 6 ตำบลระเริง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 3) ด้านการเกษตรผสมผสาน
  - นางสาวจิราวรรณ ศิริทัย บ้านเลขที่ 94 หมู่ 6 ตำบลระเริง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 4) ด้านการทำขนมเปียะ
  - นายนาจ ปรีโต บ้านเลขที่ 45 หมู่ 6 ตำบลระเริง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
- 5) ด้านการตอนกิ่งไม้
  - นายแล่ม เอกบุตร บ้านเลขที่ 13 หมู่ 6 ตำบลระเริง อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

กล่าวโดยสรุป แหล่งเรียนรู้ในอำเภอวังน้ำเขียวที่นำมาใช้จัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ บ้านคลองสะท้อน บ้านน้ำทรัพย์ บ้านห้วยพรม บ้านบุไทร และบ้านหนองไม้สั๊ก คือแหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ของศูนย์ศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับเลือกเป็นพื้นที่สำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา มีลักษณะเป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ 2) เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อประเมินคุณภาพระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และได้ออกแบบวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ระยะที่ 3 การประเมินระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3.1 กรอบความคิดการดำเนินการวิจัย

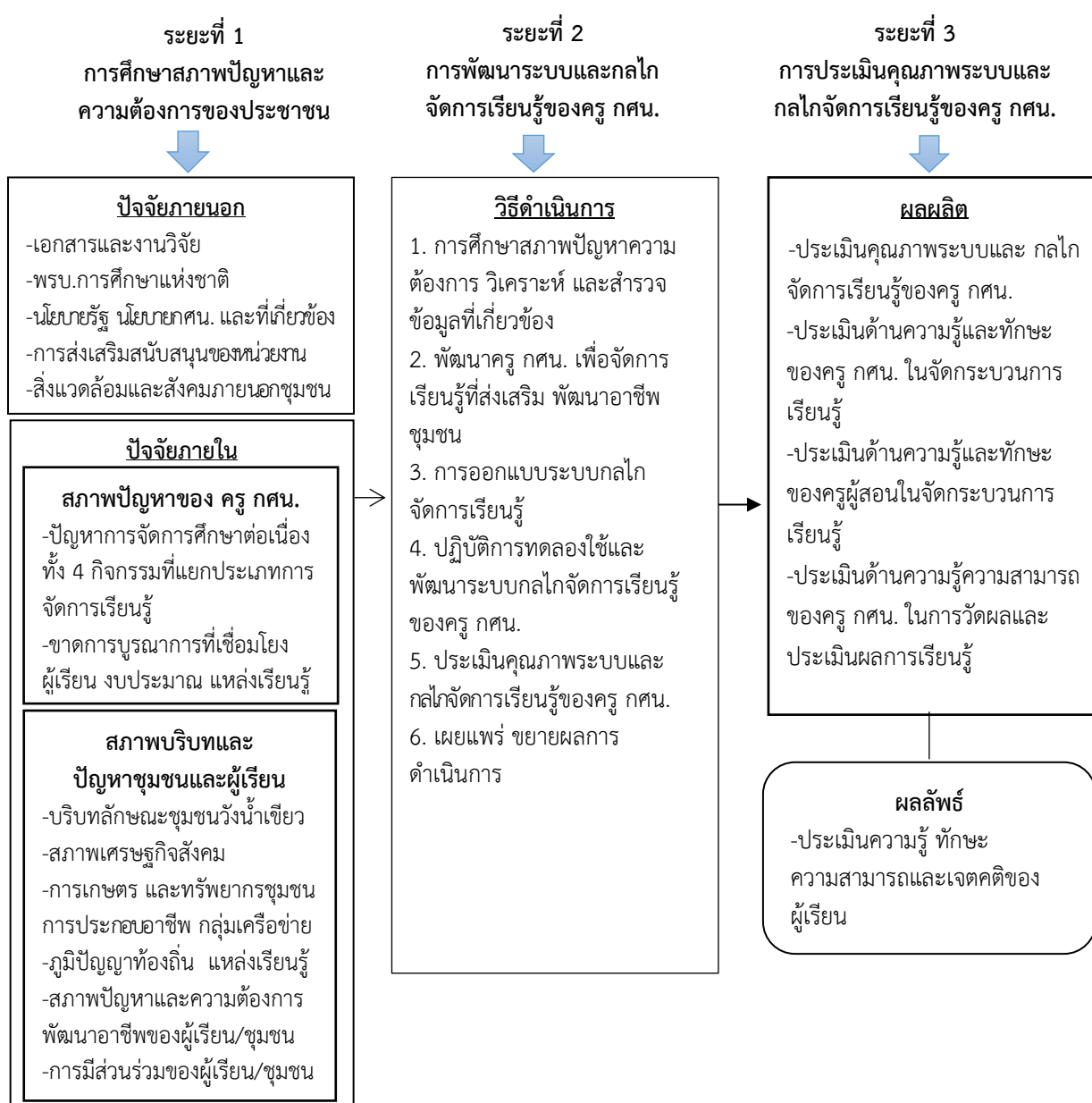
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้เป็นกรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาตามกระบวนการพัฒนา 3 ระยะ ดังนี้ และ ปรากฏดังภาพที่ 4

1) สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนหรือผู้เรียน เพื่อพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยศึกษาปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

2) การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ วิเคราะห์และสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 2) พัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาอาชีพชุมชน 3) ออกแบบระบบกลไกจัดการเรียนรู้ 4) ปฏิบัติการทดลองใช้และพัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. 5) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. และ 6) เผยแพร่ ขยายผลการดำเนินการ

3) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยมีการประเมินคุณภาพระบบและกลไก ประเมินความรู้และทักษะของครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียน

แผนภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัยการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

จากการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ นโยบาย หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ งานวิจัยนี้ได้้นำแนวคิดทฤษฎีกระบวนการจัดการเรียนรู้ของ บลูม (Bloom, 1956) แอนเดอร์สัน และแครทโฮล (2001) ในการออกแบบหลักสูตร จัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลการเรียนรู้สำหรับการดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ (system approach) และประยุกต์ตามแนวคิดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของบุญชม ศรีสะอาด (2551) วิธีการเชิงระบบโดยการนำเอาองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วนมารวมกันอย่างมีความสอดคล้องสัมพันธ์ และส่งเสริมซึ่งกันและกัน จนเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ หลักการแนวคิดประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) Input: ปัจจัยหรือสิ่งนำเข้า 2) Process: กระบวนการ 3) Output: ผลผลิตหรือผลสำเร็จขั้นสุดท้ายตามที่คาดหวัง

จากการออกแบบจัดการเรียนรู้ร่วมกับ ครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจัดการเรียนรู้ จากข้างต้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

(1) ปัจจัยป้อน (Input) คือ สิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีพของประชาชน ครูผู้สอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตร ศูนย์การเรียนรู้ วิธีจัดการเรียนรู้ ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น

(2) กระบวนการหรือการดำเนินงาน (Process) คือ การนำสิ่งที่ปัจจัยป้อนเข้าไป มาจัดทำและพัฒนากิจการดำเนินงานให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ

(3) ผลผลิต (Output) ผลที่เกิดจากการดำเนินงาน หรือผลงานของครูกศน. ครูผู้สอนและผลสำเร็จของการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลที่ได้จากกระบวนการดำเนินงาน นำมาวิเคราะห์ผลที่ได้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) จากผลผลิตหรือการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ได้กรอบแนวคิดการพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้ใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ดังภาพที่ 5 ดังนี้

แผนภาพที่ 5 กรอบแนวคิดในการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้สำหรับครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

กรอบความคิดในการวิจัยดังกล่าว มุ่งให้ครู กศน. อำเภอวังน้ำเขียว มีความรู้ และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน การประสานความร่วมมือกับครูผู้สอน และผู้เรียนในการ

ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพปัญหาความจำเป็นต้องการที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ชุมชน วิถีคิด วิถีการเรียนรู้ ระบบการคิดและการจัดการเรียนรู้ ต้นแบบการเรียนรู้ที่ดีรวมทั้งแบบแผนในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เทคนิคการทำงานและต่อยอดการประกอบอาชีพของชุมชน โดยเรียนรู้ใน 4 หลักสูตรคือ เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว พัฒนาอาชีพชุมชน ความพอเพียง และเครือข่ายชุมชน ควบคู่ไปบริบทชุมชน ซึ่งมีครู กศน. และครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ผู้รู้ ผู้นำชุมชน ร่วมกันจัดการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนาอาชีพ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และนโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.2 ตัวแปรที่จะศึกษา

จากกรอบความคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาในการกำหนดตัวแปรที่จะศึกษาดังนี้

3.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ นโยบายรัฐ สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ทรัพยากรชุมชนและแหล่งเรียนรู้ ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็น ความรู้ ทักษะความสามารถ และเจตคติของครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียนในการปฏิบัติได้ และนำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

3.2.1.1 ความคิดเห็นในการคิดวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. การค้นหาสภาพปัญหา ความต้องการอาชีพของประชาชน ความคิดเห็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ และความคิดเห็นที่มีต่อชุมชน

3.2.2.2 ความรู้ ทักษะความสามารถ และเจตคติของ ครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ตามระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

1) ครู กศน. : ได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และออกแบบระบบจัดการเรียนรู้ ร่วมกับครูผู้สอนและผู้เรียน ครู กศน.มีความรู้ และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้, กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้, การจัดกระบวนการเรียนรู้, การติดตามและประเมินผล ร่วมกับครูผู้สอน ครู กศน.ได้รับพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้กับชุมชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย

2) ผู้เรียน: ได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถ และเจตคติที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน และประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

3) ครูผู้สอนและชุมชน : ได้มีส่วนร่วมพัฒนาอาชีพ เป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาอาชีพชุมชน และมีเครือข่ายชุมชน

4) สถานศึกษา : ได้วิธีการพัฒนาครู กศน. โดยใช้หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีแนวทาง/คู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้

3.2.2.3 ความคิดเห็นของผู้ใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้โดยใช้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ได้แก่ ครู กศน. ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ผู้นำชุมชน เครือข่าย) และผู้เรียน ในด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการนำไปใช้ ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แนวทาง หลักสูตร เนื้อหาและกิจกรรมตรงตามวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสม ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งครู กศน. สามารถปฏิบัติงานได้

2) ด้านการนำไปใช้ ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้ระบบจัดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาต่อเนื่องนำไปสู่ผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอาชีพชุมชน

3.2.3 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพชุมชน ได้แก่

1) ทุนในชุมชน ได้แก่ ทรัพยากรชุมชน สภาพสังคมชุมชน สภาพเศรษฐกิจชุมชน การประกอบอาชีพของชุมชน และเครือข่ายชุมชน

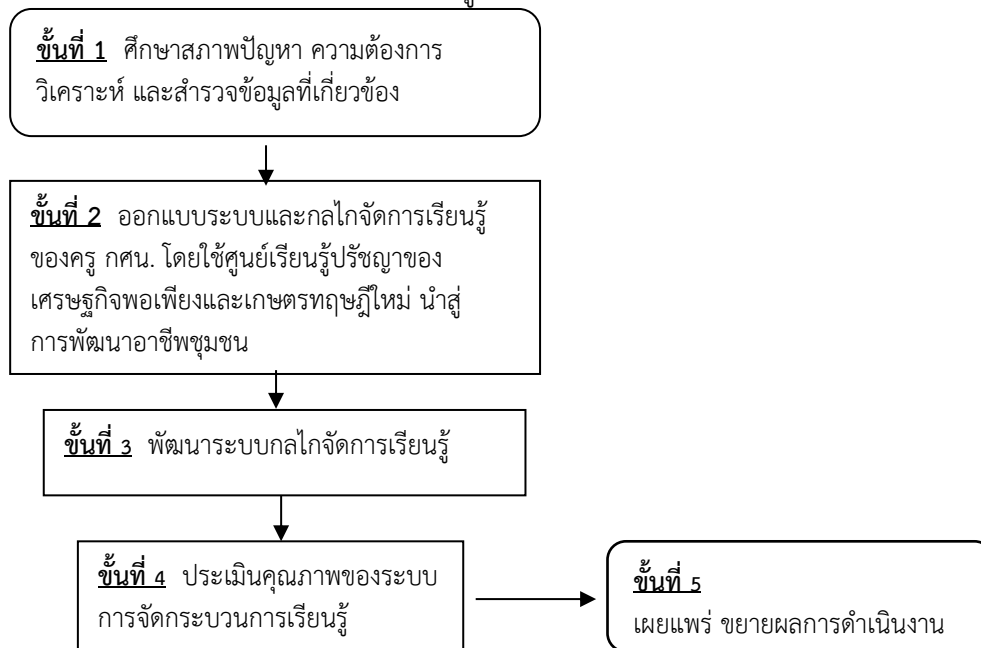
2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ การประชุม การสนทนากลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน

3) การรวมตัวของกลุ่มเครือข่ายในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพ เช่น กลุ่มปลูกพืชผักปลอดสารพิษ กลุ่มเกษตรอินทรีย์

4) การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน เช่น เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

3.3 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีแบบแผนการวิจัย ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภาพที่ 6 แบบแผนการวิจัยพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

3.4 ขั้นตอนการวิจัย

- ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ วิเคราะห์ และสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบระบบและกลไกจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน
- ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 4 ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน
- ขั้นตอนที่ 5 เผยแพร่ ขยายผลการดำเนินการ

3.5 วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษาเอกสารนโยบาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่อไปนี้

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564)
- นโยบายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง
- หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน
- แนวคิดเชิงระบบในการจัดการศึกษา
- แนวคิดทฤษฎีการบริหารและติดตามประเมินผล
- สภาพเศรษฐกิจ และอาชีพชุมชนวังน้ำเขียว
- สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่จะนำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน
- สภาพปัญหาและความจำเป็นต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- การประเมินผลการเรียนรู้ / การประเมินผลตามสภาพจริง
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้/เศรษฐกิจพอเพียง และการประเมิน
- สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทคู่มือ

(2) ศึกษาชุมชนในพื้นที่ที่คาดว่าจะดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนได้จากเอกสารและการไปดูสภาพจริงในพื้นที่ สํารวจข้อมูลพื้นฐานชุมชน ทรัพยากรชุมชน สภาพปัญหาความต้องการของประชาชน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลชุมชน และสำรวจข้อมูลเพิ่มเติม

(3) ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่จะนำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ด้วยการศึกษวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนดำเนินงาน คือ 1) ประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ 2) สภาพปัญหาความต้องการจัดการเรียนรู้ 3) พบปะ พูดคุยกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชน เพื่อแสวงหาแนวทางการ

แก้ไขปัญหาคอขวด 4) สํารวจข้อมูลแบบเจาะลึก 5) นำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์ และ 6) สรุปผลการดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบระบบกลไกจัดการเรียนรู้

การออกแบบระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล โดยดำเนินการพัฒนาครู กศน. และให้มีส่วนร่วมประชุม ออกแบบระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน เพื่อให้ครู กศน. ให้มีความรู้ ทักษะ ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา หลักสูตร การจัดกิจกรรม สื่อในการ จัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีทักษะในการประสานและจัดการ เรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำ และเครือข่าย) จัดการเรียนรู้การศึกษา ต่อเนื่องใน 5 หลักสูตร คือหลักสูตรเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว หลักสูตรพัฒนาอาชีพ หลักสูตรการ ดำรงชีวิตแบบพอเพียง และหลักสูตรเครือข่ายชุมชน ด้วยวิธีการถ่ายทอดเรียนรู้ สาดิต ทดลองทำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ ศึกษาดูงาน ที่นำไปสู่ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอาชีพชุมชน ได้

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทบทวน พิจารณา เอกสารนโยบาย หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อสรุปที่ได้จากการศึกษา การระดมความคิดเห็น ผลจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสอบถามพูดคุย สภาพปัญหาและความจำเป็นต้องการของชุมชน รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศ การ รายงานผลการดำเนินงาน และประชุมระดมความคิดเห็นเพิ่มเติมจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กศน. และ ครูผู้สอน ทั้งนี้ได้ตัดสินใจประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Model) ซึ่งนำไปสู่การพัฒนา ระบบและ กลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่ การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว ด้วยการกำหนดผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) ปัจจัยดำเนินการหรือปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และผลกระทบ (Impact) โดยมี กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนี้

1) ผลผลิตของการดำเนินงาน ครู กศน. ครู ผู้สอน ผู้เรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง ได้องค์ ความรู้ วิธีการเรียนรู้ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ วิธีคิด วิธีทำงาน การคิดแก้ไขปัญหา การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ต้นแบบการเรียนรู้ เทคนิคการทำงานและประกอบอาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ไป สร้างความมั่นใจในชีวิตนำไปสู่การพัฒนาอาชีพและการดำเนินชีวิต โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ในเรื่องต่อไปนี้ เป็นผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง

- 1.1) การเรียนการพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ อนุรักษ์และสืบสานอาชีพของชุมชน
- 1.2) การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนเกิดการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ทำให้ความยากจนของ ครอบครัวชุมชนลดลง
- 1.3) การเรียนรู้การดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.4) การเรียนรู้เครือข่ายชุมชนเกิดการรวมกลุ่ม มีสมาชิกเป็นเครือข่ายเพื่อให้การ ช่วยเหลือคนชุมชนได้มากขึ้น

2) ใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอาชีพชุมชนได้โดยมีครู กศน. เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียน/ชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมวางแผน การตัดสินใจร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์

3) ปัจจัยในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กศน. ผู้เรียน ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน เครือข่ายและองค์กรชุมชน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อ หลักสูตร คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณสนับสนุน

3.2 วิเคราะห์ผลผลิตของการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ด้วยการกำหนดตัวชี้วัด KSA ผู้เรียนในด้านความรู้ (Knowledge: K) ทักษะ (Skill: S) และเจตคติ (Attitude: A) โดยตัวบ่งชี้ผลผลิตคือ ผู้เรียน/ชุมชน มีองค์ความรู้ วิธีคิด ลงมือทำได้ แนะนำได้ ช่วยเหลือร่วมมือกัน

3.3 วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ที่ต้องการส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับครู กศน.

3.3.1) วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรม เทคนิค วิธีการในการจัดการเรียนรู้ สำหรับชุมชนให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจและอาชีพของชุมชน ด้วยการศึกษารายวิชา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชุมกลุ่มย่อย การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การฝึกปฏิบัติ การทำงานจริง การประเมินผลตามสภาพจริงจากผลการดำเนินงาน

3.3.2) วิเคราะห์กิจกรรมและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้แนวทางการเรียนรู้ ดังนี้

(1) กำหนดเรื่องที่จะเรียนรู้ ครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันศึกษาหลักสูตรที่กำหนดไว้ศึกษาเนื้อหา/กิจกรรมที่จะเรียนรู้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้กำหนดเรื่องที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาอาชีพของชุมชน

(2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือผลการเรียนรู้ โดยกำหนดองค์ความรู้และความสามารถที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน

(3) วางแผนการเรียนรู้ กำหนดรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มต้นเรียนจนสิ้นสุด โดยระบุทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ อุปกรณ์ หรือวัสดุต่าง ๆ ที่ต้องใช้

(4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เสาะแสวงหาความรู้ และพัฒนาให้เป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่า เหมาะสมกับอาชีพชุมชน โดยครู กศน. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ติดตาม สังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้

(5) การประเมินผล โดย ครู กศน. ร่วมกับครูผู้สอน ผู้เรียน ร่วมกันประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน และการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้โดยใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง เช่น สังเกตการณ์ปฏิบัติงาน ตรวจสอบผลงานการแสดงผลการมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม การสอบถาม และการทดสอบให้เกิดตามมาตรฐานการเรียนรู้ได้

3.3.3) กำหนดการประเมินผลการเรียนรู้ โดยประเมินผลจาก

- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตอบคำถาม : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ
- การปฏิบัติจริง / การทำงาน : เพื่อวัดทักษะความสามารถ
- ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นได้ : เพื่อวัดความรู้ความสามารถ
- การมีส่วนร่วมกิจกรรมทั้งในเวทีและในชุมชน : เพื่อวัดเจตคติ

- ผลงาน / ชิ้นงาน : เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของงาน
- ผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน : เพื่อวัดผลผลิตและผลลัพธ์

3.4 นำรูปแบบที่ได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วนำผลการประชุมมาพัฒนาระบบ

3.5 จัดทำคู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับผู้ดำเนินการและที่เกี่ยวข้อง

- 1) ครู กศน. ใช้เป็นแนวทางจัดการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ พัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต และพัฒนาสังคมและชุมชน
- 2) ผู้นิเทศใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการ และอำนวยความสะดวกให้ครู กศน. จัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพชุมชน ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

3.6 การตรวจสอบความเชื่อมั่นของระบบและเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของระบบกลไกการพัฒนา และเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

3.6.1 ใช้วิธีการสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์ และให้ความเห็นต่อระบบที่ออกแบบ และสัมภาษณ์เจาะลึกในประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านให้ความสำคัญต่อเนื่องจากการสนทนากลุ่ม

3.6.2 คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ เพื่อร่วมวิเคราะห์และให้ความเห็นต่อระบบและเครื่องมือการวิจัย โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- 1) เป็นนักวิชาการ ผู้บริหาร ผู้สอน หรือผู้เชี่ยวชาญเรื่องระบบและการจัดการเรียนรู้ โดยมีประสบการณ์และผลงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหาร การพัฒนาระบบจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน
- 2) เป็นนักพัฒนา ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ทำงานร่วมกับชุมชน จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญได้ 5 ท่าน ดังนี้

(1) รศ.ดร.สุทนต์ ศรีไสย์ อาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(2) ผศ.ดร.ศักดิ์ชัย ภูเจริญ รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

(3) นายทวีศักดิ์ เทียงธรรม ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา

(4) ดร.สัมพันธ์ บุญเรือง ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองก๊ก สำนักงาน กศน.จังหวัดบุรีรัมย์

- (5) นายอำนาจ หมายยอดกลาง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นประธานกลุ่มกิจกรรมไร่สารพิษ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

3.7 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ศึกษาในแต่ละขั้นตอน ได้เก็บข้อมูลกับผู้ร่วมกิจกรรมทั้ง ครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียน ดังนี้

- 1) การศึกษาบริบทสภาพปัญหาของครูผู้สอน สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน วิเคราะห์และสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสำรวจ และการสังเกต โดยเก็บข้อมูลกับผู้นิเทศ ประชาชน ผู้เรียน และข้อมูลปฐมภูมิ
- 2) พัฒนาคู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นการประชุม อบรม เสวนา เก็บแบบสอบถามกับครู กศน. และผู้เกี่ยวข้อง
- 3) ออกแบบระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยร่วมกับครู กศน. และครูผู้สอน ที่จะนำไปดำเนินการส่งเสริมพัฒนาอาชีพชุมชน โดยเป็นการจัดการศึกษานอกระบบประเภทต่อเนื่องเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็น ประชุม พุดคุย สัมภาษณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลร่วมกัน.
- 4) พัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นการนำเสนอผลการออกแบบระบบและกลไก โดยการ พุดคุย สัมภาษณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญและสรุปผลร่วมกัน
- 5) ปฏิบัติการทดลองใช้ ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นการพุดคุย สัมภาษณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปผลร่วมกัน
- 6) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามหรือแบบประเมิน
- 7) เผยแพร่ ขยายผลการดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นการจัดนิทรรศการ นำเสนอผลงาน การนำเสนอผลงานในกิจกรรมต่าง ๆ และแบบสอบถาม

3.8 ปฏิบัติการทดลองใช้และปรับปรุงพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้

ปฏิบัติการทดลองใช้และปรับปรุงพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา การปฏิบัติการทดลองใช้และพัฒนาระบบครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแผน การทดลองโดย กำหนดกรอบการศึกษา แผนปฏิบัติการ พื้นที่ทำการทดลอง กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) กรอบการศึกษา ปฏิบัติการทดลองใช้และพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา กำหนดกรอบการศึกษาไว้ 4 ประเด็น คือ
  - 1.1) สภาพความพร้อมของปัจจัยการดำเนินงาน
  - 1.2) สภาพการเรียนรู้ตามระบบ

1.3) ผลที่เกิดขึ้นกับครู กศน. และครู ผู้สอน

1.4) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและชุมชน

2) แผนปฏิบัติการ จัดทำแผนปฏิบัติการ โดยลำดับกิจกรรม กำหนดเทคนิค วิธีการที่จะใช้ และระยะเวลาในการปฏิบัติการ (มกราคม 2561 – พฤษภาคม 2562)

3) ศึกษาความเป็นไปได้

ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ไปใช้ดำเนินการจริงโดยกำหนดกรอบการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำระบบมาใช้ ดังนี้

3.1) ความพร้อมของปัจจัยดำเนินการ

(1) การวางแผนการดำเนินงาน

(2) การเตรียมพร้อมของข้อมูล แนวทางการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร คู่มือ สื่อ

(3) การซักซ้อมความเข้าใจในการดำเนินงาน

3.2) สภาพการเรียนรู้ตามระบบจัดการเรียนรู้

(1) การจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

1) การได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดกระบวนการเรียนรู้

2) การได้จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิทยากร ผู้นำชุมชน เครือข่าย

(2) การได้รับการเรียนรู้ของผู้เรียน

1) การได้รับความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์จากการเรียนรู้

2) ความพึงพอใจในกระบวนการเรียนรู้

3) การเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนรู้

3.3) ความเหมาะสมระบบของกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนการเรียนรู้

1) การรับรู้และยอมรับระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

2) ความมั่นใจในการนำระบบไปใช้จริง

3) ความเหมาะสมของวิธีการจัดระบบและกลไกการเรียนรู้

4) ความเหมาะสมของกิจกรรมและขั้นตอน

5) ความเหมาะสมของระบบการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 2 แผนปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

กิจกรรม	เทคนิค/วิธีการ	ระยะเวลาดำเนินการ
<p>1. การเตรียมความพร้อมของปัจจัยป้อน</p> <p>1.1 ผู้บริหารประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน จัดการศึกษาต่อเนื่อง</p> <p>1.2 จัดเตรียมงบประมาณวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน</p> <p>1.3 สํารวจข้อมูลชุมชนเพื่อตัดสินใจเลือกพื้นที่จัดกิจกรรมเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาและเศรษฐกิจพอเพียงฯ ในการจัดดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่อง นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน</p> <p>1.4 พัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ และเตรียมการก่อนเข้าชุมชนที่เลือกเป็นพื้นที่ทดลอง</p>	<p>-ประชุมชี้แจง</p> <p>-จัดสรรงบประมาณ</p> <p>-แบบสำรวจ</p> <p>-สอบถาม / สัมภาษณ์</p> <p>-ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง</p> <p>-ประชุมซักซ้อมความเข้าใจ</p> <p>-จัดประชุม อบรมเพื่อพัฒนาครู กศน.</p>	มีนาคม 2561
<p>2. การออกแบบระบบจัดการเรียนรู้</p> <p>2.1 การจัดทำหลักสูตรจัดการเรียนรู้</p> <p>2.2 คู่มือจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>2.3 การจัดทำแผนการเรียนรู้</p> <p>2.4 การวัดประเมินผลการเรียนรู้</p>	<p>ผู้บริหาร ครู กศน. ครูผู้สอน ภูมิปัญญา และเครือข่าย</p> <p>-ร่วมกันดำเนินการ</p> <p>-การประชุมกลุ่มย่อย</p> <p>ระดมความคิดเห็น</p> <p>ทบทวน วิเคราะห์</p>	มีนาคม 2561 – เมษายน 2561
<p>3. การเรียนรู้ตามระบบกลไกที่ออกแบบจัดการเรียนรู้</p> <p>3.1 ครู กศน. และครูผู้สอน กับผู้เรียนระดมความคิดเห็นเพื่อหาทางเลือกในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน โดยการจัดการศึกษาต่อเนื่องทั้ง 3 ประเภทคือ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม ชุมชน</p> <p>3.2 เลือกทางเลือกร่วมกับผู้เรียนและชุมชนเพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน</p> <p>3.3 จัดทำแผนปฏิบัติการ/โครงการพัฒนา</p> <p>3.4 เลือกแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร และเครือข่ายเพื่อร่วมจัดการเรียนรู้ตามแผน</p> <p>3.5 การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>3.6 ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลมาแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาระบบ</p>	<p>-ประสานผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>-จัดประชุมกลุ่มย่อย</p> <p>-ทบทวน/วิเคราะห์/ระดมความคิดเห็น</p> <p>-ครู กศน. ครูผู้สอน ผู้เรียน ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการ</p> <p>-เลือกกิจกรรมเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ในแต่ละด้านร่วมกัน</p> <p>-ประชุมซักซ้อมความเข้าใจ</p> <p>-ลงมือปฏิบัติ/ ทํางานจริง / ศึกษาดูงาน</p> <p>-สังเกต / สอบถามพูดคุย</p> <p>-สัมภาษณ์ / แบบสอบถาม</p> <p>-ดูผลงาน/ ชิ้นงาน</p>	จัดกระบวนการเรียนรู้ครั้งที่ 1 เมษายน 2561 – สิงหาคม 2561 ครั้งที่ 2 ธันวาคม 2561 ถึง เมษายน 2562
4. สรุปผลและจัดทำรายงาน	-ปฏิบัติเขียนรายงานผล	พฤษภาคม 2562
5. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงาน	ใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์/เอกสาร	พฤษภาคม 2562

3.9 การกำหนดพื้นที่ทำการศึกษาวิจัย

การกำหนดพื้นที่ทำการศึกษาวิจัย โดยพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประจำตำบล และมาจากสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในการที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่การพัฒนาอาชีพของชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

- 1) ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลวังหมี : บ้านคลองสะท้อน
- 2) ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลวังน้ำเขียว : บ้านน้ำซับ
- 3) ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลอุดมทรัพย์ : บ้านห้วยพรหม
- 4) ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลไทยสามัคคี : บ้านบุไทร
- 5) ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลระเริง : บ้านหนองไม้สัก

3.10 การกำหนดกลุ่มทดลอง

การกำหนดกลุ่มทดลอง โดยพิจารณาคัดเลือกกลุ่มทดลองจากผู้เรียนที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่องทั้ง 3 ประเภท อันได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งได้มาจากกระบวนการสัมภาษณ์ ประชุมกลุ่มย่อยและการสนทนากลุ่ม จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มที่ยินดีเข้าร่วมปฏิบัติการเรียนรู้ตามกระบวนการที่กำหนด

ผู้วิจัยได้ตัดสินใจเลือกกลุ่มผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่องเป็นกลุ่มเป้าหมายในการทดลอง จำนวน 20 คน ตามเกณฑ์การทดลองที่ผู้วิจัยกำหนด

3.11 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการยกร่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม แล้วดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป ดังนี้

1) แบบสังเกตผลที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ โดยบันทึกการสังเกตลงในแบบบันทึกตามกรอบที่กำหนดไว้กว้าง ๆ ดังนี้

- (1) ปฏิกริยาตอบโต้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร
- (2) กิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงาน มีความเหมาะสมหรือไม่
- (3) สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
- (4) แนวทางการแก้ไขปัญหา

2) แบบสัมภาษณ์ผลที่เกิดขึ้น จากการเรียนรู้ตามระบบและกลไกจัดการเรียนรู้โดยใช้ฐานเรียนรู้บูรณาการกับวิถีชุมชนวังน้ำเขียว สร้างคนชุมชนพึ่งตนเอง โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย (ผู้เรียน) ครูกศน.ที่ร่วมดำเนินงาน

3.12 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้ปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง

3.12 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การตีความ สร้างข้อสรุป โดยจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มเนื้อหา หรือประเด็นเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน แล้วอธิบายถึงความสัมพันธ์และปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยยึดประเด็นการศึกษาเป็นหลัก

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

หลังจากดำเนินการทดลองใช้และพัฒนาระบบ ไปใช้แล้วระหว่างเดือนเมษายน 2561 ถึง สิงหาคม 2561 หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ประเมินคุณภาพของระบบตามกรอบการประเมิน ดังนี้

4.1 การประเมินผลที่เกิดกับครู กศน. และครูผู้สอนอันเนื่องมาจากการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

- 4.1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน
- 4.1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้
- 4.1.3 การติดตามประเมินผล

4.2 การประเมินผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน อันเนื่องมาจากระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอ วังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

- 4.2.1 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
- 4.2.2 การฝึกปฏิบัติ
- 4.3.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.3 การประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเนื่องมาจากระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ตามตัวชี้วัด KSA ผู้เรียน ดังนี้

- 4.3.1 ประเมินความรู้ของผู้เรียน (K : Knowledge)
- 4.3.2 ประเมินความสามารถหรือทักษะของผู้เรียน (S : Skill)
- 4.3.3 ประเมินเจตคติของผู้เรียน (A : Attitude)

4.4 การประเมินคุณภาพของระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานตามข้อ 4.1, 4.2, 4.3 และ 4.4 ดังนี้

4.1 การประเมินผลที่เกิดกับครู กศน. และครูผู้สอนอันเนื่องมาจากการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

4.1.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน ได้แก่ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรม การจัดทำหลักสูตร การจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำแบบประเมินผล การเรียนรู้

4.1.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดการเรียนรู้ด้วยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่ม

4.1.3 การติดตามประเมินผล ได้แก่ การถอดบทเรียน การประเมินผล การสะท้อนผล การเรียนรู้ การปรับปรุงพัฒนา การถ่ายทอดและการขยายผล

4.2 การประเมินผลที่เกิดขึ้นกับครู ผู้สอน อันเนื่องมาจากระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยการประเมินความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การฝึกปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน 4 เรื่อง ดังนี้

- 1) เศรษฐกิจชุมชน
- 2) พัฒนาอาชีพชุมชน
- 3) การดำรงชีวิตแบบพอเพียง
- 4) เครือข่ายชุมชน

4.3 การประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเนื่องมาจากคุณภาพของระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยประเมินความรู้ความสามารถ และเจตคติของผู้เรียนจากการเก็บแบบสอบถามและการตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยการประยุกต์ใช้วิธีการตีค่าความสามารถที่แท้จริง โดยกำหนดตีค่าความรู้ความสามารถของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ใน 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ เจตคติ ดังนี้

- 1) ความรู้ (Knowledge) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจตามทางเลือกการเรียนรู้
- 2) ทักษะ (Skill) ได้แก่ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา การวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้ความรู้ และการมีส่วนร่วม
- 3) เจตคติ (Attitude) ได้แก่ เจตคติที่มีต่อการเรียนรู้ เช่น เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ อาชีพ ทักษะชีวิต สังคมและชุมชน

4.4 การประเมินคุณภาพของระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

การประเมินระบบ หลังจากที่ได้ปรับปรุงแล้วจากการปฏิบัติการจัดการศึกษา โดยทำการประเมินคุณภาพของระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว โดยมีกรอบการประเมิน ดังนี้

- 4.4.1 กำหนดตัวแปรในการประเมินคุณภาพของระบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้
  - 1) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

- 2) ประเมินด้านความรู้และทักษะของครู กศน. ในจัดกระบวนการเรียนรู้
- 3) ประเมินด้านความรู้และทักษะของครูผู้สอนในจัดกระบวนการเรียนรู้
- 4) ประเมินด้านความรู้ความสามารถของครู กศน. ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

4.4.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียนของศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ที่ดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน ในปีงบประมาณ 2561-2562 ซึ่งเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยเริ่มปฏิบัติการตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2561 ถึง เมษายน 2562 กลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งสิ้นจำนวน 145 คน ประกอบด้วย

- 1) ครู กศน.อำเภอวังน้ำเขียว
- 2) ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร)
- 3) ผู้นำชุมชน
- 4) ผู้นิเทศภายใน
- 5) ผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนกลุ่มเป้าหมาย

สถานภาพ/ ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
1. ครู กศน.อำเภอวังน้ำเขียว	25
2. ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร)	12
3. ผู้นำชุมชน	5
4. ผู้นิเทศภายใน	3
5. ผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง	100
รวม	145

4.4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินระบบ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1) วิเคราะห์ตัวแปร ประเด็นที่ต้องการประเมิน ข้อมูลที่ต้องการแล้วนำไปเขียนคำถามประมาณค่า 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด ปานกลาง มาก และมากที่สุด ได้ร่างแบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แยกตามตำแหน่งหรือสถานะ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2) นำร่างแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ ของ เครื่องมือ โดยตรวจสอบ

- ความครอบคลุมประเด็นที่ต้องการรู้ของข้อคำถาม
- คำถามสามารถทำให้ได้ข้อมูลที่ตั้งไว้
- ความเหมาะสมของคำถาม
- ความชัดเจนของภาษาที่ใช้

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาลงความเห็นว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความตรงของเนื้อหาหรือไม่ ซึ่งกำหนดความคิดเห็นดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 64)

+ 1	หมายความว่า	ท่านแน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงตามจุดประสงค์
0	หมายความว่า	ท่านไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงตามจุดประสงค์
- 1	หมายความว่า	ท่านแน่ใจว่าข้อคำถามวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์

บันทึกผลการพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน แต่ละข้อ แล้วหาคะแนนผลรวมของ คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามโดย ผู้เชี่ยวชาญโดยวิธี IOC (สมนึก ภัททิยธนี, 2551: 176) ใช้สูตร

$$IOC = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา
		R	แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
		N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

คัดเลือกข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น ที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มาปรับปรุงและ แก้ไขตามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 5 ท่าน คือ

(1) รศ.ดร.สุทนต์ ศรีไสย์	อาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(2) ผศ.ดร.ศักดิ์ชัย ภูเจริญ	รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
(1) นายวิศักดิ์ เทียงธรรม	ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา
(4) นายวรารุท พยัคฆพันธ์	ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกบับและการศึกษาตามอัธยาศัย ภาคตะวันออกเฉียง
(5) ดร.สัมพันธ์ บุญเรือง	ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

- 3) ปรับแก้แบบสอบถามฉบับร่าง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้
- 4) นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 145 คน ประกอบด้วย ครู กศน. ครูผู้สอนคือภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และเครือข่าย รวมทั้งผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษา ต่อเนื่อง
- 5) นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตามวิธีของ Cronbach เรียกว่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) มีสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 99)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

- 6) ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น $\alpha = 0.854$ เชื่อว่ามีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง แบบสอบถามใช้ดำเนินการได้

4.4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มผู้ใช้ระบบ 145 คน ในเดือนเมษายน 2562 และส่งคืนแบบสอบถามให้ผู้วิจัยภายในเดือนเมษายน 2562 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้ง 145 ฉบับ

4.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมทางสังคมศาสตร์ โดยมีสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(1) ค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าร้อยละโดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 140)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	=	แทน	ร้อยละ
	f	=	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ
	N	=	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

(2) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) หาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 105)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ = แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ = แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N = แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

(3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 106)

$$S = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S = แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X = แทน คะแนนแต่ละตัว
 $\bar{x}$ = แทน ค่าเฉลี่ย
 N = แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ = แทน ผลรวม

- (4) การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็น มีเกณฑ์ดังนี้
- คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด
  - คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก
  - คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง
  - คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย
  - คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันแล้วตีความสร้างข้อสรุป เพื่ออธิบายความสัมพันธ์และปรากฏการณ์ โดยยึดประเด็นการศึกษาเป็นหลัก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้นำเสนอข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน

ประชาชนมีปัญหาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ต้องการสืบทอดต่อยอดพัฒนาอาชีพด้วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิต ขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี

ครู กศน. มีสภาพปัญหาการจัดการศึกษาต่อเนื่องซึ่งมีกิจกรรมหลากหลายประเภท และจัดการเรียนรู้แบบแยกส่วน ขาดการเชื่อมโยงทุกประเภท ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร งบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินงาน จึงทำให้ไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ จึงได้ดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาบริบทของชุมชนและสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน

จากการศึกษาสภาพปัญหา ความต้อง และจากการนิเทศ ติดตามประเมินผลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียวในพื้นที่พบว่า ประชาชนอำเภอวังน้ำเขียว ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมโดยมีผลผลิต การแปรรูป และการจำหน่าย ที่โดดเด่นคือ การปลูกผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ด การปลูกพุทรานมสด การปลูกมัลเบอร์รี่ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

เพาะเห็ดหอมคุณภาพ การทำเกษตรธรรมชาติ หรือเกษตรผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ เพื่อการดำรงชีวิต ในครัวเรือน และขายมีรายได้ นอกจากนี้มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มควบคู่ไปกับมีแหล่งเรียนรู้ท่องเที่ยวเชิงเกษตรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บ้านพักโฮมสเตย์ มีแหล่งจำหน่ายพืชผักผลไม้ปลอดสารพิษ และมีกลุ่มเครือข่ายชุมชนต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริม การดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะเป็นทุนชุมชนที่เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาอาชีพของชุมชน แต่ปรากฏว่ายังขาดสิ่งสำคัญคือการจัดการเรียนรู้ที่ตรงกับสภาพปัญหาความต้องการให้มีวิธีการคิด แก้ปัญหาในการพัฒนาอาชีพของชุมชนเพื่อเรียนรู้ สืบทอด ต่อยอด และมีรายได้เพิ่ม โดยเสนอให้ศูนย์การศึกษาครอบครัวและศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำดวนได้จัดการศึกษาดังกล่าวให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการเรียนรู้พัฒนาอาชีพ ของชุมชนให้มีรายได้เพิ่มและดำรงชีวิตแบบพอเพียง

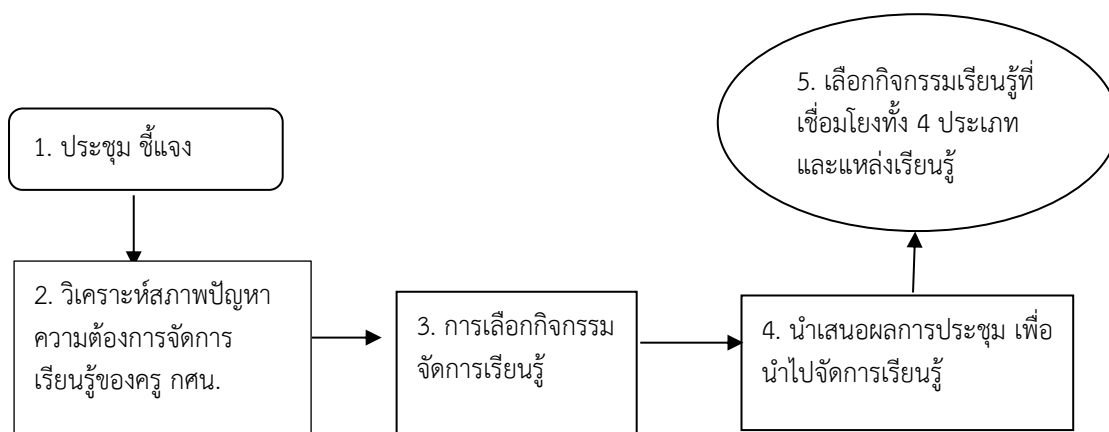
นอกจากนี้ปัญหาที่ได้จากการสำรวจและจัดทำข้อมูลพื้นฐานความต้องการทางการศึกษา และการเรียนรู้ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่บริการของสถานศึกษา พบว่าประชาชนหรือ ผู้เรียนรวมทั้งสมาชิกในครอบครัวส่วนหนึ่งยังมีการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย มีภาวะหนี้สินเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ มีปัญหาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ขาดหลักปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตแบบพอเพียง ขาดการนำทุนชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนมาใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาอาชีพชุมชน จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ (รายงานสรุปผลการดำเนินงานศูนย์การศึกษาครอบครัวและศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำดวน, 2559) ในขณะเดียวกันพื้นที่ของอำเภอลำดวนถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็น ที่นิยมของนักท่องเที่ยว ประชาชนทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ต้องการมารับโอโซนตาม ธรรมชาติ และเพลิดเพลิน กับสิ่งที่ดึงดูดใจมากมาย เช่น สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก แปลงไม้ดอก เมืองหนาว แหล่งผลิตอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น พืชผักปลอดสารพิษ เห็ดหอมคุณภาพ

จากบริบทชุมชนและสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน ที่ต้องการพัฒนาตนเอง พัฒนา อาชีพและให้คนในชุมชนได้เรียนรู้อาชีพของชุมชนและมีการดำรงชีวิตแบบพอเพียง พึ่งตนเอง ไม่มี ภาระหนี้สิน รวมทั้งลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างระบบนิเวศให้กับ ชุมชน โดยเสนอให้ กศน.จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต ศูนย์การศึกษาครอบครัวและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา (กศน.ลำดวน) มีบทบาทหน้าที่ใน การส่งเสริมความรู้และจัดการศึกษาครอบครัวและอัธยาศัยให้กับชุมชนในพื้นที่ โดยได้กำหนด เอกลักษณ์ของสถานศึกษาคือ “อาชีพเด่น นำสู่เศรษฐกิจพอเพียง” อัตลักษณ์ คือ “ประกอบอาชีพ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” ให้เกิดกับผู้เรียน/ผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดและส่งเสริม การจัดการศึกษาครอบครัวและศึกษาตามอัธยาศัย และต่อเนื่องตลอดชีวิต มีการส่งเสริมบทบาทของ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อ พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของคนในชุมชนได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการ ประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตประจำวัน

เพื่อแก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จึงได้ส่งเสริมและพัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการจัดการเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล นำไปประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพตนเองหรือ ชุมชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยยึดหลักการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และ เครือข่าย เช่น ผู้นำชุมชน กลุ่มเครือข่าย ร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ตาม หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน นอกจากนี้ยังได้มีส่วนร่วมรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และอาชีพของชุมชน ให้มีความยั่งยืนตามบริบทของอำเภอวังน้ำเขียว

1.2 การวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของครู กศน. และเลือกแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้โดยศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นตอนการดำเนินงานวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของครู กศน. ในการ จัดการเรียนรู้ โดยเลือกการจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยใช้ แหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีแนวทางการ วิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของ ครู กศน. เพื่อจัดกิจกรรมเรียนรู้ โดยมีการร่วมวิเคราะห์จาก ผู้บริหารเป็นผู้นำทีม ร่วมกับครู กศน. และ ครูผู้สอน ดำเนินการ ดังนี้

แผนภาพที่ 7 ขั้นตอนการดำเนินงานวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของครู กศน. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

กิจกรรมนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของครู กศน. เพื่อเลือกกิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

(1) ประชุม ชี้แจง เพื่อนำผลและข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพความต้องการของชุมชนในการพัฒนาอาชีพชุมชน เพื่อวางแผนในการจัดการเรียนรู้โดยครู กศน.

(2) การวิเคราะห์ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ ของครู กศน. ในการจัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง พบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดกิจกรรมแบบแยกส่วน ซึ่งเกิดปัญหากับครู กศน. ซึ่งต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 ประเภทตั้งแต่การสำรวจผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ วิทยากร งบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินงาน ทำให้ครู กศน. ไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ทั้งนี้ ครู กศน. ยังมีภารกิจอื่นที่ต้องจัดการศึกษา คือ การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาตามอัธยาศัยและงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งงานจากหน่วยงานภายในและภายนอก

(3) การเลือกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้เลือกการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกันทั้ง 4 ประเภท คือการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงสามารถแก้ไขปัญหา ความต้องการของครู กศน. ในการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้เกิดผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

(4) นำเสนอผลการประชุม เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้

(4.1) จัดประชุมเสวนาครู กศน. ร่วมกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำ ประชาชนในชุมชน เพื่อชี้แจงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

(4.2) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่อเนื่องทั้ง 4 ประเภท และร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ รวมทั้งนำข้อมูลจากสภาพปัญหา ข้อมูลความจำเป็นและความต้องการของประชาชนเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน และพิจารณาร่วมกันกำหนดแนวทางกิจกรรมเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ซึ่งพื้นที่มีทั้งทรัพยากรชุมชน ทุนชุมชน ที่สามารถนำมาส่งเสริมจัดกิจกรรมเรียนรู้ได้

(5) สรุปการเลือกกิจกรรมเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ดังนี้

(5.1) การเลือกการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยการเชื่อมโยงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(5.2) การเลือกแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

(1) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลวังหมี่ : แหล่งเรียนรู้บ้านคลองสะท้อน

- (2) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลวังน้ำเขียว : แหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ
- (3) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลอุดมทรัพย์ : แหล่งเรียนรู้บ้านห้วยพรหม
- (4) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลไทยสามัคคี : แหล่งเรียนรู้บ้านบุไทร
- (5) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลระเริง : แหล่งเรียนรู้บ้านหนองไม้สัก

ซึ่งแหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลทั้ง 5 แห่ง มีทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ดังนี้

- แหล่งเรียนรู้บ้านคลองสะอาด : การปลูกพุดตานมสด
- แหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ : การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ
- แหล่งเรียนรู้บ้านห้วยพรหม : การปลูกพืชเศรษฐกิจ (อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง)
- แหล่งเรียนรู้บ้านบุไทร : การเพาะเห็ดเพื่อสุขภาพ
- แหล่งเรียนรู้บ้านหนองไม้สัก : การเลี้ยงสัตว์-อาหารของชุมชน

โดยสรุปผลของการศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนและครู กศน. เพื่อพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาบริบทของชุมชนและสภาพปัญหาความต้องการ และนำมาวิเคราะห์ สภาพปัญหา ความต้องการของครู กศน. เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ได้ตามเป้าหมายซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.ต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน รายงานการนิเทศ เอกสารนโยบาย หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อสรุปที่ได้จากการระดมความคิดเห็น ผลจากการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสอบถามพูดคุย ข้อมูลสารสนเทศ การรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคของชุมชนวังน้ำเขียว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ทบทวน พิจารณา และตัดสินใจประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Model) และหลักทฤษฎีวงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ด้วยการกำหนดผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) ปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และ ข้อมูลผลกระทบ (Impact) โดยมีกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันดังแผนภาพต่อไปนี้ และมีผลการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ผลการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

2.1 ผลการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

2.2 ผลการทดลองใช้ระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

2.3 ผลการศึกษาความเป็นไปได้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

2.4 ผลการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

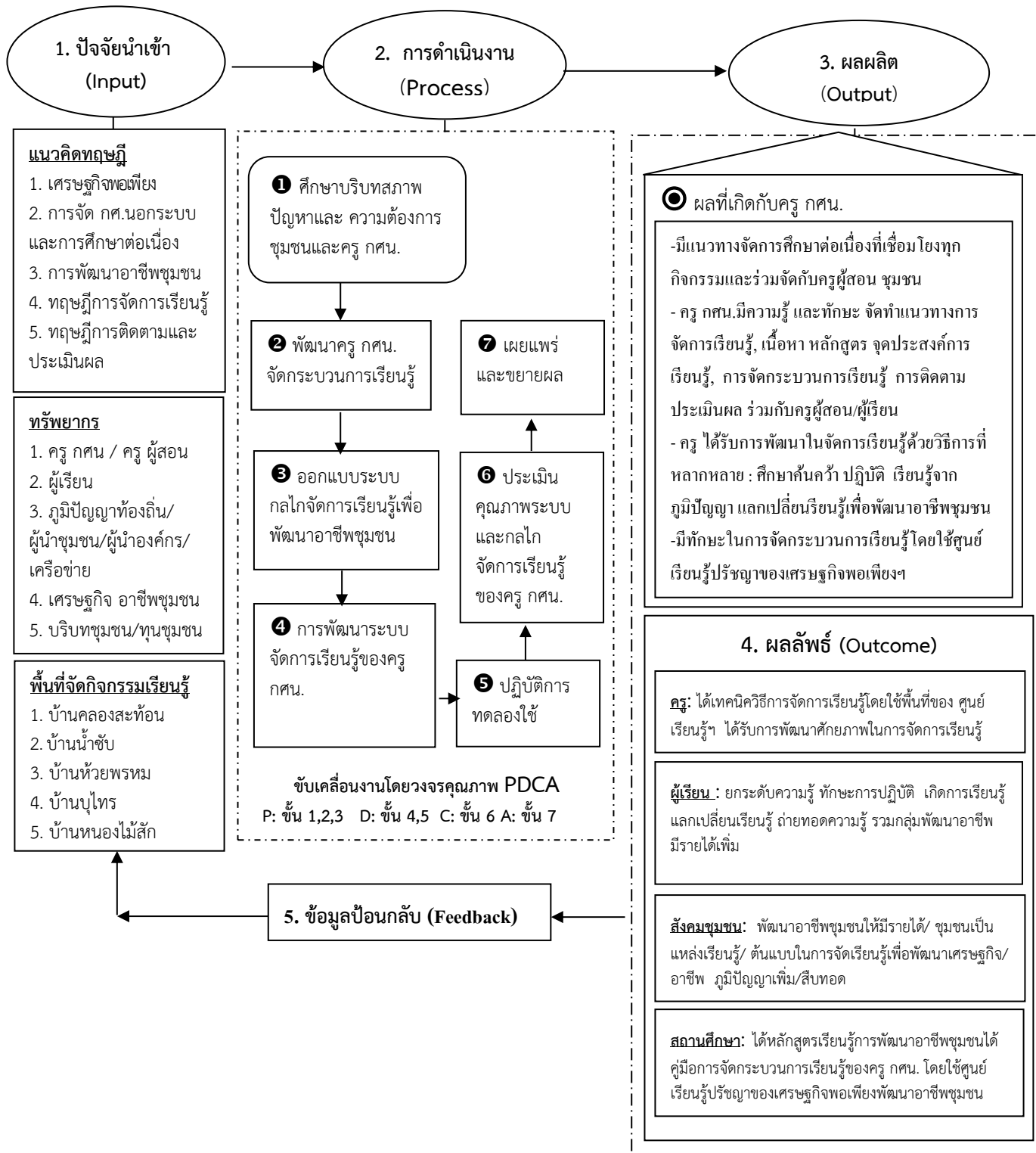
2.1 ผลการพัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน พบว่าการพัฒนาระบบประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1) ปัจจัยป้อน (Input) คือสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีพของประชาชน ทรัพยากรชุมชน ผู้จัดการเรียนรู้ คือ ครู กศน. และ ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ผู้นำ เครือข่าย) หลักสูตร วิธีจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) การดำเนินงาน (Process) เป็นการนำสิ่งที่ปัจจัยป้อนมาจัดทำและพัฒนาการดำเนินงานให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

- (1) การศึกษาสภาพปัญหาความต้องการ วิเคราะห์ และสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- (2) การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้
- (3) การออกแบบระบบกลไกจัดการเรียนรู้
- (4) พัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.
- (5) ปฏิบัติการทดลองใช้และปรับปรุง
- (6) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.
- (7) เผยแพร่ ขยายผล

3) ผลผลิต (Output) ผลที่เกิดจากการดำเนินงาน หรือผลที่เกิดกับ ครู กศน. ครูผู้สอน และผลสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งผู้เรียน ซึ่งผลที่ได้จากการดำเนินงาน นำมาวิเคราะห์ผลที่ได้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) จากผลผลิตหรือการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สรุปได้ตามแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 8 การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ในการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ได้ตั้งเป้าหมายคือ ผลผลิตไว้ดังนี้

(1) **ผลผลิตของการดำเนินงาน** ได้ตั้งเป้าหมายการพัฒนาครู กศน. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนนำไปสู่พัฒนาอาชีพอาชีพชุมชน โดยครู กศน. มีมีแนวทาง วิธีจัดเรียนรู้ร่วมจัดกับครูผู้สอน ชุมชน .มีความรู้ และทักษะ ในการจัดทำแนวทางการวางแผนจัดการเรียนรู้, เนื้อหา หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้, การจัดกระบวนการเรียนรู้ การติดตามประเมินผลร่วมกับครูผู้สอน/ผู้เรียน เกิดการพัฒนาในจัดการเรียนรู้กับชุมชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้พัฒนาอาชีพชุมชน และ-มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ วิธีการเรียนรู้ การเชื่อมโยงองค์ความรู้ วิธีคิด วิธีทำงาน การคิดแก้ไขปัญหา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เทคนิคการทำงานและประกอบอาชีพ มีแหล่งเรียนรู้ที่นำไปประยุกต์ใช้มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน

โดยการเรียนรู้ใน 4 เรื่องต่อไปนี้ เป็นผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องเกิดการพัฒนาและต่อยอดความรู้

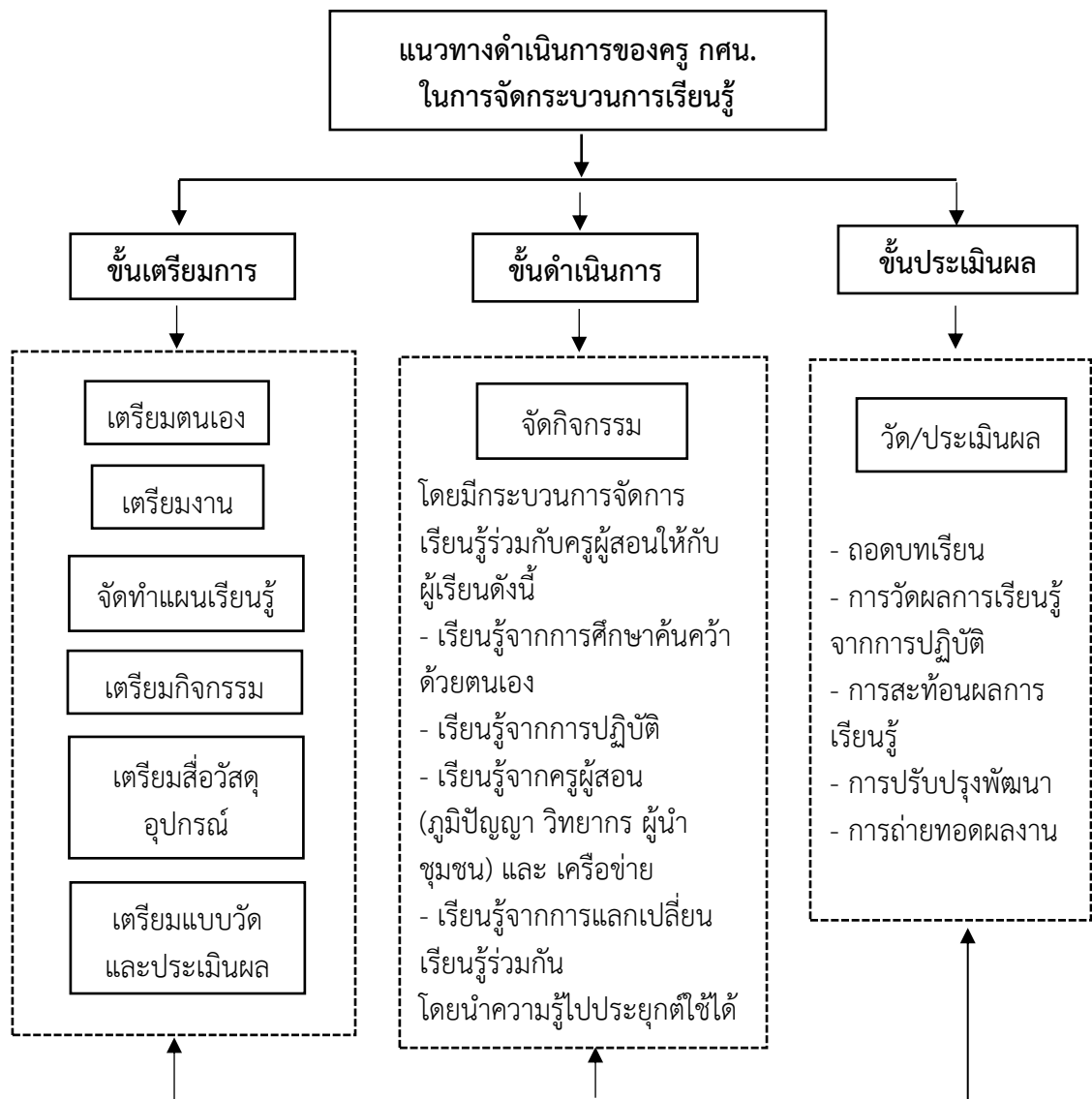
- 1.1 การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน ได้เรียนรู้ศักยภาพและทุนของชุมชน
- 1.2 การเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน ได้สืบทอดอาชีพ ต่อยอด พัฒนาอาชีพชุมชน และเพิ่มรายได้
- 1.3 การเรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียง ได้วิธีคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม หรือนำไปพัฒนาอาชีพได้สอดคล้องกับวิถีชีวิต บริบทชุมชน ฯลฯ
- 1.4 การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน เกิดการเรียนรู้กลุ่มเครือข่ายของชุมชน มีส่วนร่วม การช่วยเหลือชุมชน พึ่งพากันได้

(2) **กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.** โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว เป็นเครื่องมือในจัดการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาอาชีพชุมชนให้เข้มแข็งได้โดยครู กศน. เป็นผู้จัดการเรียนรู้และประสานครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และผู้นำชุมชน ร่วมจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่เชื่อมโยงทุกกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน เน้นให้ผู้เรียนชุมชนมีส่วนร่วมคิดวิเคราะห์ ร่วมวางแผน การตัดสินใจร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ หลักการทำงานใช้วงจรคุณภาพ PDCA เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ซึ่งมีวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

- (1) เรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- (2) เรียนรู้จากการปฏิบัติ
- (3) เรียนรู้จากครูผู้สอน (ภูมิปัญญา ผู้รู้ วิทยากร) และ ผู้นำชุมชน
- (4) เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

โดยมีแนวทางดำเนินงานของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ร่วมกับ ครูผู้สอนและผู้เรียน แบบมีส่วนร่วม ครู กศน. จึงต้องได้รับ

การพัฒนาให้มีความรู้พร้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเจตคติที่ดี การยอมรับและการตระหนักใน ความสำคัญ ความรู้ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติที่ถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัด กิจกรรม สื่อและนวัตกรรม รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผลตามยุทธศาสตร์การจัดการกระบวนการ เรียนรู้ โดยมีการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนรู้ใน 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ ได้แก่ การ เตรียมตนเอง การเตรียมงาน การจัดทำแผนเรียนรู้ เตรียมกิจกรรม เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ เตรียมการ วัดและประเมินผล 2) ขั้นดำเนินการ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การปฏิบัติ กับ ครูผู้สอน (ภูมิ ปัญญา ผู้รู้ วิทยากร) และ ผู้นำชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 3) ขั้นประเมินผล ได้แก่ การถอดบทเรียน การวัดผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การสะท้อนผลการเรียนรู้ การปรับปรุงพัฒนา และการถ่ายทอดผลงาน ปรากฏผังแผนภาพที่ 9 ดังนี้

แผนภาพที่ 9 แนวดำเนินการของครู กศน. ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้

(3) **ปัจจัยในการดำเนินงาน** ได้แก่ นโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กศน. ผู้เรียน ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน เครือข่าย แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อวัสดุอุปกรณ์ หลักสูตร คู่มือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ข้อมูลบริบทชุมชน ทรัพยากรชุมชน และพื้นที่ในการทำวิจัย โดยพิจารณา คัดเลือกจากชุมชนท้องถิ่นที่มีสภาพปัญหาและความต้องการที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวังน้ำเขียว จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

- (1) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลวังหมี : แหล่งเรียนรู้บ้านคลองสะท้อน
- (2) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลวังน้ำเขียว : แหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ
- (3) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลอุดมทรัพย์ : แหล่งเรียนรู้บ้านห้วยพรหม
- (4) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลไทยสามัคคี : แหล่งเรียนรู้บ้านบุไทร
- (5) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล กศน.ตำบลระเริง : แหล่งเรียนรู้บ้านหนองไม้สีก

ในแต่ละขั้นตอนจะมีข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือผลที่ได้จากการประเมิน เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(2.1) ผลวิเคราะห์การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้

(2.1.1) ผลการกำหนดเป้าหมาย (Goal) โดยใช้กรอบในการกำหนดตาม

เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ในการพัฒนาการศึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการของชีวิตเป็นองค์รวม พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และพัฒนาสังคมให้เข้มแข็งมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 4-6) เพื่อพัฒนาสังคมชุมชนให้เข้มแข็ง โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชุมชน บูรณาการแบบองค์รวม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และตอบสนองต่อภารกิจหลักในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนกิจกรรม การดำเนินงานมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาจัดการเรียนรู้โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ โดยกระบวนการพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ผู้นำชุมชน และกลุ่มเครือข่ายในชุมชนได้ร่วมมือกันในการร่วมคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ มุ่งจัดการเรียนรู้ และพัฒนาอาชีพของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น มีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถพัฒนาอาชีพตนเองและชุมชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ดังผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความสำเร็จและตัวชี้วัดของผลผลิต

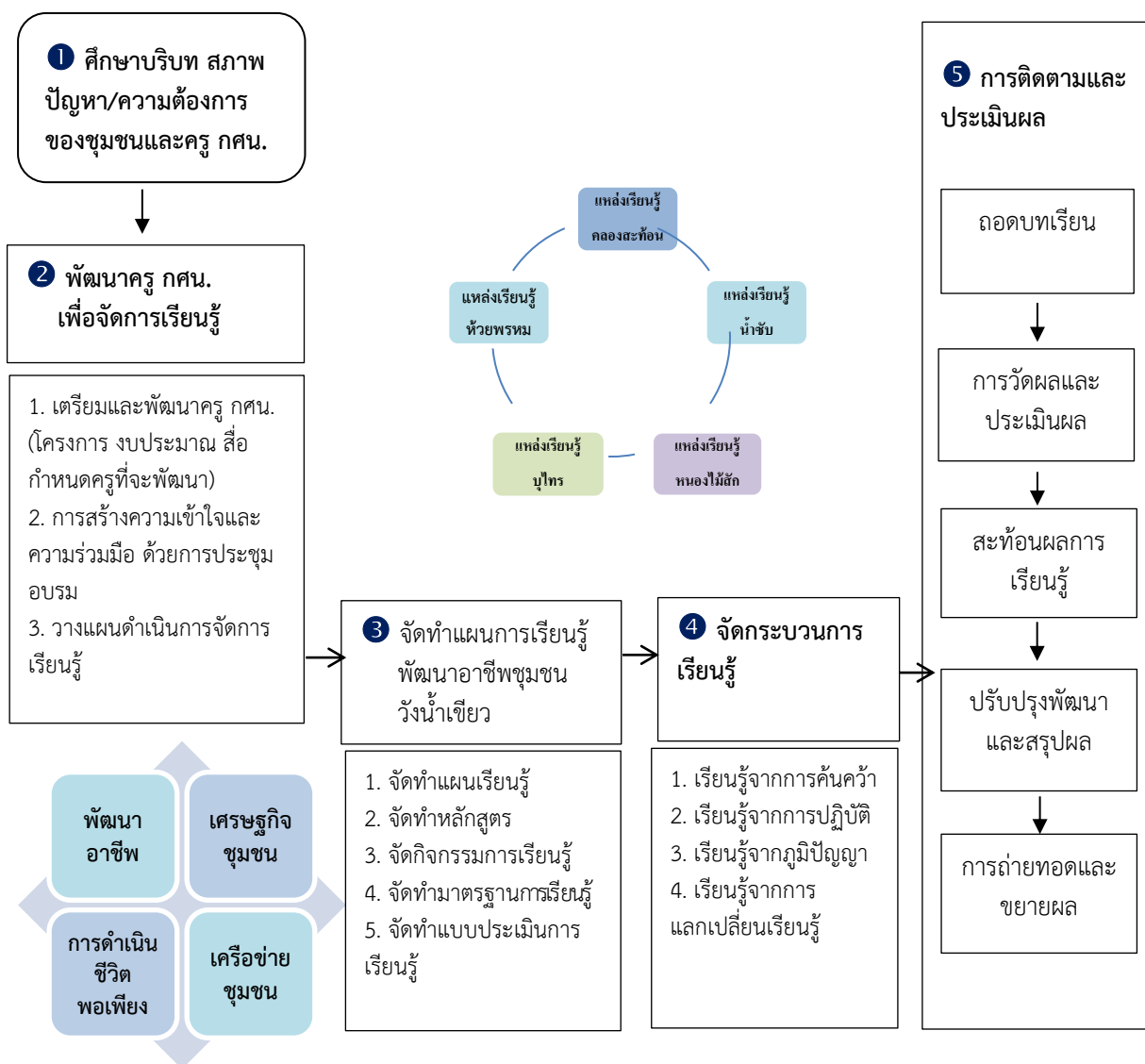
ผลผลิต/ผลสำเร็จ	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	ตัวชี้วัด
<p>ครู กคน. ได้รับการพัฒนาศักยภาพ</p> <p>-การเตรียมการ (จัดการทำแผนการเรียนรู้ เตรียมสื่อ อุปกรณ์ แบบวัดผล)</p> <p>-การจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>-การประเมินผล</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.ครูมีความรู้ความสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ 2. ครู เป็นผู้อำนวยการจัดการเรียนรู้ (facilitator) 3. เกิดเครือข่ายร่วมจัดการเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจนและนำไปจัดการเรียนรู้ 2. การจัดรูปแบบและวิธีการเรียนรู้ 3. การประสานครูผู้สอนร่วมจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชนและเครือข่าย
<p>ครูผู้สอน/ผู้นำชุมชน</p> <p>-การถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์</p> <p>-การมีส่วนร่วม</p> <p>-การส่งเสริมอาชีพให้ผู้เรียน/ชุมชน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูผู้สอน คือภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากรได้จัดการเรียนรู้ร่วมกับ กคน. 2. ครูผู้สอน/เครือข่ายได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ 3. เป็นบุคคล/แหล่งเรียนรู้ต้นแบบเพื่อจัดการเรียนรู้ให้กับชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้กับคนในชุมชน 2. การส่งเสริมอาชีพให้ผู้เรียน 3. การเป็นต้นแบบจัดการเรียนรู้ให้กับชุมชน
<p>ผู้เรียน</p> <p>-ความพึงพอใจ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน 2.ความพึงพอใจต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และหลักสูตร 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ระดับความพึงพอใจ 2.เหตุที่ทำให้พอใจ
<p>ผู้เรียน</p> <p>-ด้านความรู้</p> <p>-ด้านทักษะและการปฏิบัติ</p> <p>-ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ รู้วิธีคิด เป็นระบบ 2.ผู้เรียนแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง <ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด การแก้ปัญหาการทำงานและการพัฒนาอาชีพ <ol style="list-style-type: none"> 1.ผู้เรียนมีตระหนักในการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.ผู้เรียนนำไปปฏิบัติเป็นวิถีชีวิต 3.ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อชุมชนท้องถิ่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1.มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและทุนชุมชน 2.บอกเล่าอาชีพและต่อยอด พัฒนาอาชีพชุมชน 3.คิดและวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล 4. มีแผนการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงไปใช้ได้กับตนเอง ครอบครัว 4.ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น 5.การเขียนแผนงานโครงการพัฒนาอาชีพชุมชน 6.การเรียนรู้กับผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วิทยากร ในชุมชน 7.การปฏิบัติที่ถูกต้องและถ่ายทอดความรู้ สาธิต และประยุกต์ใช้ความรู้ 9.การมีส่วนร่วมกับชุมชน เป็นผู้นำกิจกรรม และช่วยเหลือแบ่งปัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความสำเร็จและตัวชี้วัดของผลผลิต (ต่อ)

ผลผลิต/ผลสำเร็จ	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	ตัวชี้วัด
หลักสูตรจัดการเรียนรู้ 1. เศรษฐกิจชุมชน	1. มีการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน ทรัพยากร ทุนของชุมชน และรายได้ 2. หลักสูตรเศรษฐกิจชุมชน เป็นไปตาม ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน 3. ผู้เรียนวิเคราะห์เศรษฐกิจนำไป ประยุกต์ใช้ได้	1. การเรียนรู้สภาพเศรษฐกิจของ ชุมชน ทุนของชุมชน รายได้ชุมชน 2. การดูแลทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ชุมชน 3. รายได้ของชุมชน
2. พัฒนาอาชีพชุมชน	1. มีการจัดการเรียนรู้ ทักษะการ ประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพ 2. หลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน เป็นไป ปัญหา ตามความต้องการของผู้เรียน 3. ผู้เรียนสืบสาน ต่อยอด พัฒนาอาชีพ ตนเองและชุมชนเพิ่มรายได้	1. การส่งเสริม สืบสาน ต่อยอดและ พัฒนาอาชีพชุมชน 2. มีรายได้จากการประกอบอาชีพ/ พัฒนาอาชีพชุมชน
3. การดำรงชีวิตแบบ พอเพียง	1. มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง 2. หลักสูตรการดำรงชีวิตแบบพอเพียง เป็นไปตามปัญหา ความต้องการของ ผู้เรียน 3. ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตพอเพียง	1. การคิดวิเคราะห์ มีเหตุผลแก้ปัญหา 2. มีการทำบัญชีครัวเรือน 3. เกิดการพึ่งตนเอง
4. เครือข่ายชุมชน	-ชุมชนมีเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนา อาชีพชุมชน และด้านเศรษฐกิจชุมชน -หลักสูตรเครือข่ายชุมชน เป็นไปตาม ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน -กลุ่มเครือข่ายเหลือเกื้อกูล แบ่งปันกัน	-เครือข่ายชุมชนมีส่วนร่วมจัดการ เรียนรู้ -กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมการประกอบ อาชีพ พัฒนาอาชีพชุมชน

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายได้ว่าการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนโดยมีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการดูแลรักษาทรัพยากร สิ่งแวดล้อมร่วมกัน มีการสืบสาน พัฒนา ต่อยอดอาชีพชุมชนหรือตนเองได้ มีการคิดเป็นระบบ แก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลแบ่งปันกัน ซึ่งมีตัวบ่งชี้ ความสำเร็จคือ ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมอาชีพและเรียนรู้การสืบสาน ต่อยอดและพัฒนาอาชีพชุมชน ความพึงพอใจในกระบวนการเรียนรู้ มีกลุ่มพัฒนาอาชีพชุมชนเพิ่มมากขึ้นและมีรายได้เพิ่ม

(2.1.2) ผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ผลการออกแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้มีกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังแผนภาพที่ 10

แผนภาพที่ 10 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ผลการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีขั้นตอนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน 5 กิจกรรม ดังนี้

1. ศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหา/ความต้องการของชุมชนและครู กศน.
2. พัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้
3. จัดทำแผนการเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน
4. จัดการกระบวนการเรียนรู้
5. การติดตามประเมินผล ดังนี้
  - การถอดบทเรียน
  - การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
  - การสะท้อนผลการเรียนรู้
  - การปรับปรุง พัฒนาการเรียนรู้
  - ถ่ายทอดและขยายผล

กิจกรรมการดำเนินงานทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ในแต่ละขั้นตอนจะมีผลย้อนกลับหรือข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ได้แก่ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ หรือผลที่ได้จากการประเมินมาพิจารณาว่าในแต่ละขั้นตอนมีปัญหาอุปสรรคหรือข้อบกพร่องอะไรบ้าง เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินงานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้จัดทำรายละเอียด แจกแจงแต่ละกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรม 1   ศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหา

กิจกรรมขั้นแรกนี้ เป็นการศึกษาศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน โดยผู้วิจัยพร้อมกับครู กศน. ที่จะจัดการเรียนรู้ในการศึกษาต่อเนื่อง โดยเตรียมความพร้อมและปฏิบัติการลงพื้นที่ เริ่มจากจัดประชุมผู้เรียน ผู้นำชุมชนและผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจในเบื้องต้น หลังจากนั้นได้เชิญผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งผู้นำชุมชน และสมาชิกในชุมชนร่วมกิจกรรม โดยเริ่มจากกิจกรรมสนทนากลุ่ม ศึกษา สืบค้น วิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน มีรูปแบบวิธีการที่ใช้ ได้แก่

- การบอกเล่าถึงสภาพปัญหาของชุมชน ความต้องการของชุมชน
- การสนทนากลุ่ม (Focus group) และวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของชุมชน (SWOT)

เพื่อช่วยกันวิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน และความต้องการที่จะพัฒนาอาชีพชุมชน โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมศึกษาคิดวิเคราะห์ร่วมกัน

จากการศึกษาศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชน ได้ทราบข้อมูลชุมชนเบื้องต้น พบปัญหาหลักที่สำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน ที่มีรายได้ไม่เพียงพอ ส่วนที่สองเป็นปัญหาขาดการศึกษาหรือการเรียนรู้ สืบทอดอาชีพชุมชนของคนในชุมชนและคนรุ่นหลัง

(1) ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของอำเภอวังน้ำเขียวประกอบอาชีพเกษตรกรรม และพื้นที่เกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลงไปเรื่อย ๆ เพราะเปลี่ยนเป็นโฮมสเตย์ ซึ่งเมื่อมีโฮมสเตย์มากขึ้นจึงเกิดการแข่งขันและทำให้มีรายได้ของอาชีพเกษตรกรรมลดลง ประชาชนยังมีการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย มีภาวะมีหนี้สินเพิ่มขึ้น มีปัญหาการดำรงชีวิตและการประกอบการชีพ ขาดความรู้มาใช้ในการจัดการตนเองด้านการใช้จ่ายและการออม ขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเสื่อมสภาพเสื่อมโทรมในอนาคต ป่าไม้และแหล่งน้ำถูกทำลายเป็นจำนวนมาก อำเภอวังน้ำเขียวมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ มีน้ำตก แปลงไม้ดอกเมืองหนาว แหล่งผลิตอาหารเพื่อสุขภาพ เห็ดหอมสุขภาพ กล่าวคือมีศักยภาพทุนของพื้นที่มีทรัพยากรชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ มีแหล่งเรียนรู้ที่อาชีพหลากหลายแต่ขาดการจัดการเรียนรู้ ซึ่งความต้องการของชุมชนคือต้องการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ ต้องการการเรียนรู้ พัฒนาต่อยอดอาชีพของชุมชน ซึ่งชุมชนมีความใกล้ชิดกับ กศน. จึงคาดหวังให้ กศน. มาสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ พัฒนาอาชีพและการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง จึงนำจุดเด่น จุดด้อย อุปสรรคและโอกาส มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน และนำแนวคิดพัฒนาการเกษตรครบวงจรควบคู่กับการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ ส่งเสริมการปลูกผักผลไม้ต่าง ๆ ด้วยสภาพพื้นที่และอากาศเอื้ออำนวยทำให้ผักมีคุณภาพและผลไม่รสชาติดีกว่าการปลูกพืชผักในพื้นที่อื่น

(2) สภาพปัญหาการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดการศึกษาที่ผ่านมา มีหลายหน่วยงาน รวมทั้ง กศน. มาจัดให้มีอบรมหรือการสอนและจัดการเรียนรู้เป็นหลักสูตรระยะสั้น ๆ ตั้งแต่ 1 – 30 ชั่วโมง และเป็นการนำความรู้จากภายนอกมาให้กับชุมชน เช่น การทำบัญชีครัวเรือน การเกษตรอินทรีย์ การปลูกพืชผัก การศึกษาดูงานเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนและไม่สามารถเอาองค์ความรู้มาวิเคราะห์ได้ หรือนำเอาไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างยั่งยืน และขาดการมีส่วนร่วมจากชาวบ้าน ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งยังขาดผู้แทนที่สืบทอดองค์ความรู้ อาชีพ จึงมีความต้องการให้ กศน. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดชุมชนได้จัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ และสามารถที่จะช่วยให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง อาชีพ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์รักษาอาชีพของคนรุ่นก่อนให้คงอยู่ เพื่อช่วยให้ทุกคนในชุมชนสามารถดำรงชีพด้วยสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชนสู่การมีอาชีพ มีรายได้ และอยู่อย่างมีความสุข

เมื่อทราบบริบทชุมชนสภาพปัญหาชุมชนและความต้องการของผู้เรียน/ชุมชนที่ต้องการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ ต้องการเรียนรู้พัฒนาอาชีพต่อยอดความรู้ ซึ่งชุมชนวังน้ำเขียวยังมีแหล่งเรียนรู้ที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ที่จะพัฒนาอาชีพชุมชนได้ จึงได้นำมาออกแบบพัฒนาระบบให้กับครู กศน. นำไปจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนต่อไป

กิจกรรม 2 พัฒนา ครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

กิจกรรมขั้นนี้ เป็นการพัฒนาศักยภาพครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลาย พื้นที่เหมาะกับการทำการเกษตรและเป็นสถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงนิเวศ ประกอบกับผู้เรียนและคนในชุมชนต้องการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้และมีอาชีพหลักผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จึงได้พัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับครู กศน. อำเภอวังน้ำเขียว ได้เรียนรู้ร่วมกัน มีรูปแบบวิธีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) การเตรียมความพร้อมและพัฒนาครู
- 2) สร้างความเข้าใจในความร่วมมือกับผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง
- 3) การดำเนินการจัดการเรียนรู้

มีการปฏิบัติดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมและพัฒนาครู กศน.

กิจกรรมนี้ เป็นการเตรียมครู กศน. ก่อนเข้าสู่ชุมชนเพื่อทำหน้าที่ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการเรียนรู้ของประชาชน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1) ประชุม อบรมครู กศน. และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล 5 แห่ง บทบาทหน้าที่ครู การจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการเรียนรู้ และเตรียมความพร้อม เข้าพื้นที่เพื่อปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน การฝึกทักษะในเรื่องที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน การประสานงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปราย ระดมความคิดเห็นสรุปผลเพื่อวางแผนการทำงานร่วมกัน ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

1.2) กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาครู ดังนี้

(1) ครูได้รับการพัฒนาความรู้ให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจชุมชนและอาชีพของชุมชน นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

(2) ครูได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถในการประชุมวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดกระบวนการเรียนรู้กับครูผู้สอนคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชนและเครือข่าย

1.3) จัดทำแผนพัฒนาครู โดยเตรียมการและจัดหาเครื่องมือเพื่อสนับสนุนการทำงาน ดังนี้ (จัดหาเครื่องมือพัฒนา)

(1) เนื้อหาสาระหรือเรื่องที่เป็นต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติงานในชุมชน

(2) พัฒนาหรือเรียนรู้ โดยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนรู้ การสืบทอด ต่อยอด และการพัฒนาอาชีพชุมชน

- (3) สื่ออุปกรณ์ และ แหล่งเรียนรู้
- (4) คู่มือการดำเนินกิจกรรม
- (5) หนังสือ/ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาอาชีพชุมชน และเครือข่ายชุมชน
- (6) แผนปฏิบัติการ และ ระยะเวลาดำเนินงาน
- (7) การติดตามและประเมินผล

2) สร้างความเข้าใจและความร่วมมือกับครูผู้สอนและชุมชน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

ก่อนที่ผู้วิจัยกับกลุ่มครู กศน. ที่รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมจะเข้าพื้นที่ปฏิบัติการ ก่อนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

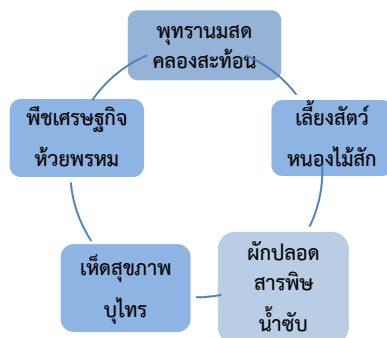
(2.1) ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง โดยประสานงานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชน เครือข่าย ในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในชุมชนและการอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานในการดำเนินงานจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล

2.2) ประชุมเตรียมลงพื้นที่

- (1)ชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน แผนปฏิบัติการ ระยะเวลาดำเนินงาน การติดตามประเมินผล
- (2) จัดทีมงานหรือกำหนดทีมงานเพื่อไปจัดการเรียนรู้ในพื้นที่
- (3) วางแผนการจัดกิจกรรม
- (4) ประสานชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3) จัดประชุมผู้เรียน ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ เศรษฐกิจชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เครือข่ายชุมชน และพัฒนาอาชีพชุมชน โดยร่วมกันเลือกอาชีพชุมชนที่ต้องการพัฒนาและกำหนดรูปแบบวิธีการดำเนินการใน 5 อาชีพ ดังนี้

- (1) การปลูกพุทราหนามสด บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่
- (2) การปลูกผักปลอดสารพิษ บ้านน้ำซับ ตำบลไทยสามัคคี
- (3) การปลูกพืชเศรษฐกิจ บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์
- (4) การปลูกเห็ดสุขภาพ บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี
- (5) การเลี้ยงสัตว์ บ้านหนองไม้สั๊ก ตำบลระเริง

แผนภาพที่ 11 การจัดการเรียนรู้การพัฒนาอาชีพชุมชนวังน้ำเขียว

สำหรับอาชีพที่ผู้เรียนมีความต้องการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพตามบริบทชุมชนวังน้ำเขียวเพื่อเพิ่มรายได้และสร้างอาชีพ ได้แก่

- การปลูกพุทรานมสด เป็นพืชเศรษฐกิจที่ขึ้นชื่อ ซึ่งรสชาติเป็นที่นิยมของผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวได้ซื้อเป็นของฝาก แตกต่างจากพื้นที่อื่นเนื่องจามีความกรอบและนุ่มคล้ายแอปเปิ้ล
- การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เนื่องจากดินในพื้นที่วังน้ำเขียวเป็นดินภูเขาที่มีแร่ธาตุมากมาย สามารถปลูกผักเมืองหนาวได้ เช่น ผักสลัด ผักกาด ดังนั้นพืชผักที่ปลูกจะมีความกรอบและมีคุณภาพ
- การเพาะเห็ด เนื่องจากสภาพอากาศของพื้นที่วังน้ำเขียวยังมีต้นไม้ร่มรื่น อากาศยังเป็นธรรมชาติสูง ดังนั้นเห็ดที่เพาะปลูกจึงเป็นเห็ดที่มีคุณภาพ และเป็นเห็ดเพื่อสุขภาพได้อย่างดี เช่น เห็ดหอม เห็ดนางฟ้า เห็ดภูฐาน เห็ดนางรม เห็ดถั่งเช่าใช้เป็นยารักษาโรคได้
- การปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน และสามารถนำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้
- การเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหาร เนื่องจากพื้นที่วังน้ำเขียวมีทำเลเลี้ยงสัตว์ มีหญ้า พืชอาหารสัตว์จำนวนมาก จึงสามารถเลี้ยงสัตว์ได้หลากหลายชนิด เช่น เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ หมู วัว ควาย เป็นต้น ซึ่งสามารถนำมาขายหรือจำหน่ายให้กับโรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร และตลาดทั่วไปได้

โดยมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญา และเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลการพัฒนาครู กศน. ปรากฏว่าครูสามารถดำเนินการได้ตามที่ได้รับการพัฒนาเพื่อจัดการเรียนรู้ สามารถแจกแจงกระบวนการดำเนินการได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แผนการพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นตอน/ เนื้อหาสาระที่ต้องเรียนรู้	วิธีการพัฒนา/เรียนรู้	สื่อ/แหล่งเรียนรู้	ระยะเวลา	ติดตามประเมินผล
1. <u>ประชุมปฏิบัติการ</u>	-ประชุมชี้แจง บรรยาย วัตถุประสงค์ของงาน -ลงพื้นที่ ประสานงาน - ฝึกถอดบทเรียนชุมชน -แลกเปลี่ยนเรียนรู้ -อภิปราย ระดมความคิด -สรุปสภาพปัญหาชุมชน -วางแผนการทำงาน	-โครงการ -รายงานผลการ ดำเนินงาน -แบบฟอร์มถอด บทเรียน -ปัญหาอุปสรรค ที่พบ	3 สัปดาห์	- ชักถาม - สังเกต - ประเด็นที่สำคัญ - สรุปผล/ความคิด รวบยอด
2. <u>กำหนดครูที่จะรับการพัฒนา</u>	-กำหนดครู กศน.ผู้จัด การเรียนรู้ ในแต่ละพื้นที่ -แบ่งกลุ่มรับผิดชอบ -ให้ความรู้และทักษะที่ จำเป็นสำหรับการทำงาน	-สื่อ สิ่งพิมพ์ที่ เกี่ยวข้อง -สื่ออุปกรณ์ และ แหล่งเรียนรู้ -คู่มือดำเนินงาน	2 วัน	-รายชื่อครูที่รับผิดชอบ -สรุปบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงาน
3. <u>จัดหาเครื่องมือสำหรับพัฒนา</u> -เนื้อหาสาระ -สื่อ วัสดุอุปกรณ์ -คู่มือการดำเนินงาน สิ่งที่จำเป็นต้องรู้ : -พรบ.การศึกษา , นโยบายการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย -หลักการจัดการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง -หลักทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ -หลักทฤษฎีติดตามและประเมินผล -หลักการพัฒนาอาชีพชุมชน -การจัดเวทีชาวบ้าน เวทีเรียนรู้ -การจัดกระบวนการเรียนรู้ -เทคนิคการเข้าชุมชน	-แจกเอกสารที่เกี่ยวข้อง -จัดหาเครื่องมือเพื่อ สนับสนุนการทำงาน -ทบทวนการใช้สื่อ, เครื่องมือ,เทคนิควิธีการ	-สื่อ สิ่งพิมพ์ที่ เกี่ยวข้อง -สื่ออุปกรณ์ และ แหล่งเรียนรู้ -คู่มือดำเนินงาน -หนังสือสร้างเสริม ประสบการณ์ -แผนปฏิบัติการ	1 สัปดาห์	-ความพร้อมของสื่อ เครื่องมือ -ชักถามทบทวนการใช้ สื่อ อุปกรณ์เครื่องมือ เทคนิควิธีการ
4. <u>ประสานงานครูผู้สอน : ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชน ผู้เรียน ชาวบ้านและผู้เกี่ยวข้อง</u>	-ประสานในพื้นที่ -ทำหนังสือแจ้ง -ลงพื้นที่พบปะพูดคุยกับ ผู้เรียน ภูมิปัญญา ผู้นำ		1 สัปดาห์	-การตอบรับและ ประสงค์ร่วมโครงการ -ความร่วมมือ
5. <u>ประชุมเตรียมการลงพื้นที่</u>	-ประชุมชี้แจงโครงการ วัตถุประสงค์ของงาน การเตรียมการลงพื้นที่ -มอบหมายงานครู -วิธีการรายงานข้อมูล/ ข้อค้นพบ	-แผนปฏิบัติการ -บัญชีรายชื่อผู้เรียน -แบบฟอร์มรายงาน ผลและประเมินผล	1 วัน	- ชักถาม สอบถาม - สรุปผล/ความคิด รวบยอด -ความพร้อมของครู -ความพร้อมของ เอกสาร, สื่อ,เครื่องมือ

กิจกรรม 3 จัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน

จากการศึกษาบริบท สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และการพัฒนาศักยภาพครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ ได้นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการต่อ โดยมี ครู กศน. และครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชน รวมทั้งผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมกำหนดเรื่องที่จะเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ใน 4 เรื่อง ดังนี้

- (1) เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว
- (2) การพัฒนาอาชีพชุมชน
- (3) การดำรงชีวิตแบบพอเพียง
- (4) เครือข่ายชุมชน

โดยมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

ครู กศน. ร่วมกับครูผู้สอน คือภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และเครือข่าย ได้จัดการเรียนรู้ในชุมชน โดยการให้ ความรู้และทักษะการปฏิบัติ มีภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ผู้นำชุมชน ร่วมถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน ให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ มีระบบวิธีคิด มีเหตุผล แก้ปัญหาได้ สามารถพัฒนาอาชีพตนเอง/ ชุมชนได้ ซึ่งมีการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดทำแผนเรียนรู้
2. จัดทำหลักสูตร
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. จัดทำมาตรฐานการเรียนรู้
5. จัดทำแบบประเมินการเรียนรู้

รายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมมีดังนี้

1. จัดทำแผนเรียนรู้

จัดทำแผนเรียนรู้ โดยผู้เรียนและผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นควรให้มีการใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ในประเภทการจัดการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 120 ชั่วโมง ได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชน มีจำนวน 4 หลักสูตร ดังนี้

- (1) หลักสูตรเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว
- (2) หลักสูตรการพัฒนาอาชีพชุมชน
- (3) หลักสูตรการดำรงชีวิตแบบพอเพียง
- (4) หลักสูตรเครือข่ายชุมชน

ผู้วิจัย ครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันศึกษาเรียนรู้ทั้ง 4 เรื่อง ที่กำหนดไว้ ศึกษาเนื้อหา/กิจกรรมที่จะเรียนรู้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาสาระที่จะเรียนรู้ กำหนดเรื่องที่จะเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน โดยนำข้อมูลแต่ละเรื่องมาจัดทำเส้นทางการเรียนรู้ในพื้นที่เป็นหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ โดยทบทวนและวิเคราะห์สภาพปัญหาการพัฒนาอาชีพ แล้วเลือกประเด็นที่จะศึกษา จะเรียนรู้แบบไหน เรียนรู้ที่ใด และวางแผนที่จะเรียนรู้อย่างไร เรียนรู้กับใคร เมื่อไหร่ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน โดยในกิจกรรมนี้มีกระบวนการ 3 ขั้นตอน

- (1) กำหนดทางเลือกการเรียนรู้
- (2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และรายงานข้อค้นพบ
- (3) จัดทำเส้นทางเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้เรียนรู้ใน 4 กิจกรรมเรียนรู้ ดังกล่าวข้างต้น

ทั้งนี้ สามารถเขียนแผนภูมิความเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เลือก เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ใน 4 เรื่องเรียนรู้ทั้งวงรอบได้ ดังแผนภาพที่ 12 ดังนี้

แผนภาพที่ 12 แผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนวังน้ำเขียว

ผู้เรียน และชุมชนได้เลือกพื้นที่แหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้ง 4 หลักสูตรโดยมีการระดมความคิดในเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมากำหนดความรู้ที่ต้องการใช้ของตนเองและชุมชน ในกิจกรรมเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรที่กล่าวข้างต้น มีความเชื่อมโยงในแต่ละเรื่อง เมื่อมีการกำหนดความรู้ที่จะต้องเรียนรู้แล้ว ต่อไปต้องกำหนดรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มต้นเรียนจนถึงสิ้นสุด โดยระบุทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ อุปกรณ์ หรือวัสดุต่าง ๆ ที่ต้องใช้ จะเสาะแสวงหาความรู้ หรือสามารถเรียนรู้ได้จากใครบ้าง

ใครที่รู้เรื่องนี้ดี ใครเป็นภูมิปัญญา หรือวิทยากรในเรื่องนี้ โดยทำการเสาะแสวงหาจากภายในชุมชน ก่อน หรือชุมชนใกล้เคียง เพื่อไปรับการถ่ายทอดความรู้หรือไปศึกษาดูงาน ดังนี้

1. การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว : การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน ทุนของชุมชน และรายได้ซึ่งส่วนใหญ่มาจากอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ด การปลูกพุทราหนามสด การปลูกมัลเบอร์รี่ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำเกษตรธรรมชาติ หรือเกษตรผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเห็ดฟาง เห็ดภูฐาน เป็นต้น เพื่อไว้กินอยู่ในครัวเรือน และขายสร้างรายได้ ประกอบกับมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากทำให้มีรายได้จากการขายผลผลิต ผลิตภัณฑ์สินค้า ทำให้เกิดแหล่งขายผลผลิตการเกษตรและสินค้าหลายแห่ง โดยสามารถเข้าไปศึกษาเรียนรู้ศึกษาดูงานได้ เช่น ตลาดชุมชนบ้านบุไทร นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้

2. การเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน : เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูก ทำมาหากิน การดำรงชีพโดยส่วนใหญ่ของคนวังน้ำเขียว ทำการเกษตร ปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกพืชไร่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด และนำองค์ความรู้ของภูมิปัญญาการเกษตร การปลูกผลไม้เศรษฐกิจ ได้แก่ พุทราหนามสด องุ่น มัลเบอร์รี่ พืชผักสวนครัว การทำปุ๋ยอินทรีย์ ในแต่ละวิธีการมาเผยแพร่

3. การเรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียง : เป็นการเรียนรู้การคิด วิเคราะห์ ความมีเหตุผลและการวางแผนการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

4. การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน : เป็นการเรียนรู้วิธีการรวมกลุ่ม ความสามัคคีเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล การส่งเสริมกลุ่มอาชีพ รวมทั้งเพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองการผลิต ส่งผลให้ผลผลิตมีราคาสูงขึ้น

2. การจัดทำหลักสูตร

เมื่อผู้เรียนได้เรื่องเรียนรู้ 4 เรื่อง ครู กศน. และครูผู้สอนร่วมกันศึกษารายละเอียดของเรื่องที่จะเรียนรู้แล้วนำมาจัดทำหลักสูตร มีการระดมความคิดร่วมกันและมากำหนดเรื่องที่เรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ กำหนดรายละเอียดของการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มต้นเรียนจนสิ้นสุด โดยระบุทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ หรือวัสดุต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ หรือสามารถเรียนรู้ได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวิทยากร เพื่อไปรับการถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติหรือศึกษาดูงาน รวมทั้งแบบวัดหรือประเมินความรู้

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการสร้างองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และพัฒนาให้เป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่า เหมาะสมกับวิถีตนและวิถีชุมชน โดยครูผู้สอน และผู้เรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ติดตาม สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ความสอดคล้องสัมพันธ์ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยกำหนดองค์ความรู้และความสามารถที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนและชุมชน ดังนี้

- 3.1 เรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า
- 3.2 เรียนรู้จากการปฏิบัติ ทดลองทำ
- 3.3 เรียนรู้จากประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชน
- 3.4 เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. การจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้

- 4.1 มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน
- 4.2 มาตรฐานด้านการพัฒนาอาชีพชุมชน
- 4.3 มาตรฐานด้านการพัฒนาต่อเนื่อง
- 4.4 มาตรฐานด้านการบริหารและติดตามประเมินผล

ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับการศึกษา เรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานหรือการประเมินคุณภาพ ผู้เรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน ประกอบด้วย

(1) มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน : ผู้เรียน มีความรู้ คิควิเคราะห์สภาพเศรษฐกิจของตนเอง/ชุมชน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- (1.1) การเรียนรู้สภาพเศรษฐกิจของชุมชน ทนของชุมชน รายได้ชุมชน
- (1.2) การมีส่วนร่วมดูแลทรัพยากร สิ่งแวดล้อมชุมชน
- (1.3) การเพิ่มรายได้ของตนเอง/ชุมชน

(2) มาตรฐานด้านจัดการเรียนรู้ : ผู้เรียน มีความรู้ ประยุกต์ใช้ความรู้ สานิตแนะนำและถ่ายทอดความรู้ได้

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- (2.1) ผู้เรียนมีความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ได้
- (2.2) ผู้เรียนสามารถสานิต แนะนำและถ่ายทอดความรู้ได้
- (2.3) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากรและเครือข่าย
- (2.4) ผู้เรียนมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม
- (2.5) ผู้เรียนได้ สืบสาน ต่อยอดพัฒนาอาชีพของชุมชน มีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม
- (2.6) ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเป็นที่พักของตนเอง

(3) มาตรฐานด้านการพัฒนาอาชีพชุมชน : ผู้เรียนได้เรียนรู้ สืบสาน ต่อยอด พัฒนาอาชีพของตนเอง/ชุมชน ที่ส่งผลให้มีอาชีพหลักหรืออาชีพเสริม และ เพิ่มรายได้

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- (3.1) การเรียนรู้ สืบสาน ต่อยอดและพัฒนาอาชีพชุมชน
- (3.2) มีแผนพัฒนาอาชีพตนเอง รวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ และเพิ่มรายได้
- (3.3) ลดต้นทุนหรือใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- (3.4) มีการใช้ทรัพยากรของชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม
- (3.5) ผลผลิตได้รับการพัฒนา สามารถส่งออกสู่ตลาดภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง

(4) **มาตรฐานด้านการบริหารติดตามประเมินผล** : ตรวจสอบติดตามคุณภาพการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

(4.1) ผู้บริหาร คณะนิเทศ ครู กศน. และครูผู้สอน และเครือข่ายได้ร่วมกันเรียนรู้งานวิเคราะห์งาน เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ให้ได้ตามวัตถุประสงค์

(4.2) มีการประเมิน ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด

(4.3) ผู้เรียนมีการปรับปรุงพฤติกรรมและการเรียนรู้ และมีอาชีพ มีรายได้

(4.4) มีจิตนิตยธรรม และการนำเสนอผลการดำเนินงาน

(4.5) การดำเนินงานในแต่ละศูนย์เรียนรู้ฯ ได้รับการรายงานผล เผยแพร่ผลงานสู่ชุมชนและสาธารณชน

(4.6) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานกิจกรรมร่วมกัน

5. การจัดทำแบบประเมินการเรียนรู้

การวัดผลประเมินผล โดย ครู กศน. ร่วมครูผู้สอน และเครือข่าย ร่วมกันประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน และการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง เช่น สังเกตการณ์ปฏิบัติงาน ตรวจสอบผลงาน การแสดงออก การมีส่วนร่วม กระบวนการกลุ่ม การสอบถาม และการทดสอบ ให้เกิดตามมาตรฐานการเรียนรู้ได้ โดยวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ใน 3 ส่วน คือ 1) ความรู้ 2) ทักษะ และ 3) เจตคติ ดังนี้

- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การตอบคำถาม : เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ
- การปฏิบัติจริง / การทำงาน : เพื่อวัดทักษะความสามารถ
- ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นได้ : เพื่อวัดความรู้ความสามารถ
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งในเวทีและในชุมชน : เพื่อวัดเจตคติ
- ผลงาน / ชิ้นงาน : เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของงาน
- ผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน : เพื่อวัดผลผลิตและผลลัพธ์

กิจกรรม 4 การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ได้กำหนดให้ได้ศึกษาและเรียนรู้ ดังนี้

1. เรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า
2. เรียนรู้จากการปฏิบัติ ทดลองทำ
3. เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชน
4. เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมหลักที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ ทดลองปฏิบัติเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประกอบอาชีพของชุมชนวังน้ำ

เชี่ยวชาญ มีการดำรงชีพอยู่อย่างไร มีภูมิปัญญาในการดำรงชีพด้านใดอย่างไรบ้าง ผู้ร่วมกิจกรรมได้แก่ ผู้เรียน ผู้นำ ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครู กศน. และชาวบ้าน โดยใช้วิธีการระดมความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรียนรู้จากตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ (Best Practice) เรียนรู้และถอดบทเรียนจากปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ที่ประสบผลสำเร็จในแต่ละด้าน เช่น กลุ่มปลูกพุดทรานมสด กลุ่มปลูกผักอินทรีย์ปลอดสารพิษ กลุ่มเห็ดเพื่อสุขภาพ กลุ่มพืชเศรษฐกิจ-สู่ครัวโลก กลุ่มเลี้ยงสัตว์-อาหารชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้มีการจัดนิทรรศการเพื่อนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลซึ่งกันและกัน การจำลอง การสาธิตและฝึกปฏิบัติ แล้วจัดทำทสรุพบเพื่อนำไปเรียนรู้และพัฒนาให้เกิดต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. เพื่อให้ผู้เข้ากิจกรรมเรียนรู้ได้เรียนรู้ข้อมูลของชุมชน เข้าใจสถานการณ์ของสังคมชุมชน ปัญหา ความต้องการของชุมชน การสืบสานอาชีพ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้มีการศึกษาค้นคว้า ทบทวน คิดวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค จุดเด่นจุดด้อย โอกาสของชุมชน การค้นหาภูมิปัญญา ผู้รู้ เพื่อนำพัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้
3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้มีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเกื้อกูล การอนุรักษ์รักษาสิ่งแวดล้อม-การพัฒนาและสืบสานอาชีพ การดูแลชุมชน เพื่อการดำรงชีวิตแบบพอเพียง

ประเด็นกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ เรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว การพัฒนาอาชีพของชุมชน มีจุดเด่นจุดด้อยโอกาสอุปสรรคปัญหาอะไรบ้าง ค้นหาสิ่งสำคัญหรือสิ่งดีงามที่มีในชุมชน พลังชุมชนในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสิ่งที่มีอยู่ วางแผนการดำเนินงาน สรุปผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้

จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แผนจัดการเรียนรู้ ได้หลักสูตรเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และการพัฒนาอาชีพชุมชน ข้อมูลสารสนเทศของชุมชน ได้แก่ อาชีพสำคัญของชุมชน ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ แผนที่เรียนรู้ ปฏิทินชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นผลจากการระดมความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแก้ไขปัญหาชุมชนที่ประสบอยู่ ตามสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาอาชีพชุมชนต่อไป

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนรู้

1. ผลผลิต/ผลสำเร็จ
2. ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
3. ตัวบ่งชี้วัด

ตารางที่ 6 ตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

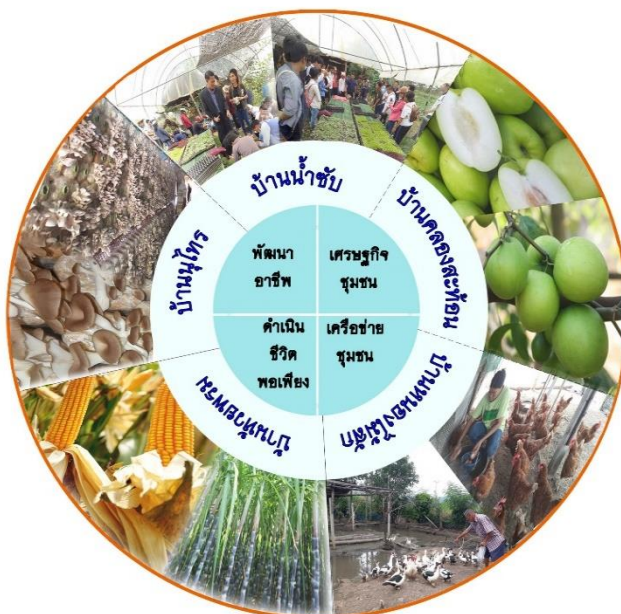
ประเภทการเรียนรู้	ผลผลิต/ผลสำเร็จ	ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	ตัวบ่งชี้วัด
1. การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน	-ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรชุมชนเศรษฐกิจชุมชน -รายได้ของชุมชนเพิ่มขึ้น	-ผู้เรียนได้มีส่วนส่งเสริมชุมชนให้มีเศรษฐกิจดีขึ้น -ผู้เรียนพึ่งตนเองได้ -ผู้นำได้มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน	-มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ -การเรียนรู้จักทรัพยากรซึ่งเป็นทุนชุมชนมาประยุกต์ให้เศรษฐกิจชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
2. การเรียนรู้พัฒนาอาชีพ	-ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะสืบทอด พัฒนา ต่อยอดอาชีพของชุมชน -ผู้เรียนมีอาชีพหลัก/อาชีพเสริม	ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาอาชีพและมีรายได้เพิ่ม	-ผู้เรียน มีความรู้ ทักษะ และเจตคติในการประกอบอาชีพ สืบทอดพัฒนา ต่อยอดอาชีพชุมชน
3. การเรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียง	-ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง -ผู้เรียนมีแผนการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง	-ผู้เรียนลดการใช้จ่าย -ผู้เรียนมีรายได้เพียงพอ กับรายจ่ายหรือมีรายได้เพิ่ม	-มีการคิดเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ มีเหตุผล แก้ปัญหา การดำเนินชีวิตได้ถูกต้อง -มีรายได้เพียงพอ หรือมากกว่ากับรายจ่าย
4. การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน	-ผู้เรียนมีความสามารถในการแสวงหาเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ/พัฒนาอาชีพ -ชุมชน มีความปลอดภัย และมีความสุข	-ผู้เรียนมีเครือข่ายส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ -ชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	-มีเครือข่ายชุมชนที่มีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ -การมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ และกลุ่มอื่น ๆ -ชุมชน ได้แบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

2.1.3 ผลการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ มีครู กศน. เป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล จำนวน 5 แห่ง นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ในการเรียนรู้ 4 เรื่องดังนี้

- (1) การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว
- (2) การเรียนรู้การพัฒนาอาชีพชุมชน
- (3) การเรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียง
- (4) การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน

การเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นกิจกรรมในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาพัฒนาสังคมชุมชน ที่ผู้เรียน ครู กศน. และครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชนและชุมชน ได้เลือกกำหนดกรอบและแหล่งเรียนรู้ร่วมกันเรียนรู้ ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากเลือกตามความต้องการ ความสนใจ และการแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ของผู้เรียนและประชาชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ดังนี้

แผนภาพที่ 13 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

การเรียนรู้

การเรียนรู้ในศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ทั้ง 5 แห่ง ในหลักสูตร 4 เรื่อง คือ หลักสูตรเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว หลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน หลักสูตรการดำรงชีวิตแบบพอเพียงและเครือข่ายชุมชน โดยเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตร แต่แตกต่างกันหลักสูตรพัฒนาอาชีพ/สถานที่/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา/ผู้นำชุมชน/วิทยากร

ตารางที่ 7 การกำหนดวิธีเรียนรู้ ระยะเวลา และการจัดการเรียนรู้

เรื่องที่เรียนรู้	วิธีการเรียนรู้	ระยะเวลาเรียนรู้ จำนวนชั่วโมง	การจัดการเรียนรู้
เรื่องที่ 1 เศรษฐกิจชุมชน วังน้ำเขียว	-เรียนรู้จากการศึกษา ค้นคว้า	30 ชม.	-ครู กศน. ประธานครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และเครือข่าย เช่น ผู้นำชุมชน กลุ่มเครือข่าย ได้ ร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้
เรื่องที่ 2 การพัฒนาอาชีพ ชุมชน	-เรียนรู้จากการปฏิบัติ ทดลองทำ	40 ชม.	
เรื่องที่ 3 การดำรงชีวิตแบบ พอเพียง	-เรียนรู้จากครู กศน. ภูมิปัญญา/ผู้นำชุมชน	30 ชม.	
เรื่องที่ 4 เครือข่ายชุมชน	-เรียนรู้จากการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	20 ชม.	

เนื้อหาการเรียนรู้

1. การเรียนรู้ทรัพยากร ทนของชุมชน ผลผลิตที่เป็นเศรษฐกิจชุมชน
2. การเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติการพัฒนาอาชีพชุมชน
3. การเรียนรู้ทักษะการดำรงชีวิตแบบพอเพียง
4. การเรียนเครือข่ายชุมชน

วิธีการเรียนรู้

เป็นการเรียนรู้จาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนา ผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา ในเรื่องเรียนรู้กับชุมชน โดยใช้วิธีการดังนี้

1. สัมภาษณ์ สอบถาม
2. การเล่า การบอก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบรรยาย
3. ศึกษาดูงาน สาธิต เรียนรู้ และทดลองปฏิบัติ
4. สรุปรทเรียนร่วมกันและนำเสนอผลงาน

ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรการเรียนรู้

1. ครู กศน.
2. ครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร
3. เครือข่าย ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่มเครือข่าย หน่วยงาน พัฒนาชุมชน เกษตร ธนาคาร
4. ผู้เรียน ในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 20 คน รวม 100 คน

ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้อาชีพ

แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้เป็นที่พื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ของศูนย์ศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ตารางที่ 8 ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนวังน้ำเขียว

แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ	ครูผู้สอน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วิทยากร/ผู้นำชุมชน	อาชีพที่เรียนรู้
1. บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่	นางบัวสี รวยสูงเนิน นางสุนทร พรหมจันทิก นายกลุ่ม ชุมทอง นางพิสมัย เชื้อจันทิก	พุทธานมสด
2. บ้านน้ำซับ ตำบลวังน้ำเขียว	นายอำนาจ หมายยอดกลาง นางสาวอังสุมาลิน แม่นปิ่น	พืชผักไร้สารพิษ
3. บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์	นายมิตร ปนพรหมราช นายสมศักดิ์ พาหอม นายพิศณู ดวนครบุรี นายชัยภรณ์ ย่อมสรระน้อย	พืชเศรษฐกิจ ชุมชน
4. บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี	นายณรงค์ พรหมเจริญ วังน้ำเขียวฟาร์ม ฟาร์มเห็ดไร่พรพรรณ	เห็ดเพื่อสุขภาพ
5. บ้านหนองไม้สัก ตำบลระเริง	นายเฉลียว สุขโต นายวัน อินทร น.ส.จิราวรรณ ศิริทัย	การเลี้ยงสัตว์

การประเมินการเรียนรู้

1. การสรุปบทเรียน
2. การนิเทศ ติดตาม
3. การสังเกต สอบถาม

**กรอบการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตร
ทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพ**

การจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จำนวน 5 แห่ง เป็นการเรียนรู้ตามหลักสูตรระยะสั้นในการจัดการศึกษาต่อเนื่องมี 3 ประเภทคือ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มีวิธีเรียนรู้โดยการปฏิบัติ ทดลองทำ ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4 หลักสูตร จำนวน 120 ชั่วโมง มีดังนี้

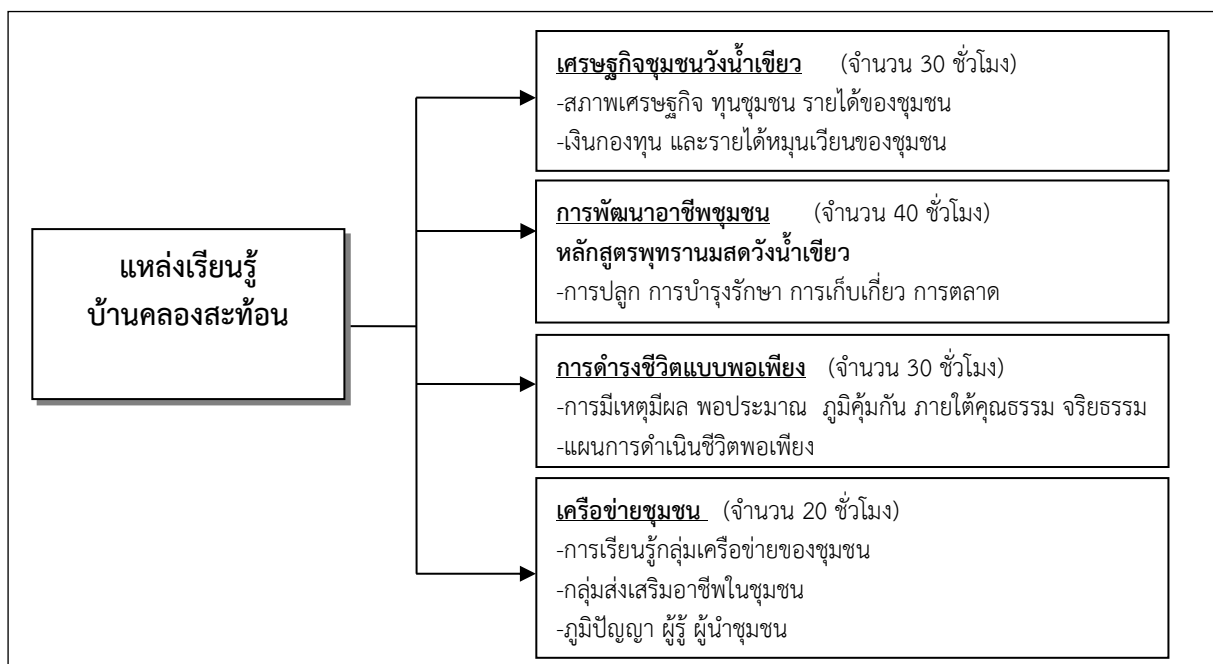
- 1) การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จัดการเรียนรู้ 2 หลักสูตร คือ
  - หลักสูตรเรื่องเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว จำนวน 30 ชั่วโมง
  - หลักสูตรเรื่องการพัฒนาอาชีพ จำนวน 40 ชั่วโมง
- 2) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต จัดการเรียนรู้ 1 หลักสูตร คือ
  - หลักสูตรเรื่องความพอเพียง จำนวน 30 ชั่วโมง
- 3) การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จัดการเรียนรู้ 1 หลักสูตร คือ
  - หลักสูตรเรื่องเครือข่ายชุมชน จำนวน 20 ชั่วโมง

1. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลวังหมี่

แหล่งเรียนรู้บ้านคลองสะท้อน ตำบลวังหมี่ เป็นการจัดการเรียนรู้อาชีพและการพัฒนาอาชีพ การปลูกพุทธานมสดครบวงจร มีเนื้อหาเรื่อง การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวและการตลาด

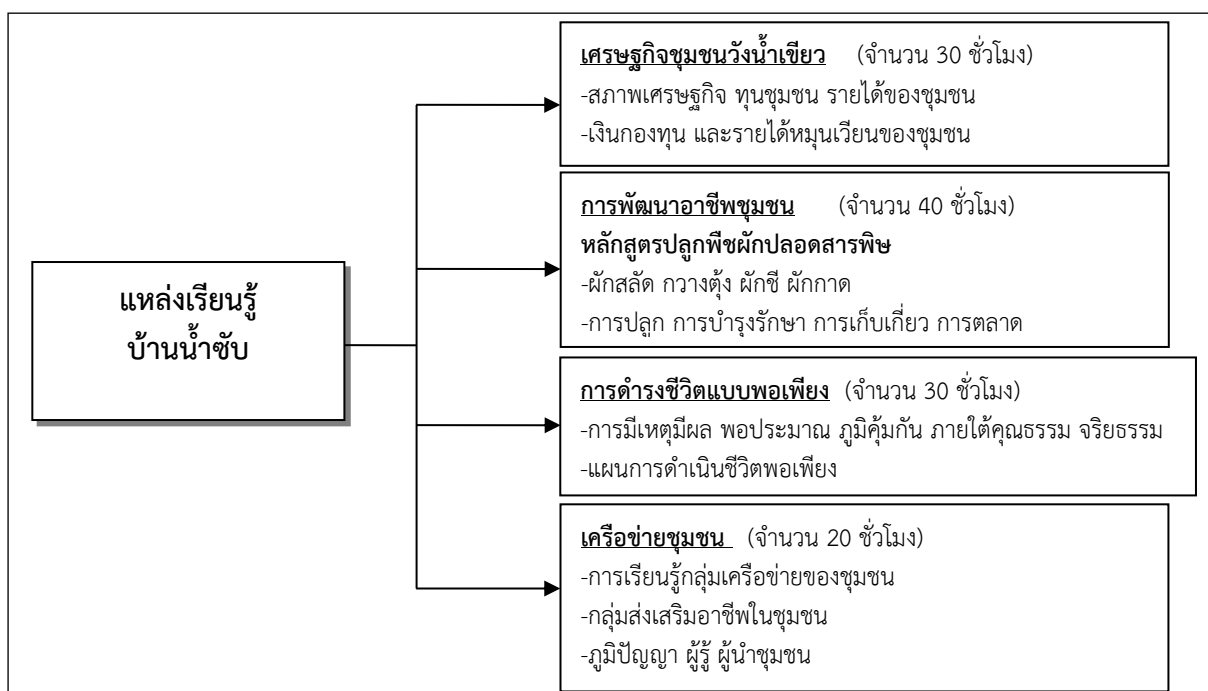

การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน ได้กำหนดเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ ดังนี้

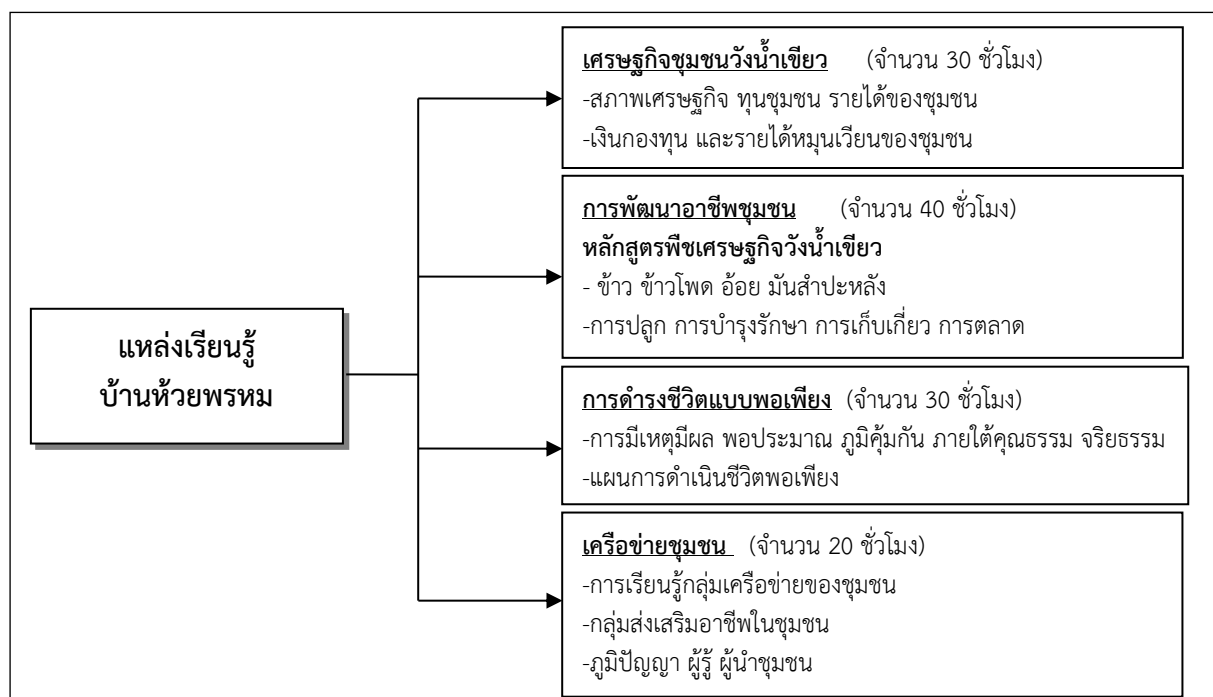
2. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลวังน้ำเขียว

แหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ ตำบลวังน้ำเขียว เป็นการเรียนรู้อาชีพและการพัฒนาอาชีพการปลูกพืชผักไร้สารพิษเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ ผักสลัด กวางตุ้ง ผักชี ผักกาด มีเนื้อหาเรื่องการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวและการตลาด การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน ได้กำหนดเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ ดังนี้

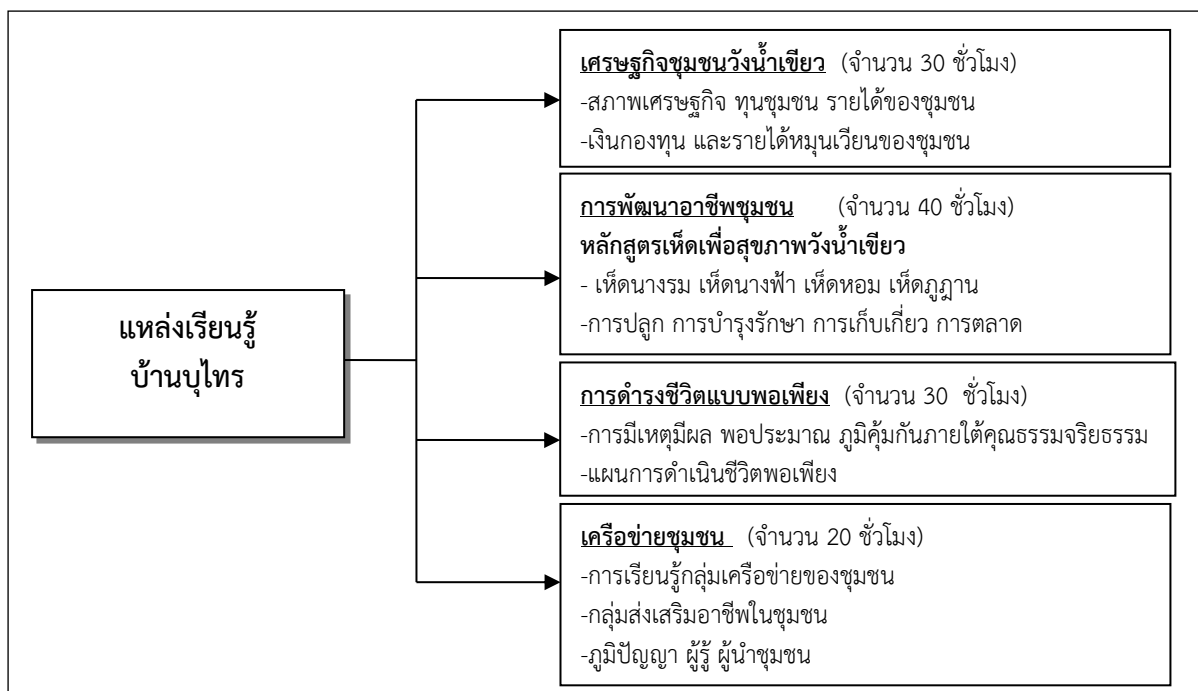
3. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลอุดมทรัพย์

แหล่งเรียนรู้บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์ เป็นการเรียนรู้อาชีพและการพัฒนาอาชีพการปลูกพืชเศรษฐกิจวังน้ำเขียว ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง มีเนื้อหาเรื่องการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวและการตลาด การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เครือข่ายชุมชน จึงกำหนดเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ ดังนี้

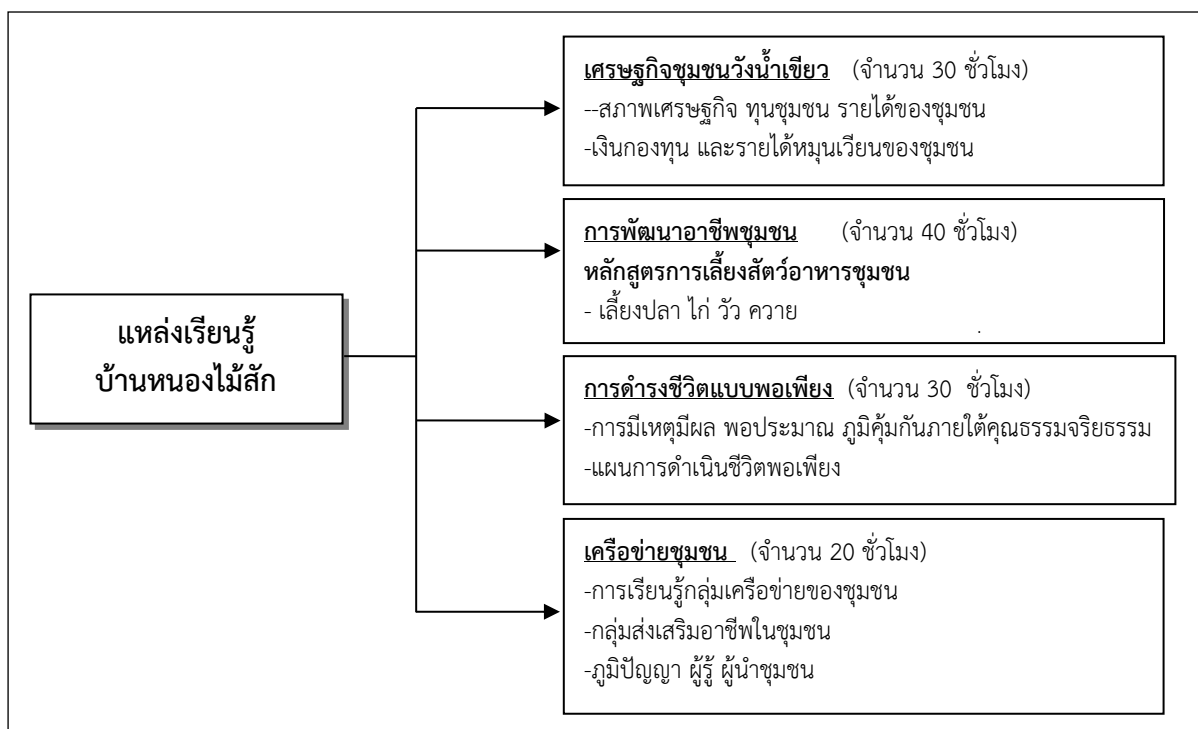
4. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลไทยสามัคคี

แหล่งเรียนรู้บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี เป็นการเรียนรู้อาชีพและพัฒนาอาชีพชุมชน การปลูกเห็ดเพื่อสุขภาพ ได้แก่ เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า เห็ดหอม เห็ดภูฐาน มีเนื้อหาเรื่องการปลูก การดูแล เก็บเกี่ยว บริหารและการตลาด การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เครือข่ายชุมชน จึงกำหนดเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ 120 ชั่วโมง ดังนี้

5. ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลระเริง

แหล่งเรียนรู้บ้านหนองไม้สัก ตำบลระเริง เป็นการเรียนรู้อาชีพและการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงปลา ไก่ วัว ควาย มีเนื้อหาเรื่อง การเตรียมอุปกรณ์การเลี้ยง การให้อาหาร ดูแลรักษา การบริหารและการตลาด การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เครือข่ายชุมชน จึงกำหนดเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ ดังนี้

กิจกรรม 5 การติดตามประเมินผลการจัดการเรียนรู้

การติดตามประเมินผลการจัดการเรียนรู้ โดยครู กศน. ทำการติดตามประเมินผล ทั้งนี้มีการกำหนดประเด็นในติดตามการประเมิน ตามวัตถุประสงค์การประเมินและวิธีการประเมิน ดังนี้

- 1) การถอดบทเรียน
- 2) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
- 3) การสะท้อนผลการเรียนรู้
- 4) การปรับปรุง พัฒนาการเรียนรู้
- 5) ถ่ายทอดและขยายผล

โดยกิจกรรมในชั้นการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ แต่ละอย่างมีรายละเอียด ดังนี้

1) การถอดบทเรียน

การถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ เป็นการสืบค้นความรู้และข้อมูลจากการทำงาน โดยสกัดจากความรู้สำคัญที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดขั้นตอนการทำงาน ผลการทำงาน ความรู้ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ความสำเร็จ หรือความล้มเหลว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดเอาไว้ โดยการถอดบทเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ ใน 4 หลักสูตร จำนวน 120 ชั่วโมง ใน ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ 5 แห่ง มีแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

- (1) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลวังหมี่
แหล่งเรียนรู้บ้านคลองสะท้อน
- (2) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลวังน้ำเขียว
แหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ
- (3) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลอุดมทรัพย์
แหล่งเรียนรู้บ้านห้วยพรหม
- (4) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลไทยสามัคคี
แหล่งเรียนรู้บ้านบุไทร
- (5) ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบลวังหมี่
แหล่งเรียนรู้บ้านหนองไม้สัก

การเรียนรู้

การเรียนรู้ในแต่ละหลักสูตร 1- 4 เป็นการเรียนรู้ในเรื่องเดียวกัน แต่แตกต่างกันที่บริบทชุมชน อาชีพของชุมชน สถานที่/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา โดยมีหลักสูตรจัดการเรียนรู้ คือ

- (1) การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว
- (2) การเรียนรู้การพัฒนาอาชีพชุมชน
- (3) การเรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียง
- (4) การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน

วิธีการ

การถอดบทเรียนจากการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนพบว่าเป็นการเรียนรู้หรือศึกษาความรู้ จากครู กศน. ครู ผู้สอน คือภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และเครือข่าย เช่น ผู้นำชุมชน กลุ่ม เครือข่าย และแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งพัฒนา ผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา นำไปสู่ การพัฒนาอาชีพชุมชน โดยมีวิธีการเรียนรู้ในการถอดบทเรียน ดังนี้

- (1) สัมภาษณ์ สอบถาม
- (2) การเล่า การบอก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบรรยาย
- (3) ศึกษาดูงาน สาธิต เรียนรู้ และทดลองปฏิบัติ
- (3) สรุบบทเรียนร่วมกันและนำเสนอผลงาน

2) การวัดผลและประเมินผล

ดำเนินการประเมินผลกิจกรรมการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีการ วัดผลและประเมินผล ดังนี้

ทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยการกำหนดประเด็นในการวัดผลและประเมิน ได้แก่ วัตถุประสงค์การประเมิน ผู้ทำการประเมิน วิธีการประเมิน สารระในการประเมินและเกณฑ์ใน การประเมิน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวัดผลและประเมินผล
  - 1.1 เพื่อให้ทราบว่าการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่
  - 1.2 เพื่อนำปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่องมาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพ
2. ผู้ประเมิน เป็นการประเมินร่วมกันระหว่าง ครู กศน. ครูผู้สอน และเครือข่าย
3. วิธีการประเมิน ตามสภาพจริง ซึ่งเป็นการประเมินผลดำเนินงาน/ความสามารถจากการ ทำงาน/การปฏิบัติจริงโดยใช้วิธีการประเมินหลายวิธีประกอบกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสนทนา การดูผลงาน การรายงาน การบันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง ผลงานหรือผลการ เรียนรู้ที่ได้สะสมไว้ เช่น สมุดภาพ นิทรรศการ แฟ้มสะสมงาน
4. สารระการประเมิน
  - 4.1 ประเมินความพึงพอใจ เป็นการวัดผลในระดับความรู้สึก ปฏิบัติว่าผู้เข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้มีความพึงพอใจหรือไม่ต่อองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของกระบวนการเรียนรู้โดยรวม
  - 4.2 ประเมินด้านการเรียนรู้ เป็นการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมตาม วัตถุประสงค์และตัวชี้วัดที่วางไว้ในในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนั้น ๆ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่ เปลี่ยนแปลงไปจากการผ่านกระบวนการเรียนรู้
  - 4.3 ประเมินพฤติกรรม การกระทำที่แสดงออก เป็นการวัดผลการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป ปฏิบัติจริงในการดำเนินงาน ซึ่งสามารถวัดผลได้หลังจากที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้กลับไป ดำเนินงานในช่วงระยะสั้น ๆ หลังจากจบกระบวนการเรียนรู้
  - 4.4 ประเมินผลกระทบ เป็นการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้และ

พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่า ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ หรือสิ่งแวดล้อมหรือไม่อย่างไร เป็นการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้เมื่อผ่านการเรียนรู้ในรอบที่ 1 (เมษายน 2561 – สิงหาคม 2561) และ รอบที่ 2 (ธันวาคม 2561 – เมษายน 2562)

5. เกณฑ์การประเมินผลเรียนรู้

- 5.1 การตัดสินใจว่ามีความรู้เพิ่ม มีความสามารถทำได้ ผู้เรียนต้องบอก อธิบาย ลงมือทำ มีผลงานหรือชิ้นงานเกิดขึ้น
- 5.2 การมีวิธีคิด แก้ปัญหา มีแผนการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง
- 5.3 ผลงานดี ผลงานต้องได้รับการยอมรับไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเป้าหมายที่กำหนด

ตารางที่ 9 กิจกรรมและตัวชี้วัดผลการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

กิจกรรมการเรียนรู้	วัตถุประสงค์การวัด	ตัวชี้วัดผลการเรียนรู้
การเรียนรู้	เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ	จากที่ไม่รู้ได้เรียนรู้ จากที่พอรู้ได้เรียนรู้เพิ่ม
การคิดวิเคราะห์	เพื่อวัดความรู้ความสามารถ	คิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	เพื่อวัดความรู้ความสามารถ	จากที่รู้-ทำได้ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น การสอนงาน การแนะนำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น
การปฏิบัติจริง การทำงาน	เพื่อวัดทักษะความสามารถ	ผู้เรียนบอก อธิบาย ลงมือทำ มีผลงาน ชิ้นงานเกิดขึ้น
การมีส่วนร่วม	เพื่อวัดเจตคติ	ผู้เรียนร่วมกิจกรรมทั้งในเวทีและในชุมชน มีจิตสำนึกเป็นเจ้าของชุมชน ประเมินผลร่วมกัน
สรุปและรายงานผลงาน	เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของงาน	แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ผลงาน งานที่ทำ ผลงานที่นำเสนอ
นำเสนอผลงานและขยายผล	เพื่อวัดผลผลิตและผลลัพธ์	การยกระดับการเรียนรู้ โดยผลที่เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ครู สถานศึกษา มีความรู้และข้อมูล การพัฒนาอาชีพเพิ่มเติมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ สืบสานอาชีพ เกิดแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาอาชีพโดยศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นชุมชนต้นแบบ

6. เกณฑ์วัดการประเมินจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ประกอบด้วย มาตรฐานเรียนรู้อาชีพชุมชน มาตรฐานเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน มาตรฐานจัดการเรียนพอเพียง และมาตรฐานการบริหารและติดตามประเมินผล ดังนี้

1. มาตรฐานเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน

การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ได้กำหนดมาตรฐานพื้นที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 แห่ง ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนคือ บ้านคลองสะท้อนเป็นการเรียนรู้การปลูกพุทราหนามสด บ้านน้ำซับเป็นการเรียนรู้การปลูกพืชผักไร้สารพิษครัวชุมชน บ้านบุไทรเป็นการเรียนรู้การเพาะเห็ดเพื่อสุขภาพ บ้านห้วยพรหมเป็นการเรียนรู้การปลูกพืชเศรษฐกิจชุมชน และบ้านหนองไม้สักเป็นเรียนรู้เลี้ยงสัตว์ โดยมาตรฐานเรียนรู้อาชีพชุมชน มีเกณฑ์การพิจารณาและตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

เกณฑ์พิจารณา

1. มีแหล่งเรียนรู้อาชีพ และองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้อาชีพและพัฒนาอาชีพชุมชน
2. เครื่องมือจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตร แผนเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างเหมาะสม
4. ใช้วิธีการเรียนรู้ โดยการคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา วางแผน ทดลองทำ ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้
5. มีการเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้การจัดการศึกษาต่อเนื่องโดยครู กศน. ร่วมกับครูผู้สอน และเครือข่าย

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ผู้เรียน คิดค้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาอาชีพของตนเองและชุมชน
2. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและชุมชนวังน้ำเขียว
3. ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนงาน สอนงานกัน ถ่ายทอดความรู้ได้
4. ผู้เรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนในการพัฒนาอาชีพชุมชน และการช่วยเหลือส่วนรวม
5. เกิดการรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพของชุมชนและได้รับการรักษา สืบทอดสู่ชุมชน

2. มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน

ในการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ใช้จัดการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว มีเกณฑ์การพิจารณาและตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

เกณฑ์พิจารณา

1. มีการเรียนรู้การวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชน และรายได้ของชุมชน
2. การจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนจากการนำทรัพยากรชุมชนมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

3. มีการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน
4. มีการจัดเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงาน ด้านเศรษฐกิจชุมชน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพเศรษฐกิจชุมชนที่เกิดเป็นรายได้ของชุมชน
2. ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทดลองทำ ลงมือปฏิบัติ กับผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาในชุมชน
3. ภูมิปัญญาหรือผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนให้กับผู้เรียน
4. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อชุมชน

3. มาตรฐานเรียนรู้ความพอเพียง

ในการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนนั้น จะให้เกิดความยั่งยืนได้ต้องนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาร่วมจัดการเรียนรู้ควบคู่ด้วยกัน จึงจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม จึงต้องมีเกณฑ์การพิจารณาและตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

เกณฑ์พิจารณา

1. องค์ประกอบและแหล่งเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ โดยมีหลักสูตร แผนเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้
4. มีการเชื่อมโยงศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ กับการดำรงชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือต้นแบบการปฏิบัติต้นแบบพอเพียงเพิ่มขึ้น
2. ผู้เรียนมีการดำรงตนแบบพอเพียง
3. ผู้เรียนได้ร่วมกันทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ครั้วเรือน
4. ผู้เรียนได้รับการยอมรับจากชุมชน และการช่วยเหลือส่วนรวม

มาตรฐานการบริหารและการติดตามประเมินผล

ในการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องมีแผนการบริหารและติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ จะทำให้ผู้จัดการเรียนรู้และผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้เรียนหรือประชาชน ครู กศน. ผู้นำชุมชน ผู้บริหารและสถานศึกษาจึงต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการติดตามประเมินผล ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาและตัวชี้วัดความสำเร็จ ดังนี้

เกณฑ์พิจารณา

1. มีติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วม โดย ผู้บริหาร ครู กศน. ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน และเครือข่าย
2. มีการรายงานผลและเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน
3. มีศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้
4. มีการสอบถามวัดความพึงพอใจในการดำเนินงาน จากผู้เรียนหรือผู้เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. คณะผู้ประเมิน ได้ร่วมกันเรียนรู้งาน วิเคราะห์งาน เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ และปัญหา ความต้องการของผู้เรียนได้สำเร็จ
2. การดำเนินงานได้รับการรายงานผลและเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน
3. ได้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่น
4. ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง ชุมชน มีความพึงพอใจในการดำเนินการจัดการเรียนรู้

3) การสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกัน

ในกิจกรรมการสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกันนี้ เป็นการนำเสนอระบบและกลไก กระบวนการ และวิธีการเรียนรู้ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้นำเสนอผ่านเวทีชุมชน เพื่อให้ผู้เรียน คนในชุมชน รวมทั้งผู้นำชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ร่วมกันจัดทำขึ้น ซึ่งเป็นสะท้อนผลระบบและกลไกการจัดการการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน โดยมี ครู กศน. ครูผู้สอน ผู้เรียนทั้ง 5 กลุ่ม รวมทั้งเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้องที่ร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกแห่งร่วมกัน โดยได้กำหนดประเด็นในการสะท้อนผลการเรียนรู้ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ รูปแบบระบบและกลไก กระบวนการ วิธีการเรียนรู้ การวัดผลประเมิน และเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การสะท้อนผลการเรียนรู้
  - 1.1 เพื่อให้ทราบว่าครู กศน. มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน
  - 1.2 เพื่อให้ทราบว่า การเรียนรู้ของผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่
  - 1.3 เพื่อนำปัญหาอุปสรรคและข้อบกพร่อง มาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพ
2. ประเด็นการสะท้อนผลการเรียนรู้
  - 2.1 ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้
  - 2.2 ศักยภาพของครู กศน. ในการจัดการเรียนรู้

- 2.3 กระบวนการหรือวิธีการจัดการเรียนรู้
- 2.4 ผลการเรียนรู้และเกณฑ์การประเมิน
3. ผู้ร่วมในการสะท้อนผลการเรียนรู้
  - 3.1 ผู้เรียนในกิจกรรมการจัดการศึกษาต่อเนื่องทั้ง 5 กลุ่ม
  - 3.2 ผู้จัดการกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ครู กศน. และครูผู้สอนคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และผู้นำชุมชน
  - 3.3 เครือข่าย ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่มเครือข่าย เช่น กลุ่มพืชสมุนไพร กลุ่มกลสิกรรมไร้สารพิษ กลุ่มอาชีพ รวมทั้งหน่วยงาน เช่น พัฒนาชุมชน เกษตร ธนาคาร
  - 3.4 ผู้บริหารสถานศึกษา กศน. อำเภอ และผู้มีเทศภายใน

ผลจากการสะท้อนผลการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ซึ่งได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสนทนากลุ่มมีผู้เข้าร่วมซึ่งเป็น ผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย ผู้เรียน ครู กศน. ครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชน และเครือข่าย รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ ดังนี้

1. การสะท้อนผลของผู้เรียน สรุปได้ดังนี้

-การได้เรียนรู้กับ ครู กศน. และครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากรและผู้นำชุมชน รวมทั้งเครือข่าย เป็นการเรียนรู้ที่ได้ฝึกปฏิบัติที่ง่าย ไม่ยุ่งยาก และได้วิธีการคิด การแก้ปัญหา เพื่อการพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การได้เรียนรู้ สืบทอดอาชีพของชุมชน รวมทั้งการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง นอกจากนั้นยังทำให้รู้จักทรัพยากรชุมชนของตนเอง เกิดความคุ้นเคยกับพื้นที่ในชุมชน รู้จักแบ่งปัน เกื้อกูลกันมากขึ้น

-การได้รับความรู้ที่มีอยู่ในชุมชน เป็นสิ่งที่มีค่า และภาคภูมิใจยิ่ง

-มีวิธีการในการค้นหาความรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

-การนำความรู้ การพัฒนาอาชีพที่ต้องการ การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ที่ได้ไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ครอบครัวและมีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต่อไป

2. การสะท้อนผลของครูผู้สอนคือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และผู้นำชุมชน ซึ่งอีกฐานะหนึ่งคือประชาชนในชุมชน สรุปได้ดังนี้

-การจัดการเรียนรู้ ในครั้งนี้ ชุมชนมีความภาคภูมิใจ ที่ได้มีส่วนร่วม กับ กศน. และยินดีให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาและจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลสำเร็จ

-ควรมีการจัดการศึกษา/จัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

-ภาครัฐควรมุ่งงบประมาณในการสนับสนุนชุมชนในการจัดการเรียนรู้

-ผู้เรียนควรนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติให้มีความต่อเนื่องและเกิดประโยชน์กับตนเอง

ครอบครัวและชุมชน

3. การสะท้อนผลของหน่วยงานเครือข่าย สรุปได้ดังนี้

-เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่เครือข่ายได้มีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ และยินดีให้การสนับสนุนการจัดการศึกษากับ กศน. และชุมชน

-ทุกภาคส่วนควรมีการประสานแผนการทำงาน และจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนาคน ชุมชนไปสู่สังคมชุมชนพึ่งตนเองได้

-ควรเผยแพร่การจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชนอื่นได้จัดการเรียนรู้กับชุมชนตนเองให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพหรือเศรษฐกิจของชุมชนตนเองได้

4. การสะท้อนผลของผู้จัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ผู้นิเทศภายใน และครู กศน. สรุปได้ดังนี้

-การจัดการเรียนรู้ ในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ผู้นำชุมชน รวมทั้งประชาชน หน่วยงานเครือข่ายเป็นอย่างดี จึงเกิดผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้

-การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ จะเป็นกิจกรรมที่เชื่อมต่อให้ชุมชน ประชาชนและผู้เรียนในชุมชนได้มีความรู้ มีวิถีคิด แก้ปัญหา มีการสืบสาน พัฒนา ต่อยอดอาชีพของชุมชน ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีรายเพิ่มขึ้น และเกิดความสามัคคีและช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นสังคมชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้ตลอดไป

-ทุกภาคส่วนควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เชื่อมโยงกับทรัพยากร เศรษฐกิจชุมชน ไม่ละวิถีชีวิตของชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนา ต่อยอดอาชีพและรายได้เพิ่ม เพื่อให้การดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีความสุข

-การเผยแพร่ และขยายผลการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ไปสู่พื้นที่อื่น เพื่อจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ให้เกิดขึ้นกับสังคมไทย ในหลายพื้นที่ต่อไป

-ผู้เรียนควรนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาอาชีพ ต่อยอดอาชีพ บอกต่อหรือพัฒนาตัวเองไปเป็นผู้รู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อสืบทอดอาชีพ และส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับรุ่นต่อรุ่นต่อไป

4) การปรับปรุงพัฒนา และสรุปผล

เมื่อได้ข้อมูลจากการประเมินการเรียนรู้และประเมินผลฐานเรียนรู้ หากข้อบกพร่องก็ให้นำมาแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

4.1) การปรับปรุง

- ทบทวนสภาพปัญหาและความจำเป็นต้องการของชุมชน
- ทบทวนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง
- ทบทวนขั้นตอน กระบวนการและแผนจัดการเรียนรู้
- นำผลที่ได้จากการสนทนาและสะท้อนผล การสอบถามและทบทวน ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงในการจัดการเรียนรู้

4.2) การพัฒนา

-พัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

-พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

4.3) ผลที่ได้จากการปรับปรุงพัฒนา

-โดยใช้เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม กับผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้

4.4) สรุปผลการจัดการเรียนรู้

-ใช้เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ กับ ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้

-สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

5) ถ่ายทอดและขยายผล

เมื่อผู้เรียนและผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้และมีผลงาน/ชิ้นงานที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ที่เป็นต้นแบบ นำมาสรุปผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

5.1) การนำเสนอและขยายผลในชุมชน

-การเป็นสถานที่และแหล่งเรียนรู้การพัฒนาอาชีพชุมชนในการศึกษาดูงาน

-การเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

-การนำเสนอผลงานในงานประจำปีของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมจัดแสดงนิทรรศการ เวทีเสวนากับภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแสดงผลงานในวันสำคัญของชุมชน เป็นต้น

-จัดแสดงผลงานที่ กศน.ตำบล ศาลากลางหมู่บ้านเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน

5.2) การนำเสนอและขยายผลภายนอกชุมชน

-การรายงานผลการดำเนินงานจัดการเรียนรู้กับรายงานประจำปีของสถานศึกษา และจังหวัด

-การนำเสนองานวิจัยทางสื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ และสื่ออื่น ๆ

-การนำเสนองานวิจัยในเวทีการประชุมวิชาการ

-เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทางวารสารสิ่งพิมพ์ วิทยุ หอกระจายข่าว อินเทอร์เน็ต

จากการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ตามขั้นตอนของกิจกรรมทั้ง 5 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาบริบทวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน (2) การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ (3) การจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน (4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ และ (5) การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีผลที่นำไปสู่เป้าหมาย เกิดผลสำเร็จและผลลัพธ์ตามที่กำหนด

2.2 ผลการทดลองใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ผลการทดลองใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน กับกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน (ระยะที่ 1 ระหว่างเมษายน 2561 - สิงหาคม 2561) จากการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เจาะลึกตัว ครู กศน. ครูผู้สอนและผู้เรียน มีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการนำระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ได้

2.3 ผลศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้

1) ความพร้อมของปัจจัยดำเนินงาน พบว่า ปัจจัยในการดำเนินงานมีความพร้อมทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แก้ปัญหาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพของชุมชน ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการประชุมชี้แจงและมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินงาน สนับสนุนงบประมาณ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน มีการสำรวจข้อมูลชุมชน มีการพัฒนาครู กศน. เพื่อเตรียมการก่อนเข้าชุมชน โดยให้ศึกษาคู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ศึกษาบริบทของสังคมชุมชน ศึกษาหลักสูตร และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประชุมและอบรมให้ความรู้เพิ่มเติม จากนั้นได้มีการซักซ้อมความเข้าใจ ในการดำเนินงานต่าง ๆ มีการวางแผนการทำงาน การประสานชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อดำเนินงานจัดการศึกษาในระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง

2) สภาพการเรียนรู้ตามระบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้

2.1) การจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ได้ประสานและร่วมกับครูผู้สอน ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และผู้นำชุมชน สามารถจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน การเรียนรู้บริบท ศึกษา ข้อมูล ทรัพยากรชุมชน การระดมความคิดเห็นการแก้ไขปัญหาชุมชนเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งสามารถระดมความคิดเห็นได้ครบทุกประเด็น ทั้งนี้เพื่อการจัดระบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ออกแบบและทดลองใช้ในชุมชนว่ามีความเป็นไปได้และเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาอาชีพชุมชนหรือไม่ จึงพัฒนาครู กศน. ให้มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อสรุปที่ครบถ้วนและสมบูรณ์

2.2) ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร และผู้นำชุมชน ได้มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับครู กศน. และทำงานเป็นระบบ มีการนำความรู้ไปถ่ายทอด ฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ อีกทั้งครูผู้สอนมีความมั่นใจและเห็นประโยชน์จากร่วมจัดการเรียนรู้ตามระบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

2.3) การเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า กลุ่มผู้เรียนที่เป็นกลุ่มทดลองในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ สามารถพัฒนาวิธีคิด แก้ปัญหาการสืบทอด พัฒนา ต่อยอดอาชีพของตนเองและชุมชน ดำรงชีวิตแบบพอเพียง และได้พัฒนาต่อยอดอาชีพชุมชน เช่น การปลูกพุทรานมสด การปลูกพืชปลอดสารพิษ การเพาะเห็ดเพื่อสุขภาพ การเลี้ยงสัตว์-อาหารชุมชน เป็นต้นและสามารถจัดการ

เรียนรู้โดยกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ตามบริบท และสภาพชุมชน โดยมีการเรียนรู้ คือ (1) กำหนดเรื่องที่จะเรียนรู้ (2) กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (3) วางแผนการเรียนรู้ (4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ (5) วัดผลประเมินผล ซึ่งนำไปสู่การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ ระยะเวลาที่เรียน และการประเมินผลโดยรวมพบว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามแผนได้เป็นอย่างดี

2.4 ผลการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

จากการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ไปใช้ จากการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เจาะลึก ครู กศน. ตัวแทนของผู้เรียน ภูมิปัญญาชุมชน และผู้นำชุมชนหรือตัวแทนกลุ่มเครือข่าย ถึงความเป็นไปได้ในการนำระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนไปใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

2.4.1 การได้รับของครู กศน.

1) การรับรู้และยอมรับระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ครู กศน. เห็นว่าการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ตามระบบที่ออกแบบที่ใช้การจัดการศึกษาต่อเนื่อง ใน 4 หลักสูตร คือ หลักสูตรเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว หลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน หลักสูตรการดำรงชีวิตแบบพอเพียง หลักสูตรเครือข่ายชุมชน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินงานแบบครบวงจร ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด ซึ่งมีกิจกรรมและขั้นตอน 5 กิจกรรม มีความเหมาะสม มีการกำกับควบคุมการประเมินผล การแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

2) ความมั่นใจในการนำระบบไปใช้ ครู กศน. มีความมั่นใจว่าสามารถนำระบบนี้ไปใช้ได้จริง เนื่องจากเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบครบวงจรโดยเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ตลอดจนมีการนำปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบให้ดีขึ้น ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมได้

2.4.2 การได้รับของครูผู้สอน

1) ความพึงพอใจของครูผู้สอน คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ และวิทยากร ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ วางแผน ร่วมทำร่วมลงมือปฏิบัติ และร่วมติดตามประเมินผลในการทำงาน ซึ่งเดิมการทำงานไม่เป็นระบบ เมื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ตามระบบที่ออกแบบไว้ทำให้ผู้เรียนหรือประชาชนมีการทำงานเป็นระบบ รู้จักวางแผนชีวิต คิดร่วมกันเกิดความร่วมมือและสามัคคี ช่วยเหลือแบ่งปัน เกื้อกูลกัน

2) เกิดการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนและเครือข่าย ยอมรับว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ ส่งผลต่อการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ในการร่วมจัดการเรียนรู้กับครู กศน. เกิดการ

เปลี่ยนแปลงต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณค่า สามารถใช้ทรัพยากร ชุมชน และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้จริง

2.4.3 การได้รับของผู้เรียน

1) ความพึงพอใจ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพ ชุมชน เนื่องจากการเรียนรู้ในอาชีพชุมชนวังน้ำเขียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพชุมชน และเรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ซึ่งผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการเลือกสิ่งที่จะเรียนรู้ และกำหนดความรู้ที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ ผู้เรียนสามารถนำไปพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพเดิม พัฒนากลุ่ม ทำให้มีรายได้เพิ่ม ได้สืบทอดอาชีพ ชุมชน ได้มีส่วนร่วมรักษามีสสิ่งแวดล้อมที่ดีของชุมชนให้คงอยู่ และตระหนักถึงแนวทางการดำเนินชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาปรับใช้กับการดำรงชีวิตแบบพอเพียงของตนเอง ครอบครัว

2) การเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนรู้ ผู้เรียนมองเห็นว่าการเรียนรู้ตาม กระบวนการนี้มีประโยชน์ ได้พัฒนาตนเองให้ มีความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในการพัฒนาอาชีพ และ การรักษาสีสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อมีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มอาชีพทำให้เศรษฐกิจชุมชนเกิดความ เข้มแข็งได้ จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องใน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) การเรียนรู้พัฒนา อาชีพ 2) การดำรงชีวิตแบบพอเพียง 3) เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว และ 4) เครือข่ายชุมชน โดย กำหนดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ 5 แห่งใน พื้นที่ 1) บ้านคลองสะทอน 2) บ้านน้ำซับ 3) บ้านห้วยพรหม 4) บ้านบุไทร และ 5) บ้านหนองไม้สัก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้

2.2.4 การได้รับของกลุ่มเครือข่ายชุมชน

1) การรับรู้และยอมรับระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ในส่วนของกลุ่มเครือข่ายและองค์กร ชุมชน ได้แก่ เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชน สาธารณสุข วัฒนธรรมอำเภอ ธนาการเกษตรและสหกรณ์ และกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มการผลิต กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มศูนย์สาธิตการตลาด เป็นต้น ซึ่งทำงานอยู่ในชุมชนและเป็นกลุ่มที่อยู่ในชุมชนอยู่แล้ว โดยมีการ ประสานงานในการจัดการประชุมกลุ่มย่อย การจัดหาวิทยากร ภูมิปัญญาให้ในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้รับรู้และยอมรับระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ มีเหตุผล ทำให้มี ภูมิคุ้มกัน รู้จักวางแผน แก้ไขปัญหาได้ มีทักษะในการทำงานหรือประกอบอาชีพมากขึ้น

2) การประยุกต์ใช้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ในกลุ่มเครือข่ายและองค์กร ชุมชน มีความเห็นว่า ช่องทางที่จะนำเอากระบวนการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการรวมกลุ่มพัฒนา อาชีพชุมชนได้

2.4.5 ความเหมาะสมของวิธีการ

1) ความเหมาะสมของวิธีการจัดการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้ใช้แหล่งเรียนรู้จัดการ

เรียนรู้ การวิเคราะห์ชุมชน การประชุมกลุ่ม การสนทนากลุ่ม การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การศึกษาค้นคว้า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนผลการเรียนรู้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและครูผู้สอนซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร ของชุมชน และผู้นำชุมชน ได้พบปะพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกัน ค้นหาสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพชุมชน และใช้ทรัพยากร ทุนของชุมชนเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและนำแบบอย่างความพอเพียงมาให้เรียนรู้แล้วลงมือปฏิบัติโดยผู้เรียน จึงเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนประชาชนในชุมชนยอมรับ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้เรียน ครู กศน. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และกลุ่มเครือข่ายองค์กรชุมชน จึงเห็นว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความเหมาะสม

จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องดังกล่าว สรุปได้ว่าระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายรัฐบาลและนโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และสอดคล้องกับภารกิจหลักในการจัดการศึกษาต่อเนื่องของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการซึ่งผลจากการศึกษาความเป็นไปได้และการทดลองใช้ ในการนำระบบไปใช้โดยรวม ครู กศน. ผู้เรียน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ต่างยอมรับว่าระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง

โดยสรุปการจัดการเรียนรู้ ในวงรอบแรก ได้มีการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาบริบทวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของชุมชน พัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน การจัดกระบวนการเรียนรู้ การติดตามและประเมินผล (การถอดบทเรียน การวัดผลและประเมินผลเรียนรู้ การสะท้อนผลการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาและสรุปผล ถ่ายทอดและขยายผล) ส่วนในวงรอบที่ 2 เป็นการประเมินผลระบบจัดการเรียนรู้ ให้เป็นที่ยอมรับ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งนำเสนอเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ผลการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา มีผลวิเคราะห์ตามกรอบการประเมิน ดังนี้

1. ผลที่เกิดกับครู กศน.
2. ผลที่เกิดกับผู้เรียน
3. ผลการประเมินระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

โดยทำการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 145 คน ได้แก่ ครู กศน. ผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้นิเทศภายใน จากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว มีผลการประเมิน 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของครู กศน. และร่วมจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 10 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

	รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ	1.1 ครู กศน.	25	17.24
	1.2 ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้วิทยากร)	12	8.28
	1.3 ผู้นำชุมชน	5	3.45
	1.4 ผู้นิเทศภายใน	3	2.06
	1.5 ผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง	100	68.97
		รวม	145

จากตารางที่ 10 ผู้ร่วมพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เป็นผู้เรียนมากที่สุด รองลงมา คือ ครู กศน. ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) ผู้นำชุมชนและผู้นิเทศภายใน คิดเป็นร้อยละ 68.97, 17.24, 8.28, 3.45, 2.06 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้โดยศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	32	22.07
หญิง	113	77.93
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
อายุ 21 – 30 ปี	19	13.10
อายุ 31 – 40 ปี	57	39.31
อายุ 41 – 50 ปี	44	30.34
อายุ 51 – 60 ปี	20	13.79
อายุ 61 ปี ขึ้นไป	5	3.44
การศึกษา		
ประถมศึกษา	13	8.96
มัธยมศึกษาตอนต้น	39	26.90
มัธยมศึกษาตอนปลาย	56	38.62
ปริญญาตรี	37	25.52
อาชีพ		
เกษตรกรกรรม	53	36.55
รับจ้าง	41	28.28
ค้าขาย	23	15.86
รับราชการ	28	19.32
ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม กคน.		
เข้าร่วมกิจกรรมเป็นครั้งแรก	22	15.17
น้อยกว่า 1 ปี	42	28.97
1 -2 ปี	47	32.41
2 ปีขึ้นไป	34	23.45
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	29	20.00
5,001 – 10,000 บาท	37	25.52
10,001 – 20,000 บาท	45	31.03
20,001 บาท ขึ้นไป	34	23.45

จากตารางที่ 11 ข้อมูลทั่วไปของผู้ร่วมกิจกรรม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรม และรายได้ ผลวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

เพศ พบว่า เป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.93 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 22.07

อายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุจำนวนมากที่สุด คือ อายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.31 รองลงมา มีอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.34 อายุ 21–30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.79 อายุ 51–60 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.79 และอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.10 ตามลำดับ

การศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.62 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 26.90 ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 25.52 และ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 8.96 ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.55 รองลงมาคือ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 28.28 รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 19.32 และค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 15.86 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม กศน. พบว่า ระยะเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม กศน. มากที่สุด 1-2 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.41 รองลงมาคือ ช่วงน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.97 ช่วง 2 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.45 และ เข้าร่วมกิจกรรมเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 15.17

รายได้ต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้มากที่สุด คือ 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.03 รองลงมาคือ รายได้ 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.52 รายได้ 20,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.45 และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของครู กศน. และผู้ร่วมจัดการเรียนรู้

1. ผลที่เกิดกับครู กศน.

ผลที่เกิดกับครู กศน. อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีผลการวิเคราะห์ที่เกิดขึ้นกับครู กศน. ใน 3 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการดำเนินงานของครู กศน.
- 1.2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้
- 1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม ดังตารางที่ 10, 11, และ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 ผลวิเคราะห์ในการดำเนินงานของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความเห็น	ลำดับ
1. ด้านการดำเนินงานของครู กศน.	4.69	0.58	มากที่สุด	2
2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้	4.72	0.62	มากที่สุด	1
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.58	0.54	มากที่สุด	3
รวม	4.68	0.59	มากที่สุด	

จากตารางที่ 12 ผลวิเคราะห์การดำเนินงานของ ครู กศน. อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบ และกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยรวมพบว่า มีผลดำเนินงานในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.72) รองลงมา ด้านการดำเนินงานของครู กศน. (ค่าเฉลี่ย 4.69) และ ด้านการวัดผลและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 4.58)

1.1 ด้านการดำเนินงานของครู กศน. ดำเนินการวัดการดำเนินงานของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการใช้แบบสอบถาม แสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลวิเคราะห์ด้านการดำเนินงานของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความเห็น	ลำดับ
1. ครู กศน. มีความรู้ความเข้าใจและได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ที่นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	4.87	0.58	มากที่สุด	1
2. ครู กศน. ได้ศึกษา สภาพปัญหาและมีความเข้าใจในสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาอาชีพของชุมชนวงน้ำเขียว	4.82	0.52	มากที่สุด	3
3. ครู กศน. สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการในการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	4.84	0.52	มากที่สุด	2
4. ครู กศน. ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	4.55	0.46	มากที่สุด	9
5. ครู กศน. มีส่วนร่วมในการคัดเลือก แหล่งเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้	4.72	0.49	มากที่สุด	5
6. ครู กศน. สามารถส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน	4.57	0.45	มากที่สุด	8
7. ครู กศน. มีความสามารถประสานการร่วมจัดการเรียนรู้กับครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) และผู้นำชุมชน	4.68	0.50	มากที่สุด	6
8. ครู กศน. ส่งเสริมให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงาน	4.48	0.42	มาก	10
9. ครู กศน. ได้พัฒนาตนเองให้มีวิธีจัดกิจกรรม กศน. ที่หลากหลายเชื่อมโยงกัน	4.75	0.54	มากที่สุด	4

10. ครู กศน. มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.63	0.53	มากที่สุด	7
รวม	4.69	0.51	มากที่สุด	

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์อธิบายได้ว่าโดยรวมการดำเนินงานของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นว่า ครู กศน. มีความรู้ความเข้าใจและได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ที่นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.87) รองลงมาคือ ครู กศน. สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการในการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.84) ครู กศน. ได้ศึกษา สภาพปัญหาและมีความเข้าใจในสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาอาชีพของชุมชนวังน้ำเขียว (ค่าเฉลี่ย 4.82) และลำดับสุดท้ายค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ ครู กศน. ส่งเสริมให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 4.48)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนและเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้

1.2 ด้านจัดกระบวนการเรียนรู้ ดำเนินการวัดความรู้และความสามารถของครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการใช้แบบสอบถาม แสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความรู้ความสามารถของครู กศน. ในด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความเห็น	ลำดับ
1. ครู กศน. มีความรู้และสามารถจัดทำแผนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน	4.73	0.64	มากที่สุด	6
2. ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทั้ง 4 ประเภท คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.84	0.72	มากที่สุด	3

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความเห็น	ลำดับ
3. ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้	4.68	0.52	มากที่สุด	7
4. ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้	4.46	0.46	มาก	10
5. ครู กศน. มีการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนอย่างต่อเนื่อง	4.90	0.75	มากที่สุด	1
6. ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรเศรษฐกิจชุมชน	4.54	0.45	มากที่สุด	9
7. ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน	4.87	0.68	มากที่สุด	2
8. ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรการดำรงชีวิตแบบพอเพียง ได้	4.58	0.42	มากที่สุด	8
9. ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรเครือข่าย	4.78	0.56	มากที่สุด	4
10. วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนใน 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้า การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้จากภูมิปัญญา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเหมาะสม	4.75	0.64	มากที่สุด	5
รวม	4.72	0.62	มากที่สุด	

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ห่ออธิบายได้ว่าโดยรวมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นว่า ครู กศน. มีความรู้ความเข้าใจและได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.90) รองลงมาคือ ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.87) ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผล การเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติ การเรียนจากครูผู้สอน (ภูมิปัญญา ผู้รู้ วิทยากร) และ

ผู้นำชุมชน และจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน/ภายนอกกลุ่มได้ (ค่าเฉลี่ย 4.72) และลำดับสุดท้าย ค่าเฉลี่ยระดับมาก ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.48)

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล

ดำเนินการวัดความรู้และทักษะความสามารถของครูในการวัดและประเมินผลที่มีต่อระบบ และกลไกการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน โดยใช้แบบสอบถาม ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ด้านความรู้ความสามารถของครู กศน. ในการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความเห็น	ลำดับ
1. ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ได้	4.86	0.58	มากที่สุด	1
2. ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผล การเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติ การเรียนจากครูผู้สอน (ภูมิปัญญา ผู้รู้ วิทยากร) และ ผู้นำชุมชน และจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน/ภายนอกกลุ่มได้	4.72	0.54	มากที่สุด	3
3. ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลการจัดกระบวนการ เรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรได้ (เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาอาชีพ ชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน)	4.82	0.52	มากที่สุด	2
4. ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลโดยการถอด บทเรียน	4.60	0.46	มากที่สุด	5
5. ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลโดยการวัดผลการ เรียนรู้	4.63	0.49	มากที่สุด	4
6. ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลโดยการสะท้อนผล การเรียนรู้	4.56	0.53	มากที่สุด	6
7. ครู กศน. สามารถติดตามและประเมินผลงานเพื่อ ปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.45	0.42	มาก	8
8. ครู กศน. สามารถสรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ ผลงานได้	4.52	0.46	มากที่สุด	7
รวม	4.58	0.54	มากที่สุด	

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์อธิบายได้ว่าโดยรวมความรู้และทักษะความสามารถของครู กศน. ในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นว่า ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ได้ (ค่าเฉลี่ย 4.86) รองลงมาคือ ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรได้ (เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน) (ค่าเฉลี่ย 4.82) ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทั้ง 4 ประเภท คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.84) และลำดับสุดท้าย ค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ ครู กศน. สามารถติดตามและประเมินผลงานเพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.45)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน สามารถพัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้จัดการเรียนรู้และความสามารถในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ สามารถติดตามและประเมินงานเพื่อพัฒนาปรับปรุงงาน และสามารถสรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ผลงานได้

2. ผลที่เกิดกับครูผู้สอน

ผลที่เกิดกับครูผู้สอน ดำเนินการวัดความรู้ของครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) และผู้นำชุมชน อันเนื่องมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน โดยการสอบถามและสังเกต ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลวิเคราะห์ด้านความรู้ความสามารถของครูผู้สอนในจัดกระบวนการเรียนรู้ใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ประเด็น	ผลการตีค่าความสามารถ N = 145			
	ระบุได้		ระบุไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ครูผู้สอนมีความรู้และความสามารถถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน	45	100	-	-
2. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง	45	100	-	-
3. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถถ่ายทอด และ วิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว	45	100	-	-

ประเด็น	ผลการตีค่าความสามารถ N = 145			
	ระบุได้		ระบุไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. ครูผู้สอนสามารถแนะนำกลุ่มเครือข่ายที่ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพชุมชนได้	45	100	-	-
5. ครูผู้สอนสามารถแนะนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชนและใกล้เคียงได้	45	100	-	-
6. ครูผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ทำแผนการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ได้	45	100	-	-
7. ครูผู้สอนบอกหรือแนะนำวิธีการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพชุมชนได้ เช่น การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ พุทธนามสวด ฟรัง การเพาะเห็ด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การเลี้ยงสัตว์	43	95.56	2	4.44
8. ครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	45	100	-	-
9. ครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการสะท้อนผลการเรียนรู้	45	100	-	-
10. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนทั้ง 4 หลักสูตร	44	97.78	1	2.22

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์อธิบายได้ว่าโดยรวมครูผู้สอนเกินร้อยละ 90 มีความรู้และสามารถอธิบายถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อาชีพเกษตรกรรมและการพัฒนาอาชีพได้ สามารถแนะนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชนและใกล้เคียงได้ มีความรู้และสามารถอธิบายถึงศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้ บอกและอธิบายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้กับชุมชน และมีความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา อีกทั้งการเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนและเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้บริบทและทรัพยากรของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลที่เกิดกับผู้เรียน

ผลที่เกิดกับผู้เรียนอันเนื่องมาจากระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีผลการวิเคราะห์ที่เกิดกับผู้เรียนใน 3 ด้าน ดังนี้

- 3.1 ด้านความรู้ของผู้เรียน (Knowledge)
- 3.2 ด้านทักษะของผู้เรียน (Skill)
- 3.3 ด้านเจตคติของผู้เรียน (Attitude)

3.1 ด้านความรู้ของผู้เรียน (Knowledge) ดำเนินการวัดความรู้ของผู้เรียนจากการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยการสอบถามและสังเกต ดังแสดงในตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ด้านความรู้ความสามารถของผู้เรียนจากการจัดกระบวนการเรียนรู้

ประเด็น	ผลการตีค่าความสามารถ N = 100			
	ระบุได้		ระบุไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้เรียนมีความรู้และสามารถบอกการดำรงชีพและพัฒนาอาชีพชุมชนได้	97	97	3	3.00
2. ผู้เรียนสามารถบอกแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชนได้	100	100	-	-
3. ผู้เรียนมีความรู้และสามารถบอกเรื่องการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงได้	100	100	-	-
4. ผู้เรียนบอกหรือแนะนำวิธีการพัฒนาอาชีพชุมชน ได้ เช่น การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ พุทธานมสด ฝรั่ง การเพาะเห็ด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การเลี้ยงสัตว์	98	98.00	2	2.00
5. ผู้เรียนมีความรู้และสามารถอธิบายเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่	98	96.00	2	4.00

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์อธิบายได้ว่าโดยรวมผู้เรียนเกินร้อยละ 90 มีความรู้และสามารถบอกและอธิบายเกี่ยวกับการดำรงชีพของชุมชน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การประกอบอาชีพและแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถแนะนำอาชีพ/แหล่งเรียนรู้/พัฒนาอาชีพชุมชนและเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ได้

3.2 ด้านทักษะของผู้เรียน (Skill) ดำเนินการวัดทักษะของผู้เรียนจากการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบูรณาการกับวิถีชุมชนวังน้ำเขียว สร้างคนชุมชนพึ่งตนเอง โดยการสอบถามและสังเกต ดังแสดงในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ด้านทักษะความสามารถของผู้เรียนจากการจัดกระบวนการเรียนรู้

ประเด็น	ผลการตีค่าความสามารถ N = 100			
	ระบุเกณฑ์ได้		ระบุเกณฑ์ไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา ความต้องการของตนเองและชุมชนได้	96	96.00	4	4.00
2. ผู้เรียนบอกวิธีการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพ และการพัฒนาอาชีพของตนเองได้	95	95.00	5	5.00
3. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนให้มีรายได้เพิ่มเติมได้	92	92.00	8	8.00
4. ผู้เรียนสามารถหาวิธีการทำอาชีพของชุมชนได้ เช่น การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ การปลูกพุทรานมสด เพาะเห็ด ฝรั่ง การทำปุ๋ยอินทรีย์ การเลี้ยงสัตว์	94	94.00	6	6.00
5. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนได้	93	93.00	7	7.00
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนผลการเรียนรู้	90	90.00	10	10.00
7. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ดำรงชีวิตแบบพอเพียงได้	95	95.00	5	5.00
8. ผู้เรียนสามารถประเมินผลงานตนเองเพื่อพัฒนาปรับปรุงได้	93	93.00	7	7.00

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์อธิบายได้ว่า โดยรวมผู้เรียนเกินร้อยละ 90 มีทักษะและสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา บอกวิธีแก้ไขปัญหา คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การคิดอย่างเป็นระบบ เขียนแผนงานโครงการได้ มีเทคนิควิธีการทำงานและประกอบอาชีพ ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ บูรณาการความรู้สามารถรวมกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุงได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ หรือจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามและพัฒนางานได้

3.3 ด้านเจตคติของผู้เรียน (Attitude) ดำเนินการวัดเจตคติต่อจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการสังเกตและแบบสอบถามจากผู้เรียน 100 คน ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ด้านเจตคติของผู้เรียนจากการจัดกระบวนการเรียนรู้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสม	4.65	0.49	มากที่สุด
2. กิจกรรมที่จัดช่วยให้มีเจตคติที่ดีต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.59	0.49	มากที่สุด
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรคือเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว การพัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน	4.46	0.57	มาก
4. วิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และวิทยากร มีความเหมาะสม	4.71	0.45	มากที่สุด
5. กิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการรวม กลุ่มในการพัฒนาอาชีพชุมชน กลุ่มอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.47	0.50	มาก
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมกับชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	4.42	0.68	มาก
รวม	4.55	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ห้อธิบายได้ว่า โดยภาพรวมผู้เรียนมีเจตคติต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าวิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และวิทยากร มีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.71) รองลงมาคือ หลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.65) กิจกรรมที่จัดช่วยให้มีเจตคติที่ดีต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.59) กิจกรรมที่จัดช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.47) การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรคือเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว กาพัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.46) ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมกับชุมชน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (ค่าเฉลี่ย 4.42) ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรคือเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว กาพัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด จึงอธิบายได้ว่า วิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ ผู้นำชุมชนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรคือเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว กาพัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน มีความเหมาะสม กิจกรรมที่จัดช่วยให้มีเจตคติที่ดีต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพ สามารถทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนว่ามีความเหมาะสมส่งผลต่อการดำรงชีวิตแบบพอเพียง

4. ประเมินผลคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเมินผลคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนของผู้ร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเก็บแบบสอบถามจำนวน 145 ฉบับ นำเสนอปรากฏผลดังตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีต่อการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
1. ปัจจัยดำเนินงาน ได้แก่ นโยบาย หลักสูตร ทรัพยากรชุมชน และบริบทชุมชน ที่นำมาจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม	4.49	0.49	มาก
2. การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีความเหมาะสม	4.55	0.48	มากที่สุด
3. แหล่งเรียนรู้ทั้ง 5 แห่งของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสมที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.90	0.44	มากที่สุด
4. ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. 5 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ การวิเคราะห์ 2) การพัฒนาครู กศน. 3) การจัดทำแผนการเรียนรู้ 4) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ 5) การติดตาม ประเมินผลด้วยการถอดบทเรียน วัดผลการเรียนรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ ปรับปรุง และขยายผล มีความเหมาะสม	4.91	0.52	มากที่สุด
5. หลักสูตรจัดการเรียนรู้ ทั้ง 4 หลักสูตรคือ เศรษฐกิจชุมชนพึ่งน้ำเขียว, การพัฒนาอาชีพชุมชน, การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน มีเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยงเหมาะสม	4.46	0.58	มาก
6. วิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ผู้นำชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม มีความเหมาะสม	4.83	0.51	มากที่สุด
7. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้	4.38	0.49	มาก
8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และวิทยากรให้การส่งเสริมสนับสนุนกลไกการดำเนินงานและการจัดกระบวนการเรียนรู้	4.66	1.42	มากที่สุด
9. การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เวทีเสวนา และการสะท้อนผล การเรียนรู้ มีความเหมาะสมในการนำมาจัดการเรียนรู้	4.81	0.34	มากที่สุด
10. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ตรวจสอบทบทวนปรับปรุงการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพ	4.61	0.52	มากที่สุด
11. การรายงานผล นำเสนอและเผยแพร่ผลงานของผู้เรียน	4.20	0.52	มากที่สุด
12. การพัฒนาระบบและกลไกที่ออกแบบ 7 ขั้นตอนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษานอกระบบให้มีคุณภาพ	4.71	0.36	มากที่สุด
รวม	4.63	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 20 ความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรมโดยภาพรวมเห็นว่าการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ข้อ คือ ข้อ 4. ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.91) รองลงมาคือ ข้อ 3. การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสมต่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 9 ขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 4.90) ข้อ 6.วิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วิทยากร และการเรียนรู้จากกลุ่ม มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.83) ข้อ 9. การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เวทีเสวนา และการสะท้อนผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในการนำมาจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.81) ข้อ 12. ระบบและกลไกที่ออกแบบนี้ใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.71) ข้อ 8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วิทยากร ให้การส่งเสริม สนับสนุน กลไกการดำเนินงานและการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.66) ข้อ 10. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ตรวจสอบทบทวนปรับปรุงการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.61) ข้อ 2. การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.55)

จึงสรุปได้ว่า ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพ

1. ครู กศน. ได้วิธีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนโดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ กับวิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนรู้ประสบการณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วิทยากร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มเครือข่าย สามารถใช้เป็นตัวอย่างสำหรับจัดการเรียนรู้ในพื้นที่อื่น
2. กิจกรรมและแนวปฏิบัติที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ โดยรวมมีความเหมาะสมดี
3. ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนยเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถใช้เป็นแนวทางในบริหารจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาได้
4. แนวทางนี้สามารถใช้ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมกับสังคม ชุมชน ได้ทุกกิจกรรมคือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน การจัดการศึกษาเพื่อ

พัฒนาอาชีพ และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกิจกรรม กศน.ตำบล เป็นต้น

5. ได้แนวทางในการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร เครือข่าย ให้เป็นผู้สอนของชุมชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่จะได้เรียนรู้ สืบทอด อาชีพ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ร่วมกันได้

6. แหล่งเรียนรู้ของชุมชนได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วน

7. ได้แนวทางในการนิเทศติดตามประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ นำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน (2) การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน และ (3) ประเมินคุณภาพระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน พื้นที่ศึกษาและจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 แห่ง คือ บ้านคลองสะท้อน บ้านน้ำซับ บ้านห้วยพรหม บ้านบุไทร และบ้านหนองไม้สัก กลุ่มเป้าหมาย คือ ครู กศน. ครูผู้สอนและผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง รวมจำนวน 145 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นศึกษา ซึ่งในบทนี้มีผลการวิจัย การอภิปรายและข้อเสนอแนะ เรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน
2. การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
3. การประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน จังหวัดนครราชสีมา

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน

ประชาชนมีปัญหาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ต้องการสืบทอดต่อยอดพัฒนาอาชีพด้วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิต ขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี

ครู กศน. มีสภาพปัญหาการจัดการศึกษาต่อเนื่องซึ่งมีกิจกรรมหลากหลายประเภท และจัดการเรียนรู้แบบแยกส่วน ขาดการเชื่อมโยงทุกประเภท ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องเชื่อมโยงกับ

แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร งบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินงาน จึงทำให้ไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2. การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

2.1 ผลการพัฒนาระบบกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน

การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Model) และหลักทฤษฎีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของบลูม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การกำหนดผลที่ต้องการให้เกิดหรือผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) ปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และข้อมูลผลกระทบ (Impact) ซึ่งมีกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและครู กศน. 2) พัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ 3) จัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน 4) จัดการกระบวนการเรียนรู้ 5) ติดตามประเมินผล (การถอดบทเรียน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การสะท้อนผล การเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ ถ่ายทอดและขยายผล)

2.2 ผลการจัดการเรียนรู้

ผลที่เกิดกับครู กศน.

ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. จากผู้ร่วมพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ผู้เรียน ครู กศน. ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) ผู้นำชุมชนและผู้เฝ้าเทศภายใน โดยรวมพบว่า ครู กศน. มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.72) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานของครู กศน. (ค่าเฉลี่ย 4.69) และ ด้านการวัดผลและประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 4.58) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการดำเนินงานของครู กศน.

ด้านการดำเนินงานของครู กศน. ผลการวิเคราะห์อธิบายได้ว่าโดยรวมการดำเนินงานของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นว่า ครู กศน. มีความรู้ความเข้าใจและได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.87) รองลงมาคือ ครู กศน. สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการในการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.84) ครู กศน. ได้ศึกษา สภาพปัญหาและมีความเข้าใจในสภาพปัญหาความต้องการพัฒนาอาชีพของชุมชนวังน้ำเขียว (ค่าเฉลี่ย 4.82) และลำดับสุดท้ายค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ ครู กศน. ส่งเสริมให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 4.48)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอน และเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้

2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน.

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. ผลการวิเคราะห์ห้อธิบายได้ว่าโดยรวมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นว่า ครู กศน. มีความรู้ความเข้าใจและได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ที่นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.90) รองลงมาคือ ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.87) ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติ การเรียนจากครูผู้สอน (ภูมิปัญญา ผู้รู้ วิทยากร) และ ผู้นำชุมชน และจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน/ภายนอกกลุ่มได้ (ค่าเฉลี่ย 4.72) และลำดับสุดท้ายค่าเฉลี่ยระดับมาก ครูกศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.48)

3) ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล ผลการวิเคราะห์ห้อธิบายได้ว่าโดยรวมความรู้และทักษะความสามารถของครู กศน. ในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่เห็นว่า ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ได้ (ค่าเฉลี่ย 4.86) รองลงมาคือ ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรได้ (เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน) (ค่าเฉลี่ย 4.82) ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทั้ง 4 ประเภท คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.84) และลำดับสุดท้าย ค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ ครู กศน. สามารถติดตามและประเมินผลงานเพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.45)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน สามารถพัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้และความสามารถในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ สามารถติดตามและประเมินงานเพื่อพัฒนาปรับปรุงงาน และสามารถสรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ผลงานได้

ผลที่เกิดกับครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร)

ผลการวิเคราะห์ห้อธิบายได้ว่าโดยรวมครูผู้สอนเกินร้อยละ 90 มีความรู้และสามารถอธิบายถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อาชีพเกษตรกรและการพัฒนาอาชีพได้ สามารถแนะนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชนและใกล้เคียงได้ มีความรู้และสามารถอธิบาย

ถึงศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ได้ บอกและอธิบายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพให้กับชุมชน และมีความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา อีกทั้งการเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนสำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการสอนและเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้บริบทและทรัพยากรของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

ด้านความรู้ความสามารถของผู้เรียน ผลการวิเคราะห์หรืออธิบายได้ว่าโดยรวมผู้เรียนเกินร้อยละ 90 มีความรู้และสามารถบอกและอธิบายเกี่ยวกับการดำรงชีพของชุมชน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การประกอบอาชีพและแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถแนะนำอาชีพ/แหล่งเรียนรู้/พัฒนาอาชีพชุมชนและเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ได้

ด้านทักษะของผู้เรียน ผลการวิเคราะห์หรืออธิบายได้ว่า โดยรวมผู้เรียนเกินร้อยละ 90 มีทักษะและสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา บอกวิธีแก้ไขปัญหา คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การคิดอย่างเป็นระบบ เขียนแผนงานโครงการได้ มีเทคนิควิธีการทำงานและประกอบอาชีพ ประยุกต์ใช้องค์ความรู้บูรณาการความรู้สามารถรวมกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุงได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ หรือจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ติดตามและพัฒนางานได้

ด้านเจตคติของผู้เรียน ผลการวิเคราะห์หรืออธิบายได้ว่า โดยภาพรวมผู้เรียนมีเจตคติต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าวิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และวิทยากร มีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.71) รองลงมาคือ หลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.65) กิจกรรมที่จัดช่วยให้มีเจตคติที่ดีต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเฉลี่ย 4.59) กิจกรรมที่จัดช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.47) การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรคือเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว ก้าพัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.46) ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมกับชุมชน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (ค่าเฉลี่ย 4.42) ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์เจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรคือเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว กาพัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด จึงอธิบายได้ว่า วิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ ผู้นำชุมชนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรคือเศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว กาพัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน มีความเหมาะสม กิจกรรมที่จัดช่วยให้มีเจตคติที่ดีต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพ สามารถทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนว่ามีความเหมาะสมส่งผลต่อการดำรงชีวิตแบบพอเพียง

3. ผลการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด จากความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรมโดยภาพรวมเห็นว่าการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ข้อ คือ ข้อ 4. ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.91) รองลงมาคือ ข้อ 3. การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสมต่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 9 ขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 4.90) ข้อ 6.วิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วิทยากร และการเรียนรู้จากกลุ่ม มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.83) ข้อ 9. การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เวทีเสวนา และการสะท้อนผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในการนำมาจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.81) ข้อ 12. ระบบและกลไกที่ออกแบบนี้ใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.71) ข้อ 8. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วิทยากร ให้การส่งเสริม สนับสนุนกลไกการดำเนินงานและการจัดกระบวนการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.66) ข้อ 10. การนิเทศ ติดตามประเมินผลมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ตรวจสอบทบทวนปรับปรุงการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพ(ค่าเฉลี่ย 4.61) ข้อ 2. การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.55)

จึงสรุปได้ว่า ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.1 ผลที่เกิดกับครู กศน. พบว่า ครู กศน. มีแนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกิจกรรมทุกประเภท ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางวิธีจัดเรียนรู้ของครู กศน. ร่วมจัดกับครูผู้สอน ชุมชน มีความรู้และทักษะในการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้, เนื้อหา หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การติดตามประเมินผล รวมทั้งเกิดการพัฒนาในจัดการเรียนรู้กับชุมชนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้พัฒนาอาชีพชุมชน มีทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ผลที่เกิดกับครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) มีความรู้และสามารถในการจัดการเรียนรู้ สามารถประยุกต์ความรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับ ครู กศน. ด้วยการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตร คือ เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

3.3 ผลที่เกิดกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความรู้สามารถนำไป สืบทอด ต่อยอดพัฒนาอาชีพและเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่าย รวมทั้งศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ ผู้เรียนเห็นว่าระบบมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยวิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมและหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสม การรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพ สามารถนำมาใช้พัฒนาอาชีพตนเองและชุมชนได้

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัย “พัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนโดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่” มีประเด็นสำคัญสามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลและอ้างอิงจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพปัญหาความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน: จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีปัญหาการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ต้องการสืบทอดต่อยอดพัฒนาอาชีพด้วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิต ขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ขณะเดียวกัน ครู กศน. มีสภาพปัญหาการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่มีกิจกรรมหลากหลายประเภท และจัดการเรียนรู้แบบแยกส่วน ขาดการเชื่อมโยงทั้ง 4 ประเภท คือ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปัญหาของครู กศน. ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ต้องเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร งบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินงาน จึงทำให้ไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับการนิเทศติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมในพื้นที่ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา คือประชาชน

หรือผู้เรียนส่วนใหญ่ มีปัญหาการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการดำเนินชีวิต มีรายได้ที่ไม่พอเพียงกับการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ขาดหลักปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตไม่สามารถเชื่อมโยงการพัฒนาอาชีพกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการตนเอง การบริหารจัดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการใช้อย่างสิ้นเปลืองทำให้เกิดสภาพเสื่อมโทรม ป่าไม้และแหล่งน้ำถูกทำลายเป็นจำนวนมาก จากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ศูนย์การศึกษาอนุกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว, 2559) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2562) รายงานผลวิจัยการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า มีปัญหาอุปสรรคการจัดการข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่ด้านการศึกษา ความต้องการแรงงานเพื่อการวางแผนจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ขาดการเชื่อมโยงบูรณาการมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณที่ได้รับ ไม่สามารถดำเนินการพัฒนา ผู้บริหาร ครู กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาอย่างทั่วถึง ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยการเชื่อมโยงพัฒนาระบบและกลไกเทคนิควิธีการ ปรับเปลี่ยนและพัฒนากำลังคนหรือครู ให้สามารถเตรียมความพร้อมและจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต บริบทและทรัพยากรชุมชน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสังคมชุมชน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคมชุมชน

2. การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน:

จากการวิจัย พบว่า ระบบกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Model) และหลักทฤษฎีการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของบลูม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การกำหนดผลที่ต้องการให้เกิดหรือผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) ปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และ ข้อมูลผลกระทบ (Impact) ซึ่งมีกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและครู กศน. 2) พัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ 3) จัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน 4) จัดการกระบวนการเรียนรู้ 5) ติดตามประเมินผล (การถอดบทเรียน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การสะท้อนผลการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ ถ่ายทอดและขยายผล) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา รอดแก้ว (2550) วิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในเขตภาคกลาง พบว่า 1) กระบวนการของเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในเขตภาคกลาง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ (1) การตระหนักในปัญหา (2) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล (3) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา (4) การลงมือปฏิบัติ และ (5) การสร้างและการขยายความรู้ โดยกระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดทำแผนชุมชน การจัดเวทีการเรียนรู้ การศึกษาดูงานและการ

ฝึกอบรม ประชุมสัมมนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาลินา บุญแก้ว และนันทกาญจน์ ชินประห์ษฐ์ (2557) ได้วิจัยเรื่องการถอดบทเรียนและวิเคราะห์หัตถ์ลักษณะ ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจนเป็นศูนย์การเรียนรู้ฯ ที่มีการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ โดยมีการดำเนินงาน 5 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชนและสภาพแวดล้อม ชั้นที่ 2 การจัดระบบการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยมีการจัดทำหลักสูตร/หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ โครงการ ชั้นที่ 3 กิจกรรมโรงเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชั้นที่ 4 การดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวิถีชีวิตในการเข้าสู่เส้นทางของอุปนิสัยพอเพียง และ ชั้นที่ 5 การสร้างเครือข่ายและขยายผลจากโรงเรียนสู่ชุมชน ทั้งนี้ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2551) ได้ท้อธิบายถึง การจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการหลักสูตรท้องถิ่น มีหลักการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ อันได้แก่ 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีของทฤษฎีเชิงระบบ 2) การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด 3) การเรียนรู้ตามสภาพจริง 4) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (บุญชม ศรีสะอาด, 2551) ซึ่งงานวิจัยการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนมีความสอดคล้องกับหลักแนวคิดการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว และสามารถนำไปจัดการจัดการศึกษาการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนได้ จึงต้องนำแนวคิดเชิงระบบ (System Model) มาใช้การพัฒนาเพื่อเชื่อมโยงจากสภาพปัญหาและปัจจัยป้อน ที่จะต้องนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้หรือดำเนินงานของ ครู กศน. ให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาต่อยอดอาชีพ มีรายได้เพิ่ม และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

จากการนำระบบและกลไกดังกล่าวมาใช้ จึงได้มีการสอบถามความคิดเห็นของผู้ร่วมกิจกรรม ผลพบว่าโดยภาพรวม ครู กศน. มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานของครู กศน. และ ด้านการวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ บลูม (Bloom, 1956) กล่าวถึงการวางกรอบการพัฒนาการเรียนรู้ คือ ชั้นความเข้าใจ ชั้นการนำไปใช้ และชั้นการสังเคราะห์ต้องสั่งสมเป็นลำดับ

3. ผลการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนโดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า

ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.63 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่ง 3 อันดับแรก คือ ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.91) รองลงมาคือ ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสมที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 4.91) วิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.83) จึงสรุปได้ว่า ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ มีคุณภาพสามารถนำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนได้อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่มีความ

ยืดหยุ่น โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละคน (มาตรา 15(2)) สิ่งสำคัญข้อหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศแวดล้อมสื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (มาตรา 24(5)) ซึ่งในการพัฒนาระบบกลไกการจัดการเรียนรู้ ได้ใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ กับวิถีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนรู้ประสบการณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วิทยากร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มเครือข่าย สามารถใช้เป็นตัวอย่างสำหรับจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนลินี ศรีสารคามจันทร์ตรี (2550) ได้วิจัยปฏิบัติการการออกแบบและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี โดยมีวิธีการการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 8 กิจกรรม คือ 1) การวิเคราะห์ครอบครัวชุมชน 2) การจัดทำแผนงานพัฒนาชุมชน 3) การจัดทำโครงการปฏิบัติการตามแผน 4) การกำหนดความรู้ในการปฏิบัติตามโครงการ 5) การปฏิบัติการ แสวงหาความรู้ตามกำหนด 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ 7) การนำความรู้ไปใช้ในการสร้างงานอาชีพของครอบครัว และ 8) การติดตามตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขข้อบกพร่อง การเรียนรู้ และการทำงานมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้ จากผลการประเมินคุณภาพในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการได้มาก ส่วนผู้นำชุมชนมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการเกิดทักษะการเรียนรู้ในระดับมาก

ผลที่เกิดกับครู กศน. จากการพัฒนากระบวนการและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ส่งผลที่เกิดกับครู กศน. พบว่า ครู กศน. มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกิจกรรมทุกประเภท ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางวิถีจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ร่วมจัดกับครูผู้สอน ชุมชน มีความรู้และทักษะในการจัดทำแนวทางจัดการเรียนรู้, เนื้อหา หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การติดตามประเมินผล สอดคล้องกับงานวิจัยของนลินี ศรีสารคามจันทร์ตรี (2550) ได้วิจัยปฏิบัติการการออกแบบและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน และได้ประเมินคุณภาพในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการได้มาก ส่วนผู้นำชุมชนมีความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการเกิดทักษะการเรียนรู้ในระดับมาก คือ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและไตร่ตรองความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ การประยุกต์ใช้ความรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผลการประเมินตัวบ่งชี้ความสำเร็จ พบว่า ครอบครัวที่เข้าร่วมโครงการมีการเพิ่มพูนรายได้ฐานะเศรษฐกิจดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตของบุคคลดีขึ้น และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพขึ้น ซึ่งงานวิจัยสุณีรัตน์ ปัตถาทุม ธีระ ภูติ และ ศักดิ์สิทธิ์ฤทธิกลิ่น (2557) วิจัยเรื่องการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ได้เสนอแนวทางการ

ดำเนินงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล พบว่าสำหรับ ครู กศน. มีแนวทางพัฒนา 3 ด้าน 1) ด้านการบริหารจัดการ ควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร คณะกรรมการ กศน.ตำบล จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน 2) ด้านการมีส่วนร่วม จัดทำทำเนียบภาคีเครือข่ายในระดับตำบล สร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ประสานงาน ขอความร่วมมือจากภาคี เครือข่ายองค์กรชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) ด้านการนิเทศ ติดตามและรายงานผล ควรจัดทำแผนการนิเทศ ติดตามผล ประสานงานภาคีเครือข่าย ร่วมนิเทศ ติดตามผล ประชุมวิเคราะห์ และสรุปผลการนิเทศ นำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงาน การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล เพื่อเป็นแนวทางให้กับ ครู กศน.ตำบล มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความรู้สามารถนำไป สืบทอด ต่อยอดพัฒนาอาชีพ และเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่าย รวมทั้งศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ได้ ผู้เรียนเห็นว่าระบบมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยวิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมและหลักสูตรการจัดการกระบวนการเรียนรู้มีความเหมาะสม การรวมกลุ่มในการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่ม สามารถนำมาใช้พัฒนาอาชีพตนเองและชุมชนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีयर เพชรบำรุง (2558) ได้ศึกษาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน: ศึกษากรณีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตำบลโมถ่าย อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ทางการเกษตรในแต่ละฐานที่ทางศูนย์จัดขึ้นสามารถชี้ให้เห็นถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของการเรียนรู้และการฝึกทักษะอาชีพทางการเกษตรที่ช่วยส่งผลให้เกิดการพึ่งตน การจัดการตนเอง การสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคครัวเรือนและชุมชนได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีธรา เสี่ยวศิริทิพย์ (2557) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนหนองตาเข้มนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า 1) ผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการลดรายจ่าย และด้านการเอื้ออาทร ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ครู กศน. ได้วิธีการจัดการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาต่อเนื่องด้วยการเชื่อมโยงการจัดกิจกรรมทุกประเภท และร่วมจัดการเรียนรู้กับ ครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) ผู้นำชุมชนโดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ กับวิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนรู้ประสบการณ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน วิทยากร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มเครือข่าย ซึ่งการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและความสามารถในการพัฒนาอาชีพและต่อยอดอาชีพได้ และสามารถใช้เป็นตัวอย่างสำหรับจัดการเรียนรู้ในพื้นที่อื่น

2) ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ ทั้งในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน สามารถใช้ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ร่วมกับสังคม ชุมชน ได้ทุกกิจกรรมคือ การจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพ และการจัดการศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต การจัดการศึกษาพัฒนาสังคมและชุมชน การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกิจกรรม กศน.ตำบล เป็นต้น

4) ผลจากการวิจัย ได้แนวทางในการยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร เครือข่าย ให้เป็นครูผู้สอนของชุมชนและสถานศึกษา ซึ่งประชาชนในพื้นที่จะได้เรียนรู้ สืบทอดอาชีพหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ร่วมกันได้

5) จากผลการวิจัย ได้แหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว 5 แห่ง เพื่อใช้พัฒนาอาชีพชุมชน ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเกิดประโยชน์กับทุกภาคส่วน ดังนี้ (1) การปลูกพุทราหนามสด บ้านคลองสะทอน ตำบลวังหมี (2) การปลูกผักปลอดสารพิษ บ้านน้ำซับ ตำบลไทยสามัคคี (3) การปลูกพืชเศรษฐกิจ บ้านห้วยพรหม ตำบลอุดมทรัพย์ (4) การปลูกเห็ดสุขภาพ บ้านบุไทร ตำบลไทยสามัคคี และ (5) การเลี้ยงสัตว์ บ้านหนองไม้สั๊ก ตำบลระเริง

6) จากผลการวิจัย ในกระบวนการจัดทำแผนเรียนรู้ โดยผู้ร่วมกิจกรรมเห็นควรให้มีการใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ในประเภทการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ การศึกษาพัฒนาอาชีพ การศึกษาพัฒนาทักษะชีวิต และการศึกษาพัฒนาสังคมชุมชน มีจำนวน 4 หลักสูตรคือ (1) หลักสูตรเศรษฐกิจชุมชน (2) หลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน (3) หลักสูตรการดำรงชีวิตแบบพอเพียง (4) หลักสูตรเครือข่ายชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่นำมาใช้กับชุมชนเพื่อยกระดับความรู้ ทักษะและความสามารถในการพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพชุมชนได้

7) ได้แนวทางในการนิเทศติดตามประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ (การถอดบทเรียน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การสะท้อนผลการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ ถ่ายทอดและขยายผล) นำไปปรับปรุงพัฒนาการติดตามประเมินการจัดการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

8) สำนักงานการศึกษานอกระบบและอัธยาศัย ควรกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษาได้มีชุมชนต้นแบบในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ที่เชื่อมโยงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชนไปใช้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ครู กศน. ลดภาระงานของครู ลดระยะเวลาการดำเนินงานและเป็นการทำงานร่วมกับชุมชนแท้จริง ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เกิดคุณภาพ และยังเกิดผลต่อประชาชนและผู้เรียนได้รับความพึงพอใจตรงกับสภาพปัญหาความต้องการ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาการพัฒนาาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน ในพื้นที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบและนำไปใช้ หรือแลกเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการ แนวคิด ที่จะเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ต่อไป
- 2) ควรศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. สำหรับการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทุกแห่งในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) เพื่อส่งเสริม พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.ให้เกิดประสิทธิภาพ
- 3) ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ หรือองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน ในการจัดการศึกษาประเภทอื่น ๆ
- 4) ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษากับภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือชุมชน เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่จะส่งผลต่อประชาชนและนำไปสู่สังคม ชุมชน มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามยุทธศาสตร์ของชาติ
- 5) ควรศึกษาแนวทางการติดตามประเมินผลในแต่ละประเภท เช่น การถอดบทเรียน การวัดผลประเมินผล การสะท้อนผลการเรียนรู้ การปรับปรุงพัฒนา การถ่ายทอดและขยายผล ในการจัดการศึกษาประเภทอื่น ๆ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน. **แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน, หน่วยศึกษานิเทศก์ **แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2546.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **คู่มือการจัดการศึกษา ต่อเนื่อง.** กรุงเทพฯ : รังษีการพิมพ์, 2555.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **คู่มือการจัดการศึกษา ต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2559).** กรุงเทพฯ : รังษีการพิมพ์, 2559.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **คู่มือการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมประชาชน.** กรุงเทพฯ : รังษีการพิมพ์, 2559.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **คู่มือการอบรม วิทยากรกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำแผนการเรียนรู้รายบุคคล. ม.ป.ท., 2559.**
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **ยุทธศาสตร์และจุดเน้น การดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2559.** กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2559.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **ยุทธศาสตร์และจุดเน้น การดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2560.** กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. **เอกสารวิชาการ ประกอบการประชุมเนื่องในวันที่ระลึกสากลแห่งการเรียนรู้หนังสือ พ.ศ. 2554.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตร, 2554.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561).** ม.ป.ท., 2552. (เอกสารอัดสำเนา)
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ยกย่องครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่น อย่างครบวงจร.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2551.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.
- กรมพัฒนาชุมชน. **คู่มือปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2547.
- กรมพัฒนาชุมชน. **คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2559.
- กาญจนา รอดแก้ว. **การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในเขตภาคกลาง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. **สถิติสำหรับงานวิจัย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์ และคณะ. **วิถีชุมชน คู่มือการเรียนรู้ที่ทำงานชุมชนง่ายได้ผลและสนุก**. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ, 2548.
- คณิต จิตเจริญทวีโชค. **คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรีเขต 1**. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2548.
- ศิริบุร จงวุฒิเวทย์ และ มาเรียม นิลพันธ์. **รายงานการวิจัยการศึกษาและจัดทำคู่มือปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม(อส.มส.)**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.
- โครงการส่งเสริมกิจกรรมไร้สารพิษอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. **เอกสารประกอบกิจกรรมการเรียนรู้โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนต้นแบบคุณธรรมจริยธรรม ชุมชนวังน้ำเขียว**. กรุงเทพฯ : ฟ้าอภัย, 2550.
- จตุพร ศิริอุดม. **การจัดการความรู้เรื่องการเกษตรปลอดภัยของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตำบลวังหิน อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา**. รายงานการศึกษาอิสระปรัชญารัฐประศาสนศรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. **แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน : ข้อเสนอทางทฤษฎีในบริบทต่างสังคม**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์บุ๊กเซ็นเตอร์, 2544.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. **การบริหารระบบงานสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา : ห้องสมุดสื่อโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- ฐิติมาภรณ์ พงศ์จันทร์. **การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.
- ทงศักดิ์ คุ่มไชนะ. **หลักการพัฒนาชุมชน**. ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2540.
- ทรงชัย ชัยนงาน. **การพัฒนาหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งสร้างชาติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดอุดรธานี**. รายงานวิจัย, 2547.
- ทองอยู่ แก้วไทรฮะ. **แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ**. ม.ป.ท., 2543. (เอกสารอัดสำเนา)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทิศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ทิศนา แคมมณี. ถอดรหัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การสอนกระบวนการคิด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- ธีระชัย บุรณ์โชติ. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อัมรินทร์, 2543.
- นลินี กังศิริกุล. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรียนและรู้จากวงน้ำเขียว. กรุงเทพฯ : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.), 2547.
- นิลมณี พิทักษ์. เอกสารประกอบการสอนวิชาโรงเรียนกับชุมชน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ม.ป.ท., 2551.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2553.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. “การเรียนรู้แบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.” วารสารวิชาการ. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์/2546) : 12- 19. เดือนกุมภาพันธ์ 2546.
- ประดับ เรืองมาลัย. หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2542.
- ปราณี กรุณวงษ์. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโมเดลชิปปาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนวัดแสงสรรค์. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2546.
- ปริญกร เพชรบำรุง. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน : ศึกษาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนตำบลโมถ่าย อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปรัชญารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2558.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. การพัฒนาคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประชานุเคราะห์ 38 จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2551.
- พินิจ คาคพันโน. “งานวิจัยท้องถิ่นการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก บทเรียนจากโรงเรียนบ้านกุดระวีและโรงเรียนบ้านกุดเสถียร”. วารสารงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น. ปีที่ 14 ฉบับที่ 5 ประจำเดือนกันยายน – ตุลาคม 2556.
- มงคล ลีลาธนากร. คู่มือประกอบการสอนหลักสูตรการใช้โปรแกรมประมวลผลของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- มนตรี ชมชื่น. คู่มือการทดลองลายผ้าตีนจกไท-ยวน จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- เยาวภา อุตสาห์ฤทธิ. คู่มือครู การดำเนินงานตามระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนประสาทรัฐประชากิจ สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรเจริญทัศน์ จำกัด, 2539.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รัชตา แยมพุทธคุณ. การสร้างเครื่องมือชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง: ศึกษารณพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557.
- เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์. การสร้างและพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงาน : เอกสารประกอบการอบรมวันที่ 20 มกราคม 2553. ขอนแก่น : สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สืบค้นวันที่ 14 มีนาคม 2560 จาก <http://www.library.kku.ac.th/kmlib/?p=150.>, 2553.
- วนิดา ฤทธิ์เจริญ. การพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
- วรรณิ์ ติวกุล. รายงานการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างประชาคม เพื่อพัฒนาอาชีพของชาวสวนน้ำตลมะพร้าว: กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม, 2550.
- วรเดช จันทรศร อรรถ สมร่าง ธันวา จิตต์สงวน และพิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ม.ป.ท., 2551.
- วรเดช จันทรศร. การจัดการภาครัฐตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2554.
- วัลย์วัลล พุ่มพิงพุทธ. การพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต. สารนิพนธ์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- วิทยา จันทรแดง. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน. ดุษฎีนิพนธ์ รพ.ด. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2555.
- วิเศษณ์ ชินวงศ์. “การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.” วารสารวิชาการ. 4(5) : 22-29. พฤษภาคม 2544.
- วีธรา เตียวศิริทรัพย์. การศึกษาผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนหนองตาเข้มีอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2557.
- ศาลินา บุญเกื้อ และนันทนากาญจน์ ชินประห์ษฐ์. รายงานการวิจัย การถอดบทเรียนและวิเคราะห์อัตลักษณ์ ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2557.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. เส้นทางความก้าวหน้าของข้าราชการครู : คู่มือการจัดทำแผนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอมพันธ์, 2537.
- ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะ. วิจัยและพัฒนากระบวนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยอาศัยแนวทางพระบรมราโชวาท เรื่องคุณธรรม 4 ประการ เป็นพื้นฐานการเรียนรู้สู่วิถี “เศรษฐกิจพอเพียง”. ม.ป.ท., 2560.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว. **แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2559.**
นครราชสีมา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว, 2559.
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว. **แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2560.**
นครราชสีมา : ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว, 2560.
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว. **สรุปผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2559.** นครราชสีมา: ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว, 2559.
- สมคิด พรหมจ้อย และคณะ. **เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้ ความอยู่รอดของชุมชนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง.** กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- สมชาย ศรีเอียต. **การพัฒนาชุมชนแบบพึ่งตนเองศึกษากรณีแหล่งเรียนรู้การเกษตรเพื่อการพึ่งตนเองและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นบ้านคลองทุเรียน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.
- สมบูรณ์ มุติมาลัย. **การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ โรงเรียนนุแกรงวิทยาคม อำเภอจอมพระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1,** ม.ป.ท., 2548.
- สมนึก ภัททิพยธนี. **การวัดผลการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์, 2551.
- สมพงษ์ จิตระดับ, สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล และคณะ. **การประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ตามแนว พรบ. ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551.** กรุงเทพฯ : รังสีการพิมพ์, 2556.
- สมพงษ์ บัวแย้ม (ผู้เรียบเรียง). **เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรยั่งยืน.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พงษ์สาส์น, ม.ป.ป.
- สามารถ ปรงสุวรรณ. **การพัฒนาคู่มือในโรงเรียนทหารช่าง.** สารนิพนธ์ กศ.ม.(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- สุดสวาท สงปริดา. **รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการออกแบบและพัฒนาระบบการจัดกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้สู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน บ้านปะอ่าว จังหวัดอุบลราชธานี.** รายงานการวิจัย, 2548.
- สุนีรัตน์ ปัตถาทุม อีระ ภูดี และ ศักดิ์สิทธิ์ฤทธิธินัน. “การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลสังักัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมุกดาหาร.” วารสารนครพนม. 4(2) : 60-65. พฤษภาคม – สิงหาคม, 2557.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. **จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์, 2555.
- เสรี พงศ์พิศ. **ยุทธวิธีเพื่อประชาชนเข้มแข็งโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต.** กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2548.
- เสรี ลีลาลัย. “ทำไมต้อง “เศรษฐกิจชุมชน”. วารสารรามคำแหง. 1 (84) : 83-91, 2545.
- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. **เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เรื่ององค์ความรู้และภูมิปัญญาของศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน.** ม.ป.ท., 2551.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 เรื่อง 117 อาชีพเกษตรกรรมทางเลือก. ม.ป.ท., 2552.
- สำนักผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาที่ 8 นครราชสีมา. การนำแนวทางพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 14. ม.ป.ท., 2550.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินการยกย่องครูภูมิปัญญาไทยในการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นอย่างครบวงจร. กรุงเทพฯ : หจก.วี.ที.ซี.คอมบิวนิเคชั่น, 2551.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 13 นครราชสีมา. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. การวิจัยเรื่องการติดตามการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาระดับภาค สำนักงานศึกษาธิการภาค 13. นครราชสีมา : กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนา, 2562.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. เอกสารวิชาการประกอบการประชุมเนื่องในวันทีระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร, 2554.
- อร่าม เสือเดช. คู่มือการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดช้างเผือก. สารนิพนธ์ กศ.ม.(บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- อรรถญา สุธาสิโนบล. “การสอนแบบบูรณาการ.” วารสารวิชาการ. 2 (12) : 27 – 30. ธันวาคม 2545.
- อุดมพร อมรธรรม. (ผู้เรียบเรียง) ปรัชญาการเศรษฐกิจพอเพียง พระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2559.
- อุดมพร อมรธรรม. (ผู้เรียบเรียง) ปรัชญาการศึกษา พระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2559.
- อำนาจ แก้วรักษ์. การพัฒนาคู่มือจากการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโครงการบ้านมิตรภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนสภาราชินี 2. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2560. จาก <http://kusolsuksa.com>
- Holloway, John H. **Extracurricular activities and student motivation.** 2002. Retrieved May 21. 2016, From <http://www.file/result single maincontentframe>
- Momissey, Kathleen M. and Ronald Jay Wemer-Wilson. **The Relationship Between Out-Of-School Activities and Positive Youth Development : an Investigation of the Influences Of Communities and Family.** 2005 Retrieved May 21. 2016, From <http://nwwed.hwwisonweb.com>

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. รศ. ดร.สุทนต์ ศรีไสย์ อาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวัดผลประเมินผล
2. ผศ.ดร.ศักดิ์ชัย ภูเจริญ รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านการบริหาร
3. นายทวีศักดิ์ เทียงธรรม ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ สำนักงาน กศน. จังหวัดนครราชสีมา
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวัดผลประเมินผล
4. ดร.สัมพันธ์ บุญเรือง ผู้อำนวยการวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและการวัดผลประเมินผล
5. นายอำนาจ หมายยอดกลาง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเป็นประธานกลุ่มกสิกรรมไร้สารพิษ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๘๓

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ตำบลวังน้ำเขียว
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๓๗

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ. ดร.สุทนต์ ศรีไสย์ อาจารย์ผู้สอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้วย นายมาโนช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการเรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการในการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาในการตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาโนช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

งานบุคลากร กลุ่มอำนวยการ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

โทรสาร ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๘๔

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ตำบลวังน้ำเขียว
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๓๗

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ศักดิ์ชัย ภูเจริญ รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ด้วย นายมานิช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการในการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาในการตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบคุนมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

งานบุคลากร กลุ่มอำนวยการ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

โทรสาร ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๘๕

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ตำบลวังน้ำเขียว
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๓๗

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายทวีศักดิ์ เทียงธรรม ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดนครราชสีมา

ด้วย นายมานิช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการเรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการในการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาในการตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบคุนมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

งานบุคลากร กลุ่มอำนวยการ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

โทรสาร ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๘๖

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ตำบลวังน้ำเขียว
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๓๗

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สัมพันธ์ บุญเรือง ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นายมานิช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการเรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการในการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงใคร่ขออนุญาตแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาในการตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

งานบุคลากร กลุ่มอำนวยการ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

โทรสาร ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๘๗

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ตำบลวังน้ำเขียว
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๓๗

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอำนาจ หมายยอดกลาง ประธานกลุ่มกิจกรรมไร้สารพิษ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ด้วย นายมานิชฐ์ ลาภจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการทำวิจัยปฏิบัติการเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้ของ ครู กศน. โดยใช้
ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งในการ
วิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสมของระบบการ
จัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการในการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว พิจารณา
แล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงใคร่
ขออนุญาตแต่งตั้งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาในการตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้อง เหมาะสม
ของระบบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิชฐ์ ลาภจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

งานบุคลากร กลุ่มอำนวยการ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

โทรสาร ๐๔๔-๓๗๙๐๒๙

ภาคผนวก ค
เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ศึกษาการระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

1.1 ประเด็นอภิปรายความคิดเห็นต่อระบบและกลไกเกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความยากง่ายในการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน.

1.2 แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

2. เครื่องมือแบบบันทึกการสนทนา

2.1 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

3. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน

3.2 การสัมภาษณ์ ผลที่เกิดขึ้น จากการเรียนรู้ตามระบบและกลไกจัดการเรียนรู้

ประเด็นการอภิปราย

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาการระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

ประเด็นอภิปรายความคิดเห็นต่อระบบและกลไกเกี่ยวกับ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความยากง่ายในการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน.

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว

รูปแบบวิธีการ : 1. พบผู้เชี่ยวชาญ

2. การพูดคุย อภิปราย

3. ถ้ามประเด็นที่จะช่วยพิจารณากระบวนและกลไกส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

1. ปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานจัดการเรียนรู้ สามารถช่วยส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

2. กระบวนการและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยมีกิจกรรมและขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน 5 กิจกรรม (1. ศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและครู กศน. 2. พัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ 3. จัดทำแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน 4. จัดการกระบวนการเรียนรู้ 5. ติดตามประเมินผล -การถอดบทเรียน การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การสะท้อนผลการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ ถ่ายทอดและขยายผล) สามารถส่งเสริมให้ให้ครู กศน. นำไปจัดกระบวนการเรียนนำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้หรือไม่ อย่างไร

3. การใช้วิธีการจัดการวิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถนำมาใช้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพได้หรือไม่ อย่างไร

4. ระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ทั้ง 5 องค์ประกอบคือ การกำหนดผลที่ต้องการให้เกิดหรือผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) ปัจจัยนำเข้า (Input) ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) และ ข้อมูลผลกระทบ (Impact) มีความเหมาะสมในการนำมาใช้จัดกระบวนการเรียนรู้หรือไม่ สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชนหรือไม่ อย่างไร

5. ระบบและกลไกที่ออกแบบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม และความยากง่ายในการนำมาใช้จัดการเรียนรู้ของครู กศน. ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้หรือไม่ อย่างไร

แบบสัมภาษณ์
ความคิดเห็นต่อระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน ไปใช้

รูปแบบวิธีการ : 1. ลงพื้นที่พบผู้เชี่ยวชาญ
 2. สัมภาษณ์แบบเจาะลึก
 3. สัมภาษณ์ประเด็นที่จะช่วยพิจารณาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้

1. ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบและกลไกที่ออกแบบในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพ
 ชุมชนอย่างไร และระบบและกลไกนี้ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายได้
 หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. วิธีจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็น
 พื้นการเรียนรู้ โดยครู กศน. ได้ดำเนินการ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนจัดกระบวนการเรียนรู้ และวัดผล
 ประเมินผลมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และวิธีการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน 4 วิธีคือ การศึกษาค้นคว้า
 การปฏิบัติ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. การใช้กระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. ร่วมกับครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) และผู้นำชุมชน
 เป็นผู้ร่วมจัดการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้จัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่องที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้
 หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
การวิเคราะห์ชุมชน และความคิดเห็นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน.

วัตถุประสงค์ : เพื่อสนทนาวิเคราะห์ชุมชน และความคิดเห็นในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน แล้วนำข้อสรุปที่ได้ไปวิเคราะห์และออกแบบระบบและกลไกจัดการเรียนรู้

รูปแบบวิธีการ :

1. ลงพื้นที่พบปะกลุ่มผู้นำชุมชน ประชาชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้ง ครู กศน.
2. การพูด ค่อย แลกเปลี่ยนเรียนรู้การสนทนากลุ่ม
3. ถามประเด็นที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

ฉบับที่ 1 : ประเด็นการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน และการออกแบบระบบและกลไก

1. ชุมชนมีเศรษฐกิจชุมชนและการประกอบอาชีพเป็นอย่างไรบ้าง
2. สภาพปัญหาของชุมชนท้องถิ่นมีอะไรบ้าง
3. ผลที่ต้องการพัฒนาและให้มีเกิดขึ้นในชุมชน
4. การจัดการศึกษาของ กศน. ควรทำอย่างไร เพื่อช่วยเหลือชุมชน ในการพัฒนาอาชีพชุมชน
5. ปัจจัยในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

ฉบับที่ 2 : ประเด็นการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการจัดการเรียนรู้ของครู กศน.

1. การจัดการศึกษาของ กศน. ที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอาชีพชุมชน ควรเป็นอย่างไร
2. การจัดการศึกษาต่อเนื่องปัจจุบันเป็นอย่างไร
3. ครู กศน. มีปัญหา ความต้องการจัดการเรียนรู้อย่างไร อะไรบ้าง
4. การใช้คู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน
5. สรุปผลการดำเนินงาน

ฉบับที่ 3 : ประเด็นความเป็นไปได้ในการนำระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. มาใช้ในการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่เชื่อมโยงทุกกิจกรรม

1. การได้รับของครู กศน.
2. การได้รับของครูผู้สอนและผู้เรียน
3. ความเหมาะสมของกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนการจัดการเรียนรู้
4. ความสอดคล้องของนโยบาย กฎระเบียบ

แบบบันทึกการสังเกต

ผลที่เกิดขึ้นจากการนำระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. ไปใช้

วัตถุประสงค์ : เพื่อบันทึกการสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการนำระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

รูปแบบวิธีการ : 1. ลงพื้นที่พบครู กศน. ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน และผู้เรียน

2. สังเกต สัมภาษณ์ พูดคุย

3. สังเกต และถามประเด็นกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนกระบวนการที่จัดขึ้น

1. ปฏิกริยาโต้ตอบของครู กศน. ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน และผู้เรียน ที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. กิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3. กิจกรรมที่จัดเกิดกับใครบ้าง เป็นอย่างไร

- ครู กศน. ....

- ครูผู้สอน .....

- ผู้เรียน .....

4. สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

5. แนวทางการแก้ปัญหา

.....

.....

.....

ลงชื่อ ..... ผู้บันทึก

(.....)

วัน.....เดือน.....พ.ศ. ....

แบบสัมภาษณ์

ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

วัตถุประสงค์ : เพื่อสอบถามผลที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน

รูปแบบวิธีการ : 1. ลงพื้นที่พบครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียน
2. สัมภาษณ์ พูดคุยกับครู กศน. ครูผู้สอน และผู้เรียน
3. ถามประเด็นผลที่เกิดขึ้น

จากการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครู กศน. นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน เกิดผลกับใครอย่างไรบ้าง

1. ผลที่เกิดขึ้นครู กศน. หรือไม่ อย่างไร

- .....
- .....
- ด้านการศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและครู กศน.....
  - ด้านการได้รับการพัฒนาเพื่อจัดการเรียนรู้.....
  - ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้.....
  - ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้.....
  - ด้านการติดตามประเมินผล.....

2. ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอนหรือไม่ อย่างไร

- .....
- .....

3. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนหรือไม่ อย่างไร

- .....
- .....
- .....

4. ผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา(กศน.) หรือไม่ อย่างไร

- .....
- .....
- .....

ลงชื่อ ..... ผู้บันทึก
(.....)

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน.
โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่
การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา และผลการ
วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ผลการประเมินคุณภาพระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. และเพื่อประเมินคุณภาพระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

2. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลความคิดเห็นของครู กศน. และร่วมจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะถูกรักษาเป็นความลับ และไม่สามารถระบุตัวตนได้ จะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใด ไม่มีผลกระทบต่อท่าน โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามสภาพความเป็นจริงลงในช่องว่างที่กำหนด ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัย โดยนำไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนโดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายมานิช ลากิจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
สำนักส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา

แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

- ( ) ต่ำกว่า 20 ปี
 ( ) อายุ 21 – 30 ปี
 ( ) อายุ 31 – 40 ปี
 ( ) อายุ 41 – 50 ปี
 ( ) อายุ 51 – 60 ปี
 ( ) อายุ 61 ปี ขึ้นไป

3. การศึกษา

- ( ) ประถมศึกษา
 ( ) มัธยมศึกษาตอนต้น
 ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ( )ปริญญาตรี

4. อาชีพ

- ( ) เกษตรกรรม
 ( ) รับจ้าง
 ( ) ค้าขาย
 ( ) รับราชการ

5. ระยะเวลาที่เข้าร่วมกิจกรรม กศน.

- ( ) เข้าร่วมกิจกรรมเป็นครั้งแรก
 ( ) น้อยกว่า 1 ปี
 ( ) 1 -2 ปี
 ( ) 2 ปีขึ้นไป

6. รายได้ต่อเดือน

- ( ) ต่ำกว่า 5,000 บาท
 ( ) 5,001 – 10,000 บาท
 ( ) 10,001 – 20,000 บาท
 ( ) 20,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลความคิดเห็นของครู กศน. และผู้ร่วมจัดการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นในเรื่องนั้นๆ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ความหมายด้านความคิดเห็น

ระดับ 5	หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการดำเนินงานของครู กศน.						
1	ครู กศน. มีความรู้ความเข้าใจและได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน					
2	ครู กศน. ได้ศึกษา สภาพปัญหาและมีความเข้าใจในสภาพปัญหา ความต้องการพัฒนาอาชีพของชุมชนวังน้ำเขียว					
3	ครู กศน. สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการในการจัดการศึกษาต่อเนื่องที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน					
4	ครู กศน. ได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน					
5	ครู กศน. มีส่วนร่วมในการคัดเลือก แหล่งเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล เพื่อนำไปจัดการเรียนรู้					
6	ครู กศน. สามารถส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน					
7	ครู กศน. มีความสามารถประสานการร่วมจัดการเรียนรู้กับครูผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร) และผู้นำชุมชน					
8	ครู กศน. ส่งเสริมให้ชุมชน ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงาน					
9	ครู กศน. ได้พัฒนาตนเองให้มีวิธีจัดกิจกรรม กศน. ที่หลากหลายเชื่อมโยงกัน					
10	ครู กศน. มีความมุ่งมั่นในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน.						
1	ครู กศน. มีความรู้และสามารถจัดทำแผนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน					
2	ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทั้ง 4 ประเภท คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน รวมทั้งการจัดการกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
3	ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้					
4	ครู กศน. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้					
5	ครู กศน. มีการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
6	ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรเศรษฐกิจชุมชน					
7	ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน					
8	ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรการดำรงชีวิตแบบพอเพียงได้					
9	ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในหลักสูตรเครือข่าย					
10	วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนใน 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้า การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้จากภูมิปัญญา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีความเหมาะสม					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการวัดและประเมินผลของครู กศน.						
1	ครู กศน. มีความรู้และความสามารถในการวัดผลประเมินผล การเรียนรู้ได้					
2	ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผล การเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติ การเรียนจากครูผู้สอน (ภูมิปัญญา ผู้รู้ วิทยากร) และ ผู้นำชุมชน และจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายใน/ภายนอกกลุ่มได้					
3	ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้ง 4 หลักสูตรได้ (เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน)					
4	ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลโดยการถอดบทเรียน					
5	ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลโดยการวัดผลการเรียนรู้					
6	ครู กศน. สามารถวัดและประเมินผลโดยการสะท้อนผลการเรียนรู้					
7	ครู กศน. สามารถติดตามและประเมินผลงานเพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้					
8	ครู กศน. สามารถสรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ผลงานได้					

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และความเชื่อมั่นแบบสอบถามของการพัฒนาระบบและ
กลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่นำสู่
การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
6	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
11	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และความเชื่อมั่นแบบสอบถามของการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
26	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
28	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง

จากตารางผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความเหมาะสม และเป็นไปได้ของผลที่เกิดกับ ครู กศน. อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมาโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.80 – 1.00 จำนวน 28 ข้อ จึงมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้
ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น	
	$\bar{X}$	S.D.
1	4.87	0.58
2	4.82	0.52
3	4.84	0.52
4	4.55	0.46
5	4.72	0.49
6	4.57	0.45
7	4.68	0.50
8	4.48	0.42
9	4.75	0.54
10	4.63	0.53
11	4.73	0.64
12	4.84	0.72
13	4.68	0.52
14	4.46	0.46
15	4.90	0.75
16	4.54	0.45
17	4.87	0.68
18	4.58	0.42
19	4.78	0.56
20	4.75	0.64
21	4.86	0.58

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้
ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น	
	$\bar{X}$	S.D.
22	4.72	0.54
23	4.82	0.52
24	4.60	0.46
25	4.63	0.49
26	4.56	0.53
27	4.45	0.42
28	4.52	0.46

จากตารางค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาระบบและ
กลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
เท่ากับ 0.854

ภาคผนวก จ

แบบสอบถามและผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

และความเชื่อมั่นแบบสอบถามของครูผู้สอน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ประเด็น	ผลการตีค่าความสามารถ N = ...			
	ระบุได้		ระบุไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ครูผู้สอนมีความรู้และความสามารถถ่ายทอดความรู้ ฝึกปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในหลักสูตรพัฒนาอาชีพชุมชน				
2. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง				
3. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถถ่ายทอด และวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว				
4. ครูผู้สอนสามารถแนะนำกลุ่มเครือข่ายที่ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพชุมชนได้				
5. ครูผู้สอนสามารถแนะนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชนและใกล้เคียงได้				
6. ครูผู้สอนแนะนำให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ทำแผนการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ได้				
7. ครูผู้สอนบอกหรือแนะนำวิธีการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพชุมชนได้ เช่น การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ พุทธนามสด ฝรั่ง การเพาะเห็ด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การเลี้ยงสัตว์				
8. ครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้				
9. ครูผู้สอนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการสะท้อนผลการเรียนรู้				
10. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการวัดผลประเมินผลผู้เรียนทั้ง 4 หลักสูตร				

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
และความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ของครูผู้สอน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง

จากตารางผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความเหมาะสม และเป็นไปได้ของผลที่เกิดกับ ครูผู้สอน อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.80 – 1.00 จำนวน 10 ข้อ จึงมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถามและผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

และความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ของผู้เรียน ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ

ประเด็น	ผลการตีค่าความสามารถ N =.....			
	ระบุได้		ระบุไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านความรู้ของผู้เรียน (Knowledge)				
1. ผู้เรียนมีความรู้และสามารถบอกการดำรงชีพและพัฒนาอาชีพชุมชนได้				
2. ผู้เรียนสามารถบอกแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในชุมชนได้				
3. ผู้เรียนมีความรู้และสามารถบอกเรื่องการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงได้				
4. ผู้เรียนบอกหรือแนะนำวิธีการพัฒนาอาชีพชุมชนได้ เช่น การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ พุทธนามสด ฝรั่ง การเพาะเห็ด การทำปุ๋ยอินทรีย์ การเลี้ยงสัตว์				
5. ผู้เรียนมีความรู้และสามารถอธิบายเกี่ยวกับ ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่				
ด้านทักษะของผู้เรียน (Skill)				
1. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา ความต้องการของตนเองและชุมชนได้				
2. ผู้เรียนบอกวิธีการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพของตนเองได้				
3. ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชนที่นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนให้มีรายได้เพิ่มเติมได้				
4. ผู้เรียนสามารถสาธิตวิธีการทำอาชีพของชุมชนได้ เช่น การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ การปลูกพุทธนามสด เพาะเห็ด ฝรั่ง การทำปุ๋ยอินทรีย์ การเลี้ยงสัตว์				
5. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อพัฒนาชีพชุมชนได้				
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสะท้อนผลการเรียนรู้				

ประเด็น	ผลการตีค่าความสามารถ N =.....			
	ระบุได้		ระบุไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ดำรงชีวิตแบบพอเพียงได้				
8. ผู้เรียนสามารถประเมินผลงานตนเองเพื่อพัฒนาปรับปรุงได้				
ด้านเจตคติของผู้เรียน (Attitude)				
1. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสม				
2. กิจกรรมที่จัดช่วยให้มีเจตคติที่ดีต่อการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
3. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 4 หลักสูตรคือ เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว การพัฒนาอาชีพชุมชน การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และ เครือข่ายชุมชน มีความสอดคล้องกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมชุมชน				
4. วิธีจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การปฏิบัติจริง การศึกษาค้นคว้า การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และวิทยากร มีความเหมาะสม				
5. กิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการรวม กลุ่มในการพัฒนาอาชีพชุมชน กลุ่มอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง				
6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมกับชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกัน				

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
และความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ของผู้เรียน

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

จากตารางผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความเหมาะสม และเป็นไปได้ของผลที่เกิดกับผู้เรียน อันเนื่องมาจากการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.80 – 1.00 จำนวน 19 ข้อ จึงมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามและผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
และความเชื่อมั่นของแบบประเมินการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้
ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตร
ทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ปัจจัยดำเนินงาน ได้แก่ นโยบาย หลักสูตร ทรัพยากรชุมชน และบริบทชุมชน ที่นำมาจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสม					
2	การพัฒนาครู กศน. เพื่อจัดการเรียนรู้ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน มีความเหมาะสม					
3	แหล่งเรียนรู้ทั้ง 5 แห่งของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความเหมาะสมที่นำมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4	ระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. 5 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ การวิเคราะห์ 2) การพัฒนาครู กศน. 3) การจัดทำแผนการเรียนรู้ 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 5) การติดตาม ประเมินผลด้วยการถอดบทเรียน วัดผลการเรียนรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ ปรับปรุง และขยายผล มีความเหมาะสม					
5	หลักสูตรจัดการเรียนรู้ ทั้ง 4 หลักสูตรคือ เศรษฐกิจชุมชนวังน้ำเขียว, การพัฒนาอาชีพชุมชน, การดำรงชีวิตแบบพอเพียง และเครือข่ายชุมชน มีเนื้อหาการเรียนรู้ที่มีความเชื่อมโยง เหมาะสม					
6	วิธีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 วิธี คือ การศึกษาค้นคว้า การปฏิบัติ การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยากร ผู้นำชุมชน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม มีความเหมาะสม					
7	แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชนได้					
8	ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และวิทยากรให้การส่งเสริมสนับสนุนกลไกการดำเนินงานและการจัดกระบวนการเรียนรู้					
9	การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เวทีเสวนา และการสะท้อนผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในการนำมาจัดการเรียนรู้					
10	การนิเทศ ติดตามประเมินผลมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ตรวจสอบทบทวนปรับปรุงการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพ					
11	การรายงานผล นำเสนอและเผยแพร่ผลงานของผู้เรียน					
12	การพัฒนากระบวนการและกลไกที่ออกแบบ 7 ขั้นตอนใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษานอกระบบให้มีคุณภาพ					

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และความเชื่อมั่นของแบบประเมินการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

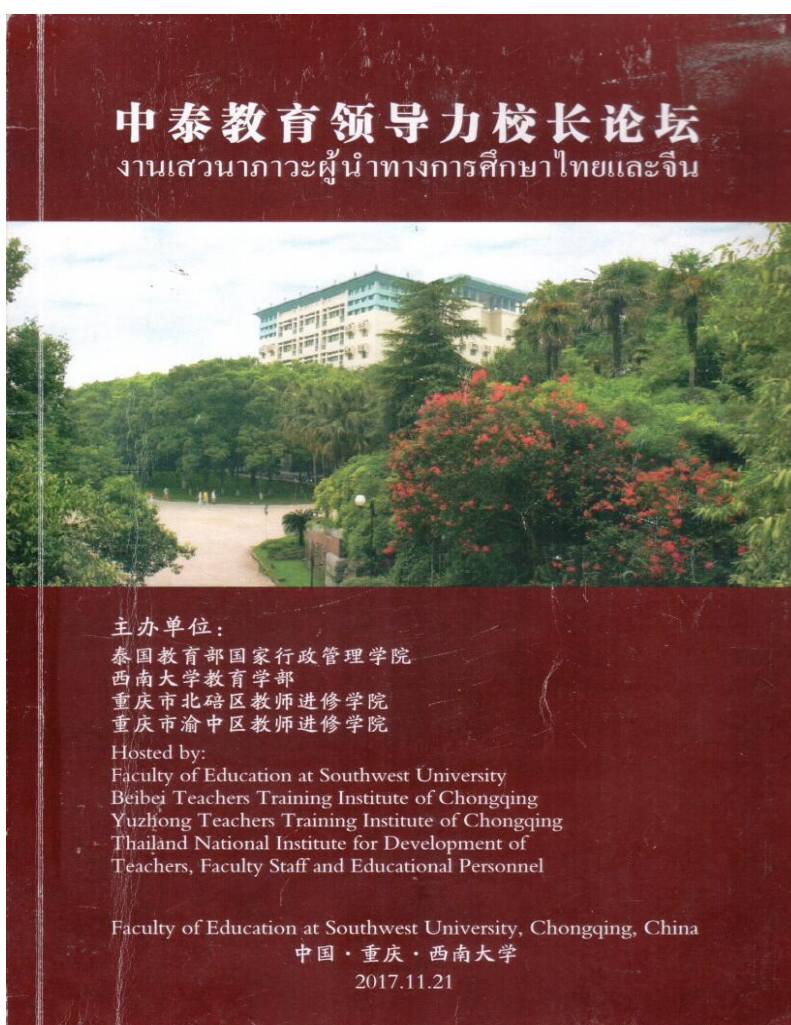
จากตารางผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความเหมาะสม และเป็นได้ของแบบประเมินการพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความเฉลี่ยตั้งแต่ 0.80 – 1.00 จำนวน 12 ข้อ จึงมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ภาคผนวก ซ

เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เอกสารเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

นำเสนอผลงานทางวิชาการ งานเสวนาภาวะผู้นำทางการศึกษาไทยจีน เรื่อง ภาวะผู้นำทางการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เมื่อวันที่ 21 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2560
ณ Southwest China Normal University สาธารณรัฐประชาชนจีน

分组 กลุ่ม	姓名 ชื่อ - สกุล	学历 การศึกษา	单位 หน่วยงาน	职务 ตำแหน่ง	邮箱 E-mail	手机号码 เบอร์โทรศัพท์
กลุ่ม 1	Miss Saratsavadee Musikabutra นางสาวสรวิศ มุสิกบุตร		泰国国家教育行政管理学院 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษา	教师 อาจารย์	musicabutt_nidtep @hotmail.com	081 834 9494
กลุ่ม 2	Mr. Mahesorn Pattanarat นายมหิศร ปัตตนากร	硕士 ปริญญาโท	苏-恩盖柯洛克工业与社区教育学院 วิทยาลัยการอาชีพสุโขทัย-สก จังหวัดนครราชสีมา	校长 ผู้อำนวยการ	dr.mahesorn@hotmail.com	+66 087 985 8246
	Mr. Nirutt Butrsaenlee นายนิรุทธ์ บุตรแสนลี	硕士 ปริญญาโท	乌龙他尼职业技术学院 วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรธานี จังหวัดอุตรธานี	院长 ผู้อำนวยการ	b.nirutt@gmail.com	+66 081 768 4128
	Mr. Suchart Chartwan นายสุชาติ ชार्टวาน	硕士 ปริญญาโท	西萨查那莱工业和社区教育学院 วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย	校长 ผู้อำนวยการ	S_chartwan@hotmail.com	+66 081 887 6161
	Mr. Wuthichai Rukchad นายวุฒิชัย รุกชาติ	硕士 ปริญญาโท	班邦工业和社区教育学院 วิทยาลัยการอาชีวศึกษาบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี	校长 ผู้อำนวยการ	w.rukchad@gmail.com	+66 081 814 1626
	Mr. Manoch Lapjit นายมานอช ลากจิต	硕士 ปริญญาโท	非正规和非正式教育中心 ศูนย์ กศน. อำเภอวังน้ำเขียว สำนักงาน กศน. จังหวัดนครราชสีมา	校长 ผู้อำนวยการ	macoh@hotmail.com	+66 081 999 5251
	Mrs. Jarunee Kaewprapa นางจารุณี แก้วประภา	硕士 ปริญญาโท	非正规和非正式教育地区办公室 ศูนย์ กศน. อำเภอเชียงม่วน สำนักงาน กศน. จังหวัดพะเยา	办公室主任 ผู้อำนวยการ สำนักงาน	Jarunee_nfe@hotmail.com	+66 081 960 5258
	Mrs. Vipha Sairat นางวิภา สายรัตน์	博士 ปริญญาเอก	班那克赫学校 โรงเรียนบ้านนาคู สพป. กานลีนธุ์ เขต 3 จังหวัดกานลีนธุ์	校长 ผู้อำนวยการ	vipha2517@hotmail.com	+66 087 217 0181
	Mrs. Pronanchalee Pukchanka นางพรชัยอุษณี พุกชางค์		泰国国家教育行政管理学院 สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากร	教师 อาจารย์	pronchalee@gmail.com	+66 094 665 5887

Keynote Speech 大会主题发言		
9:05-10:20 a.m.	1. Prof. Zhu Dequan, Dean of the Faculty of Education <i>Excellent Principals and Quality Schools : A Guideline to Effective School Leadership</i> 西南大学教育学部 朱德全部长 《优秀校长与优质学校：学校教育领导力“有效性”论纲》	Chair: Prof. Luo Shengquan, Dean of Curriculum & Instruction College, FoE, SWU 主持 西南大学教育学部课程与研究院院长 罗生全教授
	2. Dr. Pronanchalee Pukchanka, Office of Permanent Secretary, Ministry of Education, Thailand <i>Leadership of Thai Educational Administrators in the 21st Century</i> 泰国教育部秘书处 Pronanchalee Pukchanka 博士 《21 世纪的泰国校长领导力》	
	3. Zhu Furong, Dean of Beibei Teachers Training Institute of Chongqing <i>Leadership of Research on Instruction --the Pivot of Educational Innovation in China</i> 重庆市北碚区教师进修学院朱福荣院长 《教研领导力——中国教育创新的支点》	
	4. Director of Wang Nam Khiao District Non-Formal and Informal Education Centre. Mr. Manoch Lapjit, <i>Leadership in Non-formal Education and Non-formal Education Management</i> 《非正规教育领导力与非正规教育管理》 泰国 Wang Nam Khiao 学区 Manoch Lapjit 主任	
	5. Ms. Song Wenjun, Dean of Yuzhong Teachers Training Institute of Chong Qing 《双边联动：研训机构与中小学校的关系重塑》 重庆市渝中区教师进修学院 宋文君院长	

Room 811
Tianjiabing
Building
田家炳教育中
811 报告厅

Introduction of the Speaker

Name: Mr. Manoch Lapjit.

Position: Director

Wang Nam khiao District, non-formal
and informal education center..

Education: Master degree in Science Education (M.Ed)

Mobile: (+66)819995251

E-mail address: Macoh@hotmail.com

Rewards: The project manager in sufficiency programmer, 2015

- The best director non-formal education Thailand, 2012
- The project manager to support student special ability in
Thailand, 2011

Academic : Research, Related, Handbook, Textbook

Leadership in Non-formal Education and Non-formal Education Management

非正规教育领导力与非正式教育管理

Executive Summary

Management of non-formal education

The vision of Non-formal Education is consistent with the 20 years (2560-2579) Thai National Strategic Plan.

Thai National Strategic Plan.	National Education Plan	Non -formal education
Thailand is a stable and prosperous country. Developed country with the philosophy of sufficiency economy.	All Thais are educated and life-long learners with quality of life in harmony with the philosophy of sufficiency economy and the changing of the 21st century.	Thai people have the opportunity to study. Can live a suitable life comply with the philosophy of Sufficiency Economy and have the necessary skills in the 21st century.

Mission of Non-formal education

1. Non-formal education provides primary education, secondary education , High School and Vocational.

2. Continuing Education; management for professional development, education for Life Skills Development, Educational management for social and community development.

3. Literacy encourage

4. The process of learning according to the philosophy of sufficiency economy.

5. Reading service in public library. Learning in the sub-district and learning resources.

The purpose of Non-formal education are as follows.

The people of the underprivileged and lack of educational have equally opportunity to study which suits the needs of each target group. Encourage and instill moral, ethical, and civic status,

leading to better quality of life and community empowerment. Get the opportunity to learn and have the right scientific attitude. Can analyze And apply it in everyday life. Have been encouraged to have a habit of reading for self-study. The community and its allies are involved in organizing, promoting, supporting, community learning activities. Educational Institutions help to improve the quality of digital technology to increase learning opportunities for people. Agencies and schools develop media and learning processes to solve problems and improve quality of life to meet the economic, social, political, cultural historical and environment changes. Personnel, departments and educational institutions of Non-formal education have been developed to improve the performance efficiently. Governance system based on good governance.

Goals

Learners Development

Non Formal Education developed the learners by using the new paradigm shift of child-center and promote them to learn by themselves and learn from other wisdom person. Moreover, we promote them share idea, experience and knowledge with others. In addition we try to support learners to use technology for life-long education.

Personal development

Non-formal education develop the staffs in many methods; seminar, research and create the new innovation.

The development of educational quality and learning resources, develop by creating conducive and modern atmosphere.

Participate with private organization and company to develop and get high quality educational organizations.

In summary, before all the mission Will be complete, we need to review and improve some working process to make sure that we will reach the goal of success.

นำเสนอผลงานทางวิชาการ

การประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๒ “ศาสตร์พระราช สร้างนวัตกรรม นำการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
The 2nd National and International Conference on Humanities and Social:2nd HUNIC Conference 2019

วิสัยทัศน์

ทศ.ฯ จะส่งเสริมและสร้างสังคม
แห่งการเรียนรู้ ให้กับประชาชนทุกเพศ
ทุกวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง
‘ด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน’

นายจิรพงษ์ จิตติพงษ์
รองทศ.ฯ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

การพัฒนาระบบและกลไกการจัดการเรียนรู้ของครู ทศ.ฯ
โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
นำสู่การพัฒนาศักยภาพครูฯ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป จังหวัดนครราชสีมา

1. ปัจจัยนำเข้า
(Input)

2. กระบวนการ
(Process)

3. ผลผลิต
(Output)

แนวคิดทศ.ฯ

1. เศรษฐกิจพอเพียง
2. การจัด ศ.ค.นอกระบบและการศึกษาต่อเนื่อง
3. การพัฒนาอาชีพชุมชน
4. ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้
5. ทฤษฎีการพัฒนาและประเมินผล

ทรัพยากร

1. ครู ทศ.ฯ
2. ผู้เรียน
3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน/ผู้นำองค์กร/เครือข่าย
4. เศรษฐกิจ อาชีพชุมชน
5. บริบทชุมชน/ทุนชุมชน

พื้นที่จัดกิจกรรมเรียนรู้

1. บ้านคลองสระพยอม
2. บ้านบัวซิว
3. บ้านห้วยพยอม
4. บ้านบุไทร
5. บ้านหนองไม้ฝัก

1 ศึกษาบริบทสภาพปัญหาและความต้องการชุมชน

2 พัฒนาคู่มือจัดการเรียนรู้

3 การจัดทำแผนการเรียนรู้อาชีพ

4 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ

5 ถ่ายทอดและขยายผล

6 ปรับปรุงพัฒนาและสรุปผล

7 วิทยากรการเรียนรู้

8 ประเมินผล

9 การถอดบทเรียน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

- มีความรู้-สกปรนเบื้องต้น
- ได้รับความรู้เพิ่มเติม
- ได้ฝึกฝนเกี่ยวกับอาชีพ
- ได้ขยายผลการใช้ชีวิตตามวิถีพอเพียงของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลที่เกิดกับครู

- มีความรู้ ทักษะ
- ได้บูรณาการคิด
- เรียนรู้ถึงธรรมชาติของอาชีพชุมชน
- มีทักษะในการคิดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่เกิดกับการพัฒนาอาชีพชุมชน

ได้พื้นที่เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ/อาชีพชุมชน ต่อขยายอาชีพ สืบสานแบบพอเพียง

4. ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เรียน: ยกย่องความรู้ เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ รวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่ม

ครู: ได้เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้พื้นที่ของ ศูนย์เรียนรู้ฯ ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้

กิจกรรมชุมชน: ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้/ สืบสานในกาจัดเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอาชีพ ภูมิปัญญาพื้นบ้าน/ท้องถิ่น

สมรรถนะ: ได้ฝึกสูดความรู้การพัฒนารอาชีพชุมชน ได้สูดรับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู ทศ.ฯ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาอาชีพชุมชน

5. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

และศูนย์ ครอบครองพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู ทศ.ฯ โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทศ.ฯไทผ
นำสู่การพัฒนาศักยภาพครูฯ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป จังหวัดนครราชสีมา

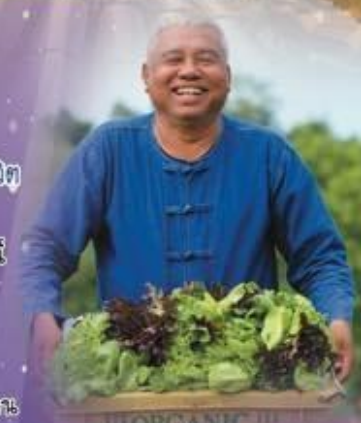

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

เครือข่าย, ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทศน. อำเภอรังน้ำเขียว

นายอำนาจ ทมาออตกลาง
ปราชญ์ชาวบ้าน

พลังการและแนวคิด โครงการทำนิเวศงานและดำเนินชีวิต

• จากแนวคิด.....และความเชื่อของการ
ประกอบอาชีพ คน ชั่วๆ ชิวๆ ที่มีความสมบูรณ์
จะต้องประกอบอาชีพ ไร่สวนไปผู้ทำ **ดีมีใจ**
ทำดี **ต่อ** **ต่อ** ให้เกิดเกษตรแปลงบ้าน ผักพื้น
ไม้ใช้ประโยชน์ ผักพื้นเมือง ภูมิปัญญาการ
ผสมผสาน จากวิถีชีวิตของเมือง นำไปสู่โครงการรวมทำสวน
องค์ละเล็กองค์มากแบบบูรณาการ **ดีมีใจ**
“อาหารปลอดภัยใส่ใจโลก”
เพราะการให้อาหาร คือการให้ชีวิต •

ประวัติความเป็นมา ศูนย์ส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฯ

เกษตรกรจำนวนหนึ่ง อำเภอรังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยการทำของ นายอำนาจ ทมาออตกลาง
ได้เห็นปัญหาและโทษร้ายที่เกิดขึ้นจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว การปลูกผักตัดไม้ทำเอาปลา การใช้สารเคมี
ปุ๋ยเคมี การทำอาหารสุขภาพแอดฮ็อกโดยเอาปลา เตาเผาข้าวเปลือกใช้ จากการเกษตร ธรรมชาติเสื่อมโทรม
ออกแก่การปรับปรุงแก้ไข

ซึ่งสำคัญ ตลอดทิศทางทางการเกษตรไร้สารพิษตกค้าง ทำให้เกษตรกรได้รับพิษจากการใช้ยาฆ่าแมลง
เกิดการเจ็บป่วยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค จึงได้รวมกันก่อตั้ง “กลุ่มส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษวังน้ำเขียว”
ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๑ มีสมาชิกเพียง ๒๗ คน ไร่ปัจจุบัน มีสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน จาก ๓๒ หมู่บ้าน
ในเขตอำเภอรังน้ำเขียว และได้มีการติดต่อประสานงาน และขอเอาเครือข่ายของการดำเนินกิจกรรมไปยังอำเภอร
ต่างๆ ภายในจังหวัด ปัจจุบันกลุ่มส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษวังน้ำเขียว ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ
รับไว้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ และได้จดทะเบียนตั้งสหกรณ์การเกษตร
ชื่อว่า “สหกรณ์กสิกรรมไร้สารพิษในเขตปฐวิบูลย์ที่ตำบลอำเภอรังน้ำเขียว จำกัด”

ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอรังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ที่ตั้ง
ศูนย์ส่งเสริมกสิกรรมไร้สารพิษ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฯ
เลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอรังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ ๓๐๓๗๐

นางยังสุ่มกสิกร แม่แบ่ง
ทำดีต่อ
รุ่นที่ ๑

รางวัล/ผลการดำเนินงาน

ระดับจังหวัด

ได้รับคัดเลือกเป็นภาคีเครือข่าย
โครงการปราชญ์ดีเด่น ระดับจังหวัด

ได้รับคัดเลือกเป็นแหล่งเรียนรู้
ดีเด่น ระดับจังหวัด (กลุ่มสาระสังคม
ศึกษาศาสตร์) ประจำปี ๒๕๖๑
และรางวัลชมเชยจากศูนย์เทคโนโลยี
และการสื่อสารระดับจังหวัด

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

ภาพการนำเสนอผลงานทางวิชาการ

การประชุมวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับนานาชาติ ครั้งที่ ๒ “ศาสตร์พระราชาสั่งสร้างนวัตกรรม นำการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

The 2nd National and International Conference on Humanities and Social:2nd HUNIC Conference 2019

ภาพการนำเสนอประสบการณ์ผู้นำทางการศึกษา

วิทยากร ถ่ายทอดประสบการณ์เรียนรู้การอบรมหลักสูตร CBSEL- CHINA (Southwest China Normal University) และประสบการณ์บริหารสถานศึกษา จัดโดย สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

เอกสารเผยแพร่ผลทางวิชาการ

การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาระบบและกลไกจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ ศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ นำสู่การพัฒนาอาชีพชุมชน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยเลือกมานำเสนอการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑๘ แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	ที่หนังสือราชการ	สถานศึกษา	วัน เดือน ปี
๑	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	โรงเรียนบ้านทรายขาว	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๒	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอพนมทวน	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๓	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอโนนสูง	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๔	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอสีดา	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๕	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอด่านขุนทด	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๖	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอเมืองยาง	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๗	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอชุมพวง	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๘	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอสีคิ้ว	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๙	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอปักธงชัย	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๐	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอโนนแดง	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๑	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอเมืองสุรินทร์	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๒	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอศรีณรงค์	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๓	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอแก้งคร้อ	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๔	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอโนนสุวรรณ	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๕	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	กศน.อำเภอส่องดาว	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๖	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	โรงเรียนบ้านชุมพลวัดศรีดงเย็น	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๗	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	โรงเรียนบ้านวังน้ำขาวชนูปถัมภ์	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒
๑๘	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว๔๙	โรงเรียนบ้านหนองใหญ่	๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

สำเนาฉบับ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทรายขาว

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมานิช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว
โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพนมทวน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมานโซ่ ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานโซ่ ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสูง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาฝึกการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมานิช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาฝึกการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสีดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมาโนช งามจิตร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาโนช งามจิตร์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอตำบลขุนทด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมานัฐ ลากจิตร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานัฐ ลากจิตร์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๕๒๒-๘๖๑๕

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองยาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมานัฐ ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในกรณีนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานัฐ ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๕๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอชุมพวง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมานิช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๕๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสีคิ้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมาโนช ลากจิตกร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาโนช ลากจิตกร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๕๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗/๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปักธงชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมานัฐ ลากจิตร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานัฐ ลากจิตร์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนแดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมานิช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กคน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมาโนช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาโนช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีนครินทร์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมาโนช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในกรณีนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาโนช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแก้งคร้อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมานิชฐ์ ลากจิตร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิชฐ์ ลากจิตร์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาคู่มือ

ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสุวรรณ
 อำเภอโนนสุวรรณ
 เลขที่รับ 604 / ..... / .....
 วันที่ 21 / 12 / 2562
 เวลา 11.00 น.

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๔

ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

- เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์
- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
- ๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมาโนช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในกรณี ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาโนช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

เรียน : ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสุวรรณ
 ตำบล ๕๕, กิ่งอำเภอวังน้ำเขียว
 ขอความอนุเคราะห์ ๑. เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการ

๑ เล่ม
 ๑ ชุด

(นางสาวสุดพิพร วงศ์ศิต)

ททพ
 - ให้อำเภอวังน้ำเขียว
 ทนายผู้สอนคนพิการ

ททพ
 24 12.0.62
 นายอัครพล สังข์โชติพงษ์

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสองดาว

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมานิช ลากจิตร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๕๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมานิช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว
โทร ๐-๔๕๒๒-๘๖๑๕

สำเนาฉบับ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังน้ำขาวชมพูถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ นายมานัฐ ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมานัฐ ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว
โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

สำเนาคุณวุฒิ

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๓๗๐

22 เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองใหญ่(คุรุราษฎร์อุปถัมภ์)

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มี
ประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ เล่ม
๒. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ นายมาโนช ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ
รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในกรณี ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ใครขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าว และได้โปรดตอบรับผลงานทางวิชาการตามหนังสือ
ตอบรับที่แนบมาพร้อมนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานทางวิชาการดังกล่าว จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาของท่านเป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายมาโนช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

โทร ๐-๔๔๒๒-๘๖๑๕

ตัวอย่าง เอกสารตอบรับผลงานทางวิชาการ โดยคัดเลือกนำเสนอ จำนวน ๑๘ แห่ง ดังนี้

ลำดับที่	ที่หนังสือราชการ	สถานศึกษา	วัน เดือน ปี
๑	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๔๒๐๘/๒๓๘	กศน.อำเภอโนนสุวรรณ	๒๕ เมษายน ๒๕๖๒
๒	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๗๑๑๗/๒๘๓	กศน.อำเภอส่องดาว	๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๓	ที่ ขบ ๕๑๐๐๘.๘/๑๖๙	โรงเรียนบ้านหนองใหญ่(คุรุราษฎร์อุทิศ)	๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๔	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๙/๕๕๐	กศน.อำเภอปักธงชัย	๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๕	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๓๑/๒๕๘	กศน.อำเภอสีดา	๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๖	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๑/๔๓๙	กศน.อำเภอด่านขุนทด	๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๗	ที่ ศธ ๐๔๐๔๙.๑๒๐/๑๑๗	โรงเรียนบ้านชุมพลวัดศรีดงเย็น	๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๘	ที่ ศธ ๐๔๑๗๒๐๒๔/๕๓	โรงเรียนบ้านวังน้ำขาวชนูปถัมภ์	๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๙	ที่ ศธ ๐๔๐๙๑๒๐/๑๑๖๙	กศน.อำเภอแก้งคร้อ	๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๐	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๗๑๐	กศน.อำเภอโนนสูง	๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๑	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๖/๕๖๐	กศน.อำเภอสีคิ้ว	๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๒	ที่ ศธ ๐๔๑๔๗.๐๔๓/๘๖	โรงเรียนบ้านทรายขาว	๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๓	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๐๙/๕๐๒	กศน.อำเภอชุมพวง	๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๔	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๘๓๑๒/๖๑๑	กศน.อำเภอศรีณรงค์	๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๕	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๓/๓๓๕	กศน.อำเภอเมืองยาง	๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๖	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๑๘๐๘/๓๑๒	กศน.อำเภอพนมทวน	๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๗	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๓/๔๕๔	กศน.อำเภอโนนแดง	๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒
๑๘	ที่ ศธ ๐๒๑๐.๘๓๐๑/๙๗๖	กศน.อำเภอเมืองสุรินทร์	๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๔๒๐๔/๒๔๖

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา	
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว	
รับที่	๙๙๔ / ๖๒
วันที่	๓๐ / มิ.ย. / ๖๒
เวลา	๑๖.๓๐ น.

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอโนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๑๐

๒๙ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการ สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสุวรรณ ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ในนาม ผอ. กศน.อำเภอวังน้ำเขียว
๓๐ ก.ค. ๒๕๖๒ โน.สุวรรณ จ.บุรีรัมย์
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสุวรรณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภัยภูผล สังข์โชติพงศ์)

ผู้ให้คำปรึกษา
๓๐ มิ.ย. ๖๒

งานธุรการ กลุ่มอำนวยการ
โทร ๐ ๔๕๖๐ ๗๑๔๘
โทรสาร ๐ ๔๕๖๐ ๗๑๔๘

• กราม

(นายมาโนช ฐาภิจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ 30 / มิ.ย. / ๖๒

ที่ ศธ ศร ๐๒๑๐.๗๑๑๗/ ๒๕๖

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
รับที่ ๕๙๙ / ๖๒
วันที่ ๖ / ๖ / ๖๒
ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสองดาว
อำเภอสองดาว จังหวัดสกลนคร ๔๗๑๕๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับการเผยแพร่ จำนวน ๓ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการ สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัด นครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสองดาว ได้นำผลงานทาง วิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ไฉน ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

ตัว กศน.อำเภอวังน้ำเขียว ๑. สกลนคร

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสองดาว

ที่เรียนมาพร้อม

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสองดาว

สุพัตรา

๖ พ.ค. ๖๒.

กลุ่มอำนาจการ

โทร ๐-๔๒๗๘-๖๑๖๒

• ทราบ

(นายมาโนชฐ์ ลากจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๖ / ๖ / ๖๒

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ ขบ ๕๑๐๐๘.๘/๑๖๘

โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ (คุรุราษฎร์อุปถัมภ์) ๑๖๖ น.
๒๗๕ ม.๗ ต.บ่อทอง อ.บ่อทอง จ.ชลบุรี ๒๐๒๓๐

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่ ๕๖๖ / ๖๒

วันที่ ๑๓ / ๓.๓ / ๖๒

๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/ว๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายมาโนชฐ์ ลากจิตร ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาฝึกการ สูการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ โรงเรียนบ้านหนองใหญ่(คุรุราษฎร์อุปถัมภ์) ได้นำผลงานทางวิชาการ ของท่านมาศึกษาและ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ได้เรียน ผอ.กคน.อำเภอวังน้ำเขียว

ตัวโรงเรียนบ้านหนองใหญ่ จ.ชลบุรี

ได้ส่งหนังสือ ขอเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองใหญ่(คุรุราษฎร์อุปถัมภ์)

ขอแสดงความนับถือ

(นายโกศล มิตรพระพันธ์)

ลากจิตร

๑๓ มี.ค. ๖๒

มาโนชฐ์

(นายมาโนชฐ์ ลากจิตร)

ผู้อำนวยการ กคน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๑๓ / ๓.๓ / ๖๒

โทรศัพท์ ๐๓๘-๑๑๐๒๘๘

โทรสาร ๐๓๘-๑๑๐๒๘๘

www.bannongyai.ac.th

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๙/๕๕๐

ศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษา
ตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
รับที่ ๓๖๗ / ๖๒
ศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษา
วันที่ ๒๒ / ๒๒ / ๖๒
ตามอัยาศัยอำเภอปักธงชัย อำเภอปักธง
เวลา ๒๒ / ๒๒ / ๖๒

ธงชัย
จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๑๕๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือ ศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/ว ๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาฝึกการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอปักธงชัย ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

๖๕๖๖ ผอ. กคน.อัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

๕๕๖๖ ผอ. กคน.อัยาศัยอำเภอปักธงชัย จ.นครราชสีมา

๕๕๖๖ ผอ. กคน.อัยาศัยอำเภอปักธงชัย จ.นครราชสีมา

๕๕๖๖ ผอ. กคน.อัยาศัยอำเภอปักธงชัย

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอปักธงชัย

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญยง คุรุศรี)

๕๕๖๖
๒๒ พค ๖๒

• กรม

(นายมานุษย์ ลากสิตร)

ผู้อำนวยการ กคน.อัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๒๒ / ๕๕.๖๒ / ๖๒

กลุ่มอำนวยการ/งานธุรการ

โทรศัพท์ ๐๔๔-๒๘๔๓๙๒

โทรสาร ๐๔๔-๕๕๒๔๑๕

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๓๑/๒๕๗

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่ ๗๗ / ๖๒

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อำเภอสีดา ๒๕๙ หมู่ ๑ ตำบลสีดา อำเภอสีดา

เวลา ๑๐.๐๐ น. จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๓๕๐

๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/ว๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในกรณีนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอสีดา ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอเรียน ผอ. กศน. อ. เกษมศักดิ์
ด้วย กศน. อำเภอสีดา จ. นครราชสีมา
ได้ศึกษารับชมในข้อเสนองานทางวิชาการ
ซึ่งมีความน่าสนใจ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสุเพียร เจริญโนนสูง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอสีดา

๗๗
๗.๕.๖๒.

• กราม

(นายมานุษย์ ลากจิต)

ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๑๗ / ๕ / ๖๒

กลุ่มอำนวยการ/งานบริหาร

โทรศัพท์ ๐๔๔-๓๐๓๒๑๖

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่ ๙๗๗ / ๒๒

วันที่ ๑๗ / ๓๑ / ๒๒

15 No.

ศูนย์การศึกษานอกระบบและศวกศึกษตามอัยาศัย

อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๒๑๐

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๑ / ๔๓๘

๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือ ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๑ / ๖๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอด่านขุนทด ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ไฉน นอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว.

ศษ. กศน.อำเภอด่านขุนทด จ.นครราชสีมา
ได้ส่งมอบเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางวารากร คุรุชขุนทด)

ที่ฉันทักทวน

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอด่านขุนทด

๑๗ มี.ค. ๒๒

• ทาน

(นายมาโนช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๑๗ / ๓๑ / ๒๒

กลุ่มอำนวยการ/งานบริหาร
โทรศัพท์ / โทรสาร ๐-๔๔๐๐-๐๘๘๖
E-mail. dan@korp.nfe.go.th

ที่ ศธ ๐๔๐๔๙.๑๒๐/๑๑๘

ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษา
ตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
รับที่ ๙๙๕ / ๖๒
วันที่ ๒๑ / ๕ - ๓ / ๖๒
เวลา ๑๑.๐๐ น.

โรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น ๕ หมู่ ๓
ตำบลศรีดงเย็น อำเภอไชยปราการ
จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๒๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือ ศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/ว๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาฝึกการสูการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษาอนุรักษนิยมและการศึกษาตามอัยยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ โรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ไฉน ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

ต้น กิ่งพันธุ์ชุมชนวัดศรีดงเย็น อ.เชียงใหม่

ได้ของไปมอบแก่แม่ช่อกลีบ ทวีตศธ

สืบเนื่อง มาเพื่อตนเอง

โรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น
โทร ๐๕๓-๕๕๗๐๒๑

๒๑ พ.ค. ๖๒

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนัน เมืองบัวผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น

• ทราบ

(นายมานิช ลากจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๒๑ / ๕ / ๖๒

ที่ ศธ ๐๔๑๓๒๒.๐๒๔/๕๒

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
รับที่ ๘๙๖ / ๖๒
วันที่ ๒๑ / พ.ค. / ๖๒
โรงเรียนบ้านวังน้ำขาวชนูปถัมภ์วัดหนองบัว ๗/๒๐
อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ๓๙๐๐๐

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
อ้างถึง หนังสือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
ที่ ศธ ๐๒๓๐.๓๖๑๕/ว๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
ได้ส่งรายงานผลการดำเนินงาน โครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน
บ้านวังน้ำขาวชนูปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ๑ ความละเอียดตามที่แจ้ง
แล้วนั้น

ในกรณี โรงเรียนบ้านวังน้ำขาวชนูปถัมภ์ ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและ
พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็น
อย่างยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ได้ยื่น ผอ.กศน. อำเภอวังน้ำเขียว

ขอแสดงความนับถือ

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังน้ำขาวชนูปถัมภ์
คุณนงนิตวิไล ได้ส่งมอบ หนังสือแนบนี้ให้

(นายมงกฏ จันทกรณ์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังน้ำขาวชนูปถัมภ์

พาทักษ

ผู้ประเมินหนังสือ

• ทราบ

โรงเรียนบ้านวังน้ำขาวชนูปถัมภ์

โทร ๐๔๑-๐๖๑๘๘๘๒๒

๒ พ.ค. ๖๒

(นายมานิช สากิจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๒๑ / พ.ค. / ๖๒

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๗๐๙

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่ ๒๕๕ / ๖๒

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอโนนสูง อำเภอโนนสูง ๖๒

จังหวัดนครราชสีมา ๓๖๑๕๐

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/ว ๔๘

ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสูง ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ไว้ชั้น ผอ. กศน. อำเภอวังน้ำเขียว

ด้วย กศน. อำเภอโนนสูง ค. น. น. น. น.

ไว้ชั้น ผอ. กศน. อำเภอโนนสูง ๕ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนสูง

ไว้ชั้น ผอ. กศน. อำเภอโนนสูง

ไว้ชั้น ผอ. กศน. อำเภอโนนสูง

๒๒ พ.ค. ๖๒

กลุ่มอำนวยการ/งานบริหาร

โทรศัพท์ ๐๔๕-๓๗๙๐๒๙

โทรสาร ๐๔๕-๓๗๙๐๒๙

ขอแสดงความนับถือ

(นางวิไลลักษณ์ ใจจนาศรีรัตน์)

• ทรม

(นายมานอชู้ ลากิจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๒๒ / พ.ค. / ๖๒

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๖/๖๓๖

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่ ๕๐๐ / ๖๒

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว

จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๕๒๐ ๗.๒๐ น.

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๕/ว ๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในกรณีนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสีคิ้ว ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

น้ียน ณ.ณ.น. อำเภอวังน้ำเขียว

ด้วย กศน.อำเภอสีคิ้ว ค.น.น.น.น.น.

ได้ส่งมอบให้แก่คุณพี่ของกลางทางจังหวัด

จึงเห็นภาพที่ส่งมา

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรพต โพธิ์ศรี)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสีคิ้ว

ศุภชัย

๒๕ พ.ค. ๖๒.

กลุ่มอำนวยการ

งานธุรการ

โทร ๐ ๔๔๔๑ ๒๘๘๑

โทรสาร ๐ ๔๔๔๑ ๒๘๘๑

• กราม

(นายมานิช ลากจิตร์)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๒๒ / พ.ค. / ๖๒

ที่ ศธ ๐๔๑๔๗.๐๔๓/๘๖

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
รับที่ 119 / 62
วันที่ 27 / พ.ค. / 62
เวลา 17.20 น.
โรงเรียนบ้านทรายขาว หมู่ ๕
ตำบลสะพานไม้แก่น อำเภอจะนะ
จังหวัดสงขลา ๙๐๑๓๐

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/ว ๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ โรงเรียนบ้านทรายขาวได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ไฉน นอ.กน.อำเภอวังน้ำเขียว.

ด้วยโรงเรียนบ้านทรายขาว จ.สงขลา
ได้ส่งมอบเอกสารเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
ที่เห็นทบทวนไปเรียบร้อยแล้ว

ไฉน

โรงเรียนบ้านทรายขาว 27 พ.ค. 62.
โทร ๐๗๔-๘๕๔๖๓๘

ขอแสดงความนับถือ

(นายเอกพจน์ นราพันธุ์)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทรายขาว

อ.กราม

(นายมาโนช ฤกษ์จิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว
วันที่ 27 / พ.ค. / 62

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่ 118 / 62

วันที่ 27 พ.ค. / 62

เวลา 13.20 น.

ที่ ศธ ๐๒๓๐.๓๖๐๔/๕๐๓

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอชุมพวง
ตำบลชุมพวง อำเภอชุมพวง
จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๒๗๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาฝึกการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอชุมพวง ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

๒๕๖๒ ๒๐-๕๐๓-๕๐๓๖๐๔/๕๐๓

ศษ. กศน.อำเภอชุมพวง จ.นครราชสีมา
จัดส่งมอบ กน.เขตแพร่เอกสารทางวิชาการ
สำนักงานพื้นที่

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญส่ง สุกเดช)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอชุมพวง

งานธุรการ
โทร ๐๔๔-๕๕๖๑๑๘๗

27 พ.ค. 62

• ทราบ

(นายมานะ ลากจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ 27 พ.ค. / 62

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๘๓๑๒ /๖๑๐

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
รับที่ ๒๑๙ / ๖๒
วันที่ ๒๗ / ๓.๑ / ๖๒
เวลา ๑๖.๒๐ น.
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์
๓๒๑๕๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๖๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีนครฯ ได้นำผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ไว้ชน ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว.

ด้วย กศน.อำเภอศรีนครฯ อ.สุรินทร์

ได้ส่งมอบเอกสารแนบไปกศน.อำเภอศรีนครฯ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

๒๗ พ.ค. ๖๒

กศน.อำเภอศรีนครฯ

โทร. ๐ - ๔๔๕๐ - ๙๐๗๔

ขอแสดงความนับถือ

(นางนิตยา ภูพันนา)

ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอศรีนครฯ

• กราน

(นายมานิช ฐากิจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ ๒๗ / พ.ค. / ๖๒

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่ 492 / 62

วันที่ 28, 4.1, 62

เวลา 11.00 น.

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๒๓/๓๓๔

กศน.อำเภอเมืองยาง ตำบลเมืองยาง
อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา
๓๐๒๗๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/๖๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเผยแพร่

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้
ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการ
สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัด
นครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสีดา ได้นำผลงานทางวิชาการ
ของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ได้เรียน ผอ. กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

ขอแสดงความนับถือ

ด้วย กศน.อำเภอเมืองยาง ส. น.ม.

ได้ส่งมอบหมายแก่ กศน.อำเภอเมืองยาง

(นางกิ่งดาว นิตยไพบุลย์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองยาง

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองยาง

กลุ่มงานอำนวยการ ส. น.ม.

โทร ๐-๕๔๒๒-๕๐๖๘

โทรสาร ๐-๕๔๒๒-๕๐๖๘

• กราม

(นายมาโนชร์ ลากจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ 28, พ.ค. / 62

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๑๘๐๘/๓๑๑

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่... ๕๐๕ / ๖๒

วันที่ 29 / พ.ค. / ๖๒

กศน.อำเภอพนมทวน เวลา ๗.๐๐ น.

อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี ๗๑๑๔๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

ตามหนังสือที่อ้างถึงศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับ นักศึกษาเพื่อการสู่อุปนิสัยที่มีประสิทธิภาพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ได้จัดส่งผลงานทางวิชาการดังกล่าว ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในกรณี ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพนมทวน ได้นำ ผลงานทางวิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสมพร อ่อนละออ)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอพนมทวน

ได้ยื่น ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

ต้นกศน. อำเภอพนมทวน จ.กาญจนบุรี

ได้มอบรับทราบและเผยแพร่เอกสารดังกล่าว

สำเนาบันทึก

ศุภชัย

29 พ.ค ๖๒

• กราม

(นายมานิช ลากสิตร)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ 29 / พ.ค. / ๖๒

กลุ่มงานอำนวยการ

โทร. ๐ ๓๔๕๗ ๙๒๕๒

โทรสาร. ๐ ๓๔๕๗ ๙๓๓๓

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๓/๔๕๕

ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
รับที่ ๑๖๗ / ๖๒
ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอโนนแดง ถนนเจนจบทิศ
อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๓๐๐
เวลา ๑๖:๕๑ น.

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือ ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/ว ๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการ สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนแดง ได้นำผลงานทาง วิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางนิพัทธา สุปี่ขมาย์)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโนนแดง

๖/๕๖๓ ผอ. กศน. อ. กศน. อ. กศน. อ. กศน. อ. กศน.

๕/๖ กศน. อ. กศน. อ. กศน. อ. กศน. อ. กศน.

ได้ส่งขงกับ กศน. อ. กศน. อ. กศน. อ. กศน. อ. กศน.

ศิริพันธ์ มาให้ขง

ศิริพันธ์

กลุ่มอำนวยการ/งานพัสดุ ๖/ ๕๖๓ ๖๒.

โทรศัพท์ ๐-๔๕๔๗-๕๑๐๓

โทรสาร ๐-๔๕๔๗-๕๑๐๓

• กราม

(นายมาโนช ฐากิจิตร)

ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ 30/๗/๖๒ / ๖๒

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๘๓๐๑/๔๗๗

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

รับที่ 278 / 19

วันที่ 27 / 1 / 62

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ ตำบลนอกเมือง

อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๖

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

อ้างถึง หนังสือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ที่ ศธ ๐๒๑๐.๓๖๑๕/ว ๔๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว ได้ดำเนินการจัดทำผลงานทางวิชาการ รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับนักศึกษาพิการ สู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ ได้นำผลงานทาง วิชาการของท่านมาศึกษาและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชษฐ์ ตี๋ยิ่ง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์

ได้รับ ผอ-กศน. อัยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว
ด้วย กศน. อัยาศัยอำเภอเมืองสุรินทร์ จ.สุรินทร์
ได้ดำเนินการเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
ซึ่งในภาคนี้ ทน.

ผู้ส่ง
3 พ.ค 62

กลุ่มงานจัดการศึกษานอกระบบ
โทรศัพท์ ๐ ๔๕๕๑ ๒๑๓๖

• กราบ

(นายมานิช ลากจิตร์)

ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

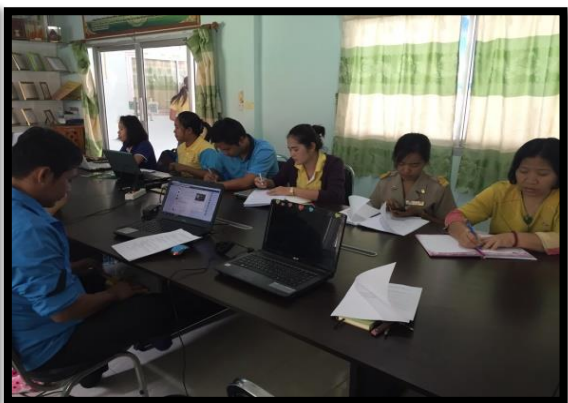
วันที่ 3 / 1 / 62

ภาคผนวก ฅ

ภาพการจัดกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์

ภาพกิจกรรมการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน.โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

การประชุมชี้แจง การดำเนินงานวิจัย และขั้นตอนการดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้
ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ลงพื้นที่ศึกษาบริบทชุมชน และแหล่งเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา โดยมี ผู้บริหาร สนง.กศน.จังหวัดนครราชสีมา ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ
และภาคีเครือข่าย ร่วมให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้กับ
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา และคณะ

การมอบป้ายฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน

ผลงานรางวัล ที่ได้รับของผู้วิจัย(ผู้บริหาร) ครู กศน. และแหล่งเรียนรู้

- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานรางวัล หมู่บ้านเศรษฐกิจกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็น สุข” แก่ บ้านบุไทร หมู่ที่ 4 ตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จัดโดย กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงศึกษาธิการ มอบโล่เชิดชูเกียรติ แก่ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว ได้รับรางวัล MOE AWARDS

ปีการศึกษา ๒๕๕๘ ผลงานระดับดีเด่น ประเภท สถานศึกษา สาขา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ เกียรติบัตรสถานศึกษาพอเพียง จัดโดย กระทรวงศึกษาธิการ

ผลงานและรางวัลที่ได้รับ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว ได้รับรางวัลผู้บริหารดีเด่น และบุคลากร ได้แก่

ครู กศน.ตำบลดีเด่น ครู ครช.ดีเด่น และ ครูผู้สอนคนพิการดีเด่น

ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
บ้านคลองสะท้อน อำเภอลำลูกเกด จังหวัดนครราชสีมา

เป็นแหล่งเรียนรู้อาชีพ พัฒนาอาชีพการปลูกพุทราหมสด และเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ได้จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ เรื่อง การปลูกพุทราหมสดวังน้ำเขียวและการถ่ายทอดวิถีชีวิตชุมชนบ้านคลองสะท้อน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู กศน.ร่วมกับครู ผู้สอน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้รู้ วิทยากร)

ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย นางบัวศรี รวยสูงเนิน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ผู้นำชุมชนและเครือข่าย ได้พูดคุยถึง ปัญหาของชุมชนและหาทางแก้ไขร่วมกับผู้บริหาร ครู กศน. รวมทั้งประชาชนในชุมชน

การจัดการเรียนรู้ของครู กศน. โดยใช้ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านคลองสะท้อน ดังนี้

- 1) การเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน หลักสูตรการปลูกพุทราหมสดวังน้ำเขียว เป็นการศึกษาเรียนรู้เรื่องการปลูกพุทราหมสดตั้งแต่กระบวนการเตรียมการปลูกขั้นตอนการปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการตลาด

2) การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เป็นการเรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น นายกลุ่ม ชุมทอง เรื่องความมีเหตุผล พอประมาณ ภูมิคุ้มกัน คุณธรรม จริยธรรมและการรับฟังการบรรยายจากวิทยากร

3) การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนกับ ผู้นำชุมชน

การเตรียมต้นพันธุ์

การปลูก

การดูแลรักษา

การเก็บเกี่ยว

การแพ็คจัดจำหน่าย

การจัดจำหน่ายสินค้า

4) การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่าย เช่น กลุ่มการทำปุ๋ยหมัก กลุ่มการทำปุ๋ยนมสด กลุ่มการปลูกองุ่นไร้เมล็ด กลุ่มการปลูกมัลเบอร์รี่ กลุ่มการเพาะเห็ด

กลุ่มการทำปุ๋ยหมัก

กลุ่มการปลูกองุ่นไร้เมล็ด

กลุ่มการทำปุ๋ยนมสด

กลุ่มการปลูกมัลเบอร์รี่

กลุ่มการเพาะเห็ด

การถอดบทเรียนผู้เรียน ของครู กศน.

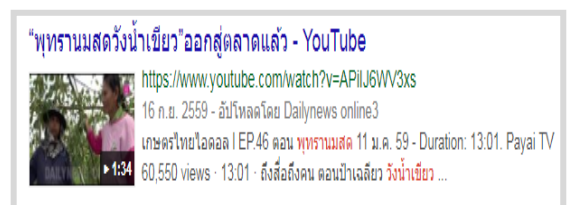
การติดตามประเมินผล

นายมานอชู้ ลากจิตร ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว และคณะนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านคลองสะท้อน

การประชาสัมพันธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้

การประชาสัมพันธ์ผลการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายช่องทาง เช่นทางเฟซบุ๊ก คลิป หรืออินเทอร์เน็ต

**ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
บ้านน้ำซับ อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา**

เป็นแหล่งเรียนรู้อาชีพและพัฒนาอาชีพการปลูกพืชผักสวนครัวเกษตรอินทรีย์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงาน ถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ได้จัดกิจกรรมอบรม ให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และการถ่ายทอดวิถีชีวิตชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การประชุมชี้แจงครู กศน. และพูดคุยเสวนากับภูมิปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมจัดการเรียนรู้ในพื้นที่

ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย นายอำนาจ หมายยอดกลาง(ภูมิปัญญาท้องถิ่น) ผู้นำชุมชนและเครือข่ายได้พูดคุยถึงปัญหาของชุมชนและหาทางแก้ไขร่วมกับผู้บริหาร ครู กศน.รวมทั้งประชาชน

แหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ เป็นพื้นที่จัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) เรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน หลักสูตรปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เป็นการศึกษาเรียนรู้เรื่อง การทำเกษตรธรรมชาติไร้สารพิษโดยพึ่งพาและไม่ใช่สารเคมี ตั้งแต่กระบวนการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว และการตลาด

- 2) การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เป็นการเรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียงจากภูมิปัญญาท้องถิ่นจากนายอำนาจ ยอดหมาย เรื่อง ความมีเหตุผล พอประมาณ ภูมิคุ้มกัน คุณธรรม จริยธรรมและการรับฟังการบรรยายจากวิทยากร

- 3) การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชน เรื่องเศรษฐกิจชุมชน การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน การมีเงินในกองทุน และรายได้หมุนเวียนในชุมชน

การเพาะเมล็ดพันธุ์ผัก

การนำเบียดแปลง

การเก็บเกี่ยวผลผลิตและแพคผัก

จำหน่ายสินค้า

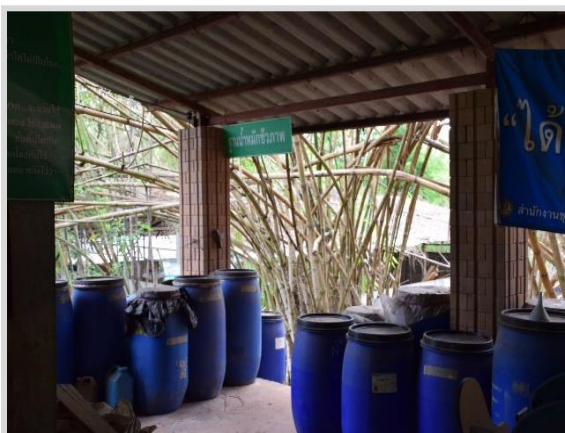
4) แหล่งเรียนรู้เครือข่ายชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่าย กลุ่มการทำน้ำยาเอนกประสงค์ กลุ่มการทำน้ำหมักชีวภาพ และกลุ่มทำน้ำส้มควันไม้

เรียนรู้การทำน้ำหมักชีวภาพ

ผู้เข้ารับการศึกษาดูงานลงมือปฏิบัติ

โรงเก็บน้ำหมักชีวภาพ

น้ำส้มควันไม้

การถอดบทเรียนของ ครู กศน. และครู ผู้สอน

การติดตามประเมินผล

นายมานอชัฐ ลากจิตร ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว และคณะนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านน้ำซับ

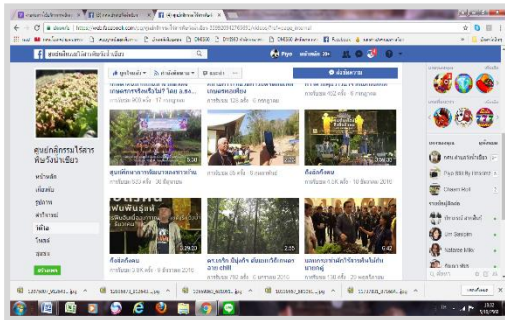

การนำเสนอผลงานของแหล่งเรียนรู้บ้านน้ำซับ

การประชาสัมพันธ์การจัดกระบวนการเรียนรู้

เป็นการประชาสัมพันธ์ทางเฟซบุ๊ก ยูทูป คลิป หรืออินเทอร์เน็ต ให้ความรู้ด้านต่างๆ ของฐานเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนบ้านน้ำซับ เช่น การจัดเวทีเสวนา กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และอื่นๆ

การศึกษาดูงาน เครือข่าย กศน. และหน่วยงานอื่น ๆ

คณะครูและนักศึกษา กศน.ตำบลวังน้ำเขียว

คณะครูและนักศึกษา กศน.อำเภอจักราช

คณะครู กศน.อำเภอปักธงชัย

คณะนักศึกษา กศน.อำเภอปักธงชัย

คณะครูและนักศึกษา กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

ประชาชนคนจีนแผ่นดินใหญ่ 7 เมือง

นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลา จ.สงขลา
การเผยแพร่ผลงานของแหล่งเรียนรู้

คณะครู กศน.อำเภอชุมพวง

นายมานัฐ ลากจิตร ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว และคณะ ร่วมต้อนรับคณะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา และหน่วยงานทางราชการ การติดตามตรวจเยี่ยม

ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
บ้านห้วยพรหม อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

เป็นแหล่งเรียนรู้อาชีพและพัฒนาอาชีพการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ การปลูกข้าว การเลี้ยงปลา การปลูกมะนาวและแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานและถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ได้จัดกิจกรรมอบรมและการถ่ายทอดวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การสำรวจบริบท/สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย นายไชยภักดิ์ ย่อมสรระน้อย และ นายสมหมาย มาสระน้อย ผู้นำชุมชนและเครือข่าย ร่วมกับคณะ ครู กศน.รวมทั้งประชาชนในชุมชน

แหล่งเรียนรู้บ้านห้วยพรหม เป็นพื้นที่จัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) การเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน การเรียนรู้ปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ เป็นการศึกษาเรียนรู้ ปลูกไว้กินเองปลูกเพื่อขาย และกระบวนการปลูก การบำรุงรักษา การเก็บเกี่ยว และการตลาด

- 2) การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียง นายไชยภักดิ์ ย่อมสรระน้อย และ นายสมหมาย มาสรระน้อย โดยสอดแทรก ความมี เหตุผล พอประมาณ ภูมิคุ้มกัน คุณธรรม จริยธรรม และการรับฟังการบรรยายจากวิทยากร

3) การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชน เรื่อง เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองตลอดจนการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน การมีเงินในกองทุน และรายได้หมุนเวียนในชุมชน

การปลูกข้าว

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

4) การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่าย กลุ่มการปลูกผัก กลุ่มการทำปุ๋ย กลุ่มการทำน้ำยาเอนกประสงค์ กลุ่มน้ำหมักชีวภาพ และกลุ่มการเลี้ยงปลาตก

การทำน้ำหมักชีวภาพ

ผู้เข้ารับการศึกษาดูงานลงมือปฏิบัติ

การทำน้ำยาเอนกประสงค์

การเลี้ยงปลาตก

การถอดบทเรียน

การติดตามประเมินผลผู้เรียน

นายมานิชฐ์ ลากิจิตร ผ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียวและคณะ นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้
เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน บ้านห้วยพรหม

การนำเสนอผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การสะท้อนผลการเรียนรู้

**ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
บ้านบุไทร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา**

เป็นแหล่งเรียนรู้อาชีพและพัฒนาอาชีพการเพาะเห็ดเพื่อสุขภาพ ได้แก่ เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า เห็ดหอม เห็ดภูฐาน ตั้งแต่การเพาะ การดูแล การเก็บเกี่ยว การบริหารและการตลาด ให้มีความตระหนักในการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคีในชุมชนและจัดกิจกรรมอบรม ให้ความรู้เรื่องการเพาะเห็ดเพื่อสุขภาพ ตลอดจนถ่ายทอดวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการจัดการเรียนรู้ ของครู กศน.

การพูดคุยเสวนากับภูมิปัญญา ร่วมประชุมปรึกษาการจัดทำแหล่งการเรียนรู้ โดยผู้รู้ ผู้นำของชุมชน เพื่อเตรียมพร้อมจัดการเรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย นายอินทร์ มุลพิมาย ผู้นำชุมชนและเครือข่าย ได้พูดคุยถึงปัญหาของชุมชนและหาทางแก้ไขร่วมกับผู้บริหาร ครู กศน. เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ บ้านบุไทร ดังนี้

1) การเรียนรู้พัฒนาอาชีพชุมชน หลักสูตรเห็ดเพื่อสุขภาพวังน้ำเขียว เป็นการศึกษาเรียนรู้เรียนรู้การเพาะเห็ด ได้แก่ เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า เห็ดหอม เห็ดภูฐาน ตั้งแต่การเพาะ การดูแล การเก็บเกี่ยว การบริหารและการตลาด ให้มีความตระหนักในการดำรงชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2) การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียง จากนายอินทร์ มูลพิมาย โดย สอดแทรกความมีเหตุผล พอประมาณ ภูมิคุ้มกัน คุณธรรม จริยธรรม และการรับฟังการบรรยายจากวิทยากร

3) การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชน เรื่อง เศรษฐกิจชุมชน การสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน การมีเงินในกองทุน และรายได้หมุนเวียนในชุมชน

4) การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่าย กลุ่มการทำข้าวเกรียบเห็ดหอม กลุ่มการปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มการปุ๋ยหมักชีวภาพ และกลุ่มเกษตรผสมผสาน

การถอดบทเรียน โดยครู กศน.

การติดตามประเมินผล

นายมานอชัฐ ลากจิตร ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียวและคณะ นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ การนำเสนอผลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การประชุมสัมพันธการจัดกระบวนการเรียนรู้

เป็นการประชาสัมพันธ์ทางเฟสบุ๊ค และ YouTube หรืออินเทอร์เน็ต ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ของฐานเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนบ้านบุไทร

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านบุไทร อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

ศูนย์การศึกษาอบรมและ-การศึกษาดำเนินการอัครยาอ่าววังน้ำเขียว
คุณ.ต้นปาล์ม 2:01

ดิจิทัลชุมชน ตำบลไทยสามัคคี
ดู 21 ครั้ง

เครือข่าย กศน. และหน่วยงานอื่น ๆ ศึกษาดูงาน

ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่
บ้านหนองไม้สัก อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา

เป็นแหล่งการเรียนรู้อาชีพและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ชุมชน และแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานและถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ได้จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่อง การเลี้ยงสัตว์ชุมชน การเกษตรผสมผสานและการถ่านทอดชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การพูดคุยเสวนากับภูมิปัญญา ร่วมประชุมปรึกษาการจัดทำแหล่งเรียนรู้ โดยผู้รู้ ผู้นำของชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู กศน.ร่วมกับครูผู้สอน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น นางเฉลียว โตสุข ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้พูดคุยถึงปัญหาของชุมชนและหาทางแก้ไขร่วมกับผู้บริหาร ครู กศน. รวมทั้งประชาชนในชุมชน

การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพชุมชน บ้านหนองไม้สัก ดังนี้

1) การเรียนรู้พัฒนาอาชีพ หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ เป็นการศึกษารูปร่าง การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ ชุมชนโดยพึ่งพาการเกษตรแบบผสมผสาน ตั้งแต่กระบวนการ เลี้ยงสัตว์ การดูแลให้อาหารสัตว์ การเก็บผลผลิต ที่เกิดจากสัตว์ และการตลาด

2) การดำรงชีวิตแบบพอเพียง เรียนรู้การดำรงชีวิตแบบพอเพียง จาก นางเฉลียว โตสุข สอดแทรกความมีเหตุผล พอประมาณ ภูมิคุ้มกัน คุณธรรม จริยธรรม และการรับฟังการบรรยายจากวิทยากร

3) การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชน เรื่อง เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ตลอดจนการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน การมีเงินในกองทุน และรายได้หมุนเวียนในชุมชน

4) การเรียนรู้เครือข่ายชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่าย กลุ่มการทำปาล์รร้าทรงเครื่อง และกลุ่มการทำไข่เค็ม

การถอดบทเรียน โดยครู กศน.คำบล

การประเมินผลผู้เรียน

การนิเทศติดตาม ประเมินผล

การประชาสัมพันธ์การจัดการกระบวนการเรียนรู้

นายมานอชู้ ลากจิตร ผอ.กศน.อำเภอวังน้ำเขียว เข้าร่วมกับอำเภอยืมเคลื่อนที่ ณ ตำบลระเริง ได้ประชาสัมพันธ์การจัตุฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ที่บ้านหนองไม้สัก ตำบลระเริง โดยมี ประชาชนหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ให้ความร่วมมือและรับฟังการจัดการฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งเรียนรู้และประชาสัมพันธ์

ข่าวประชาสัมพันธ์

ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

<http://korat.nfe.go.th/wang>
 ประชาสัมพันธ์ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ 8 สิงหาคม 2562 คณะครู กศน. อำเภอ
 วังน้ำเขียว รับคณะศึกษาดูงาน จาก กศน.
 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา 30370
 โทรศัพท์ 044-228615 โทรสาร 044-228615

ข่าวประชาสัมพันธ์

ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

<http://korat.nfe.go.th/wang>
 ประชาสัมพันธ์ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันจันทร์ ที่ 9 ธันวาคม 2562

นายมานิช ลากจิตร ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียวและตัวแทนผู้บริหาร
 กศน.จังหวัดนครราชสีมา ผอ.บุญส่ง สุกเดช และ ผอ.สุบิน ผลอนุรักษ์วงศ์ พร้อมด้วยคณะ
 ครู กศน.อำเภอวังน้ำเขียว ร่วมพิธีเปิดและจัดกิจกรรมในโครงการ "สืบสาน รักษา และ
 ต่อยอด กลไกกรมไรสารพิษเศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน"
 โดยมีนายพรเทพ วัชกีกุล นายอำเภอวังน้ำเขียว เป็นประธานในพิธีเปิด
 ณ ศูนย์กิจกรรมไรสารพิษอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา 30370
 โทรศัพท์ 044-228615 โทรสาร 044-228615

ข่าวประชาสัมพันธ์

ศูนย์การศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

<http://korat.nfe.go.th/wang>
 ประชาสัมพันธ์ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันจันทร์ ที่ 11. พฤศจิกายน พ.ศ.2562

นายมานิชฐ์ ลากจิตร ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

และคณะผู้บริหาร กศน. พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการ

นำโดย นายพรเทพ วชิทธิกุล นายอำเภอวังน้ำเขียว ประธานในพิธี เข้าร่วมประชุม
 โครงการสืบสาน รักษา และต่อยอดกิจกรรมไร้สารพิษเศรษฐกิจพอเพียงตาม
 ศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน อำเภอวังเขียว จังหวัดนครราชสีมา
 ณ ห้องประชุมรุ่งตะวัน กศน.อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา 30370
 โทรศัพท์ 044-228615 โทรสาร 044-228615

ข่าวประชาสัมพันธ์

ศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังน้ำเขียว

<http://korat.nfe.go.th/wang>
 ประชาสัมพันธ์ กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

วันที่ 7 สิงหาคม 2562

คณะครู กศน.อำเภอวังน้ำเขียว

ต้อนรับคณะศึกษาดูงาน จาก กศน.อำเภอประจันตคาม จังหวัด
 ปราจีนบุรี. ดูงานด้านการบริหาร การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 เอกสารสรุปผลการดำเนินงานและงานห้องสมุด

ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา 30370
 โทรศัพท์ 044-228615 โทรสาร 044-228615

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นาย มาโนช ฐ์ ลากจิตร
วัน เดือน ปี เกิด	21 เดือน มีนาคม 2510
ภูมิลำเนา	10 หมู่ที่ 11 บ้านปวงตึก ตำบลสลักได อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000
ที่อยู่ปัจจุบัน	555/197 บ้านแอลไลฟ์ หมู่ 2 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปากช่อง สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2529 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปกศ.สูง) วิทยาลัยครูสุรินทร์ พ.ศ. 2535 ปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาลัยครูสุรินทร์ พ.ศ. 2547 ประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ. 2539 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ.2560 ศึกษาหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะผู้นำทางการศึกษาที่ยั่งยืน เพื่อ ความเป็นประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก Capacity Building for Sustainable Education Leaders towards Becoming Regional and Global Citizen : CBSEL (Southwest China Normal University)
ประวัติรับราชการ	พ.ศ. 2539 ตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนบ้านตรวง สปก. ศรีณรงค์ สปจ.สุรินทร์ พ.ศ. 2544 ตำแหน่งผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านตานี สปอ.ปราสาท สปจ.สุรินทร์ พ.ศ. 2546 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านลำดวน สปอ.ลำดวน สปจ.สุรินทร์ พ.ศ. 2553 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2554 ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวังน้ำเขียว สังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2563 ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอปากช่อง สังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดนครราชสีมา
ผลงานทางวิชาการ	1) วิทยานิพนธ์เรื่อง การรับรู้สภาพแวดล้อมในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดเห็น เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 11 2) เรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านใน โรงเรียนบ้านลำดวน สปจ.สุรินทร์ 3) วิทยการศึกษ เรื่อง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของครูและนักเรียน โรงเรียนบ้านลำดวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต1 4) แบบเรียนการศึกษานอกระบบสาระความรู้พื้นฐานรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๕๔ ของ สำนักงาน กศน. โดยเป็นคณะบรรณาธิการและพัฒนาปรับปรุง ครั้งที่ ๒ 5) คู่มือการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน กศน.จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นคณะผู้จัดทำและพัฒนาปรับปรุง 6) คู่มือการอบรมพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงาน ของครูผู้สอนคนพิการ สำนักงาน กศน. จังหวัด นครราชสีมา โดยเป็นผู้บรรณาธิการและหัวหน้าคณะทำงาน